Framväxten av en postmodern kyrkomodell?

Abstract

Sunnliden, Håkan, *The Rise of a Post modern Model of the Church? − Ralph W. Neighbour Jr. and the Cell Group Church.* Linköping Studies in Identity and Pluralism, No. 5. Linköping University Electronic Press. Linköping 2007. ISBN 978-91-85715-08-4, ISSN 1651-8993 (print), ISSN 1651-9000 (online), www.ep.liu.se/ea/iap/2007/005/ (www)

This licentiate thesis is written at the multi-disciplinary research school Identity and Pluralism−and also within the subject of Church History−at the Department of Culture and Communication, University of Linkoping, Sweden.

In the thesis the rise of the Cell Group Church is explained. Further the Cell Group Church is analyzed with help of questions regarding identity and pluralism. The author conceives a basis of identity, an approach to define cell-structured churches. This basis can in turn constitute a premise for continued research. Furthermore adequate criteria to evaluate the movement are put forth.

The dissertation poses three main questions. How was the Cell Group Church formed? Is it possible to identify the Cell Group Church with help of identity markers? What criteria are appropriate to use for an evaluation of the Cell Group Church?

The concept of the Cell Group Church was coined by Dr. Ralph W. Neighbour and it is he and his book '*Where Do We Go From Here?*' which are the eye-catchers in this thesis. In what way might Neighbour's own personal development have affected the design? The intention is not to make a psychological study of Neighbour's persona, but to weigh in some decisive events that are found in Neighbour's own biography and that might have affected the design of the Cell Group Church. But influence also has occurred from the outside. What has happened when the Cell Group Church has met the congregations of reality in Korea, Singapore, The Ivory Coast and Columbia? What has Neighbour modified and what in the Cell Group Church has endured? Within the given frame, 1965-2006, there has been an interaction going on between Neighbour and his personal development on the one side and his encounters with reality on the other. In this tension a process of reform is growing. The author will highlight what is lasting in this process, what stands for continuity, and what means a change of identity. The method is to begin with historically descriptive but devolves into being analytical.

This thesis contributes to the basic research in the field of the Cell Group Church. The movement of the Cell Church is a part of a forceful global course of events within Christianity. There are historians of religion and sociologists of religion who mean that a new kind of Christianity is forming in our times. The manner in which the Cell Group Church relates to its contemporary period is interesting both from international as well as Swedish conditions. Is the Cell Group Church an alternative that will replace the churches of old? Can the Cell Group Church contribute to the survival of the churches of old?

Framväxten av en postmodern kyrkomodell?

− Ralph W. Neighbour Jr. och The Cell Group Church

av

Håkan Sunnliden

LINKÖPING STUDIES IN
IDENTITY AND PLURALISM
No. 5

Series Editor: Kjell O. Lejon
Department of Communication and Culture
Linköping University

Published by
LINKÖPING UNIVERSITY ELECTRONIC PRESS
2007

COPYRIGHT

The publishers will keep this document online on the Internet – or its possible replacement – for a period of 25 years starting from the date of publication barring exceptional circumstances.

The online availability of the document implies permanent permission for anyone to read, to download, or to print out single copies for his/her own use and to use it unchanged for non-commercial research and educational purposes. Subsequent transfers of copyright cannot revoke this permission. All other uses of the document are conditional upon the consent of the copyright owner. The publisher has taken technical and administrative measures to assure authenticity, security and accessibility.

According to intellectual property law, the author has the right to be mentioned when his/her work is accessed as described above and to be protected against infringement.

For additional information about Linköping University Electronic Press and its procedures for publication and for assurance of document integrity, please refer to its www home page: http://www.ep.liu.se/.

LINKÖPING STUDIES IN IDENTITY AND PLURALISM, No. 5
Series Editor: Kjell O. Lejon
Department of Communication and Culture, Linköping University

Linköping University Electronic Press Linköping, Sweden, 2007

ISBN 978-91-85715-08-4
ISSN 1651-8993 (print)
ISSN 1651-9000 (online)

www.ep.liu.se/ea/iap/2007/005/

Printed by: LiU-Tryck, Linköping 2007

© Forskarskolan Identitet och pluralism, Department of Communication and Culture, Linköping University, and Håkan Sunnliden

Innehållsförteckning

I. INLEDNING 11
I.A. Bakgrund 11
I.A.1. Ett kulturskifte 12
I.A.2. Religionens förändrade uttryckssätt 14
I.A.3. Fem olika förhållningssätt till förändringarna 20
I.A.4. Syfte, problemställning och relevans 23
I.B. Teoretisk referensram 25
I.B.1. Teoretiska överväganden 27
I.B.2. Forskningsöversikt 33
I.B.3. Identitet och pluralism 38
I.C. Metodiska överväganden 45
I.C.1. Avgränsningar 46
I.C.2. Källmaterial 47
I.C.3. Disposition 48
I.C.4. Terminologi 49
I.C.5. Hypotes 53

II. CELLKYRKORÖRELSEN FRAMVÄXT 57
II.A. Flera olika modeller 58
II.A.1. The Meta-church 58
II.A.2. The Pure Cell Church 60
II.A.3. G-12 modellen 62
II.B. Framväxten av The Pure Cell Church 64
II.B.1. Fem exempel 65
II.B.2. Konferensen i Singapore 1993 72
II.B.3. Ett konfliktperspektiv 73

III. RALPH W. NEIGHBOUR JR. 85
III.A. Bakgrund 85
III.A.1. Anfäder 87
III.B. Från barn till pastor 89
III.B.1. Händelser i barndomen och tonåren 89
III.B.2. De första åren som predikant 92
III.B.3. Pastor i en experimentförsamling 95

III.B.3. Första resan till Singapore ... 99
III.C. Ett nytt paradigm? ... 102
III.C.1. Neighbour gör ett nytt försök men misslyckas ... 102
III.C.2. Neighbour utvecklar TOUCH ... 106
III.C.3. Andra resan till Singapore ... 108
III.D. TOUCH blir en global mission ... 111
III.D.1. Besöket i Sydafrika ... 111
III.D.2. Besöket i Columbia, på Elfenbenskusten och i Ryssland ... 113
III.D.3. Besöket i Brasilien och en ny upplaga av *Where Do We Go From Here?* ... 114
III.E. Sammanfattning ... 116

IV. THE CELL GROUP CHURCH ... 121
IV.A. Den cellstrukturerade församlingens liv och dynamik ... 121
IV.A.1. *Communio* ... 125
IV.A.2. Gemenskapen med Gud ... 133
IV.A.3. Gemenskapen i cellen ... 140
IV.A.4. Åldersblandade celler ... 149
IV.B. Den cellstrukturerade församlingens organisation ... 154
IV.B.1. *Congregatio* ... 156
IV.B.2. Lärjungaskap ... 164
IV.B.3. Ledarskap ... 172
IV.C. Den cellstrukturerade församlingens mål och strategi ... 178
IV.C.1. Cellen i olika kulturer ... 178
IV.C.2. Evangelisation ... 186
IV.C.3. Mångfaldigandet ... 193

V. ANALYS ... 199
V.A. Identitetsskapandet som ett livslångt projekt ... 200
V.B. Händelser sprungna ur Neighbours liv ... 204
V.B.1. Uppväxt och mognad ... 205
V.B.2. Personliga motgångar och nytt hopp ... 207
V.B.3. Drömmen förverkligas ... 210
V.B.4. Modellen omprövas ... 213

V.C. Händelser utom Neighbours kontroll 216
V.C.1. Cellen 217
V.C.2. Missionen 225
V.C.3. Utbildningen 230
V.D. Att utvärdera The Cell Group Church 236
V.D.1. Kritiker 236
V.D.2. Kriterier 241
V.E. Sammanfattning 245

VI. AVSLUTNING 248
VI.A. Avhandlingens resultat 248
VI.A.1. Hur formades The Cell Group Church? 249
VI.A.2. Med hjälp av vilka identitetsmarkörer kan The Cell Group Church bäst beskrivas? 249
VI.A.3. Vilka kriterier är lämpliga att använda för en utvärdering av The Cell Group Church? 253
VI.B. Framväxten av en postmodern kyrkomodell? 254
VI.B.1. Postmodernitet, paradigm och paradigmskifte 255
VI.B.2. En ny typ av kristendom? 259

VII. KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING 267
VII.A. Otryckta källor 267
Emails och Internet 267
Intervjuer och besök 267
Kassettband 267
Videokassetter 268
VII.B. Tryckta källor och litteratur 268
Avhandlingar och uppsatser 268
Biblar 270
Cellitteratur 271
Dokument 278
Identitet & Pluralism 279
Ledarmaterial 281
Postmodernitet och paradigmskiften 282
Tidningar och tidskrifter 284
Uppslagsböcker 285
Övrigt 286

TACK

Denna licentiatavhandling hade inte blivit färdig utan att flera personer bidragit och stöttat mig under en relativ lång process. Jag vill här särskilt tacka dem. Det första tacket riktar jag till min handledare och kollega, docenten Kjell O. Lejon. Han har ända sedan Forskarskolan Identitet och Pluralism startade år 2003 uppmuntrat mig till fortsatta studier och varit ett personligt stöd. Jag vill även med tacksamhet nämna docenten EdgarAlmén och min medvandrare Mats Larsson för tiden på forskarskolan.

Mitt andra tack riktar jag till tre kollegor och goda vänner, alla teologie doktorer. När jag kört fast har jag kunnat vända mig till dem och villigt har de delat med sig av sina kunskaper och sina erfarenheter. Deras namn är Hans Sundberg, Christer Fjordevik och Dag Sandal, den senare även docent vid Lunds universitet.

Mitt tredje tack riktar jag till Allan Sunnliden, som intresserat och på nära håll följt arbetet. Han har dessutom korrekturläst och hjälpt mig att behandla det svenska språket på ett värdigt sätt. Tack käre far! Jag vill också här nämna Suzanne Axius Ottosson som hjälpt mig att omvandla avhandlingen till det format som krävs för denna tryckning. Tack Suzanne.

Till sist, men inte minst vill jag tacka min hustru Kari. Hennes stöd är det som betyder mest för mig därför att det sträcker sig långt utöver en licentiatavhandling.

I fastan 2007
Håkan Sunnliden

I. INLEDNING

I.A. BAKGRUND

Den kristna kyrkan står idag inför stora utmaningar. Världen har förändrats kraftigt under 1900-talet, särskilt efter Andra Världskriget. Och förändringarna fortsätter på 2000-talet. Genom den pågående globaliseringen har världen på en och samma gång blivit både mindre och större.[1] Den har blivit mindre i så måtto att hela världen med teknikens hjälp kan närvara och påverka det lilla sammanhanget. Den har blivit större i så måtto att det lilla sammanhanget står inför ett ökat utbud, en kulturell pluralism. Världen har också krympt med avseende på de olika religionerna. Och de möten som nu sker, inte minst i cyberrymden, ställer den kristna kyrkan inför helt nya utmaningar.

Inom Svenska kyrkan avslutades nyligen projektet *Från statskyrka till fri folkkyrka*, ett projekt som bland annat behandlar frågor om Svenska kyrkans identitet och framtida förändringar. Projektet berör frågor som också ställs på stifts- och församlingsnivå.[2] Detta arbete har genom åren alltmer kommit att handla om den organisation vari en församling i Svenska kyrkan ingår.[3]

---

[1] Begreppet globalisering är inte entydigt, men det finns en stor överensstämmelse om att globalisering innebär processer som har en världsfamnande tendens, samtidigt som dess verkningar kan vara inkluderande eller exkluderande, det vill säga asymmetriska.

[2] Projektets fulla namn är *Från statskyrka till fri folkkyrka – en religionssociologisk, tjänsteteoretisk och teologisk analys inför förändrade relationer mellan Svenska kyrkan och staten år 2000* och ingår i Humanistiska-samhällsvetenskapliga forskningsrådets program *Stat- människa – det svenska samhället i omvandling.* Författaren av denna avhandling är präst i Växjö stift och Värnamo församling och har under många år arbetat med att söka svar på frågor som berör den andliga förnyelsen. Dessa frågor behandlas för närvarande intensivt ute i de olika stiften. I Växjö stift hölls präst- och diakonmöte under hösten 2005 under temat ”Var är församlingen?” Det är också namnet på den bok som preses Peter Lundborg presenterade och som handlar om församlingens identitet.

[3] Exempel på böcker som behandlar förhållandet mellan kyrkans liv och organisation är Thomas Ekstrands bok *Folkkyrkans gränser* och Bo Håkanssons avhandling *Vardagens kyrka.* Sven Thidevall skriver om de organisatoriska och institutionella förändringarnas betydelse för förändringar av tänkesätt i sin avhandling *Kampen om folkkyrkan* som ingår i det ovan nämnda projektet: ”Det är i spänningsfältet mellan vision och verklighet, mellan

Avhandlingen är skriven vid Institutionen för religion och kultur vid Linköpings Universitet och är knuten till dess forskarskola Identitet och pluralism. Skolans mångvetenskapliga grund gör det möjligt, till och med nödvändigt, att delvis överskrida de annars förhållandevis strikta teologiska disciplinerna, något jag ytterligare berör i kapitlet om den teoretiska referensramen.[4]

Inledningsvis vill jag kort kommentera det pågående kulturskiftet, de följder detta skifte får för religionen i stort och hur man utifrån kristen synpunkt kan förhålla sig till dessa förändringar. Därefter presenterar jag syftet med denna avhandling och de teoretiska och metodiska utgångspunkter som ligger till grund för den fortsatta framställningen.

I.A.1. Ett kulturskifte

Ronald Inglehart (1934–) är professor i statsvetenskap vid University of Michigan, Ann Arbor. Han har ägnat sitt liv åt att studera kulturella förändringar.[5] Hans först uppmärksammade bok är *The Silent Revolution.* Den skrevs 1977 och i den beskriver han hur han upptäckt grundläggande förändringar i människors värderingssystem. 1990 publicerade Inglehart boken *Culture Shift in Advanced Industrial Society*.[6] Resultaten i denna bekräftar till stora delar de redovisade tendenserna i *The Silent Revolution.*

---

idé och struktur, som en förändrande dynamik uppstår. Idéerna och visionerna saknade betydelse så länge de inte kunde kopplas till konkreta människor, grupper och strukturer”. Se Tidevall 2000, sid 34.

[4] Roth 2003, sid 10.

[5] När Inglehart definierar kultur hänvisar han till Barnes (1986) som menar att en kultur ”is a set of believes and assumptions developed by a given group in its efforts to cope with the problems of external adaptions and internal integration – one that has worked well enough to be considered valid and taught to new members of the group.” Inglehart tillägger att den enskilde inte bara tar över vad tidigare generationer lärt, utan också formas av sina egna erfarenheter. Dessa kan dessutom skilja sig mycket från tidigare generationers, Inglehart 1990, sid 4.

[6] Boken *Culture Shift* bygger på ”The Euro-Barometers”, ett projekt som under åren 1970–1986 mätt attityder, värden och beteenden i tolv europeiska länder och på ”The World

Inglehart gör framför allt tre iakttagelser om de kulturella förändringarna i västvärlden. Den första är att välfärdssamhället nått en gräns. I många moderna länder används så mycket pengar till välfärd att det inte finns pengar över för ytterligare tillväxt. Den andra iakttagelsen är att kulturella förändringar sällan eller aldrig initieras ovanifrån. Innovationer kommer i regel nedifrån, från enskilda, politiskt oberoende personer. Därför behöver det finnas en maktbalans mellan den enskildes initiativ och statens kontroll. Den tredje iakttagelsen är att när välfärdsstaten väl är etablerad intresserar sig den enskilde mindre för det allmännas bästa än för sitt eget.[7] Då kommer också de icke-materiella frågorna i nytt ljus.

Inglehart analyserar också de förändringar som äger rum inom religionen. För dessa anger han tre som han menar avgörande orsaker. Den första är att välfärdssamhället ger upphov till en tryggare miljö. Det betyder att behovet av religionens många absoluta normer om beskydd och vägledning inte behövs i samma utsträckning som förr. Den andra är att sociala och religiösa normer i regel svarar mot ett behov. Han nämner flera exempel. Familjens ställning kan vara ett sådant. I historien har ofta familjen stått som garanti för den uppväxande generationen. I en sådan kultur är till exempel fjärde budet ”Du skall hedra din far och din mor …” viktigt. Men i vår tid kan enskilda överleva utan sin familj och därmed urholkas budordet. Den tredje orsaken som Inglehart anför är människans förmåga till integritet. Människan strävar efter helhet. Det betyder enligt Inglehart att de första kristna som levde i ett pastoralt samhälle använde sig av pastorala bilder och idéer. När samhället senare blev agrart och industriellt ändras bilderna och idéerna. I industrisamhället uppfattades därför Gud gärna på ett mekaniskt sätt. Det

---

Values”, en undersökning som under åren 1981–1982 ägt rum också utanför Europa, i sammanlagt 25 länder. Studien har upprepats, utvidgats och publicerats på nytt år 2004. Den omfattar nu 65 länder världen runt. Ansvarig för arbetet i Sverige är professor Thorleif Pettersson som 1988 gjorde studien känd i Sverige genom sin bok *Bakom dubbla lås.* Inglehart gav 1997 ut boken *Modernization and Postmodernization* och 1998 *Human Values and Beliefs.*

[7] Inglehart 1990, sid 10 f.

postmateriella samhälle som nu växer fram lämnar den mekaniska världsbilden och producerar i stället ett kommunikationssamhälle.[8]

Detta nya samhälle kommer *inte* att återvända till någon av de tidigare modellerna utan söker nya bilder och idéer som svarar mot vår tid. Inglehart skriver:

> The traditional models that are offered to us are out of date in some profound ways: Their concepts and images are incongruent with much of what most people absorb in both their formal education and their daily life experience. But the basic questions underlying the great religious traditions, concerning the meaning and purpose of life, remain.[9]

Inglehart använder skiftet från materialism till post-materialism som en tolkningsnyckel och låter denna iakttagelse bilda en teori.[10] Men även om han må ha varit tidigt ute med denna teori är han inte längre ensam om att omfatta den. Ingelhart ingår i en större gemenskap. Fowler nämner i sin bok *Religion and Politics in America* även sociologerna Phillip Hammond och Donald E. Miller. Det kulturskifte Inglehart visat på inbegriper även religionen och dess uttryckssätt, något jag vill utveckla ytterligare något.

I.A.2. Religionens förändrade uttryckssätt

Sekulariseringsteorin hävdar att religionens betydelse avtar när samhället ökar sitt välstånd. Teorin härstammar delvis från Karl Marx

[8] Inglehart 1990, kapitel 6, sid 177 ff.

[9] Inglehart 1990, sid 181.

[10] Det finns andra perspektiv som belyser sambandet mellan religion och politik. Professorn i politisk filosofi Robert Fowler vid University of Wisconsin–Madison har tillsammans med ett antal andra forskare redogjort för några sådana. Dessa perspektiv benämns som Culture Wars, The Secularization Thesis, Civil Religion, The Unconventional Partners Thesis, Populism och Market Theory.

(1818–83). Han var övertygad om att när klasskampen nått sitt slut och kommunismen segrat behövs inte längre någon religion.[11]

Det finns mycket som fortfarande talar för sekulariseringsteorin och den institutionella religionens betydelse syns ha minskat i västvärlden. Men samtidigt har sekulariseringsteorin kommit att kritiseras alltmer. Kritiken tar ofta fasta på det faktum att de tidigare sociologerna varit ensidigt inriktade på den västerländska kyrkans ställning. Kritikerna utgår numera från ett mer fenomenologiskt religionsbegrepp och menar att man *inte* kan iaktta en försvagning av religiösa frågor eller minskat deltagande i religiösa aktiviteter.[12]

Intresset kan därför sägas ha flyttat från religionen som samhälleligt fenomen till den individuella religiositeten och dess olika dimensioner.[13] Denna förändring har skett under en längre tid.

Religionssociologin har ofta sett den tidiga kristna rörelsen som en proteströrelse eller en utopisk rörelse. Ernst Troeltsch (1865–1923) menade att den kristna rörelsen främst var intressant ur ett etiskt perspektiv. [14]

> Den första kristna rörelsen representerade vissa värden som han (Troeltsch, min anmärkning) menade att den förlorade när den blev institutionaliserad. När sedan kristna företrädare såg att dessa

---

[11] Sigmund Freud (1856–1939), psykoanalysens fader och religionssociologen Max Weber (1864–1920) brukar också räknas till dem som främjat sekulariseringsteorin. Freud var mycket intresserad av religionens betydelse. Han trodde inte att religionen skulle upphöra, men hoppades att den skulle avslöjas som en samling illusioner och på så sätt förlora sitt grepp över människorna. Weber är en annan tongivande anhängare av sekulariseringsteorin. Webers grundläggande verk är *Die Protestantishe Ethik und der Geist des Kapitalismus* utgivet 1905. I detta diskuterar Weber bland annat hur religioner hänger samman med ekonomin.

[12] Gustafsson 2000, sid 20 f.

[13] Gustafsson 2000, sid 22 ff. Gustafsson nämner i sin bok *Tro, samfund och samhälle* särskilt fem sådana dimensioner. Dessa är beteendedimensionen, trosdimensionen, upplevelsedimension, kunskapsdimensionen och konsekvensdimensionen.

[14] Troeltsch var från 1914 professor i filosofi i Berlin. I sin bok *The Social Teachings of the Christian Churches* från år 1912 hävdar han att de sociala krafter som verkar på religiösa organisationer är av sådan karaktär att dessa organisationer nästan alltid förändras från moraliska kommuniteter (sekter) till mer formella och mindre intima organisationer (kyrkor).

> värden gått förlorade, uppstod nya rörelser i protest mot det då etablerade uttrycket för kristendom, senare kallat kyrkan.[15]

Ett senare, också det närmast klassiskt arbete, utfördes av den amerikanske teologen Helmut Richard Niebuhr (1894–1962) som skrev *The Social Sources of Denominationalism*.[16] I den visade han bland annat på hur en klass- och självbevarelseetik inom kyrkan kom att hävdas framför evangeliets etik. Niebuhrs arbete har i stor utsträckning fått ligga till grund för förståelsen av de så kallade samfundskyrkorna och deras kamp i våra dagar. För både Troeltsch och Niebuhr har intresset varit fokuserat på de kristnas vardagsliv. Troeltsch skriver: ”Om kristendomen först och främst är en fråga om praktik, då ligger dess huvudproblem på områden inom det praktiska livet.”[17]

Det är därför föga förvånande när Niebuhr i ett uppföljningsarbete, *The Kingdom of God in America* från 1937, konstaterar att hans tidigare arbete lämnat honom djupt otillfredsställd. Han hade visserligen, med hjälp av sociologiska metoder, lyckats belysa kulturens påverkan på religionen men inte kunnat förklara den kristna rörelsen i sig.[18] Niebuhr skriver:

> First is the conviction that Christianity … must be understood as a movement rather than as an institution or series of institutions. It is gospel rather than law, it is more dynamic than static. The genius of Christianity does not appear in its ethical programs any more than in its doctrinal creeds, important as they may be at times; these are abstractions from its life and become fetters when they are not recognized as abstractions. The true church is not an organization but the organic movement of those who have been

---

[15] Frohm 1989, sid 6.

[16] Niehbur är född i Montana, America. Fadern är invandrad pastor från Tyskland. *The Social Sources of Denominationalism* är hans första verk och det utkom 1929. Det kom att bli klassiskt i sin analys. Han blev senare professor i Teologi och kristen etik. Tillsammans med brodern Reinhold (1892–1970) räknas han som en av de mest betydelsefulla amerikanska teologerna.

[17] Citatet är hämtat från Troeltsch, *The Social Teachings of the Christian Churches*, sid 58 och finns återgivet hos From 1989, sid 7.

[18] Niebuhr, Richard H 1937, sid ix.

> “called out” and “sent”. Institutionalized Christianity ... is a halting place between Christian movements.[19]

Niebuhr ger här uttryck för en organisk förståelse av den kristna rörelsen, en förståelse som hör till bakgrunden för cellkyrkorörelsen. Etiken är inte skild från livet, utan ett uttryck för livet, ett synsätt som är typiskt för de framväxande kyrkorna.[20]

Zygmunt Bauman (1925–), polsk-judisk sociolog, var verksam som professor vid universiteten i Warszawa, Tel Aviv och Leeds. En av hans centrala teser är att modernitetens tidsålder är på väg ut och någonting annat är på väg in. I hans äldre verk är detta någonting postmoderniteten, i de nyare en så kallad "flytande modernitet", en modernitet som gått så långt att den inte längre liknar sig själv, men som ändå inte är postmodernistisk.[21] Han är författare till ett stort antal böcker, bland andra den till svenska översatta *Vi vantrivs i det postmoderna* från 1997. I den finns ett kapitel med rubriken ”Postmodern religion?” Där skriver han att det postmoderna medvetandet ”går med på att ge denna familj,

---

[19] Niebuhr, Richard H 1937, sid xiii f.

[20] Med uttrycket de framväxande kyrkorna avser jag små-gruppsrörelsen i sin vidaste mening. Miller talar om det nya pardigmets kyrkor och andra paraplyuttryck för samma rörelse är Transforming Churches, Missional Churches eller Emerging Churches.

[21] Bauman är inte ensam om att använda begreppet postmodern. Begreppet har emellertid en mångskiftande innebörd och är därför svår att använda. Jag har ändå valt att ha med den eftersom det är vanligt att tala om den moderna tidens försvagning och att någonting annat är på väg in, inte minst inom cellkyrkorörelsen. I boken *Modernity & Identity* med Scott Lash och Jonathan Friedman som redaktörer diskuteras begreppen modern och postmodern mer ingående. Marshall Berman härleder i sitt bidrag termen postmodern till det student- och arbetaruppror som slogs ner i Paris, Frankrike i maj månad 1968. Han skriver på sidan 44: ”The postmodernism of the past twenty years grew out of this trauma, and also out of a collective refusal to confront it.” David Lyon professor i sociologi vid Queens University i Kingston, Canada, skriver träffande i boken *Postmodernitet*: ”De intellektuella kunde inte ena sig om krisen var en katastrof eller en möjlighet och sökte nya termer för att beskriva den framväxande situationen. ’Postmodernitet’ är än så länge det bästa de kommit med.” Begreppet postmodernitet existerar otvivelaktigt som en idé eller en form av kritik i de intellektuellas medvetande och i medierna. En erkänd svårighet med begreppen modernitet och postmodernitet är att de utesluter varandra. Jag använder begreppet postmodernitet i ordets mest allmänna betydelse, som en beteckning på den nya tidens villkor, som ett perspektiv jag närmare ska kommentera i avhandlingens avslutning.

(religionen, min anmärkning) som det moderna vetenskapliga förnuftet har misshandlat eller dömt till förvisning, permanent uppehållstillstånd”.

Bauman återger vidare tre användningar av religionen. För det första kan religionen möta människans behov av kontinuitet och mening. För det andra spelar medlemskap i en kyrka eller sekt en viktig roll för bevarandet av de sociala skiljelinjerna, det vill säga den tjänar samhället. För det tredje frågar Bauman sig huruvida religionen håller på att bli en fritidssysselsättning, en inriktning som inte längre är reglerad, utan personlig och dold. Bauman konstaterar att intresset för ”existensen och döden” förvisats till fritiden, men att kyrkornas och sekternas betydelse knappast har minskat. ”Det viktiga är att kyrkor och sekter för att kunna motstå en sådan marginalisering måste tillgripa andra funktioner än att syssla med existensens och dödens mysterier”, skriver Bauman.[22]

Denna förskjutning från religionen som samhälleligt fenomen till den individuella religiositeten har också uppmärksammats på närmare håll. Pål Kjetil Botvar ger i boken *Folkkyrkor och religiös pluralism – den nordiska religiösa modellen* ett religionssociologiskt perspektiv på tron och dess privatisering. Boken ingår i ett samarbete mellan ett europeiskt, ett nordiskt och ett svenskt projekt.[23]

I den har Pål Kjetil Botvar skrivit artikeln ”Kristen tro i Norden – Privatisering og svekkelse av religiöse dogmer”. Botvar hänvisar till Émile Durkheim (1858–1917) när han menar att samhället och religionen hör nära samman och att de två legitimerar varandra.[24]

Sekulariseringen innebär emellertid att det sker en förändring på just den punkten och att plausibilitetsstrukturen, det vill säga religionens

---

[22] Bauman 1998, sid 235 f.

[23] Detta europeiska samarbete går under namnet RAMP (Religious And Moral Pluralism), det nordiska samarbetet för Nationalkyrklighet och etisk pluralism – en nordisk paradox? och det svenska för Från statskyrka till fri folkkyrka. Redaktörer för boken i fråga är professorerna i religionssociologi Göran Gustafsson och Thorleif Pettersson.

[24] Gustafsson & Pettersson 2000, sid 75. Émile Durkheim är en av banbrytarna inom religionssociologin. Han menade att det i varje samhälle finns sådant som hålls för heligt. Religionen fyller då den funktionen att den skiljer mellan heligt och profant. Frågor om hur religionsbegreppet ska bestämmas, om religionen är ett universellt fenomen och hur religion och samhälle förhåller sig till varandra är förvisso inga nya frågor men har ordnats på ett särskilt sätt av Durkheim i dennes grundläggande arbete *Les formes éleméntaires de la vie religieuse* som kom ut 1912.

trovärdighet och möjlighet att nå ut i samhället, minskar. Det innebär också att religionen måste hämta sin kraft från någon annanstans, skriver Botvar. Därmed ökar pressen på religionen och den riskerar att isoleras när den försöker ”å ta igjen i indre samhold og styrke. På denne måten oppstår ulike former for mer eller mindre fundamentalistiske sekter.”[25] Botvar ställer också i det sammanhanget frågan: ”Kan kjernefamilien og andre primaergrupper overta funksjonen som samfunnet og kirken tidligere har hatt?”[26]

De framväxande kyrkorna kännetecknas bland annat av återupptäckten av den lilla gemenskapens betydelse, något som utvecklas genom den så kallade cellstrukturen. Antalet cellstrukturerade församlingar ökar för varje dag. Det gäller inte bara i Asien, Afrika eller Sydamerika utan även i Ryssland, Europa och Nordamerika. De små gruppernas betydelse håller på att förändra bilden av kyrkan.

1997 presenterade religionsprofessorn Donald E. Miller, University of Southern California, USA, en undersökning under rubriken *Reinventing American Protestantism.* I inledningen skriver han:

> A revolution is transforming American Protestantism. While many of the mainline churches are losing membership, overall church attendance is not declining. Instead, a new style of Christianity is being born in the United States, one that responds to fundamental cultural changes that began in the mid-1960s. These new paradigm churches, as I call them in this book, are changing the way Christianity looks and is experienced.[27]

Denna förändring är även dokumenterad av direktorn för Religion and American Public Life i Boston Alan Wolfe år 2003 i sin bok *The Transformation of American Religion – how we actually live our faith.*[28]

[25] Gustafsson & Pettersson 2000, sid 76.
[26] Gustafsson & Pettersson 2000, sid 77.
[27] Miller 1999, sid 1.
[28] Alan Wolfe är professor i statsvetenskap och direktor vid The Boisi Center for Religion and American Public Life. Han har skrivit ett tiotal böcker i ämnet. Hans böcker *One Nation, After all* (1998) och *The Transformation of American Religion* har båda valts till årets bok av New York Times. Wolfe doktorerade vid the University of Pennsylvania och

Harvey Cox, Professor of Religion vid Harvard University skrev redan år 1996 *Fire from Heaven – The Rise of Pentecostal Spirituality and the Reshaping of Religion in the Twenty-First Century,* också det en berättelse om hur kristenheten förändras. Om den globala förändringen går att läsa vidare hos Philip Jenkins, Distinguished Professor of History and Religious Studies vid Penn State University och i dennes bok från år 2002 *The Next Christendom – the Coming of Global Christianity.*

De ovan nämnda exemplen må vara nog för att ge bakgrund till cellkyrkorörelsen och för att visa hur också religionen påverkas av det kulturskifte Ingelhart redovisat och som den historiska kyrkan har att förhålla sig till.

I.A.3. Fem olika förhållningssätt till förändringarna

Rune Rasmussen utgår från att vi lever i en postmodern tid och anger några kännetecken på vad han menar med postmodernitet.[29] I den postmoderna eran utvecklas en ny epistemologi. Kunskap är inte längre något neutralt eller objektivt, utan alltid en tolkning. Det gör kunskapen osäker och otillräcklig. Förnuftet anses inte längre vara den enda källan till kunskap. Vi behöver gå bortom den rena kunskapen och i högre grad använda våra övriga sinnen, som intuition och känslor. Det är inte tillräckligt med ett subjekt- och objektschema eller med den enskildes kunskap. Kunskap är mer något man har tillsammans med andra. I den moderna världen var det vanligt med totala förklaringsmodeller av olika slag men nu bör sådana förkastas vare sig de är historiska, empiriska eller andliga, skriver Rasmussen.[30]

---

blev hedersdoktor vid Loyola College i Maryland och St. Joseph´s University i Philadelfia. Mer om Wolfe går bland annat att läsa på sidan www.bc.edu/bc_org/research/rapl/people/awolfe_bio.html (2006-10-16).

[29] Rune Rasmussen är konsult för församlingsutveckling i Det Norske Misjonsselskap och präst i Bogafjell menighet, en församling inom Den Norske Kirke som börjat cellstrukturera. Församlingen kan besökas på http://home.broadpark.no/~rrasmu-3/index.htm (2006-10-16).

[30] Rasmussen 2004, sid 25.

Rasmussen menar att postmoderniteten ger kyrkan nya möjligheter och sätt att verka. Han ställer läsaren inför frågan hur kyrkan ska förhålla sig till postmoderniteten och han anger följande fem möjligheter, några förnekar andra bejakar postmoderniteten. De fem hållningarna är enligt Rasmussen:

1. Nei till postmoderniteten.
2. Ikke postmoderne, men senmoderne eller ultramoderne.
3. Flukt fra fornuften.
4. Postmoderniteten endrer våre former, midler og metoder.
5. Postmoderniteten endrer selve evangeliets budskap.[31]

Den första hållningen är ett förnekande av postmoderniteten. I rädsla för relativismen finns det dem som krampaktigt griper tag i kyrkans dogmatik, skriver Rasmussen. De pekar på den kristna trons objektiva faktum. Risken med en sådan hållning är att kyrkan isoleras från kulturen. Denna konservativa hållning ger knappast svar på samtidens frågor.

Den andra hållningen är att tolka samtiden som en förlängning av upplysningen eller modernismen, en ultramodernism. På det sättet är det möjligt att tona ner skiftet. Men oavsett vilken etikett vi sätter på vår tid är utmaningarna desamma, skriver Rasmussen. Med denna hållning finns inte samma behov av de radikala tankar som finns inom postmoderniteten.

Den tredje hållningen kallar Rasmussen för förnuftets flykt. Han nämner här den analys som teologen Francis Schaeffer gjorde och gav ut i bokform redan 1969.[32] Schaeffer analyserar de ändringar han ser i de filosofiska frågeställningarna, inom musiken och konsten. I analysen tycker han sig se ett sammanbrott av upplysningstidens ”orsak – verkan” schema och en övergång till den tyske filosofen Georg Hegels schema om tes, antites och syntes. Schaffer kommenterar detta i sin bok på följande sätt. Hegel

---

[31] Rasmussen 2004, sid 26 ff.

[32] Boken finns utgiven på svenska under titeln *På flykt från förnuftet – en inträngande analys av modernt tänkande.*

> ändrade spelets regler på två områden: i *epistemologin,* kunskapsteorin och uppfattningen om gränserna för och giltigheten av kunskapen; och i *metodologin,* den metod med vilken vi söker lösa frågan om sanning och kunskap.[33]

Detta öppnade, enligt Schaeffer, för en flykt från förnuftet, en förtvivlans linje. Schaeffer var apologet och hans hållning var att försvara förnuftet när det rationella och logiska möter det irrationella och ologiska. Denna hållning ser postmoderniteten som en farlig motståndare.

Den fjärde hållningen bejakar postmoderniteten och kräver därför att vi är beredda att ändra våra former, medel och metoder. Innehållet i den kristna tron kan vara oförvanskat men metoderna att sprida den förändas. Det gäller att ta den postmoderna människan på allvar och att möta henne där hon är.

Den femte hållningen, som även den bejakar postmoderniteten, leder ett steg längre. Den menar att postmoderniteten ändrar det kristna budskapet. Denna hållning menar att vi behöver dekonstruera den kristna tron i mötet med en ny förståelse av objektiv sanning, förnekelsen av totala förklaringsmodeller och en ny förståelse av kunskapsbegreppet.

Rasmussen frågar efter vad som ska vara styrande? Ska kulturens förståelse av verkligheten eller Bibelns budskap vara styrande? I vilken utsträckning ska kulturen påverka evangeliets budskap?

Den här avhandlingen undersöker och analyserar Neighbours modell The Cell Group Church, en modell som kan hänföras till den fjärde av de hållningar Rasmussen redogör för. Neighbour vill hålla fast vid evangeliets budskap men håller inga former, medel eller metoder för heliga i sig.

Miller talar om ”a new style of Christianity is being born in the United States, one that responds to fundmental cultural changes that begin in the mid-1960s.” Jag har redan konstaterat att religionens roll i samhället har förändrats under en längre tid. Troeltsch och Niebuhr talade om denna förändring redan i början av 1900-talet. Ingelhart talar

[33] Schaeffer 1969, sid 45.

om denna förändring som ett resultat av sina undersökningar, liksom Lasch och Bauman under senare tid.

Miller talar vidare om det nya paradigmets kyrkor och i min analys av The Cell Group Church ansluter jag mig till denna uppfattning. Det är rimligt att tala om The Cell Group Church som ett exempel på det nya paradigmets kyrkor. Modellen, som vuxit fram efter 1980-talet, är ett utpräglat försök att leva upp till samtidens utmaningar. Den tar ringa hänsyn till de traditionella kyrkornas bekymmer och inriktar sig istället på att omorganisera kristna människors längtan efter att förverkliga sitt lärjungaskap. Neighbour använder i början på 1990-talet begreppen paradigm och paradigmskifte. Han menar att The Cell Group Church kommer att ersätta den historiska kyrkan. Jag menar på grund av det ovan anförda att det är rimligt att försöka närma sig The Cell Group Church ur det perspektivet. I avhandlingens avslutning ska jag ytterligare kommentera begreppen paradigm och paradigmskifte.

I.A.4. Syfte, problemställning och relevans

En utgångspunkt för denna avhandling är att kyrkan anpassar sig till omgivningens förändringar. Kyrkan måste ständigt reformeras för att vara relevant i sin tid. Med tanke på de globala förändringar som sker och en lokal miljö med stegrande pluralism står den historiska kyrkan inför radikala utmaningar. En av reformationens stora strateger, Martin Luther var väl medveten om detta när han formulerade sitt berömda: *Ecclesia semper reformanda*, men han fick också lära sig att den organiserade kyrkan inte alltid går i takt med sina medlemmar.

Denna avhandling ska med hjälp av modern identitetsforskning analysera The Cell Group Church, *en* modell inom vad jag fortsättningsvis kallar för cellkyrkorörelsen. [34] Denna modell som

[34] Begrepp som cell, celler, cellstruktur eller cellkyrka är inga vedertagna begrepp. Begreppen har ändå blivit nyckelord inom många kristna förnyelserörelser och anses av företrädarna som fundamentala inom det nya paradigmet. Detta förhållande ger ofta upphov till förvirring och missförstånd och är ett skäl i sig att forska i saken. Uttrycket The Cell Group Church härstammar från Ralph W. Neighbour Jr. och är i denna avhandling

skapats av Dr Ralph W. Neighbour Jr. presenteras av honom i boken *Where Do We Go From Here?* Den utgör, menar jag, ett exempel på hur den nya tiden ändrar på kyrkans former, medel och metoder.

Syftet med avhandlingen är att studera framväxten av The Cell Group Church, att analysera denna genom att ställa frågor rörande identitet och pluralism och att söka lämpliga kriterier för att kunna utvärdera rörelsen. Jag hoppas på så sätt få en djupare förståelse av cellkyrkorörelsen i sin helhet. Det är mig veterligt första gången något skrivs på svenska om denna rörelse och förhoppningsvis kan avhandlingen därför ha ett allmänt intresse.

Cellkyrkorörelsen är i det närmaste okänd i Sverige. Det blir därför en huvuduppgift att beskriva rörelsen, vilket inte är helt enkelt eftersom den kan ta gestalt på olika sätt i olika kulturer och kyrkliga traditioner. Det gäller att tränga bakom det som syns, att förstå de bakomliggande principerna.

I ett historiskt perspektiv ligger The Cell Group Church mycket nära i tiden. Det finns få färdiga definitioner och rörelsen är fortfarande en rörelse i tillväxt. I kapitlet ”Metodiska överväganden” redogör jag närmare för de avgränsningar jag gjort.

I avhandlingen utgår jag från två huvudfrågor, men under arbetets gång har ytterligare frågor väckts som jag samlat som en tredje fråga. Den senare har behandlats mer översiktligt. *För det första frågar jag:* hur formades The Cell Group Church? Det finns i Neighbours material händelser som vittnar om ett konfliktperspektiv. Vad har hänt i dessa konflikter? Vad vill Neighbour se hända och vad kom att hända? På vilket sätt kan Neighbours egen personliga utveckling ha påverkat utformningen. Tanken är inte att göra något psykologiskt studium av Neighbours person, men att väga in några avgörande händelser som återfinns i Neighbours egen livsberättelse och som kan ha påverkat utformningen av The Cell Group Church. Men påverkan har också ägt rum utifrån. Vad har hänt när The Cell Group Church mött verklighetens

---

knutet till honom. Han använder även uttrycket The Pure Cell Church synonymt. När jag översätter dessa begrepp till svenska blir det Cellkyrkan eller den renodlade cellkyrkan. Mer om terminologin finns i kapitlet ”Metodiska överväganden” och avsnittet om terminologi och definitioner.

församlingar i Korea, Singapore, Elfenbenskusten och Columbia? Vad har Neighbour modifierat och vad i The Cell Group Church har bestått provet? Det har inom den givna avgränsningen pågått ett samspel mellan Neighbour och dennes personliga utveckling på ena sidan och dennes möte med verkligheten på andra sidan. I denna spänning växer en förändringsprocess fram till vilken jag ska ställa frågor framför allt om kontinuiteten och om den förändrade identiteten.

För det andra frågar jag: Är det möjligt att identifiera The Cell Group Church med hjälp av identitetsmarkörer? Går det att visa på kontinuitet och med hjälp av markörer beskriva The Cell Group Church? Kan cellerna liknas vid identitetsgrupper? Eller är de intressegrupper? Med hjälp av de markörer som står fram under arbetets gång är det möjligt att identifiera de intressen som cellkyrkorörelsen företräder och som format rörelsen. Frågor om identitet, kontinuitet och pluralism blir extra viktiga utifrån det sen- eller postmoderna perspektiv som präglar avhandlingen.

Den tredje frågan lyder: Finns det kritiker av cellkyrkorörelsen? Vilka är de och hur lyder kritiken de framför? Vilka kriterier är lämpliga att använda för en utvärdering av The Cell Group Church? Hur ser förhållandet ut mellan Neighbours sanningsanspråk och den kulturella och religiösa pluralism som råder i ett postmodernt samhälle? Dessa frågor ställer jag när jag analyserar Neighbour och cellkyrkorörelsen som är ivrig att missionera. Det är inte möjligt att på ett fördjupat sätt besvara dessa frågor, men jag att menar de väckts under arbetets gång och att de är av sådan vikt att de bör kommenteras. Är The Cell Group Church ett alternativ som ska ersätta de historiska kyrkorna? Kan The Cell Group Church bidra till de historiska kyrkornas överlevnad? Det är andra relevanta frågor även om jag inte försöker besvara dem med denna avhandling.

Det sätt på vilket The Cell Group Church förhåller sig till sin samtid är relevant även för svenska förhållanden.

I.B. TEORETISK REFERENSRAM

Huvudämnet Kristendomens historia innehåller underavdelningarna kyrkovetenskap, kyrkohistoria och missionsvetenskap. Alla dessa ämnen

har i och för sig att göra med kristendomens historiska förlopp. Bexell skriver:

> … i den kyrkovetenskapliga ämnesbeskrivningen markeras detta genom att forskningen skall ha sin inriktning mot skeenden i ”historia och nutid”. Var gränsen går mellan dessa båda tidsbeskrivande ord kan man diskutera: vad som nyligen hände är ju redan historia. Klart står emellertid att det är fråga om ett både/och.[35]

Det är möjligt att beskriva den cellstrukturerade församlingen enbart som en ny modell. Då hade avhandlingen stannat vid teologen Ralph W. Neighbour och dennes teologi som den visar sig i The Cell Group Church och sorterat under ämnet kyrkovetenskap.[36]

Det hade också varit möjligt att sortera in avhandlingen under ämnet missionsvetenskap eftersom The Cell Group Church är ytterligt inriktad på mission som kommer att framgå av presentationen. Båda dessa perspektiv finns med i avhandlingen, men i grund är denna avhandling kyrkohistoria. Det är framväxten och utvecklingen av The Cell Group Church och dess identitet som analyseras och diskuteras. I kapitlet ”Metodiska överväganden” beskriver jag hur detta ska gå till.

Det är med redskap sprungna ur forskarskolan Identitet och Pluralism, med hjälp av historiska metoder och vetenskaper som jag ska undersöka vad som har skett när cellkyrkorörelsen växt fram. För det krävs både ett idéhistoriskt perspektiv och en teologisk analys, något jag ska kommentera nedan.[37]

---

[35] Bexell 1996, sid 156. Den praktiska teologin fick i Uppsala 1973 och i Lund 1982 namnet Kyrko- och samfundsvetenskap, se Andrén, Å i Bexell, sid 26 och sid 48. Denna underavdelning benämns numera endast som Kyrkovetenskap, en benämning jag använder fortsättningsvis och som även innehåller liturgi, homiletik, kateketik, kyrkomusik, spiritualitet, kyrkorätt, konfessionsvetenskap, konstnärliga uttrycksmedel, diakoni och ekumenik.

[36] Det finns en risk att bli alltför knapp och ytlig om man beskriver cellkyrkan som en modell, eftersom den fortfarande befinner sig under utveckling. Dessutom kommer man att finna att det i sådana fall finns många olika modeller. Det är principerna bakom modellen som är intressanta för denna avhandling och som kan ge upphov till olika modeller. Här ska jag främst begränsa mig till Neighbours modell, The Cell Group Church.

[37] Bexell 1996, sid 19.

I.B.1. Teoretiska överväganden

I detta avsnitt gör jag tre överväganden. Det första övervägandet berör förståelsen av den gudomliga uppenbarelsen och hur denna kan studeras. Det andra berör spänningen mellan teori och praktik, ideal och verklighet och det tredje synen på historien och termen postmodern.

Det går att förstå den gudomliga uppenbarelsen på olika sätt. Neighbour menar att den gudomliga uppenbarelsen skett genom den historiske Jesus och satts på pränt i bibeln, en uppfattning (tro) som han delar med kyrkan i stort. Han försöker att strikt hålla sig till Nya Testamentets vittnesbörd om Jesus och hans lärjungar. Men uppenbarelsen stannar inte mellan bibelns pärmar utan behöver tas emot, förvaltas och komma till uttryck i den kristna kyrkans trosmedvetande.

Det går att se förändringar genom åren i Neighbours modell av The Cell Group Church. Hans ekklesiologi är insatt i en dynamisk process, åtkomlig inte endast genom texter utan också genom

> riter, beslutsprocesser och andra former för mänsklig interaktion – genom praxis. Det räcker inte med att förklara (Erklären) ett visst samband eller en viss situation, man måste också försöka förstå den (Verstehen). Därmed blir tolkningen teologins viktigaste redskap.[38]

Neighbours modell är inte statisk utan föränderlig, insatt i spänningsfältet mellan den givna uppenbarelsen och förverkligandet i en pluralistisk värld.[39] Dogmatiken och kyrkohistorien är därför beroende av varandra.

---

[38] Brodd, S-E i Bexell 1996, sid 110. För en översikt om detta hänvisar Brodd till David Tracy, ”Theological Method”. *Christian Theology. An Introduction to Its Traditions and Tasks,* ed. By Peter C. Hodgson & Robert H. King, Philadelfia 1985 (2nd rev. ed. 1985).

[39] Ferdinand Tönnies (1855–1923), sociolog och professor i ekonomi och statistik vid universitetet i Kiel, Tyskland, har genom sin bok *Gemeinshaft und Gesellshaft,* från 1887 bidragit med begreppen, på engelska, community and society, vilka belyser ett annat spänningsfält. Tönnies framhåller det lilla och det stora sammanhanget som komplementära enheter. Den nära socialiteten människor emellan är värdefull i sig, medan

Den romersk-katolske teologen Karl Rahner skiljer mellan två former av ekklesiologi: dogmatikens och den praktiska teologins. Professorn i Kyrkovetenskap vid Uppsala universitet Sven-Erik Brodd skriver om Rahner i boken *Pastoral teologisk praxis – om kyrkligt liv och arbete i en urbaniserad miljö* och kommenterar de två formerna på följande sätt:

> Den förra (dogmatiken, min anmärkning) har som undersökningsobjekt kyrkans väsen (”Essentialecklesiologie”), den senare (den praktiska teologin, min anmärkning) kyrkans konkreta framträdelseformer och liv, dess självförverkligande i historia och nutid. Den praktiska teologin är, enligt Rahner, en självständig och från andra teologiska ämnen avgränsningsbar storhet. Samtidigt är den beroende av de andra teologiska disciplinerna, t ex dogmatik och moralteologi, liksom av humanvetenskaper som sociologi och psykologi. Den teologiska reflexionen blir pastoralteologisk inom varje teologisk disciplin i den utsträckning den ställer sig i kyrkans tjänst genom att utöva konstruktiv kritik mot kyrkan och församlingen.[40]

Varje församling karaktäriseras dels av den institutionella formen, det vill säga gudstjänstens struktur och uppbyggnad, kyrkans organisation och ämbeten, relationen till andra kristna samfund et cetera, dels av det levande fromhetslivet, det vill säga församlingens och den enskildes upplevelse av gudstjänsten som en levande funktion, av kyrkan som en fungerande gemenskap, av ekumeniken – relationerna mellan de kristna kyrkorna – som en del av det kristna livet. Dessa perspektiv kallas inom

---

socialiteten i samhället oftast ska tjäna ett eller flera större syften. Om den förra gemenskapen kan karaktäriseras som mål, kan den senare snarare karaktäriseras som medel. Det får anses förödande att sammanblanda de två verkligheterna. Här finns med andra ord ännu en möjlig infallsvinkel för studiet av cellkyrkorörelsen. Tönnies grundade det tyska sociologförbundet 1909 tillsammans med bland andra George Simmel och Max Weber. Tönnies publicerade mer än 900 arbeten. Han fråntogs sin professorstitel av Hitlerregeringen 1933.

[40] Brodd, S-E, sid 49. Brodd hänvisar till K. Rahner, *Die Praktische Theologie im ganzen der theologischen Disziplinen,* i Schriften zur Theologie Bd 8, 1970, 134 ff.

pastoralteologin för *congregatio* och *communio* och det är med hjälp av dessa begrepp jag ska redogöra för och belysa The Cell Group Church.

Det andra övervägandet berör spänningen mellan teori och praktik. Pastoralsociologer och pastoralpsykologer påpekar allmänt att

> det uppstår en frustration när teori och praxis skiljs åt. Praxis lever då ett okontrollerat egenliv genom impulser från spontana insatser eller stimuli från församlingens sociala omgivning. Korrektiven är, om de finns, inte teologiska och aktiviteterna bedöms i termer av framgång eller brist på framgång. Misslyckandet relateras därmed till kvantitativa begrepp, t.ex. ett lågt antal deltagare i en verksamhet.[41]

Neighbour är medveten om vikten av att hålla ihop teori och praktik. Det utgör en av drivkrafterna i hans arbete. Hans slogan är att ”theology breeds methodology” och hans bok *Where Do We Go From Here?* innehåller därför en hel del teologi. Men mellan raderna går det också att utläsa en frustration över de svårigheter det innebär att förverkliga ett ideal. Denna frustration kommer särskilt till uttryck när Neighbour talar om lärjungaskapet och dess villkor. Det finns en risk om lärjungaskapet idealiseras att medlemmarna i en cell bedöms i förhållande till idealet. När så sker kan de komma att avskärmas från både kyrka och samhälle, en risk som bland andra Avery Dulles varnar för.

Avery Dulles, ekklesiolog inom den romersk-katolska grenen av kristenheten, har i sin bok *Models of the Church* skrivit om vad han kallar för lärjungamodellen. 1986 kom boken ut i en andra upplaga och i den finns ett tilläggskapitel av intresse för denna uppsats. Där presenterar Dulles en ny modell, kallad ”Community of Disciples”. Han skriver att Andra Vatikankonciliets dokument mer än tjugo gånger kallar kyrkans medlemmar för ”disciples” och att det blivit allt vanligare att tala om Guds folk i sådana ordalag.[42] Lärjungamodellen går tillbaka till Nya Testamentet och till Jesus själv. Dulles talar om hur Jesus utvalde och tränade sina tolv lärjungar och om hur begreppet lärjungar senare kom att omfatta alla kristna. Han skriver:

---

[41] Brodd, sid 11 f.
[42] Dulles 1987, sid 207.

> Since Vatican Council II, the Church in several continents, including Latin America, has been revitalized by the development of thousands of basic ecclesial communities, which at their best promote discipleship in its full range. Something analogous has been occuring in various prayer groups and covenant communities in our own country. But all too many Christians, deprived of such contacts, still look upon the Church only as a huge, impersonal institution set over against its members … Although they may accept the teachings of the Church, they find it hard to relate the Church to their daily life, which is lived out in a very secular enviroment. When religion is so divorced from daily life, it begins to appear peripheral and even unreal.[43]

Den cellstrukturerade församlingen har starka inslag av en sådan vitaliserad lärjungamodell.

Det tredje övervägandet berör synen på historien. All historieskrivning är ett styckverk, beroende av författarens egna teorier, värderingar och förförståelse. Thomas Samuel Kuhn (1922–1996) lanserade teorin om paradigmskiften, en teori som efter ett symposium i Tübingen 1983 också vunnit erkännande i teologiska kretsar, om än i nyanserade former.[44]

Hans Küng (1928–) är en av dem som tagit fasta på Kuhns teori och tillämpat den på kyrkohistorien genom att dela in den i sex från varandra

---

[43] Dulles 1987, sid 218 f. Det är viktigt att förstå att Dulles inte spelar ut de olika modellerna mot varandra utan ser dem som olika sätt att närma sig mångfalden i kyrkan. Det intressanta i det här sammanhanget är att han efter Andra Vatikankonciliet upptäcker eller kompletterar de tidigare modellerna med de små gruppernas betydelse.

[44] Kuhn, Thomas S, amerikansk historiker och filosof är mest känd för sin teori om paradigmskiften. När vetenskapsmannen bedriver forskning gör han det inom ett paradigm. Men varje paradigm har sina begränsningar och därför uppstår så småningom anomalier, motsägelser som kan visa sig vara olösliga och en ny modell ersätter den gamla. Skiftet äger rum om det gamla paradigmet inte kan räddas. De utesluter varandra och Kuhn menar därför att de båda paradigmen är inkommensurabla, de möter inte varandra. När ett paradigm skapat allt för många anomalier, måste det förhålla sig till det nya, framväxande paradigmet. Det kan ske genom att det gamla om så är möjligt inkorporerar det nya, lägger det nya åt sidan eller låter sig ersättas av det nya paradigmet. Jag diskuterar denna teori närmare i den avslutande delen, eftersom den spelar viss roll för denna analys.

klart avskiljbara epoker.[45] De sex epoker som diskuterade vid symposiet i Tübingen är den apokalyptiska, den grekisk-hellenistiska, den romersk-katolska, den reformatoriska, den moderna och slutligen den postmoderna epoken. Küng benämner den nya teologiska epoken för ”contemporary – ecumenical paradigm”.[46] Därmed beskriver Küng övergången från en epok till en annan som ett paradigmskifte.

Lyon skiljer i sin bok *Postmodernitet* (1994) mellan postmodernism och postmodernitet. Till det förra hänför han sådant som berör kulturella och intellektuella fenomen. Den postmoderna vetenskapsfilosofin ifrågasätter modernismens grundvalar, vilket i sin tur medför ett sammanbrott för kunskaps-, smak- och åsiktshierarkier, skriver Lyon.[47] Postmodernitet har med påstådda sociala förändringar att göra, fortsätter Lyon.

> Antingen håller ett nytt slags samhälle på att bli till, ett samhälle vars konturer redan vagt kan förnimmas, eller så inleds ett nytt stadium av kapitalismen. Och i båda fallen sätts tidigare former av social analys och politisk praktik i fråga.[48]

Det går att definiera termen postmodern på olika sätt och därmed också att ifrågasätta det meningsfulla med att använda ordet. Küng använde ordet postmodern som en benämning på en ny tidsepok, som en idéhistorisk och kultursociologisk modell. Den postmoderna förklaringsmodellen lär knappast vara den sista. När jag därför skriver om framväxten av en postmodern kyrkomodell får termen förstås som en

---

[45] Hans Küng studerade filosofi och teologi vid Gregorianska universitetet i Rom, universitetet i Sorbonne och vid Institut Catholique de Paris. Han är sedan 1960 professor i fundamentalteologi och sedan 1980 professor i ekumenisk teologi vid universitetet i Tübingen. Küng har alltsedan sin doktorsavhandling Rechtfertigung 1957 omprövat katolska dogmer om rättfärdiggörelseläran, påvens ofelbarhet och tolkningsrätten till Bibeln, där han anser att Jesus och Nya Testamentets evangelier bör ha företräde framför senare tradition. Küng deltog som rådgivare vid den Andra Vatikankonciliet 1962–65. På grund av sin frispråkighet fråntogs han av Troskongregationen rätten att undervisa som romersk-katolsk teolog.

[46] Küng 1988, sid 128.

[47] Lyon 1994, sid 16.

[48] Lyon 1994, sid 16.

heuristisk term. Jag vill ha med termen postmodern så att de globala förändringar som pågår inte tappas bort. Termen får tjänstgöra som ledstjärna eller som *ett perspektiv* på vad som sker.

De svenska teologerna Ola Sigurdsson (1963–) och Jayne Svenungsson (1973–) har i sin antologi *Postmodern teologi – en introduktion* närmare beskrivit den postmoderna teologins förutsättningar och hur de tvingar forskaren att ompröva sina metoder. I analysdelen kommer jag att återkomma något till diskussionen om postmodern teologi och argumentera för att The Cell Group Church hör hemma i vad Küng kallar för den postmoderna epoken, ett *contemporary-ecumenical paradigm*.[49]

Sammanfattningsvis menar jag att det kulturskifte Inglehart beskrivit innefattar också religionen. I övergången från ett modernt till ett postmodernt samhälle har det skett en förskjutning från religion till religiositet. Dessa förändringar är av sådan art att de kan kallas för paradigmatiska och detta kan exemplifieras av ett studium av de framväxande kyrkorna i allmänhet och cellkyrkorörelsen i synnerhet. Neighbour menar sig, med hjälp av sin modell The Cell Group Church, återvända till den nytestamentliga miljön. Detta förhållningssätt är i sig, enligt min mening, ett postmodernt perspektiv.

Det går att skriva kyrkohistoria ur olika perspektiv. Jag har belyst hur dogmatiken, särskilt den pastoralteologiska ekklesiologin finns med i denna avhandling. Jag har valt att närma mig The Cell Group Church med hjälp av begreppen *communio* och *congregatio*. Det betyder att perspektivet krympts på så sätt att jag behandlar The Cell Group som en begränsad, lokal företeelse. Samtidigt är jag medveten om att The Cell Group Church är insatt i ett globalt, världsomspännande sammanhang. Det är i denna spänning som The Cell Group Church växer fram.

Tidigare forskning har framför allt bestått av fallstudier. Det finns vidare en avhandling som studerat cellkyrkorörelsens inflytande på anglikanska församlingar. Det finns också en avhandling som behandlat

[49] Redan här kan det vara på sin plats att skilja mellan ett postmodernt perspektiv, en postmodern metod och The Cell Group Church som ett postmodernt projekt, en distinktion jag återkommer till i den avslutande delen.

Neighbours strategier för evangelisation och lärjungaskap. Jag ska nu närmare presentera dessa och några andra avhandlingar.

I.B.2. Forskningsöversikt

Under senare år har det kommit en hel del böcker om cellkyrkorörelsen, men som forskningsområde är företeelsen tämligen ny.

Joel Comiskey (1956–) har i sin avhandling *Cell-Based Ministry as a Positive Factor for Church Growth in Latin America,* 1997, gjort ett omfattande och noggrant fallstudium av fem cellstrukturerade församlingar i Sydamerika.[50] Comiskey beskriver de teologiska grunderna för cellbaserad tjänst, skriver en cellernas historia från Gamla Testamentet fram till våra dagar. Han redogör för likheter och skillnader mellan Meta- och Cellkyrka och för den sydamerikanska ledarkulturen. Efter att ha beskrivit hur han gjort sina undersökningar ägnar han ett kapitel åt ledarskapet i de olika församlingarna. Hans undersökning redogör för ledarskapet i allmänhet, inte för celledarskapet i synnerhet. Dock har han intervjuat 424 celledare och låtit dem svara på frågor som särskilt relaterar till mångfaldigandet av cellen. Frågorna och svaren finns med som ett appendix. Comiskey har även skrivit ett antal böcker som behandlar cellkyrkorörelsen och arbetar numera som konsult i ämnet.[51]

1997 presenterade Ewen Souter avhandlingen: *The Cell Church Movement in the Anglican Context – Using Small Groups to Build*

---

[50] Comiskeys avhandling och hemsida återfinns på Internet under adressen www.cellchurchsolutions.com/articles/dissertation/index.html (2006-10-13).

[51] Comiskey har verkat som missionär i Equador under åren 1990–2001. Han forskade samtidigt vid Fuller Theological Seminary i ämnet Intercultural Studies och doktorerade 1997. Han skriver: I stayed away from cell church circels until 1996. I wasn´t impressed with cell church rhetoric; I even resisted it. Something changed radically in 1996 that made me cell church enthusiast. The difference? I visited cell churches. I saw the power of cell evangelism and multiplication. Citatet är från Comiskey 2005, sid 65. Comiskeys CV återfinns på www.comiskey.org/family/resume.html (2006-10-13).

Missionary Churches.[52] Souter undersöker särskilt i sin avhandling ”the cell church movement within the UK and especially within the setting of local Anglican churches”. Han menar att rörelsen vuxit därför att intresset för evangelisation ökat i England, därför att nya strukturer blir intressanta i takt med att nya församlingar bildas och därför att olika slag av samlingar i hemmet visat sig otillräckliga. Souter anger även Neighbours bok *Where Do We Go From Here?* som en orsak till det ökade intresset.[53]

Eftersom Souters avhandling är skriven ”in *Applied* Theology” använder han sina teologiska kunskaper till att utvärdera cellkyrkorörelsens inflytande på anglikanska församlingar. Han gör det genom att ta såväl kulturella som ekklesiologiska hänsyn. Hans fråga är: ”How can small groups be used to build missionary churches?” och denna fråga används som kriterium när han utvärderar. I den avslutande utvärderingen lyfter han fram potentiella svagheter i motiven i användandet av små grupper. Han varnar för risken till sekterism. Och han betonar vikten av att ta hänsyn till den engelska kulturen. Som styrkor anger han främst äkta gemenskap och möjligheten att utveckla sitt lärjungaskap.

Souter menar avslutningsvis att en nybildad församling har stora fördelar av att ha den lilla gemenskapen i centrum. Om ledarskapet för församlingen lyckas förmedla mål och strategier till de olika grupperna förbättras förutsättningarna för att vara en missionerande församling. Han är till sist noga med att tala för olika slag av grupper eftersom inte alla människor kommer att trivas i samma typ av smågrupp. Han avslutar: ”The Anglican response which I personally favour is therefore

---

[52] Den anglikanska kristenheten har under ett antal år haft en inriktning på mission och bildandet av nya församlingar. Souter studerade vid Trinity Theological College i Bristol, tillbringade nio veckor med att besöka cellstrukturerade församlingar i USA sommaren 1996 och disputerade vid University of Bristol, 1997. Han har sedan dess fått tjänst i St. Johns Church i Harborne i Birmingham och kan besökas på www.findachurch.co.uk/churches/tq/tq13/stjohns/ (2006-10-13).

[53] Hänvisningen återfinns under stycket 1.1 Why adress this topic at the present time? Sid 9 i min utskrift.

a culturally-sensitive adoption of cell church principles which seeks to maintain a commitment to comprehensivess.” [54]

1999 doktorerade Angus Richards McKinley på en avhandling med namnet: *The Cell Church Strategy of Ralph Neighbour in Evangelism and Discipleship*. Det är den enda avhandlingen som presenterar Ralph W. Neighbour Jr. och den har varit till god hjälp för mig i arbetet med denna avhandling. McKinley har vid ett flertal tillfällen intervjuat Neighbour. McKinelys syfte är mer begränsat än de tidigare. Han undersöker och utvärderar hur Neighbour tänker sig att evangelisation och lärjungaskap ska gå till.[55]

Avhandlingen börjar med en presentation av Neighbour. McKinley redogör sedan för de bibliska och historiska föregångarna till cellkyrkan, fram till våra dagar där han jämför Neighbour och cellkyrkan med andra företrädare och liknande företeelser. Därefter redogör han för Neighbours strategier och utvärderar dessa. I den avslutande utvärderingen konstaterar han att friska cellgrupper ökar lekmännens engagemang. Han framhåller att det inte behöver uppstå motsättningar mellan den gamla och nya typen av församlingar. Det är inte en fråga om antingen eller utan både och, skriver han avslutningsvis.[56]

Les Brickman fick sin Doctor of Ministry Dissertation *Rapid Cell Church Growth and Reproduction* godkänd i december 2000. Han skrev den vid Regent University i Virginia Beach, Virginia. I den söker han efter nycklarna till den nästan ofattbara kvantitativa tillväxt en församling på Elfenbenskusten varit med om då församlingen växte från tre personer till 150 000 på 25 år! Brickman presenterar tre resultat. Det första resultatet är att församlingen är ”values-driven”, det andra att ”functional structures” är Guds program och det tredje att församlingen ”answers to life´s fundamental questions”.[57]

---

[54] I 5.7 Concluding remarks on an Anglican evaluation, sid 90 i min utskrift.

[55] Det framgår av avhandlingens förord att McKinley studerat vid Southwestern Baptist Theological Seminary i Forth Worth i Texas, USA och att arbetet är ”in partial fullfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Philosophy”. McKinely har även intervjuat Neighbours medarbetare Bill Beckham, Jim Egli och Neighbours son son Randall.

[56] McKinley 1999, sid 179.

[57] Leslie H. Brickman, född och uppvuxen i en judisk familj, konverterade till kristendomen 1969 och har sedan dess verkat som pastor och missionär i mer än trettio år.

Jay Firebaugh skriver just nu om zonledare men en del av hans förarbeten är redan tillgängliga.[58]

Här kan också vara på sin plats att nämna Peter Bunton, som skrivit *Cell Groups and House Churches – What History Teaches Us,* en historisk översikt av de små gruppernas betydelse.[59]

Det finns också forskning som gränsar till och överlappar mitt ämne. Redan 1738 började den anglikanske prästen John Wesley (1703–1791) tänka systematiskt om den väckelse han kom att leda och även organisera. Många av de principer som var vägledande vid den tiden är aktuella även idag. Här har Dr Michael Henderson i boken *John Wesley´s classmeeting* särskilt studerat John Wesleys små grupper.[60]

Till tidigare forskning bör också räknas Carl F. George och hans arbeten. George har särskilt ägnat sig åt frågor kring församlingstillväxt och lanserat begreppet Meta-church. Han förestod fram till 1995 Institute of Evangelism and Church Growth i Pasadena, CA, som snarast

---

1990 läste han *Where Do We Go From Here?* Han har för en tid arbetat tillsammans med Neighbour och är sedan 1997 adjungerad professor i ”cell church” vid Regent University. 1998 startade han Strategic Cell Ministries International (SCMI) och verkar som konsult. Det går att besöka honom på www.strategiccell.com (2006-10-16).

[58] Firebaugh var ungdomspastor i East Side Grace Brethren Church i Columbia, Ohio, USA. 1994 blev han föreståndare och strax därefter började de med små grupper. Firebaugh insåg snart ledarnas betydelse och deltog i ett ledarseminarium anordnat av TOUCH Ministries, den organisation som startades av Neighbour och som varit ledande inom cellkyrkorörelsen. Firebaugh var dock missnöjd med seminariets innehåll och har som student vid Regent University School of Divinity och i samarbete med TOUCH påbörjat ett arbete som syftar till att förbättra utbildningen av zonledare. Den del av avhandlingen jag haft tillgång till kallas *The Significant Role of Cell Coaching* och godkändes i december 1999.

[59] Peter Bunton arbetar inom missionen. För närvarande är han anställd av DOVE Christian Fellowship International med särskilt ansvar för att utbreda DOVE, ett cellstrukturerat nätverk som startades av pastorn Larry Kreider. Det finns en kort presentation av honom och hans arbete på www.dcfi.org/dmi/europe.html (2006-10-16).

[60] Michael Henderson doktorerade vid Indiana University i slutet på 1970-talet och har undervisat bland annat vid Asbury College och Oral Roberts University. Han har arbetat som pastor men är numera Executive Director of African Leadership, en organisation som tränar blivande pastorer i Afrika och som han själv grundat. Jag tvekar att använda mig av Henderson eftersom jag menar att det inte är lyckat att jämföra Wesley’s smågrupper med celler. Skillnaderna i tid, rum och verklighetsuppfattning är alltför stora, även om vissa principer förenar dem.

kan betraktas som en del av Fuller Theological Seminary. Han använder ofta begreppet cell. Hans forskning är inte kyrkohistorisk utan snarare kyrkovetenskaplig.[61]

Jag vill också nämna Christian Schwarz vars forskningsresultat kommit att kallas Naturlig Församlingstillväxt. Schwarz intresserar sig mer för livets egna lagar, än för byggnader, anställda, organisationer och olika programverksamheter. Han presenterar sin teologi som biotisk i motsats till teknokratisk.

Sveriges Frikyrkosamråd bildade våren 2000 Naturlig församlingsutveckling (NUF) och har nu börjat översätta och sprida Schwarz material i Sverige.[62] Schwarz talar om de livsnära smågrupperna och hänvisar till bland andra pastor Yonggi Cho. Cho är pastor för den numerärt sett största församlingen i världen, en cellstrukturerad sådan, belägen i Sydkorea.

Den forskning som undersöker cellkyrkorörelsen är inte oväntat tämligen ny och ofullständig. Comiskey och Brickman har gjort fallstudier av sammanlagt sex cellstrukturerade församlingar. McKinely har studerat Neighbours tankar och strategier för evangelisation och lärjungaskap. Både Comiskey och McKinley har gjort en historisk översikt av de små grupperna, från Apostlagärningarna, klosterrörelsen, valdensare och hussiter till herrnhutare, metodister och Yonggi Cho. Buntons avhandling börjar med Luther och Bucer, sträcker sig till och med Wesley och försöker dra lärdomar av detta.

Denna avhandling kommer att komplettera de övriga därför att ingen tidigare presenterat The Cell Group Church som kyrkohistoria. Jag kommer dessutom att på ett fördjupat sätt analysera framväxten och utvecklingen av The Cell Group Church. Jag ska följa Neighbours längtan efter att förverkliga ett nytestamentligt ideal och kritiskt betrakta

---

[61] Georg verkade vid institutet i 17 år men har sedan 1995 övergått till konsultverksamhet. Det går att besöka honom på www.metachurch.com (2006-10-13).

[62] Under åren 1994–1996 genomförde Schwarz den hittills mest omfattande undersökningen av växande församlingar. 1000 församlingar, i alla fem världsdelarna i 32 länder medverkade. Frågeformuläret, som måste fyllas i av 30 medlemmar i varje församling, behövde översättas till 18 olika språk. I slutänden analyserades 4,2 miljoner svar. En populär presentation av arbetet och forskningsresultatet återfinns på www.naturligforsamlingsutveckling.se (2006-11-23).

modellen med hjälp av begreppen *communio* och *congregatio*. Begreppen postmodernitet, paradigm och paradigmskifte tillsammans med frågorna om identitet och pluralism kommer att kasta nytt ljus över modellen.

I.B.3. Identitet och pluralism

Ordet identitet härstammar från det latinska ordet *idem* som betyder densamma. Det implicerar likadan-het eller sammanfallande. Svenska Akademins ordlista beskriver ordet identitet på två sätt, dels som ”fullkomlig överensstämmelse”, dels med frasen ”*styrka sin identitet*” som ”att man är den man utger sig för”. I det senare fallet öppnas dörren för olika förståelse av ordet, så olika att ordet nära nog upphäver sig själv. Ordet används nämligen ofta för att särskilja eller för att betona det unika vilket gör det föränderligt.[63]

Inom sociologin är det vanligt att skilja mellan tre olika synsätt på begreppet identitet. Det första benämns för det essentialistiska och betyder i korthet att identiteten har en oföränderlig kärna, ett medfött jag som kvarstår när allt annat skalats bort. Det andra synsättet är det konstruktivistiska som tar sin utgångspunkt i det faktum att den psykologiska och sociala verkligheten inte finns på förhand utan i stället aktivt konstrueras av människor. Begrepp som motidentitet och gruppidentitet blir här viktiga. Det tredje synsättet är det postmodernistiska vars främsta tes är att det inte finns några fasta eller stabila identiteter, alla identiteter är flytande, dynamiska och osäkra.[64]

De två senare synsätten innebär att den enskilda människans identitet inte är fixerad en gång för alla. Tvärtom, kan hon vilja vidga förståelsen av sig själv och identifiera sig med en eller flera grupper. Gruppen kan till exempel vara religiös, politisk eller kulturell och därmed är begreppet identitet ytterst komplext. Människan kan själv

---

[63] Se vidare Håkan Ulfgards resonemang i inledningen av artikeln ”Innanför och utanför i Bibelns värld” i Lejon, K *E pluribus unum?*, sid 13.
[64] Stier, J. *Identitet – människans gåtfulla porträtt*, sid 20 f.

välja att såväl krympa som utvidga sitt perspektiv och därmed också sin identitet. Vidare är människans identitet både självvald och tillskriven.

Jag väljer här det konstruktivistiska alternativet som också är det bäst förankrade inom forskningen. Ett i det här sammanhanget renodlat postmodernt perspektiv är knappast möjligt, eftersom Neighbour och cellkyrkorörelsen vill vara fast förankrade i den kristna traditionen.

Psykologen Eric H. Erikson (1902–1994) talar om två sidor av identiteten, den personliga och den sociala. Identiteten utvecklas i en process där de båda sidorna samverkar med varandra.[65] Jag kommer i analysen försöka beskriva hur The Cell Group Church vuxit fram i en sådan process, i ett samspel mellan upphovsmannen Ralph W. Neighbour Jr. och dennes möten med verkligheten.

Kontinuitet är ett annat avgörande inslag. Det är viktigt med det historiska samband, den ”hemmahörighet”, som ger trygghet och stabilitet i tillvaron.[66] Det finns mycket hos Neighbour som vittnar om denna hemlängtan. Bakom den finns en stark längtan att efterlikna idealen i urkyrkan.

Forskaren K. Anthony Appiah (1954–) menar att gruppen tillhandahåller ett livsmanus för sina medlemmar som kan bilda underlag för deras livsplaner.[67] Dessa livsplaner är ”multiple and constantly

---

[65] Erik Homburger Erikson var lärjunge till Sigmund Freud men vidareutvecklade psykoanalysen genom att ta större hänsyn till samspelet mellan barnet och dess omgivning. I boken *Childhood and Society* redogör han för sin teori som kallas de psykosociala stadierna. De åtta kritiska stadier en människa erfar beskrivs i tur och ordning som en kamp mellan I) Tillit/misstro, II) Autonomi/skam, tvivel III) Initiativ/skuld IV) Företagsamhet/underlägsenhet V) Identitet/identitetsdiffusion VI) Närhet, distans/isolering, självabsorbtion VII) Generativitet/stagnation och VIII) Integritet/bitterhet, förtvivlan och var och en var och en har positiva och negativa lösningar. Se även Johan Cullbergs bok *Kris och utveckling.*

[66] Ahlsmark 1997, sid 9. När professor Gunnar Alsmark skriver inledningen i boken *Skjorta eller själ?* beskriver han ordet identitet genom att säga att det handlar om hemmahörande. Professor Orvar Löfgren har också en för detta arbete intressant artikel i samma bok *Skjorta eller själ?* Löfgren skriver om kulturella identiteter i tid och rum. Han talar om vår tid som hemlöshetens kultur och är mån om att betrakta vår tid i ett historiskt perspektiv. Just hemmet intar en central plats i cellkyrkorörelsen och dess betydelse bör därför studeras i det här arbetet.

[67]Kwame Anthony Appiah är filosof och professor vid Rockefeller University i Princeton, New Jersey. Hans forskning tar främst sin utgångspunkt hos filosofen John Stuart Mill

shifting”, skriver Appiah, och kan forma såväl positiva som negativa identifikationsbilder.[68] Gruppidentiteter kan sålunda stärka den enskilde, men också begränsa. Hjälper The Cell Group Church de enskilda att utveckla värden som frihet och jämlikhet? Eller vilka är idealen? Uppvisar rörelsen sekteriska drag? Detta är frågor Appiah skulle kunna ställa till The Cell Group Church. Frågor som dessa ligger bakom den kritiska analysen.

I boken *Identity in Democracy* skriver professorn Amy Gutmannn om vikten av att skilja mellan identitets- och intressegrupper.[69] Alltför ofta har grupper generellt betraktats som intressegrupper, medan de i själva verket är identitetsgrupper. Cellerna består av människor med stark religiös identitet som genom cellen får sitt lärjungaskap bekräftat. Gutmann behandlar olika slag av identitetsgrupper med respekt. Okunnigheten vill snabbt göra gällande att grupper med stark identitet är ovilliga att kompromissa, att de är sekteriska och att de styr sina medlemmar alldeles för hårt. Gutmann säger att dessa grupper är varken goda eller onda utan att de ska utvärderas, något jag ska återkomma till i den avslutande delen.

Såväl Appiah som Gutman hör hemma i den liberaldemokratiska skolan. Det kommunitära samhällsidealet som företräds av bland andra den kanadensiske professorn i filosofi och statvetenskap Charles Taylor (1931–) utgör ett annat perspektiv, där människans identitet främst stärks genom att hon deltar i samhällets mer stabila sammanhang. Jag ska återkomma också till detta i den avslutande delen.

Här kan vara av värde att säga något om hur den kristna kyrkan identifierar sig med Kristus. Det hör till det kristna budskapet att Gud

---

(1806–1873), vars bok *On Liberty* anses vara en av grundstenarna i det liberal-demokratiska samhället. Appiah skrev boken *Color Conscious* tillsammans med professorn Amy Gutmann 1996. Så sent som 2005 skrev han *The Ethics of Identity*. Hans hemsida är www.appiah.net/pages/1/ (2006-10-13).

[68] Appiah 2005, sid 8 och Roth, 1996, sid 90. Appiah är också kritisk mot livsmanus.

[69] Amy Gutmann är professor i politisk filosofi och har arbetat många år vid Princeton. I sin senaste bok *Identity in Democracy*, 2003, analyserar hon relationen mellan demokrati och den enskildes identitet med särskild inriktning på kön, ras och religion. Hon har publicerat mer än 100 artiklar och skrivit en rad böcker. Hon är nu president vid University of Pennsylvania varför hennes biografi återfinns på www.upenn.edu/president/Gutmann (2006-10-13).

kommer till oss människor genom att Jesus Kristus blir människa. Men också det omvända gäller nämligen att människor kommer till Gud genom tron på Jesus Kristus. Detta är närmast en självklarhet för Neighbour, men teologer som Küng, Bosch eller Newbigin resonerar mer kring detta.

Kuhn har kritiserats för att uppmuntra relativism. Det finns ingen fast punkt i tillvaron, inga givna värden eller normer, säger kritikerna. Det är en kritik som Küng bearbetat i *Theology for the Third Millenium* där han med hjälp av den katolske dogmatikern Edward Schillebeeckx slagit fast en norm för den kristna teologin.[70] Han säger, för det första, att den kristna teologins norm är ”God´s revelatory speaking in the history of Israel and the history of Jesus”. Denna uppenbarelse sker genom den mänskliga erfarenheten. Men också, för det andra, att den mänskliga erfarenheten i sig är tolkning. För det tredje menar de båda är källan, normen och kriteriet för kristen tro den historiske Jesus. När vi studerar denne gör vi det med hjälp av den historisk-kritiska metoden. Det är möjligt därför att vi har tillgång till Nya Testamentet.[71]

Küng stryker under att den kristna tron inte grundar sig på myter eller legender, utan just på en historisk person. Han menar vidare att tron på Jesus som Messias alltid kommer att fordra ”the venture of believing trust” eller ”metanoia”.

Den sydafrikanske missiologen David Bosch (1929–1992) som använt sig av Küngs modifierade teori om paradigmskiften skriver i sin bok *Transforming Mission* att all teologi är partiell och uppstår inom en kultur. Men han säger samtidigt att teologin inte är relativ, utan endast att den måste tolkas. Det är sant, fortsätter Bosch, att vår kunskap är ett styckverk, men samtidigt är vi överlåtna åt vår förståelse av Guds uppenbarelse. Vi kan och ska vara kritiska mot vår egen förståelse,

> ... but this may never be pursued at the expense of God´s revelation in and through the history of Israel and, supremely, the

---

[70] Küng 1988, sid 108 ff, se även sid 195.

[71] Küng anger Schillebeeckx som ett exempel där han även talar om Q-källan, som inte nämner något, så långt vi vet, om Jesu död och uppståndelse, men däremot talar en hel del om parusin. Om detta är ett problem ska det lösas med historisk-kritisk metod, inte dogmatisk. Küng 1988, sid 114 f.

> event of Jesus Christ. Christians take seriously the epistemological priority of their classical text, the Scriptures.[72]

Bosch företräder med andra ord en kritisk hermeneutik, men poängterar att tolkningen ska äga rum tillsammans med alla andra som delar tron på Herren. Den kristna kyrkan ska fungera som en ”international hermeneutical community” där alla är partners. Detta är också den syn som delegaterna på symposiet i Tübingen företrädde.[73]

När Lesslie Newbigin höll sina föreläsningar vid Princeton Theological University 1984 förespråkade han liknande tankar.[74] Han talade under rubriken ”The Word in the World” om hur svårt det varit för upplysningstiden att hantera bibeln på annat sätt än som objekt. Han talade också om hur mycket upplysningstiden lärt oss om bibeln genom att studera den som ett objekt, men menar att den inte kan komma till sin rätt enbart genom ett sådant betraktelsesätt. Han säger:

> The Bible is not a collection of documents recently dug up in the sands of Egypt. It is quite “unscientific” to treat it as it were. The Bible comes into our hands as a book of a community, and neither the book nor the community are properly understood except in their reciprocal relationship with each other.[75]

Newbigin säger vidare att dagens kristna formas av den hållning de har till bibeln och dess budskap. Vidare är den för-förståelse de har när de läser bibeln formad av gemenskapens tidigare erfarenheter. Newbigin avslutar resonemanget med följande ord:

---

[72] Bosch 1991, sid 187.

[73] Küng är noga med att ange mänsklighetens erfarenheter som den kristna teologins horisont. Küng 1988, sid 116.

[74] Lesslie Newbigin (1909–1998) verkade som missionär i Sydindien i mer än fyrtio år. Han blev direktor för Kyrkornas Världsråd och när han återvände till England arbetade han som professor i missiologi vid Selly Oak Colleges i Birmingham, England. Newbigin var mycket anlitad som föreläsare och författare. Hans mest uppmärksammade böcker skrevs efter återkomsten till Europa. De är *Foolishness to the Greeks –The Gospel and Western Culture* från 1986 och *The Gospel in a Pluralist Society*, från 1989.

[75] Newbigin 1986, sid 55.

> This is the hermeneutical circle operating *within the believing community.*And precisely this gives us the clue to understanding the nature of the Bible itself. For it has become very clear that Scripture as we have it is the result of the operation of the same hermeneutical circle from the very beginning.[76]

Genom den kunskap upplysningstiden givit oss kan vi idag ställa frågor som de inte kunde på den tiden. Bibeln är inte död kunskap med enbart historiska fakta, utan den är en levande ”kropp” som vi kan träda in i och ställa frågor som: Hur uppfattade bibelns författare det som hände? Hur tolkade senare tiders kristna denna händelse? Var fick de sina tankar ifrån? Menade senare kristna samma sak som tidigare? Men när vi ställer dessa frågor gör vi det i gemenskap med kyrkan genom alla tider.

I den till svenska översatta boken *Den stora utmaningen – kristen tro i ett pluralistiskt samhälle* diskuterar Newbigin den kristna gemenskapens förhållande till en kultur som kännetecknas av religiös mångfald och kulturell relativism.

Så långt om den kristna identiteten knuten till den historiske Jesus och bibeln som vittnar om honom. Men vad är att säga om pluralismen?

Ordet pluralism härstammar från det latinska ordet *plus* som betyder mer. Det används för att understryka flertal, jämför ordet pluralis. I denna avhandling är det främst den religiösa pluralismen som är intressant.

Vid tiden efter reformationen formulerades principen *cujus regio, ejus religio,* det vill säga den som regerar i en region bestämmer också vilken religion som ska vara förhärskande. Så bedrevs missionen ända fram till upplysningstiden och så blev Sverige en kristen nation. Det är först när vi kommer fram till upplysningstiden som det blir möjligt att tänka religiös pluralism. Begreppet pluralism förs ofta tillbaka till den tyske filosofen Christian Wolff (1679–1754) och dennes filosofi. Upplysningstiden domineras av tanken att människan i egenskap av att vara människa äger en rad rättigheter och friheter, varav den religiösa friheten räknas som den första. När religionsfriheten blev ett faktum fick

[76] Newbigin 1986, sid 56.

människan själv välja religion och av detta följer med logisk nödvändighet religiös pluralism.[77]

Den religiösa pluralismen reser i sig en mängd frågor. Det leder för långt att försöka behandla dessa i denna avhandling. Men en av dessa tycker jag mig inte komma undan. Hur ser förhållandet ut mellan Neighbours sanningsanspråk och den religiösa pluralismen? Hur bedriver Neighbour mission?

Vi kan ändå redan nu ta hjälp av professorn vid Oxfords universitet Alister McGrath.[78] Han skiljer mellan ”descriptive pluralism” och ”ideological pluralism”.[79] Till den förra räknas endast det faktum att det finns olika religioner, moraler eller filosofier. Till den senare räknar han de normerande livsåskådningar som framstår som ideologier med exklusiva anspråk.

Den ideologiska pluralismen väcker en rad frågor. Men McGrath menar att påståendet: ”Ingen kan göra anspråk på att veta sanningen” i sig är omöjligt, eftersom det ger uttryck för just en ideologisk pluralism, en kunskap man menar är sann. Men om påståendet är ”sant” hur kan då dessa personer ”veta” det när de själva inte tror på någon universell sanning, frågar McGrath.[80] Den ideologiska pluralismen passar med andra ord inte som moralisk vägledning i ett mångkulturellt samhälle.

McGrath tror att människor i ett mångkulturellt samhälle inser att all moral har sitt ursprung i olika traditioner, vare sig dessa är kristna, buddistiska eller sekulära, och att fler än en gör anspråk på att vara sann. Det borde inte vara något problem om man finner andra gemensamma kriterier för samexistens som till exempel det gemensammas bästa. Det gemensamma bästa kräver att moralen inte är rotad i religiösa dogmer eller tvärsäkra påståenden, utan just syftar till det gemensammas bästa, ett kriterium som kan användas också i denna avhandling.

---

[77] Den religiösa pluralismen i vår tid och i vårt samhälle har naturligtvis ytterligare en mängd orsaker som till exempel den ökande globaliseringen, men religionsfriheten är en grundläggande orsak.
[78] Alister McGrath (1953–) är Professor of Historical Theology at Oxford University and Principal of Wycliffe Hall, Oxford.
[79] Dockery 2001, sid 148.
[80] Dockery 2001, sid 150.

Sammanfattningsvis är att säga att denna kyrkohistoriska avhandling överskrider gränserna till andra vetenskapsgrenar, utan att upphöra att vara kyrkohistoria. Neighbour företräder en genomtänkt teologi också när tidens krav tvingar honom till förändringar. Han har emellertid lite att säga om dop, nattvard och ämbeten, men också tystnaden talar som bekant. Dogmatiken är med om att utforma kyrkohistorien och måste därför, menar jag, beaktas.

Identitetsskapandet framstår som ett livslångt projekt. Det går att tala om identitet på olika sätt, men för Neighbour är det en självklarhet att den kristna identiteten knyts till den historiske Jesus och Nya Testamentets vittnesbörd om honom som Guds Son. Men hur ska en sådan sanning förvaltas och förmedlas i ett postmodernt samhälle?

Begreppet postmodernitet är svår att använda eftersom den inte klart kan definieras. Det är en svårighet att det i själva ordet ligger ett motsatsförhållande till begreppet modernitet. Samtidigt som det är svårt att peka ut postmoderniteten tycks de flesta vara överens om att någonting har nytt har kommit, – vad det än kallas. Olika beteckningar som sen-, efter-, och högmodernitet har föreslagits. Scott Lasch och Jonathan Friedman diskuterar i sin bok *Modernity & Identity* om det inte är bäst att omdefiniera begreppet modernitet, så att det i sig blir en rörelse under förändring. Küng använder ordet postmodernitet som en heuristisk term. Han menar att en ny tidsepok inletts inom teologin och benämner denna som postmodern. Övergången är paradigmatisk. Neighbour som är föremål för denna avhandling använder sig också av begrepp som paradigm och paradigmskifte.

I.C. METODISKA ÖVERVÄGANDEN

Avhandlingens andra och tredje huvuddel är historiskt deskriptiva. I den andra huvuddelen ger jag en översiktsbild av cellkyrkorörelsen och i den tredje har jag ställt samman Neighbours levnadsberättelse. Båda dessa delar är skrivna i kronologisk ordning. Även den fjärde huvuddelen är deskriptiv i det att jag där återger Neighbours modell The Cell Group Church. Men framställningen använder sig av schemat *communio* och *congregatio* och är tematisk. I den femte huvuddelen använder jag mig

av en analytisk, närmare bestämt dialektisk metod. I denna redogör jag även för den kritik som förts fram mot rörelsen. I den sjätte och avslutande huvuddelen sammanfattar jag så avhandlingens resultat.

I.C.1. Avgränsningar

Det finns flera problem med att avgränsa avhandlingen, eftersom Neighbours syn på The Cell Group Church är holistisk.[81] Det finns ett helt pastoralt program i cellen. Går det då att behandla någon variabel, som till exempel ledarskap eller evangelisation, utan att samtidigt också beröra alla andra variabler?

För det första gör jag en begränsning i tiden. Den moderna cellkyrkorörelsen kan härledas till 1965 och underlaget för avhandlingen rör sig därför inom tidsintervallen 1965–2006.

Den andra avgränsningen sker i rummet. När Miller talar om det nya paradigmets kyrkor är begreppet ganska omfattande. Andra, som Tricia Tillin, talar om The Transforming Church, ett lika rymligt begrepp.[82] Med begreppet cellkyrkorörelsen åsyftas något snävare än dessa begrepp. Det finns andra modeller än den Neighbour förespråkar som *har* celler. Den närmast besläktade modellen utgörs av The Meta-church. Dess främsta företrädare är Carl. F. George, Bill Hybels, pastor i församlingen Willow Creek Community i Chicago, Illinois och Rick Warren, pastor i församlingen Saddleback Valley Community Church i Orange County, Kalifornien. Avgränsningen sker genom att jag utesluter dessa och andra varianter som menar sig ha celler i sin verksamhet. Jag

---

[81] Ordet holism kommer av grekiskans *holos* som betyder hel eller odelad. Den holistiska läran innebär att helheten är mer än summan av de enskilda delarna. Ett exempel är organicismen enligt vilken vissa system som *inte* är organismer i vanlig mening ändå ska uppfattas som sådana, då systemets delar endast kan förklaras utifrån deras plats och funktioner i helheten (ur *Filosofilexikon* 2004).

[82] Tricia Tillin har skrivit en kritisk och utförlig artikel på webbsidan www.intotruth.org/apostasy/cell-church-cont.htm (2006-10-13) om cellkyrkorörelsen. Hon har vuxit upp i anglikansk miljö, kom med i trosrörelsen och har sedan vigt år av sitt liv åt att kritisera det nya paradigmets kyrkor. Hon sorterar in rörelsen under begreppet The Transforming Church.

kommer inte att beskriva det utbredda arbete som sker i och genom små grupper i allmänhet. Jag håller mig med andra ord till den typ av församling som menar sig *utgå* från celler.[83]

Den tredje avgränsningen sker genom att jag krymper studiet till Ralph W. Neighbour Jr. och dennes framställning av The Cell Group Church. Denna modell har vuxit fram ur Neighbours experimentförsamling The People Who Care i Houston, Texas 1969–1974, under hans första vistelse i Singapore 1974–1977 och när han kom tillbaka till The People Who Care 1977–1982. Den har prövats under hans tid som konsult mellan åren 1983–1990 och under hans andra vistelse i Singapore 1990–1993. Efter 1993 har Neighbour verkat som internationell konsult och år 2000 kommit ut med en reviderad upplaga av *Where Do We Go From Here?* Vid tiden för denna avhandling är Neighbour tillbaka till Houston, Texas, där han bildat gemenskapen TOUCH Family och Glocal International, ett internetbaserat konsult- och utbildningsarbete.[84] Denna modell har därmed utvecklats under en period av 40 år.

Dessa avgränsningar har också påverkat urvalet av källor och litteratur i så måtto att främst Neighbours egna tankar, idéer och produktion kommer till tals. Samtidigt har framväxten av The Cell Group Church skett i ett samspel med flera olika cellstrukturerade församlingar runt om i världen varför även annat material beaktats.

I.C.2. Källmaterial

Det primära källmaterialet utgörs av Neighbours tankar, idéer och produktion som de träder fram främst i boken *Where Do We Go From Here?* från 1990. Upplagan från år 2000 är en reviderad upplaga och uppvisar intressanta förändringar i jämförelse med den första upplagan

[83] I Sydamerika finns de så kallade basförsamlingarna som med sina basgrupper i vidare mening även de kan räknas in i cellkyrkorörelsen. De faller emellertid utanför mina studier liksom troendeförsamlingar av olika slag som till exempel House Churches.
[84] Glocal International går att besöka på www.interglocal.com/ (2006-10-13).

varför jag hanterar i synnerhet första upplagan som ett primärmaterial. Neighbours första bok *The Seven Last Words of The Church* från 1971 innehåller ett utkast för vad som sedan blir The Cell Group Church och därför kan också den räknas som primärmaterial. Neighbour har skrivit ett 35-tal böcker, utbildningsmaterial och tidningsartiklar.

1992 startade han tidningen *Cell Church – A Magazine for The Second Reformation.* 1999 ändrade tidningen namn, till *Cell Group Journal* och delvis karaktär. Tidningen upphörde i och med utgången av år 2003. Detta faktum gör även dessa till ett historiskt primärmaterial.

Neighbour har även producerat ljudkassetter och videokassetter som används i olika cellstrukturerade församlingar. Dessa utgör en tredje grupp av primärmaterial. Eftersom rörelsen är ny är det också möjligt att sätta sig i förbindelse med såväl Neighbour själv som andra forskare och använda sig av samtal, e-mail, intervjuer och besök. Övrigt primärmaterial hämtar jag från de ovannämnda avhandlingarna och från TOUCH Ministries, ett förlag bildat av Ralph W. Neighbour.

Det sekundära materialet är rikare och utgörs framför allt av litteratur. Sedan 1990 har en hel mängd litteratur kommit ut som behandlar det nya paradigmets kyrkor. Flera av författarna har berättat om cellstrukturerade församlingar de själva arbetar i eller har besökt. Vid en genomläsning av denna litteratur går det att skaffa sig en ganska bra bild av vad som hänt och vad som händer just nu, även om det är tertiärmaterial. Den del av litteraturen som särskilt behandlar cellkyrkorörelsen har jag använt i den mån den belyser något om Neighbour och The Cell Group Church eller på annat sätt kan tillföra avhandlingen något ytterligare. En hel del material återfinns även på Internet, närmare varifrån framgår av notapparaten.

I.C.3. Disposition

Avhandlingen består efter denna Inledning (del I) av ytterligare fem huvuddelar, benämnda Cellkyrkorörelsens framväxt (del II), Ralph W. Neighbour Jr (III), The Cell Group Church (del IV), Analys (V) och Avslutning (del VI).

I del II, kallad Cellkyrkorörelsens framväxt, försöker jag att ge en bakgrund och en översiktsbild av rörelsens uppkomst. Jag ger en ganska bred bild för att sedan krympa den till cellkyrkorörelsen och The Cell Group Church.

I del III presenterar jag Ralph W. Neighbours person, redogör för hans bana och lyfter fram några viktiga händelser i hans liv.

Del IV, The Cell Group Church, kretsar kring Neighbours författarskap, främst boken *Where Do We Go From Here?* Utan att närmare diskutera beskriver jag The Cell Group Church såsom den framträder i boken. I den mån jag gör egna kommenterar framgår det av texten. De tre kapitlen behandlar i tur och ordning för det första modellens liv och dynamik *(communio)*, för det andra dess organisation *(congregatio)* och för det tredje modellens mål och strategier.

I del V, försöker jag närmare analysera framväxten av The Cell Group Church. Inledningsvis redogör jag för mitt sätt att använda begreppet identitet innan jag behandlar framväxten av The Cell Group Church. Det sker genom två perspektiv, Neighbours och ”den andres”. Därefter ställer jag samman funna identitetsmarkörer och diskuterar dessa i förhållande till begreppet identitetsbas. Detta därför att det visar sig att en cellstrukturerad församling inte nödvändigtvis behöver identifiera sig själv som en cellkyrka. Jag redovisar också den kritik som förts fram mot cellkyrkorörelsen och diskuterar vilka kriterier som kan vara användbara vid en prövning av rörelsen

I del VI, Avslutning, sammanfattar jag avhandlingens resultat och reflekterar något ytterligare över den förändring kyrkan har att relatera till. Så slutar avhandlingen på samma sätt som den började.

I.C.4. Terminologi

Det är av vikt att skilja några olika begrepp åt även om det inte är möjligt att definitivt slå fast några definitioner. Begrepp som cell, cellkyrka, cellstrukturerad församling och talet om en cellkyrkorörelse är inga vedertagna begrepp och användningen av dem är sällan eller aldrig entydiga. För att begreppen inte ska blandas ihop och för att underlätta

förståelsen redogör jag därför för hur jag använder dessa viktiga begrepp.

Det kan vara pedagogiskt att börja med begreppet cell, eftersom det är viktigt i sammanhanget dels att skilja mellan en liten grupp och en cell, och dels att förstå att cellen är utgångspunkten för den cellstrukturerade församlingen. Inte sällan talas det om de små gruppernas betydelse och cellen är i en mening en sådan liten grupp. Den består av upp till femton personer, men cellen sägs vara mer än en liten grupp. Vi kan få vägledning genom att associera ordet cell till den biologiska cellen och särskilt betona den helhetssyn som präglar tanken med cellen. Hela kyrkan är representerad i cellen och syftet är att utveckla och mångfaldiga de möjligheter som finns nerlagda i cellens gemenskap.

Comiskey skriver:

> The most common definition of a cell … is this: *a group of three to fifteen people who meet weekly outside the church building for the purpose of evangelism, community, and discipleship with the goal of multiplication.*[85]

Detta kortfattade försök till definition kan vara tillräckligt för att förstå avhandlingen och det ligger helt nära det sätt på vilket Neighbour talar om cellerna.

Tanken är att antalet medlemmar i en cell växer i antal upp till femton personer och då ombildas cellen till två nya celler och så vidare. Cellstrukturen innebär att mångfaldigandet befrämjas. Som avhandlingen kommer att visa har här skett en förändring så till vida att ett flertal cellstrukturerade församlingar inte delar cellerna utan i stället föredrar att låta medlemmarna bilda nya celler samtidigt som de blir kvar i modercellen på obestämd tid. Begreppet cellstruktur innesluter båda dessa möjligheter.

Nästa begrepp är begreppet cellkyrka. När boken *Where Do We Go From Here?* kom i sin första upplaga 1990 skriver Neighbour:

---

[85] Comiskey 2005a, sid 20.

> We shall use the church in the New Testament as a yardstick to evaluate today´s congregations ... To distinguish between the traditional church as we have known it and these new life forms, we shall call them the "Cell Group Churches."[86]

Neighbour förkortar ofta uttrycket The Cell Group Church till endast Cell Church. De båda uttrycken framstår därmed som synonyma.[87] Han kan också använda uttrycken den nytestamentliga församlingen eller Basic Christian Community synonymt.[88] Han har också använt uttrycket ”the pure cellchurch”, den renodlade cellkyrkan, för att stryka under sin modell och för att avgränsa sig mot andra modeller.[89] Detta uttryck försvann sedermera ur hans vokabulär men lever kvar i diskussionerna.[90]

Efter att hans bok *Where Do We Go From Here?* lanserades 1990 har begreppet den renodlade cellkyrkan uppfattats som exklusivt och ordet har förknippats med Neighbours person och i den meningen är det närmast synonymt med The Cell Group Church. Det var viktigt för Neighbour att i ett inledningsskede kontrastera cellkyrkan mot de traditionella modellerna.[91] I den andra upplagan håller Neighbour inte längre fast vid *en* modell, kallad The Cell Group Church, utan presenterar fyra modeller. Var och en av dessa fyra modeller utgår från cellen, är cellstrukturerade och kan benämnas för cellkyrkor. Därmed är The Cell Group Church inte längre en modell utan minst fyra, en utveckling har ägt rum.

När jag använder begreppet den cellstrukturerade församlingen stannar detta inte vid modellen The Cell Group Church, utan inkluderar alla cellstrukturerade modeller. Cellen är utgångspunkten och tillsammans bildar cellerna den cellstrukturerade församlingens infrastruktur. Församlingen växer från kärnan ut till mängden. Häri

86 Neighbour 1990a, sid 11.
87 Neighbour 2000, se till exempel sid 97, 203 och 231.
88 Neighbour 2000, sid 76.
89 Neighbour 1990a, sid 431.
90 Comiskey 2005a, sid 57. Comiskey ger Neighbour ett erkännande, samtidigt som han kritiserar dennes negativa hållning till de historiska kyrkorna. Comiskey talar om Neighbours modell som ”The pure, pure cell church”, vilket ger ett ironiskt intryck.
91 Neighbour 1990a, sid 58.

ligger det som kan uppfattas som en paradigmatisk förändring, nämligen om man kontrasterar denna förståelse av det allmänna prästadömet mot ämbete, äldste eller pastor, något som det råder delade meningar om. Det är emellertid klart att cellerna aldrig kan vara ett program bland andra i en cellstrukturerad församling. Comiskey har under senare år börjat använda begreppet ”cell-driven church” vilket väl fångar vad som åsyftas.

Comiskey skrev sin avhandling 1997 och talar i den om fem olika modeller varav ”the pure cellchurch” är en.[92] I sin bok *Cell Church Solutions* från 2005 talar han också om fem modeller, men endast två av de tidigare fem finns nu kvar. Han kommenterar fyra modeller och presenterar en femte som är hans egen. Han redogör för dem i kronologisk ordning. Den första är den koreanska modellen, det vill säga Chos modell som inte fått någon direkt efterföljare utanför Sydkorea. Cho har inte heller skrivit någon bok om denna sin modell. Den andra Comiskey nämner är The Meta Model som den presenterades av Carl George. Svagheten med denna modell är enligt Comiskey definitionen av begreppet cell som är så vag att den passar in på alla smågrupper. Den tredje modellen är The pure, pure cell church. Comiskey åsyftar Neighbours modell men distanserar sig något från den eftersom den fått dåligt rykte genom sin exklusivitet. Några år senare kom så G-12 modellen där cellerna inte delar sig utan cellmedlemmarna bildar nya celler. Comiskey skriver att ”The cell church movement welcomes the principles ... ”. Slutligen presenterar han så The Radical Middle. Ordet radikal vill Comiskey använda därför att han menar att cellkyrkorörelsen ofta kommer i ett motsatsförhållande till de konventionella tankar som säger att församlingen är den på söndag förmiddag gudstjänstfirande församlingen. Ordet mitten vill han ha med för att betona den känslighet som krävs hos ledaren så att denne inte förlorar sig i idealism utan går i takt med församlingens medlemmar.[93]

---

[92] De tre första modellerna är The Meta-church, The Pure Cell Church och The Serendipity model som grundats av pastor Lyman Coleman 1962. Webbadressen är www.serendipityhouse.com (2006-10-13). En fjärde modell benämns The Covenant model vars talesman heter Roberta Hestenes och den femte kallar han The Small Group Resurgence.

[93] Detta är en kort sammanfattning av Comiskey 2005a, sid 55–60.

Begreppet cellkyrkorörelsen är ett uttryck för alla de modeller som har cellen som utgångspunkt och drivkraft och är cellsstrukturerade. Modellerna har olika namn och det är möjligt att varje lokal församling som övergår till cellstruktur får sin modell och sitt namn.

Souters avhandling behandlar *The Cell Church Movement in the Anglican Context* redan 1997 och använder där begreppet i vid mening. McKinley använder begreppet The Cell Church om Neighbours modell 1999. Brickman talar om Rapid Cell Church Growth och har vidgat McKinleys begränsade användning till att omfatta en cellstrukturerad församling på Elfenbenskusten i Afrika. Bunton skrev om Cell Groups and House Churches och binder samman vad Neighbour skiljer åt.

Denna avhandling utgår från den modell Neighbour presenterar i *Where Do We Go From Here?* som är en handledning för Cell Group Churches. Jag kommer att använda Neighbours begrepp The Cell Group Church när jag åsyftar hans framställning, aldrig på annat sätt. Jag gör det dels för att underlätta förståelsen av vad som åsyftas, det är Neighbours modell som åsyftas, och dels för att lättare kunna beskriva en utveckling och göra jämförelser med den fasta punkten The Cell Group Church.

I.C.5. Hypotes

Det går att hävda att världens kristenhet genomgår stora förändringar såväl i tid som rum. Cellkyrkorörelsen har vuxit fram efter Andra Världskriget och efter Andra Vatikankonciliet och framstår som *ett* sätt att möta samtiden.

Några av de principer som kännetecknar det nya paradigmets kyrkor, till exempel pedagogiska och missiologiska, har under senare år blivit synliga också i europeiska länder som till exempel England och Italien. *Kyrkans Tidning* har rapporterat om den romersk-katolska församlingen S:t Eustorgio i Milano, Italien, när dess kyrkoherde var på besök i Stockholm år 2000.[94]

[94] Kyrkans Tidning, nr 49/2000.

Tydligast pågår skiftet inom Church of England.[95] Ett sätt att förstå vad som händer i England är att ta del av en rapport som lades fram av en arbetsgrupp inom Church of England´s Mission and Public Affairs 1994. Rapporten har namnet *Breaking New Ground: church planting in the Church of England*. Rapporten följdes upp tio år senare genom boken *Mission-shaped Church.* Det konstateras i den att det uppstått en rad *nya sätt* att vara kyrka på. Den första rapporten ansågs redogöra för en alternativ strategi, att bilda nya församlingar. I den andra rapporten konstateras att det är otillräckligt att bilda nya församlingar. I inledningsordet står att läsa:

> The nature of community has so changed … that no one strategy will be adequate to fullfill the Anglican incarnational principle in Britain today. Communities are now multi-layered, comprising neighbourhoods, usually with permeable boundaries, and a wide variety of networks, ranging from the relatively local to the global. Increased mobility and electronic communications technology have changed the nature of community.[96]

I kapitlet ”Fresh expressions of church” räknas upp ett antal olika sätt att vara kyrka på och störst utrymme ägnas åt Cell church, där Neighbour/Beckham-modellen anges som den mest populära.[97]

Under senare tid har såväl den norska som den finska kyrkan börjat använda sig av cellstrukturen.[98]

---

[95] Vid ett tidigare studiebesök, under hösten 2001, hos kyrkoherden Howard Astin, Bradford, England, som reorganiserat sin församling och gjort den cellstrukturerad, var forskarstudenten David Harvey närvarande. Denne har påbörjat en avhandling om cellkyrkor inom den anglikanska kyrkogemenskapen. Enligt uppgift från Howard Astin finns det för närvarande ett hundratal anglikanska församlingar som tagit fasta på det nya paradigmets sätt att till exempel organisera sig i små grupper och att fira gudstjänst. Dessa intryck har stärkts hos mig genom läsningen av boken *Mission-Shaped Church* från år 2004 och vid personliga besök hos anglikanska församlingar dels i Oxfordshire, England i mars 2006 och Harpenden i maj år 2006.

[96] Mission-shaped Church 2004, sid xi.

[97] Mission-shaped Church 2004, sid 43.

[98] I Den Norske Kirke behandlade Kirkerådet frågan om ”menighetslignende forsamlinger” 2–3 juni 2004. Av ett ”saksdokument” framgår att ett flertal nybildade församlingar önskar egen förvaltning samtidigt som de önskar leva i en god relation till Den Norske Kirke.

Detta arbete redogör för framväxten av The Cell Group Church som kan sägas utgöra en grundmodell som i sin tur kan användas eller tillämpas på olika sätt. Tidigare avhandlingar har summariskt framställt Neighbours modell, men någon djupare analys har aldrig gjorts.

Comiskey har i sin avhandling ett kapitel med rubriken ”History of The Cell Movement”, där han redogör för de små gruppernas existens från Gamla Testamentet, via för-reformationen, pietismen och metodismen fram till Yonggi Cho. Bunton gör på samma sätt fast noggrannare. Också McKinley skissar en sådan historisk bakgrund till Neighbour och dennes modell.

Jag menar att Comiskeys, Buntons och McKinleys sätt att måla en bakgrund till den moderna cellkyrkorörelsen kan ifrågasättas framför allt av två skäl. För det första är det inte nödvändigt att visa på ett samband från Gamla Testamentet till den moderna cellkyrkorörelsen. Det behövs inte eftersom människors sätt att leva i små gemenskaper är en sociologisk självklarhet. Att försöka visa på ett samband ter sig därför närmast som ett sätt att försöka rättfärdiggöra cellkyrkorörelsens existens.

För det andra är det enligt min mening inte möjligt att till exempel jämföra hushållen i det gamla Israel med pietistiska grupper eller celler inom cellkyrkorörelsen. Det är som att jämföra äpplen med päron. Inte

---

Vidare står att läsa att dessa församlingar representerar något nytt såväl typologiskt som ekklesiologiskt. Kirkerådet, som skapades 1969 består av 15 ledamöter och tillsätts av kyrkomötet. Det är Kyrkomötets förberedande och verkställande organ. Detta organ ställer sig positivt till utvecklingen av nya församlingar. I protokollet står att läsa: ”Å åpne for ikke-parochiala grunnenheter i vår kirke kan på bestemte vilkår og med varsomhet bidra til en fremtidsrettet strategi for å holde sammen mangfold og enhet i det kirkelige landskap.” Det finns för närvarande inte någon cellstrukturerad församling inom Svenska kyrkan. Men jag menar att det är möjligt, kanske även troligt, att vi inom överskådlig framtid får se det mönster som finns inom det nya paradigmets kyrkor också inom Svenska kyrkan. Som exempel på några av kännetecknen, som de pedagogiska och missiologiska, kan nämnas Vuxenkatekumenatet, Alpha- och OAS-rörelsen. Kyrkans Tidning nr 40/06 ger ett än tydligare exempel genom ett reportage från Sollyckans distriktskyrka i Varberg. I ingressen står att läsa: ”Nya smågrupper växer fram inom Svenska kyrkan. I Göteborgs stift binds de ihop av ett nätverk som i oktober besöker Sollyckans kyrka i Varberg. Där har en rad hemgrupper vuxit rakt in i församlingslivet.” En sådan förändring skulle få följder för Svenska kyrkans önskan att också fortsättningsvis vara en öppen, demokratisk, evangelisk-luthersk och rikstäckande kyrka. Det skulle sannolikt också få ekumeniska följder.

heller har de nämnda forskarna tillhandahållit lämpliga variabler för en sådan jämförelse.[99]

Jag har därför valt att inte upprepa en sådan historisk översikt, utan i stället att begränsa mig till den moderna cellkyrkorörelse som kan härledas från Yonggi Cho och dennes församling i Seoul, Sydkorea. Därmed går jag över till den andra delen där jag försöker måla en bakgrund till Neighbour och dennes modell.

[99] Detta är något emellertid som den svenske forskaren Gunnar Widforss försökt göra, något jag ska redogöra för i analysdelen och avsnittet om kriterier.

II. CELLKYRKORÖRELSEN FRAMVÄXT

I denna andra huvuddel av avhandlingen ska jag försöka ge en bakgrund och en översiktsbild av rörelsens framväxt. Det är inte min ambition att uttömmande försöka teckna cellkyrkorörelsens historia. Men jag vill ställa samman några skeenden och nämna några personer som har nära anknytning till just den renodlade cellkyrkan. Jag utgår från den breda ström som Miller i sin bok *Reinventing American Protestantism* kallar det nya paradigmets kyrkor.[1]

Det nya paradigmets kyrkor kännetecknas bland annat av att de lägger stor vikt vid den personliga utvecklingen av det kristna lärjungaskapet, i gemenskap med andra. Dessa lärjungar vill leva i enlighet med bibeln. Miller rubricerar kapitel sex i *Reinventing American Protestantism* med orden ”The Postmodern Organization” och kapitel sju med orden ”Franchising New Groups: Church Planting and Growth”, ord som passar väl in som beskrivning också på cellkyrkor av olika slag.[2]

När jag kort beskrivit tre huvudmodeller inom cellkyrkorörelsen ger jag en något utförligare historisk beskrivning av The Pure Cell Church. Jag gör det genom att ge fem exempel på renodlade cellkyrkor. Dessa exempel är hämtade från tiden före 1990.

År 1993 hölls den första internationella cellkyrkokonferensen i Singapore. Där presenterade Neighbour sin modell av The Cell Group Church för över 1000 delegater från hela världen och konferensen kom att bli en brytpunkt på mer än ett sätt. För det första tog många av delegaterna lärdom. De tog med sig grundinsikterna hem och försökte förverkliga modellen i sitt eget sammanhang. Resultatet blev många olika modeller.

---

[1] De romersk-katolska små grupperna får i denna avhandling nöja sig med en not 20. Detta med anledning av att jag använder den romersk-katolska församlingen S:t Eustorgio i Milano, Italien som ett exempel på en cellstrukturerad församling.

[2] Miller skriver om det nya paradigmets kyrkor: ”At the core of new paradigm churches are small, weekly meeting groups, like the one at Jim’s house. Depending on the church, these groups go by different names, variously called Kinships, MiniChurches, Home Fellowships, and Care Groups.” Miller 1997, sid 136 f.

Det blev även en brytpunkt i det att pastorerna kom att överge församlingens tidigare programverksamhet och i stället ägna sig åt arbetet med att bilda celler. Jag ska därför även belysa skeendet ur ett konfliktperspektiv.

II.A. FLERA OLIKA MODELLER

Miller exemplifierar det nya paradigmets kyrkor med evangelikala rörelser som Hope, Calvary och Vineyard. De kan knappast karaktäriseras som cellkyrkor, även om redan dessa rörelser kännetecknas av den lilla gemenskapens betydelse och kanske särskilt Vineyardrörelsen. Ett flertal församlingar inom Vineyard har gått från att vara program- och pastorsstrukturerade till att vara cellstrukturerade, det vill säga ha cellen i centrum.[3]

Comiskey har i sin avhandling redogjort för fem olika modeller som kan räknas till cellkyrkorörelsen. De mest tongivande modellerna är The Meta-church och The Pure Cell Church. Därför vill jag visa på skillnaden mellan dem. En av de församlingar Comiskey undersökte var International Charismatic Mission (ICM) i Bogota, Columbia. Denna församling har utvecklats från The Pure Cell Church till en egen modell kallad Groups of Twelve (G-12) varför jag även något ska beskriva den.

II.A.1. The Meta-church

Carl F. George arbetade som direktor för Charles E. Fuller Institute of Evangelism and Church Growth och adjungerad professor för kyrkotillväxt vid Fuller Theological Seminary, Pasadena, Kalifornien mellan åren 1977 och 1995.[4] Han introducerade 1992 i boken *Prepare*

[3] Comiskey 2005a, sid 71 ger exempel med Champaign Vineyard, Illinois som kan besökas på www.vineyardchurch.us (2006-03-06). I denna församling arbetar Jim Egli, en av dem som arbetat nära Neighbour.

[4] Fuller Theological Seminary grundades 1947. Syftet var att förändra den anti-intellektuella hållning som då rådde inom konservativa och evangelikala kretsar. Seminariet bedriver idag forskning inom teologi, psykologi och interkulturalism.

Your Church for the Future vad han kallar för the Meta-Church.[5] Det är närmast en beteckning på församlingar som har celler men där gemenskapen i cellen fortfarande betraktas som ett tillval. De mest kända exemplen på sådana församlingar är Willow Creek Community Church i Chigago, Illinois, som leds av pastor Bill Hybels, och Saddleback Community Church i Los Angeles, Kalifornien, som leds av pastor Rick Warren.[6] Dessa församlingar lägger stor vikt vid de små grupperna. De hänvisar ofta till den så kallade Jethro modellen, ett begrepp hämtat från Ex 18, där Moses får rådet av Jethro att dela in folket i grupper om 10, 50, 100 och 1000. Det är ett sätt som också Neighbour använder sig av och som jag därför ska återkomma till.

Metaförsamlingarna är måna om den lilla gruppens ledarskap och producerar material för att utbilda dessa. Carl F. George kom med en uppföljare till sin bok 1994 med titeln *The Coming Church Revolution – Empowering Leaders for the Future,* där han förklarar varför han valt att använda det grekiska prefixet meta. Meta anger en pågående förändring. ”Thus the idea of Meta-Church means a church in transition / … / The full extent of where Meta-Church thinking will take us is not entirely clear / … / But as we study fast-growing (and therefore, in most cases, large) churches around the globe, we´re finding a new paradigm emerging.”[7]

George gör klart för sina läsare att han vill förmedla ett nytt sätt att tänka och analysera kring församlingens framtid. Därför tävlar hans tankemodell inte med andra modeller utan kan snarare ses som ett redskap vilket kan användas i alla sammanhang. Han skriver: ”The

---

[5] George använder det grekiska ordet μετα- som i sammansättningar får betydelsen förändring. Meta Church är en församling som befinner sig i en förändringsprocess.

[6] Den i Sverige mest kända församlingen är Willow Creek. Församlingen har ett Sverigekontor i Borås och vill vara en resurs för svenska församlingar. Kyrkans Tidning hade ett reportage om denna församling i nr 33/05. Pastorn Bill Donahue berättar i boken *Building a Church of Small Groups – a place where nobody stands alone* om hur församlingen under åren 1992–2002 förändras mot Pure Cell Church modellen. Kontoret i Borås kan besökas på www.willowcreek.nu (2006-10-20).

[7] George 1994, sid 26. George hävdar redan i den första boken att dessa förändringar är paradigmatiska. Han skriver: ”A shift in paradigm must occur first in the heads of church leadership. Then it must be translated into a new framework of church organization.” George 1992, sid 69.

Meta-Church, with a nurture cell of approximately ten people as its spiritual and emotional center, never has to abandon its most basic method: developing leaders who are capable of growing cells."[8] På bokens omslag citeras Neighbour: "This book will stimulate, energize, and propel the reader into the future church." År 1997 kom George med ytterligare en bok med titeln *Nine Keys to Effective Small Group Leadership*, en bok som även kan köpas genom TOUCH Ministries, det förlag som startades av Neighbour.

II.A.2. The Pure Cell Church

The Pure Cell Church, den renodlade cellkyrkan, är vad jag åsyftar när jag talar om eller beskriver en cellkyrka. Den skiljer sig från metakyrkan därigenom att alla medlemmar först är medlemmar i en cell. Det kan också sägas att man blir medlem i församlingen genom att bli medlem i en cell. Neighbour skriver: "One of the greatest struggles of those wishing to make the transition from PBD church life to cell church life involves this shift in thinking: *'the cell is the church, and the church is the cell.'*"[9] Detta sätt att förstå cellstrukturen fann jag också vid ett besök i Bradford, England och hos den anglikanske kyrkoherden Howard Astin. I en intervju frågade studenten David Harvey Astin om det fanns grupper eller verksamheter utöver cellen?[10] Astin berättade då att det finns fyra projekt i vilka människor kan delta. Ett projekt vänder sig till ungdomar, ett till äldre, ett till drogmissbrukare och ett till mammor med barn. Men dessa verksamheter vänder sig till dem som ännu inte kommit till tro. Harvey ställde då följdfrågan om det inte fanns

---

[8] George 1994, sid 28.

[9] Neighbour 1990a, sid 68. PBD är den förkortning Neighbour använder för Program Base Design, en förkortning som närmast blev ett slagord, se Neighbour 1990a, sid 11. Förkortningen syftar på den traditionella församlingen, det vill säga den församling som har olika program som bas för sin verksamhet. I den traditionella församlingen blir relationen till verksamheten viktigare än relationen människor emellan, hävdar Neighbour. Denna förändring, från PBD till cellkyrka, är paradigmatisk på det sättet att cellkyrkan ersätter PBD-församlingen. Se även McKinley 1999, sid 93.

[10] Uppgifterna är hämtade från mina anteckningar i samband med en studieresa till Bradford, England i november 2001.

någon verksamhet för församlingens medlemmar. Och svaret blev: ”Nej, de har ju cellen.” Sedan rättade Astin sig själv och sa: ”Jo, vi har några lovsångsteam.”[11] Det finns med andra ord inget annat program för cellmedlemmarna än det som utgår från cellen. Den träning i lärjungaskap, som pågår i cellen, leder cellmedlemmarna till att skapa och arbeta med olika projekt. Allt utgår från cellen, som Neighbour även kallar ”the basic christian community”.[12]

Det finns även andra skillnader i jämförelsen mellan metakyrkan och cellkyrkan. De små grupperna i metakyrkan är mer självständiga och olika sinsemellan. Inom en metakyrka kan alla typer av små grupper finnas. I den renodlade cellkyrkomodellen sker allt arbete i och genom en och samma typ av cell. Denna modell erfar därför inte den spänning som kan uppstå mellan den lilla och den stora gruppens olika verksamheter i en metakyrka. I en metakyrka kan pastorn delegera arbetet med de små grupperna till någon medarbetare. I cellkyrkan däremot är han direkt inblandad i cellerna eftersom allt sker i och genom cellerna. Pastorns engagemang blir därför särskilt tydligt i en cellkyrka, till exempel när det gäller utbildningen av nya ledare och valet av det material som används.[13]

Skillnaden mellan en Meta Church och en Cell Church kan sammanfattas i ett konstaterande som jag ofta mött i litteraturen:

> There is a vast difference between a church with cells and a cell church … We don´t do anything else except the cell. All the things the church must do – training, equipping, discipleship, evangelism, prayer, worship – are done through the cell. Our Sunday service is just the corporate celebration.[14]

---

[11] Anteckningarna från intervjun gjord av studenten David Harvey med Howard Astin, Bradford, England 1 november, 2001 finns i min ägo.

[12] Neighbour 1990a, sid 194.

[13] Jämförelsen mellan meta- och cellkyrka är hämtade från Comiskey´s avhandling *Cell-Based Ministry as a Positive Factor for Church Growth in Latin America.* Avhandlingen som inte finns publicerad finns i sin helhet utlagd på Internet och jämförelsen återfinns i kap 3, se www.cellchurchsolutions.com/articles/dissertation/index.html (2006-10-20).

[14] Citat av Khong hämtat från *Charisma magazine,* januari 1996, sid 54–56. Samma utsaga återfinns hos Comiskey 1998, sid 17.

Därmed går jag över till att presentera den tredje cellkyrkomodellen, G-12 modellen.

II.A.3. G-12 modellen

Den tredje modellen som ska nämnas här är den så kallade G-12 modellen. Den härstammar från Bogota i Columbia, Sydamerika och pastor César Castellanos.[15]Castellanos började ett församlingsbyggande arbete i sitt hem 1983. Efter tre månader bestod gemenskapen av 200 personer och de kallade sin gemenskap för International Charismatic Mission (ICM). Tillsammans med sin hustru Claudia for de 1986 till Cho i Seoul, Korea, för att lära sig mer om vad det innebär att leva i och genom celler. Han berättar att de kopierade cellstrukturen med allt vad det innebär så långt de bara kunde, men att de misslyckades med att omforma den på ett sådant sätt att den passade den sydamerikanska kulturen. Under åren 1986 till 1991 växte gemenskapen till 70 celler, en tillväxt som Castellanos var missnöjd med.[16]

Det var då han, under en bönestund, menade sig förstå att Jesus inte bara levde tillsammans med sina tolv lärjungar utan också tränade dem att fortsätta arbetet. Så föddes tanken på det som numera är känt över stora delar av världen som G-12 modellen. Även denna modell är en cellstruktur men den ser något annorlunda ut.

I korthet innebär G-12 modellen att varje cellmedlem uppmanas att bilda en ny cell. En cell med tolv medlemmar blir alltså tolv nya celler. Samtidigt förblir celledarna i den ursprungliga cellen som nu benämns som en ”group of twelve”, G-12. G-12 gruppen har inte för avsikt att växa eller att bli två. Den är permanent på samma sätt som Jesus och

---

[15] Neighbour kommenterade denna modell första gången 1997 i artikeln ”Paradigms – here we go again” i *Cell Church – The Magazine for The Second Reformation*, vol 6, number 4, där han ställer sig positiv till vad som sker i Bogota, Columbia. Året därefter publicerades ännu en artikel ”What do I do With the G12 Model”? Artikeln skrevs av Jim Egli i vol 7, number 4. Joel Comiskey gjorde en grundligare undersökning och publicerade 1999 boken *Groups of Twelve.* Neighbour beskriven G-12 modellen i den andra upplagan av *Where Do We Go From Here?* från 2000.

[16] Comiskey 1999b, sid 22.

hans lärjungar utgjorde en permanent grupp. Comiskey skriver om Castellanos och dennes upptäckt: ”With this new knowledge, he began to pour his life into his leaders, just like Jesus. Castellanos expected his own 12 to do likewise – to find their own 12 and to reproduce Christ´s likeness in them.”[17] Samtidigt som celledaren lever med i en G-12:a och i en cell, börjar denne bilda fler celler och samla de nya celledarna i en ny G-12:a. Detta kom att leda till en explosionsartad tillväxt av celler. Under åren 1991 till 1994 växte antalet celler från 70 till 1200. Men den verkliga explosionen ägde rum under åren 1995–1999.

> During 1996 alone the cells grew from 4.000 to 10.500. By 1999 there were 20.000 cell groups and some 45.000 people attending the celebrations in the indoor stadium and ten satellite churches throughout Bogota. César says: ’We´ve grown so much that we don´t even count people anymore – just cell groups’.[18]

Under senare år har det kommit ut en ansenlig mängd böcker om cellkyrkorörelsen. Den moderna rörelsens ursprung kan härledas till pastor Yonggi Cho i Seoul, Korea, och till året 1965, då Cho för första gången såg ett annat sätt att arbeta, nämligen genom ”home cell groups”, celler i hemmen. Den bok i vilken Cho berättar om detta finns utgiven på svenska med titeln *Framgångsrika böneceller*. Den utkom på svenska 1985 och uppmärksammades knappast alls, även om det företogs gruppresor med svenska pastorer för att göra studiebesök i denna märkliga församling.[19] Men sedan dess har mycket hänt.

---

[17] Comiskey 1999b, sid 24.

[18] Comiskey 1999b, sid 25.

[19] Det finns flera skäl till varför denna avhandling inte handlar om pastor Yonggi Cho och dennes församling. För det första är det praktiskt svårt med tanke på språket. För det andra finns redan en del undersökningar om Cho och hans församling, Comiskey har gjort en av dem. För det tredje har han aldrig försökt föra fram någon särskild modell på samma sätt som till exempel Neighbour.

II.B. FRAMVÄXTEN AV THE PURE CELL CHURCH

I detta kapitel lyfter jag fram fem kända företeelser. Den första är pastor Chos församling i Seoul, Sydkorea med början år 1965. Den andra är Neighbour och dennes experimentförsamling i Houston, Texas med början år 1968. Den tredje är en församling på Elfenbenskusten som bildades 1975 och fortfarande leds av grundaren pastor Dion Robert. Den fjärde företeelsen personifieras av pastor Larry Kreider som började organisera rörelsen DOVE med hjälp av cellstrukturen år 1980. Den femte exemplifieras av don Pigi Pirini och dennes församling S:t Eustorgio i Milano, Italien och går tillbaka till år 1986-87.[20]

Översikten slutar med konferensen i Singapore 1993 då fler personer deltog som kom att bli förespråkare för den nya modellen. Efter denna

---

[20] Don Pigi Pirini påverkades främst av f Michael Eivers, S:t Edwards församling, Pembroke Pines, Florida, USA, se vidare om honom i not 39. En utförligare historiebeskrivning av de romersk-katolska församlingarna skulle sannolikt föra mig tillbaka till de så kallade basgrupperna, Basic Ecclesial Communities, i Sydamerika, det vill säga sent 1950- och 60-tal. Det går att spåra dessa gruppers inflytande i II Vatikankonciliet och dess dokument *Ad Gentes.* Vid Synod of Bishops 1974 deklarerade den latinamerikanske biskopen Pironio att basgrupperna är: ”the primary cell-groups of the entire ecclesial edifice, centers of evangelization and the most important factor in human promotion”, Tonna 1982, sid 174. Påven Paulus VI talar i dokumentet *Evangelii Nuntiandi* från 1975 om de små gruppernas betydelse. Han skiljer mellan de grupper som lever i och de som lever utanför kyrkans gemenskap. De förra utgör enligt påven kyrkans hopp, något han gett uttryck för i en rad senare förmaningar, till exempel *Redemtoris Missio*. Basgrupperna var ofta politiskt influerade och en del av den befrielsekamp som utkämpats i Sydamerika. Befrielseteologer som Gustavo Guitérrez och Leonardo Boff var framträdande inom denna rörelse. Den politiska kraften i rörelsen har avtagit och det är möjligt att delar av rörelsen tidigt gått över till den mer pingstpräglade cellstrukturen, se till exempel Cox 1996, kap 9: ”’We shall do greater things’: Pentecostalism in Latin America.” Den argentinske pingstpastorn Juan Carlos Ortiz var tidigt ute med begreppet celler och en av hans böcker väckte uppmärksamhet i Sverige; nämligen *Medlem eller lärjunge?* som kom ut 1977. I USA kom basgrupperna att gå under namnet Small Christian Communities. Dessa har kartlagts och studerats av bland andra J.P. Vandenakker som redovisat resultaten i boken *Small Christian Communities and the Parish; An Ecclesiological Analysis of the North American Experience,* Sheed & Ward, Kansas City MO. Svensken Gunnar Widforss har i sin magisteruppsats *Dimensions of Community Structures in the Parish – Extracted from the Experience of Anglo-American Small Christian Communities un the Roman Catholic Church* skrivit om hur små grupper i allmänhet bör analyseras och utvärderas.

konferens som leddes av Neighbour tycks utvecklingen ha skjutit fart, flera modeller uppstår och Neighbours roll börjat avta. Jag betecknar därför denna konferens som en brytpunkt. Neighbour är vid den här tiden övertygad om att cellkyrkorna måste ersätta de traditionella kyrkorna. Här finns med andra ord en inbyggd konflikt. Jag avslutar därför kapitlet med ett konfliktperspektiv. Framställningen har gjorts i kronologisk ordning.

II.B.1. Fem exempel

Det första och äldsta exemplet på en cellstrukturerad församling går tillbaka till den sydkoreanske pastorn Yonggi Cho, pastor i en liten församling i utkanten av Seoul, Korea. Församlingen bildades 1958 och samlades i ett litet tält. Cho blev pastor i denna församling 1959. Församlingen fördubblades i antalet medlemmar under Chos första år. Den fördubblades ytterligare en gång året därefter och likaså det tredje året. Cho berättar hur stolt han var och säger att han drabbades av högmod. Han ville nu arbeta för att få den största församlingen i Seoul och satte som mål 3 000 medlemmar innan 1964, 1 000 fler än den då största församlingen.[21] År 1964 hade församlingen 2 400 medlemmar och Cho kollapsade av ansträngning. Cho skriver:

> Det var bara omkring en månad efter min kollaps som Gud började nå fram till mig. Han sa att jag hade lett vår församling med felaktiga metoder. /…/ I mitt tillstånd av utmattning tycktes det inte vara mycket jag kunde göra. Jag låg till sängs för det mesta, den ena depressionen avlöste den andra och jag kände mig som en hög med gammal lump. Jag kunde inte lämna min lägenhet utan hjälp, av rädsla för att svimma ute på gatan. /…/ Under åren 1964 och 1965 fortsatte jag vara mycket sjuk och tillbringade mesta delen av min tid till sängs.[22]

---

[21] Cho 1985, sid 9. På den tiden var Young Nak, en presbyteriansk församling stadens största med 2000 medlemmar.
[22] Cho 1985, sid 21 f.

Under sin sjukdomstid tycker sig Cho bli klar över att han ska delegera ansvaret i församlingen. Han tycker att Guds Ande säger till honom:

> Låt mitt folk gå ut från Yonggi Chos rike, men låt dem växa. Vad menar du, 'Låt dem växa'? frågade jag. Hjälp dem att stå på egna ben. Hjälp dem att gå ut i tjänst.[23]

Därefter upptäckte Cho en av de principer som blivit grundläggande för rörelsen; nämligen att utrusta lekmännen för helig tjänst. Han tyckte sig förstå när han läste Apostlagärningarna att de första kristna kom samman på två olika sätt, dels i hemmen och dels på tempelplatsen eller senare på någon annan offentlig plats. Cho säger sig veta att det fanns ungefär 100 000 (sic! mitt utrop) kristna i Jerusalem vid den här tiden, men bara tolv apostlar.[24] Hur kunde de leda alla de möten som pågick i hemmen? Det måste ha funnits andra ledare, skriver Cho och fortsätter:

> Intill dess hade mina begrepp av en kyrka alltid varit den offentliga byggnaden. Jag hade aldrig ens tänkt möjligheten att göra ett hem till en kyrka … Jag tänkte för mig själv; Här har jag endast betonat verksamheten i kyrkobyggnaden. Vi har ingen verksamhet alls i hemmen.[25]

Den andra principen som kom att bli grundläggande för rörelsen är samlingarna i hemmen, Det var där alla människor kunde få plats, omsorg och fostran i det nya livet. Den tredje principen, som Cho inledningsvis kallade att delegera, upptäcker han när han läser Ex 18:21 f.

> Steg för steg började planen ta form i mina tankar. Anta att jag frigjorde mina församlingstjänare att öppna sina hem för möten. Anta att de undervisade folket, bad för dem till helande och hjälpte dem och anta att folket hjälpte varandra på samma sätt i dessa hemcellgrupper. Församlingen kunde blomstra i hemmen

---

[23] Cho 1985, sid 22 f.

[24] Cho 1985, sid 23. Har Cho fel uppgift när han skriver 100 000? Ska det inte vara 10 000?

[25] Cho 1985, sid 23.

> och medlemmar kunde till och med evangelisera genom att bjuda in sina vänner och grannar till mötena. Sedan kunde de ta dem till kyrkan på söndagarna till gudstjänsten.[26]

Ur dessa tankar formas ännu en grundläggande princip; nämligen evangelisation genom vänskap.

Det andra exemplet på den framväxande cellstrukturen, är det arbete som Neighbour bedriver när han utvecklar TOUCH. Neighbour har ungefär vid samma tid, 1965, om än av andra skäl, också han drabbats av utmattning och tvivel på församlingens förmåga att nå sin samtids omgivning. Han har då ingen kännedom om Cho, men söker desperat nya vägar, något som jag ska återkomma till i biograferingen av honom. Det var först tio år senare, 1975, som Neighbour fick kontakt med Cho.[27]

Under åren 1974–1979 arbetade Neighbour tillsammans med en pastor Lawrence Khong i Singapore och utvecklade tillsammans med denne ett rikt arbetsmaterial för de små grupperna. Uppdraget var att tillämpa den strategi och använda det material Neigbour använt i arbetet tillsammans med The People Who Care i Houston, Texas. Någon gång under dessa år besökte Dr Donald McGavran arbetet i Singapore, berättade om Cho och föreslog för Neighbour att denne skulle besöka Cho och det arbete som pågick där.[28]

---

[26] Cho 1985, sid 25.

[27] I ett e-mail daterat 2006-06-05 ställde jag två frågor till Neighbour. Den första var: ”När hörde du för första gången talas om begreppet celler?” Den andra frågan var: ”När skrev du din doktorsavhandling och vad handlade den om?” Det svar jag fick lyder: ”I first learned of the word from my former mentor Dr. Donald McGavran, who sent me packing to Korea to meet Cho. My dissertation for my D. Min was published by Broadman under the title THIS GIFT IS MINE. ” Uppgifterna kan kasta nytt ljus över Neighbours förkunskaper och sätter in honom i ett vidare sammanhang, eftersom avhandlingen förelåg redan 1972, något jag ska återkomma till i analysen.

[28] Donald McGavran (1897–1990), missionär, författare och pastor inom The Christian Church/Disciples of Christ, grundade och förestod Fuller Theological Seminary´s School of World Mission i Pasadena, Kalifornien 1965-1971. Han föddes i Indien där från ungefär år 1860 och framåt en massrörelse med omvändelser till den kristna tron uppstod som kom att påverka den kristna förståelsen av mission. McGavran försökte i sina undersökningar kartlägga just massrörelser och homogenitetsprincipen. Han verkade som professor i Church Growth från år 1971 till sin död 1990.

Församlingen i Singapore har under Khongs och Neighbours ledning fortsatt att växa numerärt. År 1999 består församlingen av 10 000 medlemmar och enligt församlingens hemsida har Khong nu utvidgat sitt arbete med särskild inriktning på det så kallade 10/40 fönstret.[29] Hans avsikt är att bilda celler i muslimska länder. Av hemsidan framgår också att han numera benämns apostel vilket antyder att han är på väg in i en ny fas av det nya paradigmets kyrkor som kallas den apostoliska revolutionen. Denna ligger utanför denna avhandlings gränser.[30]

Lawrence Khong gav år 2000 ut boken *The Apostolic Cell Church – Practical Strategies for Growth and Outreach – from the story of Faith Community Baptist Church*. I förordet uppmärksammar Dr C. Peter Wagner att ”Cho was a pioneer of the first generation of cellchurches. Now that we are in the 21st Century, we are also entering a new generation of cellchurches. The best I can see the movement of history in the making, the baton for leadership of the cell church movement is passing from David Yonggi Cho to Lawrence Khong, the author of this book.”[31]

Det tredje kända exemplet på en tidigt cellstrukturerad församling finner vi i Afrika.[32] År 1969 verkade Dr. Runyan i Dakar, Senegal och

---

[29] 10/40 fönstret är det område i Afrika, Mellanöstern och Asien som ligger mellan 10:e och 40:e breddgraden norr om ekvatorn.

[30] C. Peter Wagner, se not 31, uppmärksammade vad som kallas för den apostoliska revolutionen i sin bok *Churchquake,* USA, Regal Books 1999. Delar av vad Miller kallar för det nya paradigmets kyrkor har organiserat sig i nätverk av icke-samfundsanslutna församlingar. En av initiativtagarna var den australiske pastorn David Cartledge som skrev *The Apostolic Revolution,* Australien, Paraclete Institute 2000. I dessa nätverk verkar man bland annat för att ersätta de demokratiska processerna med ett apostoliskt ledarskap.

[31] McGavran utsåg C. Peter Wagner till sin efterträdare 1971. Wagner hade innan verkat som missionär i bland annat Bolivia. Han var Professor of Church Growth under åren 1971–1999. Han var medlem i Lausanne kommittén 1974–1989 och har skrivit ett 30-tal böcker. Se www.globalharvest.org/index.asp?action=peter (2006-10-20).

[32] När Les Brickman började sin undersökning av församlingen Eglise Protestante Baptiste Oeuvres et Mission Internationale på Elfenbenskusten, Afrika fann han endast fem skriftliga källor, författare var Neighbour eller dennes son Randall. Församlingen, som bildades 1975, omnämns i *Shepherds Guidebook* (första upplagan från 1988), *Where Do We Go From Here?* (1990, sid 31 f.), i magasinet *Cell Church,* vol 2, number 4, från 1993 och vol 6, number 2 från 1997 (Artiklarna finns tillgängliga på

han fick se en man vid namn Cisse Alkalye omvända sig till kristen tro. Denne Cisse kom omgående att leda arbetet på den skola där Yaye Dion Robert studerade. Dion Roberts blev snabbt en mycket nitisk lärjunge som slukade allt som Southern Baptist hade att erbjuda. Han gifte sig 1972 och arbetade då som polisdetektiv. I september 1975 startar Dion Robert en bönecell i sitt vardagsrum. Den bestod, förutom av honom själv, av hustrun Helene och dottern Sympathie. I november samma år började de med offentliga gudstjänster i två lägenheter som slagits samman till en. Ett år senare bestod församlingen av 25 medlemmar och Dion Robert var mycket missnöjd. 1982 var de 150 personer. Southern Baptist hade tidigare visat sitt missnöje med det starka karismatiska inslag Robert hade och bland annat detta ledde till att hälften av medlemmarna 1982 lämnade församlingen och endast 75 stannade kvar. Robert fortsatte att hävda bibelns auktoritet på alla områden, under och tecken började hända, församlingen växte igen och samma år menade han sig höra Gud tala till honom med följande ord:

> It was little by little that God revealed to me as the church was growing, his organization for the church. I started with the watch-nights and the programs and the people were coming numerously. The people were being saved. God said to me, "If the number increases, and if you do not put in certain structures of follow-up, you risk having just another religion." He showed me where Jethro came to Moses and told him to place heads of 10's and heads of 50's over the people. I wasn´t in contact with Yonggi Cho or any other person. God showed me and we put it in place before we knew other people had this system of house churches, or cell system. It was showing me for follow-up, for taking care of the people.[33]

Det fjärde exemplet får personifieras av pastor Larry Kreider. Det hade varit möjligt att välja någon annan inom den stora tradition som redan från början av 1960-talet understrukit vikten av den lilla gemenskapen.

---

www.touchusa.org/cellchurch/default.asp (2006-10-21), och *Where Do We Go From Here?* (2000, sid 47 och 241–246 där församlingen presenteras som en egen modell).

[33] Intervju gjord med Dion Robert, Brickman 2001, sid 29 –41.

Till exempel pastorn och missionären Ron Trudinger (1918–2002) som skrev boken *Cells for Life* 1975. Den översattes till och kom ut på svenska 1979 under titeln *Levande celler, hemgrupper: Guds strategi för församlingstillväxt.* [34]

Larry Kreider är ännu en av dessa pionjärer och han leder ett arbete kallat DOVE.[35] Kreider är uppvuxen inom Herrnhutismen och började bilda och organisera celler redan 1980. DOVE är numera så utbrett som till Skottland, Brasilien, Nya Zeeland och Kenya. Kreider har vuxit upp i en miljö där de små grupperna alltid haft stor betydelse. Han har vidare lärt av Cho och Jim Petersen. Den senare har varit internationell vice president för Navigatörerna och skrev 1992 boken *Church without Walls*. Här ligger betoningen på evangelisation och principen om mångfaldigande. Boken kom 1992 ut på svenska. 1994 mötte Kreider Neighbour och Kreiders bok *House to House* 1995 innehåller mycket material liknande Neighbours. Neighbour har skrivit förordet till boken och den är utgiven på TOUCH Ministries.

Vid ett närmare studium av det som i vidare mening kallas cellkyrkorörelsen visar det sig med andra ord att ett likartat skeende samtidigt uppträder i Asien, USA, Afrika och Sydamerika – oberoende av varandra.[36] Ett visst företräde kan ges åt Cho eftersom han kom att leda utvecklingen under 1970-talet och övriga reste till honom för att lära. Så långt kan rörelsen närmast ge intryck av att vara en reformert förnyelserörelse. Men det stämmer inte.

Det femte exemplet på cellkyrkorörelsens framväxt återfinns inom den romersk-katolska kyrkotraditionen. Kyrkoherden i S:t Eustorgio, Milano, Italien don Pigi Pirini är en av förgrundsgestalterna. Han

---

[34] Det går att läsa mer om Ron Trudinger och dennes tjänst på hemsidan www.saltlight.org/trudinger (2006-10-20).

[35] Declaring Our Victory Emmanuel (DOVE) som är ett cellstrukturerat nätverk kan studeras närmare på adressen www.dcfi.org (2006-10-20)

[36] Neighbour berättar i *Where Do We Go From Here?* om två cellkyrkor i Sydamerika, en i Santiago, Chile med över 40 000 medlemmar och en i Brasilien med mer än 25 000 medlemmar, se Neighbour 1990a, sid 33. Han tycks emellertid inte vid den här tiden känna till att pastorn i Elim, El Salvador 1986 infört den renodlade cellkyrkomodellen efter ett besök hos Cho. 1993 besökte några av pastorerna konferensen i Singapore och samma år besökte Neighbour församlingen i El Salvador. Denna församling bestod år 2003 av 8 571 celler eller 116 034 medlemmar, se Comiskey 2004, sid 35.

besökte Stockholm i september 2000. Jag frågade honom om han kände till Neighbour och dennes rikhaltiga material. Don Pigi sade sig aldrig ha hört talas om Neighbour eller hans material. Däremot berättade han att han varit i Seoul och samtalat med pastor Cho.

Don Pigi berättade vidare hur han i juni 1986 fick höra talas om församlingen Saint Boniface, en romersk-katolsk församling i Pembroke Pines, Florida, USA. I november månad samma år besökte don Pigi tillsammans med en kollega församlingen i Florida. Han överväldigades av vad han såg och berättade vid sin återkomst till Italien om detta. Redan i februari 1987 reste han sedan tillsammans med några ur församlingen tillbaka till Florida på uppdrag av Cardinal Martini. Samma år, i april månad, började de med ledarutbildningen i S:t Eustorgio, Milano. I den deltog 42 av don Pigi utvalda deltagare.[37] 1988 började församlingens medlemmar leva i och genom celler och 12 år senare finns ungefär 120 celler i S:t Eustorgio. Sedan 1989 anordnas årligen en internationell konferens i Milano. Det var således den tolfte konferensen jag besökte i juni månad år 2001. Konferensen hade 350 deltagare från 59 olika länder. Jag var den ende från Sverige och den ende som inte var romersk-katolik. Under de sex dagar konferensen pågick fick jag möjlighet att lyssna inte bara till don Pigi, utan även till celledare, zonledare och zonpastorer.[38] Församlingen i Milano använder sig av ett ledarmaterial hämtat från S:t Boniface i Pembroke Pines, Florida, utarbetat av fader Michael J. Eivers.[39] Församlingen i Milano

---

[37] *Cell Leaders Training Manual,* sid 3.

[38] Jag har här synkroniserat terminologin. I S:t Eustorgio kallas ledarna på engelska för Cell group leader, Division leader (för tre till fem celler) och Area leader som utgör länken mellan division leader och pastor. Om församlingen i fråga har mindre än 20-25 celler är det tillräckligt med Cell leaders och Area Leader. Se vidare *Cell Leaders Training Manual,* sid 126 f.

[39] F Michael Eivers började med celler i församlingen S:t Bonfiace år 1983 efter att ha besökt Cho i Seoul, Sydkorea. I mitten på 1990-talet flyttade f Eivers till S:t Edwards församling också den i Pembroke Pines, Florida. F Eivers är numera pensionerad, men så sent som år 2005 undervisar han om celler på sidan www.cellworldsystem.ouvaton.org (2006-10-31). Detta talar för att f Eivers borde vara den som representerar denna tradition men jag har, förutom materialet, inte haft möjlighet att lyssna till honom på samma sätt som till don Pigi. Därför låter jag don Pigi vara representanten för denna tradition. Om Eivers tagit intryck av Neighbour är okänt. Församlingen S:t Edwards kan besökas på

har en egen hemsida genom vilken det går att finna ytterligare länkar till romersk-katolska cellkyrkor, bland annat i Australien, Kanada och Frankrike.[40] Via Internet kan man även besöka församlingen S:t Mary´s i Sale, Australien. Också denna församling använder sig av Eivers ledarmaterial.[41]

II.B.2. Konferensen i Singapore 1993

Kyrkoherden i Bradford, England Howard Astins första kontakt med cellkyrkorörelsen bestod av boken *Where Do We Go From Here?* och tillsammans med sitt kyrkoråd for han sedan till den konferens Neighbour och Khong anordnade i Singapore i februari 1993, där de också upptäckte att de, bland över 1000 delegater, var de enda deltagarna från Europa.[42] Tillbaka i England försökte de omsätta vad de lärt sig i Singapore. Astin gav ut boken *Body and Cell* 1998.

På samma konferens närvarade den amerikanske pastorn Larry Stockstill. Han hade 1983 tagit över ledarskapet i den församling han vuxit upp i, Bethany World Prayer Center, Baker, Lousiana (BWPC), där hans pappa tidigare var förste pastor. Församlingen var då en ordinär baptistförsamling. Han hade hört om församlingen i Korea men inte ansett modellen vara någonting för den egna församlingen. I denna fanns 25 bönegrupper som emellanåt kallades för cellgrupper, eftersom ordet blivit populärt. Det arbetet var en del av församlingens arbete och leddes av en medarbetare. I november upplevde sig Stockstill erfara Guds tilltal angående framtiden och kom därför att läsa Neighbours bok *Where Do We Go From Here?* och blev genom den övertygad om cellstrukturens överlägsenhet.[43] I januari 1993 var Stockstill med på den konferens i

---

www.stedward.net/index.html (2006-10-31). I ett e-mail, förvarat hos mig, hänvisar han till TOUCH som han känner väl till.

40 adressen är www.santeustorgio.it (2006-10-20).

41 Cellkyrkorörelsen inom den romersk-katolska kyrkan hänvisar inte bara till Bibeln utan också till den kristna traditionen. I det material jag har tillgång till citeras just Bibeln och påvens encyklikor om vart annat, särskilt *Evangelii Nuntiandi* 1975.

42 Astin 1998, sid 32 och sid 36.

43 Stockstill 1998, sid 11 ff.

Singapore som leddes av Neighbour och Khong. Där fick Stockstill se en församling med över 400 celler och 6 000 gudstjänstdeltagare.

I samma resesällskap fanns även två pastorer från Sydamerika som berättade om en cellstrukturerad församling i San Salvador, Misión Elim i El Salvador som då bestod av 4 500 celler och ungefär 50 000 medlemmar. På hemvägen stannade Stockstill till och besökte även Chos församling i Seoul, Korea. Dessa upplevelser ledde till att Stockstill 1993 började ett förändringsarbete inom den egna församlingen. Till sin hjälp har Stockstill även en pastorskollega vid namn Bill Hornsby som också skrivit boken *The Cell-Driven Church*. Boken utkom år 2000 och innehåller bland annat ett kapitel benämnt ”Mentoring”, ett begrepp som blivit allt vanligare. Under det första året växte församlingen med 600 nya familjer och vid utgången av 1996 bestod församlingen av 310 celler och 2000 fler familjer än 1993.[44]

Efter en resa till pastor Castellanos införde också Stockstill G-12 modellen och denna undervisning ges numera alltid i den årliga internationella konferens som hålls i BWPC. Det betyder att Stockstill numera uppmanar alla cellmedlemmar att bilda celler och att ingå i en G-12:a. BWPC bestod 1999 av 800 celler och 8 000 gudstjänstdeltagare.[45] G-12 modellen har nu även nått Europa. Pastor Colin Dye, pastor i församlingen Kensington Temple i London, England, är en av företrädarna.[46]

II.B.3. Ett konfliktperspektiv

Neighbour utmanar i sin bok *Where Do We Go From Here?* alla andra pastoraler än den egna. Neighbour ger intryck av att ha hittat den enda vägen. Även om han i den första upplagan av boken *Where Do We Go From Here?* försöker slå an en ödmjuk ton och i den andra upplagan presenterar några olika modeller framför han sin modell med en stark

---

[44] Stockstill 1998, sid 22.
[45] Comiskey 1999b, sid 136.
[46] *Trons Värld*, nr 5/2002. Adressen till församlingens hemsida är www.revivaltimes.org (2005-11-14).

övertygelse. I den andra upplagan ber han läsarna om ursäkt när han inser att han sårat läsare genom sin framtoning men udden i hans kritik av det traditionella sättet att bedriva församlingsverksamhet förblir obruten.

I det här avsnittet ska jag redovisa Neighbours tankar i de inledande kapitlen av boken *Where Do We Go From Here?*

Neighbour börjar med orden ”With great love and affection, we shall examine the lifestyle of traditional church structures we have all known since childhood”.[47] Han redovisar från början att han ämnar utvärdera den traditionella församlingen och dess verksamhet genom att använda Nya Testamentet som måttstock. Han menar att det kommer att stå klart för alla läsare hur långt dagens församling fjärmat sig från Nya Testamentet och det tillstånd dagens församling befinner sig i diagnostiserar han som en dödlig sjukdom som han kallar ”Program Base Design” (PBD). Medlemmarna i den traditionella församlingen samlas i regel för att genomföra ett program av något slag. Det betyder också att församlingen och dess program står och faller med medlemmarnas lojalitet. Neighbour avser sedan att avslöja vad den Helige Ande gör i vår tid och särskilt hur Andens nya liv tar sig uttryck i ”new life forms, we shall call them ’Cell Group Churches’”.[48]

Neighbour konstaterar att någon visat att ett fåtal experiment gjorts med cellstrukturerade församlingar i slutet på 1970-talet, men att de 1990 går att räkna i tusentals bara i Amerika. Han försöker sedan omgående visa att den cellstrukturerade församlingen kommer att bli ett måste under 2000-talet och anlägger därvid ett storstadsperspektiv. Runt år 1950 levde ungefär 30 % av världens befolkning i storstäder, 1970 36,9 % och 1985 41,6 %. Siffrorna har han erhållit från UN Centre for Human Settlements i Nairobi. Samma källa menar att ungefär 50 % bebor storstäderna då boken *Where Do We Go From Here?* skrevs och denna siffra kommer att växa till 65 % år 2025.[49]

[47] Neighbour 1990a, sid 11.
[48] Neighbour 1990a, sid 11.
[49] Neighbour hänvisar till Cox, John E. *Problems and prospects of shelter and human settlements to the year 2000 and beyond.* EKISTICS 53, no 320/321, (September/October-November/December 1986): 266.

Befolkningsexplosionen betyder att alltfler människor bor i miljonstäder och att alltfler är unga människor. Det är också så att befolkningsexplosionen framför allt äger rum i den icke-kristna delen av världen och att den missionerande kyrkan därför står inför gigantiska utmaningar. Neighbours slutsats är att såsom den västerländska kyrkan ser ut idag har den inte någon möjlighet att hänga med i denna utveckling om den inte börjar tänka i termer av mångfaldigande i stället, en grundläggande princip för de cellstrukturerade församlingarna. Han anför för det första att den moderna modell vi känner är gjord för landsbygden, för det andra är den begränsad till ett territoriellt tänkande och för det tredje att det blir för dyrt att uppföra kyrkbyggnader. De kommer att vara otillräckliga och kommer inte heller att svara mot unga människors behov.[50]

Neighbour går sedan över till att tala om det minskande engagemanget för kyrkor och samfund i allmänhet framför allt i Amerika, vilket gör att klyftan mellan den ökande befolkningen och den minskande kristenheten blir väldigt stor.

> There is a more effective pattern in our world today than planting traditional churches. The Holy Spirit is the author of this pattern, and it has sprouted up like mushrooms all over the globe. It is called the “cell group church”. While cell group churches also develop successfully in towns and villages, they grow most rapidly when used in an urban context. Given the proper soil to take root, they are capable of exploding to astonishing sizes.[51]

Vad är det som gör att de cellstrukturerade församlingarna har sådana möjligheter att växa i antal medlemmar? Neighbour för fram sju skäl som talar för den cellstrukturerade församlingen.[52] Han påstår för det första att de cellstrukturerade församlingarna är betydligt effektivare när det gäller att nå ut till medmänniskorna genom sin verksamhet än den traditionella församlingen där endast tio till femton procent av en församlings medlemmar i regel är engagerade.

---

[50] Neighbour 1990a, sid 14.
[51] Neighbour 1990a, sid 20.
[52] Neighbour 1990a, sid 20–22.

För det andra är de cellstrukturerade församlingarna byggda på relationer. Den gemenskap som bibeln talar om är det teologiska grundmotivet och här använder Neighbour begreppet Basic Christian Community. Det tredje skälet är den vikt cellstrukturerade församlingar lägger vid bönen.

Det fjärde skälet är, enligt Neighbour, att cellmedlemmarna på ett naturligt sätt når ut i samhället. Den traditionella församlingen förlägger merparten av sin verksamhet till en kyrkbyggnad medan den cellstrukturerade församlingen gör tvärtom. Cellmedlemmarna träffas främst i hemmen, men också på skolor, restauranger och andra offentliga platser. För det femte ingår den cellstrukturerade församlingen i en rörelse som inte är begränsad till ett territorium eller fången i traditioner eller sedvänjor.

> They are not only the new wine, but the new wineskins. There are vast differences, as well as striking similarities, between the cell group churches of the earth. Their structures are truly flexible, able to adapt to their environment. Each one has had to be shaped within its special culture impacted by history, economics, and political situations / ... / They have a vision for reaching the entire city, not just a part of it.[53]

Det sjätte skälet är att den cellstrukturerade församlingen inte kan begränsas av en byggnad. Den spenderar inte pengar på byggnader och mäter inte framgång i hur många människor som kommer till en byggnad. Byggnaden är inget heligt rum, utan ett redskap som ska tjäna olika ändamål. Det sjunde skälet menar Neighbour till att cellkyrkorörelsen sprider sig med hast är att evangelisationen sker på ett trovärdigt sätt. Cellmedlemmarnas gemenskap är Kristi närvaro.

Neighbour är mån om att stryka under att den cellstrukturerade församlingens sätt att vara och verka är särskilt framgångsrik i en icke-kristen kontext. Det beror bland annat på att omgivningen blir nyfiken på denna alternativa livsstil och att evangeliet förmedlas av människor

[53] Neighbour 1990a, sid 21.

som inte är anställda. Det gör att den naturliga misstänksamhet som finns mot etablerade organisationer är borta.

Han menar vidare att människor som inte lever i gemenskap med Gud och som brottas med sina svagheter och sin längtan kan få sina behov mötta igenom en cell. Cellen är den plats där medlemmarna fostrar varandra till ett liv i Jesu efterföljd. Här gör Neighbour en av ytterst få hänvisningar till kyrkohistorien. Han skriver: ”As in the days of Wesley´s class meetings, it is commonplace for the cell leader to ask each person present, ’What is the state of your life concerning this issue?’”[54]

Innan han ger en rad exempel på cellstrukturerade församlingar hävdar Neighbour att cellmedlemmarna lär sig att se andra människors behov och att möta dessa behov.

Så långt är konflikten med den moderna kyrkan fördold även om den kan anas. Klart är i alla fall att förutsättningarna för en PBD församling med sitt territorium, sin givna kultur, kyrkbyggnad och anställda på ena sidan och den cellstrukturerade församlingen på den andra sidan är helt olika.[55] I sin sammanfattning tvekar inte Neighbour:

> We must actively abandon the hope that stagnant churches can be renewed by painful restructuring and the tacking on of cell group church principles. ... The plan for the stagnant church must begin with the *wineskin,* not the new wine. A church cannot effectively mix traditional patterns of church life with cell group patterns. There must be a deliberate transition. After devoting nearly a quarter of a century to the attempt to help “renew the churches,” I am a total skeptic that it can be done. The only hope for old wineskins is to pour out the wine they contain into new ones and *throw the leaky things away!* [56]

---

[54] Neighbour 1990a, sid 23.
[55] PBD är en förkortning av Program Based Design, se not 9.
[56] Neighbour 1990a, sid 36 f.

Neighbour försöker skilja mellan ärliga kristna människor å ena sidan och det system han kallar PBD å andra sidan. De förra menar han vara offer för det senare, något som nu måste få ett slut.[57]

> We are now in a transitional period in the life of the people of God. It´s the beginning of the Second Reformation, and it will go on for a long time to come.[58]

I denna föränderliga tid försöker kristenheten på olika sätt finna nya vägar. Neighbour nämner här bland andra the Mega Church och menar att för varje experiment som görs förlorar den traditionella kyrkan ytterligare mark.[59] De ansträngningar som trots allt görs förfelar ofta sitt syfte just därför att också dessa är PBD, det vill säga programorienterade snarare än människoorienterade.

Det första offret i det dödande PBD systemet är pastorn som betalas för att hålla igång det hela. ”The assumption is that the programs are necessary to build the people, but it just doesn't achieve this goal!”, skriver Neighbour.[60] När pastorn inte lyckas eller blir för trött flyttar han i regel till en annan plats och/eller när församlingen inte kan få ut mer av sin pastor anställer man en ny.

Ett annat resultat av programfixeringen är att den gör människor passiva. De blir konsumenter och om de någon anlitas är det för att hålla igång ett program under en viss tid, snarare än för att växa som kristna.[61]

Kyrkbyggnaderna används i regel endast några timmar i veckan, på söndagens förmiddag och för någon eller några aktiviteter på vardagskvällar, skriver Neighbour och lägger till att församlingen i fråga knappast har någon kontakt med samhället för övrigt. Församlingen lever en isolerad tillvaro.[62]

---

[57] Neighbour 1990a, sid 47.
[58] Neighbour 1990a, sid 38.
[59] Neighbour 1990a, sid 38. En Megakyrka definieras ofta som en stor traditionell församling. Gudstjänsten samlar regelbundet fler än 2 000 gudstjänstdeltagare. Det går att få mer information om megakyrkor på sidan http://hirr.hartsem.edu/org/faith_megachurches_database.html (2006-10-20).
[60] Neighbour 1990a, sid 48.
[61] Neighbour 1990a, sid 49.
[62] Neighbour 1990a, sid 49 f.

Neighbour tecknar en mörk bild av den traditionella församlingen och skriver:

> Worst of all, life in the PBD church does not provide the all-important *koinonia*, or 'fellowship', needed to create true community, lifestyles where people build up one another. /... / The *programs* insulate members from each other. When they meet, it's in the neutral setting of the church building. Each encounter is carefully *programmed*: there's choir music to be rehearsed, a Bible lesson to be studied, a budget to be prepared. Bonding together in love and commitment isn't possible. *There's no community in the PBD church structure.*[63]

Neighbour ägnar ganska stort utrymme åt att beskriva den traditionella församlingens alla nackdelar och avslutar kapitel 2 i *Where Do We Go From Here?* med ett kontrastschema där han gör en jämförelse mellan den nytestamentliga församlingen och dagens församling.[64]

Neighbour menar också att det finns ett revirtänkande som hör samman med att det egna samfundet ofta betraktas som viktigare än kristtrogna bröder och systrar i andra samfund även om dessa håller till i kvarteret bredvid. Detta förstärker egenintresset och lamslår relationen till yttervärlden. Neighbour drar också slutsatsen att det skapar ytterligare svåra problem när samfunden bestämmer sig för att bygga nya kyrkbyggnader och bilda nya församlingar.[65]

Det är med andra ord uppenbart att det finns en tydlig konflikt mellan vad Neighbour kallar en PBD församling och den cellstrukturerade församlingen med sin annorlunda inriktning. Souter

---

[63] Neighbour 1990a, sid 51.
[64] Neighbour 1990a, sid 58.
[65] Neighbour 1990a, sid 52.

58 WHERE DO WE GO FROM HERE?

A Study In Contrasts: The New Testament and Today's Church

	THE NEW TESTAMENT CHURCH	THE CHURCH OF TODAY
LOCATION	Moved From House To House	Meets In Church Buildings
SIZE OF GROUPS	Small, Intimate Groups	Large, Impersonal Groups
ACTIVITIES	Daily Fellowship	Weekly Worship Services
SUPPORT SYSTEM	Building Up One Another	Problem? See The Pastor
RELATIONSHIPS	Intimate; Helping One Another	Remote; Little Transparency
DISCIPLING	"Mouth To Ear;" Modelling; Personal Values Shaped	Classes, Notebooks; Little Modelling; Values Not Shaped
PRIMARY TASKS OF LEADERS	Every Believer Equipped To Do The Work Of The Ministry	Directing The "Program Base Design"
PRAYER LIFE	Hours Daily; Heavy Emphasis	Individual Choice; Limited
PASTOR'S DUTY	Model The Life Of A Believer	Preach Good Sermons
EXPECTATIONS OF MEMBERS	Ministering To Others; Total Servanthood And Stewardship	Attendance; Tithing; Work In The "Programs"
PERSPECTIVE	Cell Groups The Focal Point	Congregation The Focal Point
KEY WORDS	"Go And Make Disciples"	"Come Grow With Us"
TEACHINGS	Apply The Scriptures To Needs And Relationships	Subscribe To The Distinctive Beliefs Of This Church
SPIRITUAL GIFTS	Regularly Exercised By All Believers To Build Up Others In The Cell Group Gatherings	Either Downplayed Or Often Used As A "Crowd-Pleaser" In Public Services
COMMITMENT	To Increase The Kingdom; Unity, Body Life	To Enlarge The Institution; Uniformity
EVALUATION TEST	"How You Serve"	"What You Know"
SOURCE FOR SECURING STAFF	Servant Workers Developed Within; Tested Before They Are Set Apart For Ministry	Trained, Professional Clergy

Neighbour 1990, sid 58

beskriver i sin avhandling skillnaden mellan en PBD-församling och en cellkyrka på följande sätt:

> This key difference between a PBD church and cell church may be succinctly expressed as a paradigm shift from being a church ***with*** small groups (PBD approach) to being a church ***of*** small groups (cell church approach).[66]

Souter förtydligar detta ytterligare:

> There is therefore a shift in direction of entry point in a PBD church and a cell church; in the PBD church non-believers first enter the church (even if it is for the purpose of attending a programme rather than for worship) and then *possibly* a small group. In a cell church, non-believers usually first enter a cell group and then the congregational worship of the church itself.[67]

Här vill jag också påpeka att Neighbour ser förödande svårigheter när någon försöker blanda de två modellerna. ”It causes endless conflicts for those who attempt it.”[68] Han avråder bestämt från sådana försök. Neighbour skriver:

> Perhaps there will be those who read this book who are not as old as I am and who still have enough youthful optimism to believe you can pour new wine into old wineskins. I no longer believe that. The hope for the church is in formation of new wineskins. No matter how rich and tasty the wine may be, if it leaks out all over the ground, it has little value.[69]

Men samtidigt lämnar Neighbour läsaren med en viss förhoppning. I ett kapitel med rubriken ”Transitioning A PBD Church” delar Neighbour med sig av de erfarenheter han har i sitt tidigare arbete med att försöka förändra en församling. Om hela församlingen verkligen bestämmer sig kan det vara möjligt att göra en övergång från PBD struktur till en cellstruktur, men en sådan övergång, engelska *transition*, kräver nya

[66] Souter 1997, sid 19.
[67] Souter 1997, sid 20.
[68] Neighbour 1990a, sid 55.
[69] Neighbour 1990a, sid 56.

värderingar och erfarenheter och en vilja att lämna det gamla. Neighbour avslutar med följande:

> The power of culture is a strong magnet which draws people back into the kingdoms of this world. The PBD church is more a wordly kingdom than a part of the Kingdom of God, providing personal significance and power, social life, and contacts to its members. It doesn't do a lot to equip them for warfare in heavenly places. So, for those who don´t want to accept the Lordship of Christ, the church as we have known it is a safe haven.[70]

Jag har i denna andra huvuddel av avhandlingen snävat in perspektivet från församlingar med smågrupper eller celler till renodlade cellkyrkor, det vill säga församlingar som utgår från cellerna. Jag har gett flera tidiga exempel på sådana församlingar, alla på ett eller annat sätt inspirerade av Cho.

År 1993 hölls den första internationella cellkyrkokonferensen i Singapore där Neighbour presenterar sin modell kalla The Cell Group Church. Det är en radikal modell där Neighbour vill återvända till vad han menar vara Nya Testamentets modell. Det medför att han kommer i konflikt med de traditionella kyrkorna, en konflikt som följt med in i våra dagar.

Innan jag närmare presenterar modellen The Cell Group Church ska jag presentera mannen bakom modellen, nämligen Ralph W. Neighbour Jr. Jag gör en tämligen utförlig presentation eftersom han torde var i det närmaste okänd för svenska läsare. Det är också motiverat med en utförlig presentation av det skälet att avhandlingen främst analyserar framväxten av just hans modell The Cell Group Church.

Angus Richards McKinley har också i sin avhandling *The Cell Church Strategy of Ralph Neighbour in Evangelism and Discipleship* presenterat denne. Han bygger berättelsen om Neighbour på två egenhändigt gjorda intervjuer med Neighbour och fem personliga e-

[70] Neighbour 1990a, sid 57. När Neighbour här talar om ”the Lordship of Christ” anspelar han på en amerikansk evangelisk debatt om de kristnas helgelse. Kan man vara kristen utan att vara en lärjunge är den brännande frågan i denna debatt. Se vidare Neighbour 1990a, sid 53 f.

mails. Jag använder mig av dessa, men använder främst uppgifter Neighbour själv skrivit om i sin produktion. Dessa har sedan kompletterats med andra människors vittnesbörd om Neighbour. Framställningen av Neighbour innehåller därmed även en tillskriven identitet.

Vem är då denne Neighbour?

III. RALPH W. NEIGHBOUR JR.

I denna tredje huvuddel förenas Neighbours egen levnadsberättelse med andras berättelser om honom. En människas identitet betraktas ofta som en social konstruktion och det gäller även den biografering som äger rum nedan. Mycket av berättelsen härstammar från Neighbour själv. Han kommer till tals genom intervjuer, e-mails och särskilt genom sina egna böcker. På så sätt visar han något av sin självbild. Denna självbild ska förstås i sitt sammanhang av det enkla skälet att all identitetsformering äger rum i tiden och i mötet med andra. Det är där identiteten präglas och det faktiska livet formas.[1]

Biograferingen inleds med en bakgrund där jag redogör för källmaterialet och Neighbours anfäder. Därefter beskriver jag först hans uppväxt och första tjänst som pastor, det vill säga åren 1929–1974. Under åren 1974–1977 vistas Neighbour första gången i Singapore. De paradigmatiska förändringar Neighbour brottas med blir särskilt synliga under åren 1977–1993, då Neighbour är tillbaka i USA för att där förverkliga sina tankar och idéer. 1990 reser han för andra gången till Singapore och 1993 presenterar han den ”färdiga” modellen för ungefär 1 000 delegater, också det i Singapore. Åren efter den stora konferensen utvidgas TOUCH till en global rörelse, vilket jag redogör för i ett särskilt kapitel. Jag avslutar den tredje delen med några reflektioner och en sammanfattning.

III.A. BAKGRUND

Levnadsberättelsen bygger till stora delar på uppgifter som jag har fått från olika håll och jag har därför kunnat jämföra dem med varandra.[2] För

---

[1] Svensson, Birgitta. *Metodiska reflexioner över biografiskt särskiljande och modern identitetsforskning,* sid 39 i Alsmark, Gunnar (red). *Skjorta eller själ? – kulturella identiteter i tid och rum,* Lund: Studentlitteratur 1997.

[2] De rent biografiska notiserna i nedanstående stycke är hämtade från olika källor. Det finns biografiska uppgifter om Neighbour i Marquis *Who is who, 4th edition.* Några notiser kommer från Neighbour själv och dennes brorson Dean som tillsammans med en vän

det första har jag hämtat uppgifterna från hans egna böcker, främst från *Where Do We Go From Here?* som är den övergripande presentationen av cellkyrkorörelsen, men också innehåller berättelser som visar hur Neighbour själv utvecklats. För det andra har jag kunnat brevväxla med och få hjälp av Neighbour via e-post.[3] För det tredje har jag använt mig av McKinleys doktorsavhandling som innehåller sju intervjuer med Neighbour. För det fjärde har det skrivits en hel del litteratur om cellkyrkorörelsen under de senaste åren och i denna finns åtskilliga referenser till Neighbour. Det händer till exempel flera gånger att författarna upptäckt den cellstrukturerade församlingen just genom boken *Where Do We Go From Here?* Det gäller bland andra Larry Stockstill, pastor i BWPC i Baker, Louisiana, Howard Astin, kyrkoherde i S:t John, Bowling, Bradford, England och Harold Weitsz, pastor i Little Falls Christian Center, Sydafrika.[4] Av särskild betydelse har, för det femte, min brevväxling med Joanne Hillman varit. Hon skriver för närvarande en biografi om Neighbour.[5] För det sjätte har jag använt material utlagt på Internet, där det finns tusentals referenser till Neighbour.

Jag väljer att skriva berättelsen i kronologisk ordning för att den utveckling som Neighbour genomgått ska bli tydligare. Tid innebär förändring, men också kontinuitet. Viljan att missionera har funnits hos Neighbour sedan barndomen och för att visa hur detta är en integrerad del av Neighbours person har jag valt att ta med några avgörande händelser i Neighbours liv. Hur jag använt de olika uppgifterna framgår av notapparaten.

---

bedriver släktforskning. Andra notiser är hämtade från de intervjuer som Angus Richards McKinley gjort med Neighbour och som finns redovisade i hans doktorsavhandling.

[3] Denna brevväxling finns i förvar hos mig.

[4] Stockstill 1998, sid 11 ff. Astin 1998, sid 32 och 36 och www.littlefallsonline.com/history.cfm (2006-10-20).

[5] Hennes adress är Joanne Hillman, 35A Hidden Manna, New Waverly, TX 77358, USA Telefon 936-295-2083. E-post adressen är hillman4ever@yahoo.com (2005-05-23). Det första utkastet av denna biografi som bygger på personliga möten med Neighbour finns i min ägo.

III.A.1. Anfäder

William Webster Neighbour föddes i Wisbach, Cambridgeshire, England den 26 april 1847. Han kom som sjuåring med sin familj till Amerika. 1870 gifte han sig med hustrun Julia M. Whitman. William W. var starkt troende, affärsman och startade många företag genom åren. Tillsammans med sin svåger lade han till exempel grunden för affärskedjan Neighbour and Parks. De fick fem barn, bland andra sonen Robert Edward som kom att gifta sig med Nellie Gertrude Planck. Robert E. fick sin utbildning vid Wheaton College, Illinois.[6]

Robert E. verkade som evangelist, höll tältmöten och medverkade i ett radioprogram, en uppgift han kom att leva med praktiskt taget hela sitt liv. Han hade arbetat extra på järnvägen för att kunna betala sin skolgång när han kallats till missionär. Han verkade senare som missionär under ett antal år i Sydamerika. Där blev han sjuk och tvingades resa hem. Han bodde då med sina föräldrar i Parsons, Kansas. Det var där han träffade Nellie G. som han gifte sig med. Han skrev ett antal teologiska böcker och var personlig vän med Billy Sunday (1862–1935), Billy Graham (1918–) och andra evangelister. Den 21 juli 1906 föddes sonen Ralph W. Neighbour, Sr. i Salisbury, North Carolina 21 juli 1906.[7]

Ralph W. Neighbour, Sr avskiljdes som pastor inom baptiströrelsen 1927. Då hade han redan under flera år verkat som evangelist tillsammans med fadern Robert E. Han kom emellertid att bli mest känd för radiolyssnarna genom det program *The Morning Sunshine Program* som han själv startade och som sändes i nästan 30 år från mer än 50 radiostationer.

År 1928 gifte sig Ralph W. Neighbour, Sr med Ruth May Zimmerman. Samma år anställdes han som pastor i en baptistförsamling

---

[6] Uppgifterna kommer från Ralph Neighbours brorson Dean Neighbour som för närvarande arbetar med att ta fram en utförlig släkttavla för släkten Neighbour. Informationen kom via e-post och finns bevarad hos mig. Se också http://skyways.lib.ks.us/kansas/kansas/genweb/labette/queries2005.html (2006-10-20) och www.kancoll.org/books/cutler/labette/labette-co-p9.html (2006-10-20) för vidare information.

[7] Se ovan.

och han kom sedan att verka som pastor i en rad baptistförsamlingar runt om i USA. Ralph W. Neighbour, Jr, som är huvudpersonen för denna avhandling, är den äldste av de tre barnen. Han föddes 1929, 1932 föddes David Eugene och 1943 Carol Jane.

Ralph W. Neighbour, Sr, som för övrigt också var känd som republikan, kom även att skriva en rad böcker. Bland annat började han skriva en serie om varje bok i bibeln med underrubriken *For Everyday Living*. Böckerna, som producerades i samband med radiosändningarna, trycktes och såldes i upplagor om fem till tio tusen exemplar, medan de utan kostnad tillställdes radiolyssnarna.[8]

I en intervju, gjord av McKinley, berättar Neighbour hur mycket kontakten med morfadern och farfadern betytt. Morfadern H. A. Zimmerman var juvelerare men läste enligt Neighbour bibeln varje morgon mellan klockan tre och sju innan arbetsdagen tog vid. Vid ett tillfälle gjorde morfadern ett bibelstudium av Nya Testamentets alla 3:16 versar som gjorde ett outplånligt intryck på den lille pojken. Neighbour fick också sin första bibel av morfadern och det var inte långt efter detta som pojken Neighbour ”accepted the Lord”.

Farfadern Robert E. skrev närmare 300 alster, böcker och hymner. Det var också farfadern som hjälpte tonåringen Neighbour med dennes första predikoutkast.[9]

Ralph W. Neighbour är med andra ord uppfostrad i en amerikansk traditionell baptistmiljö. Han är pastor i femte generationen och det tycks så långt vara klart att äldste sonen traditionsenligt kommer att gå inte bara i pappans fotspår utan också att i hög grad förvalta ett släktarv.[10] Ralph W. Neighbour, Sr, dog den 5 november 2000, 94 år gammal.

---

[8] Uppgifterna är hämtade från Marquis *Who is who, 4th edition* och finns återgivna på http://galenet.galegroup.com/servlet/BioRC?vrsn=149&OP=contains&locID=varnamo (2005-05-13).

[9] McKinley 1999, sid 14.

[10] Hillman, sid i. Se också McKinley 1999, sid 17.

III.B. FRÅN BARN TILL PASTOR

Ralph Webster Neighbour Jr, fortsättningsvis benämnd Neighbour, är sålunda den äldste i en syskonskara om tre. Han är född den 1 april 1929 i Paw Paw, Michigan, USA.

III.B.1. Händelser i barndomen och tonåren

När Neighbour var fem år gammal uttryckte han sin vilja att ta emot Jesus, något som han också fick göra i pappans knä. Neighbour berättar själv:

> I was so excited, that I went out to the road and waited for the miners to return home from work. As they came by, bone-weary and caked with soot, I shouted to each of them, "I´m converted! Hey, mister, I´m converted" One of them turned aside and went in to the parsonage, where he asked Dad for prayer. "Your little boy is converted, but I am not and my life is a mess. Please show me what I need to do." Tears streaming down his grimy cheeks, that man recieved Christ into his heart.[11]

Denna händelse torde ha inträffat 1935 och samma år, eller möjligen året därefter, flyttade familjen till Ohio och First Baptist Church i den lilla staden Elyria. Neighbours far tog över tjänsten efter farfadern som av åldersskäl vacklade i sin hälsa. 1936, när Neighbour är sju år gammal, bryter det ut en väckelse i staden som ett resultat av rev. Albert Petersons besök och Neighbour förstår för första gången att Gud faktiskt kan förändra hela världen.[12] Det var detta år och i denna församling som Neighbour döptes. Väckelsen satte djupa spår i Neighbour som säger:

> The revival became so powerful that the pulpit was moved to the front steps of the church, which overlooked the city square. Neighbour said, "Dad would stand with loud speakers and preach

[11] Hillman, sid 4.
[12] Hillman, sid 4 f.

> to crowds of fifteen thousand to twenty thousand people night after night after night."[13]

Familjen flyttade vidare till New Jersey och pappan lärde känna och började arbeta tillsammans med den välborne affärsmannen R.G. LeTorneau, som bland annat öppnade en fond vilken skulle stödja pappans mission. Pappan lyckades väl med de nya resurser som stod till förfogande och han återöppnade en rad baptistkyrkor i staten New York. När familjen senare flyttade till Fort Wayne, Indiana, kunde pappan starta en bibelskola och arbeta tillsammans med en studentmission, troligen Youth for Christ. Vid den här tiden flög han sitt eget plan på sina resor. Det var också i Fort Wayne som han började producera radioprogrammet *The Morning Sunshine Program.*

År 1944, medan familjen fortfarande var bosatt i Fort Wayne, anordnade Youth for Christ, stora möten i Billy Sunday Stadium i Winona Lake. Ralph var 14 år gammal när han lyssnade till missionären Ruth Stull och förstod att han själv skulle vara en av dem som skulle vinna världen för Kristus. I eftermötet gav han ett löfte till Gud enligt orden hos profeten Hesekiel:

> De förlorade skall jag söka upp, de som gått vilse skall jag föra tillbaka, de sårade skall jag förbinda, och de svaga skall jag stärka.[14]

År 1946 lärde Neighbour, då 16 år gammal, känna Nate Saint som var sex år äldre än han själv. Nate hade trots sin ungdom deltagit som flygare i Andra Världskriget och nu kommit hem och börjat besöka mötena i pappans församling. Nate, som nu vigde sitt liv åt att bli missionär för att kunna verka bland indianstammarna i Equador, blev snart en förebild för Neighbour. De två blev mycket goda vänner.[15]

Neighbour hade nu börjat på Wheaton College i Wheaton, Illinois, öster om Chicago där han fann nya vänner i Jim Elliot och Ed

---

[13] McKinley 1999, sid 16.
[14] Hillman, sid 6. Hes 34:16 är här återgivet i Svenska Folkbibelns översättning.
[15] Hillman, sid 6.

McCully.[16] Några år senare skulle dessa bege sig till djungeln i Equador tillsammans med Nate Saint och ytterligare två unga män, Pete Fleming och Roger Youderian, som Neighbour lärde känna på Northwestern College i Roseville, Minnesota.[17] Ralph hade nämligen träffat sin blivande fru, Ruth Johnston, på Wheaton College, men eftersom hon flyttade över till Northwestern College följde han efter. De fem vännerna kom också att resa ut som missionärer till Equador.[18]

År 1949 vann Billy Graham nationell ryktbarhet genom de kampanjer som han höll i Los Angeles. Följande år grundade han Billy Graham Evangelistic Association.[19] Neighbour hade börjat predika redan under sin utbildningstid och upptäcktes av Billy Graham, eftersom denna var President of Northwestern College under åren 1948–1952. Det var på så sätt Neighbour kom att ingå i ett arbetslag för Billy Graham Evangelistic Association. Han och Ruth flyttade till Hollywood för att marknadsföra Grahams filmer och 1952 till Washington DC för att fortsätta med marknadsföringen och för att arbeta som spökskrivare åt Billy Graham.[20] Neighbour berättar att det ofta handlade om att samla så mycket folk som möjligt när evangeliet skulle presenteras. Neighbour fick då lära sig att det var möjligt att fylla en idrottsarena endast om en av tio besökare hade varit involverad i förberedelserna. Det var då de började organisera körer med upp till 2000 sångare, och inför varje möte organiserades hundratals själavårdare som skulle leda de nyomvända vidare på trons väg.[21]

---

[16] 1859 lämnade Jonathan Blanchard Knox College i Galesburg, Illinois för att i stället ta sig an Illinois Institute som grundats av metodisterna 1854. Detta college bytte 1860 namn till Wheaton College. Skolan har 2 500 studenter. Den är ekumenisk och har som måtto ”For Christ and His Kingdom” och kan sägas ha en evangelikal prägel.

[17] Northwestern College grundades 1902 som Northwestern Bible and Missionary Training School av baptistpastorn William Bell Riley. Skolan har 2 500 studenter och är inte samfundsbunden, men grundad på mycket tydliga evangelikala sanningar, se http://nwc.nwc.edu/display/44 (2006-10-31).

[18] Hillman, sid 9 f.

[19] Uppgifterna är hämtade från skolans officiella hemsida http://nwc.nwc.edu/display/48 (2006-10-31).

[20] Hillman, sid 14.

[21] Neighbour 2000, sid 347.

III.B.2. De första åren som predikant

År 1952 gifte sig Ralph W. Neighbour Jr med Ruth Elaine Johnston.[22] Pappan var officiant.

När deras första barn föddes hade de valt doktorn Samuel Borgen till ansvarig läkare. De tyckte båda mycket om honom och Neighbour, som snart upptäckte att Dr Borgen inte var en bekännande kristen, sökte efter tillfälle att få berätta om sin tro. Han till och med köpte en bibel och lät gravera in Dr Borgens namn i guldskrift. Det var tänkt som en gåva vid lämpligt tillfälle. De fick ett lämpligt tillfälle under själva förlossningen då de båda satt i korridoren och samtalade. Men så tänkte Neighbour att Ruth kanske kunde komma att behöva honom och därför lät han tillfället passera.

> Motherhood came naturally to Ruth, and they both delighted in the healthy, happy baby boy they named Ralph III. Life seemed idyllic, until one evening Ralph came home to find Ruth dissolved in tears. “Dr. Borgen is dead,” she sobbed. “He was killed in a water-skiing accident.” Ralph could only stare in shock. He had failed to present the Gospel to a friend, and now it was to late. Samuel Borgen would face the judgment of God without having received Jesus as Savior.[23]

Denna börda blev än tyngre när anhöriga till Dr Borgen berättade för Neighbour hur mycket Dr Borgen hade uppskattat Neighbour och att han sagt att han en dag skull sitta ner och ha ett långt samtal med Neighbour. När Neighbour lämnade begravningsgudstjänsten lovade han Gud att aldrig mer underlåta att berätta om Jesus Kristus.[24]

Neighbour arbetade tillsammans med Billy Graham fram till 1955 då han i stället startade en egen liten mission i samband med att han blev

---

[22] Uppgiften hämtad från en intervju med Neighbour i McKinley 1999, sid 21. Hillman anger den 8 maj 1950 som bröllopsdag men jag föredrar att följa Neighbour som bör veta bäst.

[23] Citatet är hämtat från Hillman, sid 10.

[24] Hillman, sid 10 f. Denna händelse utspelade sig när äldste sonen Ralph III föddes 1954. 1957 föddes den andre sonen Rodney och 1963 sonen Randall. Se McKinely 1999, sid 21. Randall Neighbour förestår idag tjänsten TOUCH Ministries.

pastor i Montrose Baptist Church. Det var ett stort steg att sluta anställningen hos Billy Graham, men än mer avgörande för framtiden blev de goda vännernas martyrium.

På väg hem från en tjänsteresa fick Neighbour höra på bilradion att hans fem goda vänner brutalt mördats av Acuasindianerna. De fem missionärerna hade fått kontakt med denna ökända stam genom att flyga över deras territorium och släppa ner gåvor för att visa sin välvilja. Efter tre månader tyckte de sig ha fått sådan kontakt att de landade i närheten av stammen. De slog läger och besöktes av några av indianerna. De hade även lärt sig att kommunicera hjälpligt på stammens eget språk. Dagen efter det första mötet med stammedlemmar hade de emellertid överfallits och brutalt mördats. Deras kroppar slängdes i floden och blev mat åt Pirayafiskarna.

> With the news burning in his heart and tears streaming down his face, Ralph drove home to tell Ruth. Shaken to the core, they both knew there was but one thing to do. Ralph immediately resigned from his church, and he and Ruthie entered seminary to prepare for missions.[25]

Makarna Neighbour kunde emellertid inte resa ut på missionsfälten på grund av Ruths vacklande hälsa.[26] De tvingades stanna kvar hemma. I stället anställdes de av Home Mission Board of the Southern Baptist Convention med andra uppgifter.[27]

Neighbour erhöll Bachelor of Arts vid Northwestern College in Roseville, Minnesota, 1951 och Bachelor of Divinity vid New Orleans Baptist College 1959. Neighbour tjänade som pastor i några olika baptistförsamlingar under de år han studerade. Han påbörjade sedan en D.Th men fullföljde aldrig sin examen, utan blev istället resepredikant.

---

[25] Hillman, sid 15 f. Denna berättelse finns återgiven av Neighbour i *Arrival Kit,* week 10, day 5. Händelsen ägde rum 1955.

[26] Neighbour 1973, sid 20.

[27] Organisationen heter idag North American Mission Board of the SBC. McKinley 1999, sid 24. Organisationen återfinns på www.namb.net (2006-10-20).

Makarna kom att arbeta i New York-Pennsylvania-området där Neighbour under en femårsperiod bildade 23 församlingar.[28] Han reste mellan olika platser och det var inte ovanligt att han predikade upp till sex gånger varje söndag. På varje plats bildade de tillsammans med en handfull kristna små grupper i hemmen som snart växte till små husförsamlingar.[29] De flesta av dessa stannade i tillväxten inom några år. Ändå var det under dessa år han började ana de möjligheter som finns i att bedriva mission utifrån ”home groups”. Neighbour förundrade sig över att kristenheten i USA, totalt sett, inte växte. Trots befolkningsexplosionen verkade antalet kristna snarare minska. Detta väckte många frågor hos Neighbour och ledde till en brottningskamp inom honom.

I början på 60-talet fick Neighbour i uppdrag av Texas Baptist Convention att resa som konsult och väckelsepredikant. Samfundet stod i kontakt med 4 500 församlingar och Neighbour beskriver själv åren som idiotiska. Han kunde se liv och rörelse i sina möten med människor som ropade till Gud om väckelse och gav stora kollekter men få som blev kristna.[30] Neighbour förstod att de han ville nå inte ens närvarade på mötena, och att de kristna som samlats blivit marginaliserade i samhället och att deras församlingar närmast framstod som isolerade öar. Under dessa år arbetade Neighbour framför allt med Sunday Schools.[31]

Neighbours frustration ökade. 1965, då Neighbour var 36 år gammal, beskriver han sig själv som helt utmattad och i stora stycken uppgiven.[32] Han kunde inte se att det traditionella sättet att nå människor utanför församlingens gemenskap gick att använda längre. Under flera år kom nu Neighbour att brottas med sin livsuppgift. Han beskriver denna kamp med följande ord:

> The nights became increasingly sleepless as God kept saying to me, ’Ralph, why don’t you recognize that *I have called you to be a missionary?* The field is all around you! You must find my ways

[28] Dessa 23 församlingar finns uppräknade som ett appendix till McKinleys avhandling.
[29] Neighbour 1990a, sid 78.
[30] Neighbour 1990a, sid 79.
[31] Neighbour 1990a, sid 81.
[32] Neighbour 1990a, sid 78 f. Neighbour 2000, sid 97 f.

> for reaching outsiders. You must find the new life I have for God's family, which will help them reach these unreached ones. You *must accept* the mandate I have for your life and move into a realm of the experimental way with me. *I want you to be a pioneer missionary to outsiders.*[33]

Det var också vid den här tiden som Neighbour intervjuade 300 pastorer och efteråt kunde konstatera att mindre än 1 % av dessa tillbringade mer än en timme per vecka med någon som inte kommit till tro på Jesus. Det var då som pastorn i The Church on Brady i Los Angeles, Tom Wolf, uppmärksammade Neighbour på det grekiska ordet *oíkos*, som oftast översätts med hushåll.

Det blev uppenbart att de flesta församlingsmedlemmar känner få, om ens några, icke kristna, och om det inte finns kontakt med vanliga människor kan knappast församlingen växa i antal medlemmar.

Neighbour skrev ner vad som borde göras i en anteckningsbok, inbunden i röd vinyl. Han gjorde ett utkast på hur en experimentförsamling skulle utformas. Utkastet kom att omfatta 68 handskrivna sidor och gå under namnet *Röda Boken*.[34]

III.B.3. Pastor i en experimentförsamling

År 1969 flyttade Neighbour till Houston för att försöka nå de "totally unchurched" på ett bättre sätt. Han bröt med sitt eget mönster och började regelbundet gå till baren Sportsman´s Lounge i Dallas. När de hade sin "happy hour" var Neighbour där och samtalade med folk. Där mötte han människor som trodde på Gud, men inte på kyrkan. Neighbour skriver:

> I came to a conclusion. I now knew why churches didn't grow. Traditional churches were insulated islands of Christians, who didn't try to relate to the totally unchurched in the community.[35]

---

33 Neighbour i en intervju gjord av McKinley 1999, sid 30 f.
34 Neighbour 1990a, sid 84.
35 Neighbour 1990a, sid 81f. Neighbour 2000, sid 100.

Neighbours önskan var att finna en modell inom samfundet där antalet medlemmar växte genom evangelisation. Han skriver: ”I stupidly thought that if I came up with a better model the denomination would accept it.”[36] En del av Neighbours strategi var att bilda små grupper i enlighet med Apg 2:42 ff.

I juni 1969 tackar Neighbour ja till att ta hand om en nybildad församling i Houston, Texas, som antagit namnet West Memorial Baptist Church (WMBC). Församlingsmedlemmarna, 38 personer, fick som första uppgift att läsa *Röda Boken*. De kallade sig själva för The People Who Care och började träffas i hemmen. Senare på hösten samma år anordnade Neighbour en retreat i vilken 91 personer deltog. Gemenskapen samlade snabbt nya människor genom att vänner tog med vänner, en princip som kommit att bli grundläggande för cellkyrkorörelsen.

I januari månad 1970 började en mycket intensiv period för de knappt hundratalet medlemmarna då de alla engagerade sig i att bilda nya grupper. De använde sig av visitkort med texten ”TOUCH – The People Who Care, may be reached at any time of the day or night by calling 497-2420.”[37]

Brorsonen Dean berättar att han vid denna tid i samband med Thanksgiving besökte Neighbours i deras hem. När de sitter och äter lägger Ralph märke till en bostadslös dam som han även tidigare sett passera utanför huset och genast springer han ut och bjuder henne till måltiden.[38]

The People Who Care var en levande och växande gemenskap med en stark vision som mellan åren 1969–1981 fick möta tusentals människor och kunde sända många medarbetare till andra grupper runt om i USA. Men Neighbour berättar om hur de fick kämpa mot traditionalism. Det var inte alla som gladdes över förändringen.

Faktum är att Neighbour sa upp sin tjänst redan i september 1970 eftersom han ansåg att församlingen efter 18 månader inte lyckats nå vad

[36] McKinley 1999, sid 32.
[37] Här dyker ordet TOUCH upp för första gången, en kod med betydelsen **T**ouching **O**thers **U**nder **C**hrists **H**and.
[38] Dean Neighbour berättar detta i ett e-mail till mig som jag bevarat.

han tänkt sig och eftersom denna då också var delad i sin uppfattning om Neighbours experiment. Neighbour gick in i en svår depression och säger om denna:

> I became very suicidal at that time. I actually picked out a concrete pillar on the Katy freeway and drove by it twice trying to get up the courage to drive my car into it. I never felt so isolated in all of my life. I left the denomination thinking I was going to help it but I got nothing but ugliness and rejection from the Texas Baptists, and so I put all my confidence in the thirty-eight who said they would go with me. When nearly all of them turned against me a year later, I just felt I was at the end. I knew there was no turning back; I knew I was cutting strings. Here I was, I had a wife and three kids, I was in my early 40s and had no other way of supporting myself.[39]

Han övervägde att helt lämna sin livsuppgift. Räddningen kom genom att han fick arbeta med pastor Jack Taylor och vara med om att organisera den församlingens utlandsmission. Vid den tiden rådde väckelse i Taylors församling och Neighbour fick tillbaka sin tro. Han återvände till WMBC men där mottogs han med protester och hans återvändande ledde till en omröstning där endast 45 av 140 personer ställde sig på Neighbours sida. Detta var i januari 1971.

År 1972 blev Neighbour Doctor of Ministry vid Luther Rice University, Atlanta, Georgia. 1972 skrev han också boken *Witness, Take the Stand!* År 1973 anordnar gemenskapen The People Who Care sin första National Conference on the Cell Group Church, med Francis Schaffer som huvudtalare.[40]

År 1973 ger Neighbour ut sin andra bok, *The Seven Last Words of the Church.* Boken har underrubriken "we never did it that way before". Då har Neighbour rest som konsult och väckelsepredikant i ungefär tio

---

[39] *The Seven Last Words of the Church*, sid 82 f. Citatet är från första upplagan 1973 och saknas i den tredje upplagan från 1974. Här är det återgivet från McKinley 1999, sid 38

[40] Neighbour 1990a, sid 86. Luther Rice (1783–1836) räknas som en av de stora personligheterna inom amerikansk baptism. Det universitet som är uppkallat efter honom bygger på klassisk baptistisk dogmatik.

års tid, en period som slutar i att Neighbour ställer sig mycket kritisk till den historiska kyrka han verkat inom. Det finns skäl att tro att han vid den här tiden var otillfredsställd i sin längtan att nå dem som ännu inte kommit till tro och han ger närmast ett missmodigt intryck. När han 1969 börjar sitt pionjärarbete i Houston med gemenskapen The People Who Care börjar han ana att det kan finnas ett annat sätt att arbeta. Titeln i hans andra produktion ger också uttryck för såväl stark kyrkokritik som förhoppning om att finna nya vägar.

Neighbour är några år över 40 när han börjar skriva. Han skriver under de kommande åren nästan uteslutande material i missionens tjänst: men med ett nytt anslag.

> The traditional church pastors were not able to prepare each Christian for ministry. Their focus was on training 10 to 15% of the members to fill the positions needed to conduct church programs. There was training to teach Sunday School, sing in the choir, serve on the budget committee, etc., but equipping every believer for service was placed on the bucket burner.[41]

Det var de 45 medlemmarna av WMBC som under åren 1971 till 1973 växte till 600. Medlemmarna levde organiserade i ”home groups” eller ”small groups”. Hundratals kom för att lära av dem och under sommarmånaderna var de upp till 15 personer som arbetade full tid. De ägde ingen byggnad, men bildade små grupper som samlades i hemmen.

> We formed home cell groups, where our unchurched friends were made feel to welcome. They loved these get-togethers! We made the rounds of all the taverns in our area and met unreached men and women. We held barbeques in our back yards and met unmet neighbours. Our wives joined bridge clubs as a contact point with women in the area. My eldest high school son hung out where the teenagers bought drugs, and we started small groups with them. We even opened ”The Giant Step,” a ministry for prostitutes and pimps who were heroin addicts. Forty of us stayed with them by shifts, around the clock, in an old rented house, putting wet towels

[41] Neighbour 2000, sid 15 f.

> on their foreheads as they vomited their way through withdrawal. Later, we took them into our homes to show them how Christians families lived.[42]

1974 hade gemenskapen växt till över 800 medlemmar och Neighbour hade till sist fått se delar av visionen gå i fullbordan. 1974 gav han också ut böckerna *The Gift Is Mine* och *Journey Into Discipleship.* Den senare titeln visar att Neighbour har börjat tänka i de banor som han kom att uppfatta som sin livskallelse: att utrusta varje troende till tjänst i Guds rike.

Det stod klart att det var en god strategi att bilda små grupper och detta kom att sättas i system. De kallade detta för ”Target Group Evangelism” och det dröjde inte länge förrän det fanns över 20 sådana grupper. Cal Wheeler bildade en grupp för motorcykelintresserade ungdomar, Cal Thomas använde sig av sina kontakter och bildade en frukostgrupp för politiker och affärsmän och Bill och Betty Lottman bildade en grupp för föräldrar med handikappade barn.[43] Neighbour ger tillsammans med Cal Thomas ut boken *Target Group Evangelism* år 1975.

III.B.3. Första resan till Singapore

I mars 1974 utsåg Foreign Missions Board of the Southern Baptist Convention Neighbour att resa till Singapore för att på missionsfältet utveckla sin strategi i storstadsmiljö. Eftersom familjen fick problem med sina visumhandlingar reste de i stället till Saigon, Vietnam, och anlände endast några månader innan kommunisterna intog staden. Följden blev att familjen tvingades evakuera Saigon och flytta till Singapore, deras egentliga mål, där de kom att starta Baptist Centre for Urban Studies som blev basen för det nya arbetet. Att det är just

---

[42] Neighbour 1990a, sid 85.
[43] Neighbour 1990a, sid 86. Neighbour nämner dessa personer vid namn, dock utan att närmare presentera dem.

missionsuppdraget som sporrar går inte att ta miste på. 1975 och 1976 producerar han en rad småhäften som kompletteras med manualer.

I Singapore skriver Neighbour *Singapore Urban Strategy* och *Wai Khong, Singapore Boy*, som beskriver strategier som Neighbour lägger upp och efter vilka han också arbetar. Han ger även ut en vägledning för de nykristna som bär namnet *Succesful Living Correspondence Course.* De insikter som Neighbour fick under åren i Houston och Singapore utvecklades till ett tjugoveckors träningsprogram, avsett för smågrupper som vill nå ut till icke kristna och hjälpa dem fram till kristen tro och att bli rotade i denna.

Neighbour skulle komma att arbeta i Singapore under tre år. Det blev stormiga år då det visade sig att värdarna inte var införstådda med några förändringar. Trots detta lyckades Neighbour och hans medarbetare med hjälp av sin kinesiske broder Lawrence Khong bilda 18 husförsamlingar.[44] Neighbour skriver:

> It was my first taste of pure cell group life, and I carefully developed the equipping materials to make it work.[45]

Det är också under denna tre års period som Dr Donald McGavran besöker Singapore och föreslår Neighbour att han ska besöka och närmare studera den modell efter vilken pastor Yonggi Cho arbetade i Seoul, Korea. Neighbour berättar att han blev överväldigad av vad han såg och att han återvände ett antal gånger till Seoul.

Vid den här tiden var Bill Beckham en av de pastorer som arbetade inom Southern Baptist och som fick höra talas om Neighbour.[46] Beckham hade sänts till Thailand 1975 som missionär och med uppdrag att bilda nya församlingar. Han tillbringade 15 år i Thailand och

---

[44] Neighbour 1990a, sid 86. Det är Khong, inte Neighbour, som omnämns som grundaren av 18 husförsamlingar. Khong kommer senare att bli en av de mer namnkunniga företrädarna för cellkyrkorörelsen.

[45] Neighbour 1990a, sid 86 f.

[46] Beckham 2000, sid 7. En annan är Les Brickman som år 2000 kom att doktorera med ett fallstudium av en cellkyrka på Elfenbenskusten. Brickman talar i sin bok *Preparing the 21st Century Church,* sid 13 om hur också han vid den här tiden kände Neighbour och dennes tankar. Det skulle dock dröja fram till år 1990 innan Les själv började bejaka cellkyrkostrukturen.

återvände till Houston, Texas, 1989 för att bilda en ”annorlunda församling”. Försöket utföll inte särskilt väl, men han kom då i direkt kontakt med Neighbour och började arbeta tillsammans med honom. Beckham skriver:

> Because of my association with him, other desperate souls began contacting me about this new kind of church. For some reason they thought I knew more than they, which was debatable. A group of young men from Texas A & M University came to talk to me about the church. After telling them all I knew, I still felt inadequate in explaining this twentieth century phenomenon in its pure simplicity.[47]

När kontraktet för uppdraget i Singapore går ut återvänder Neighbour till USA. I Houston blir han på nytt pastor för WMBC och återupptar arbetet tillsammans med The People Who Care. Han arbetar hårt för att reparera den skada han menar församlingen lidit under hans frånvaro. Det råder närmast en väsensskillnad mellan det traditionella sättet att leda en västerländsk församling och det sätt som Neighbour använt sig av som missionär. Besöket i Seoul har verkat bekräftande på Neighbour. Han har fått goda erfarenheter av tanken att myndigförklara och träna upp varje medlem till missionär och tillbaka i Houston lyckas han återställa mycket av den ursprungliga inriktningen. I egenskap av pastor i WMBC anordnar Neighbour en konferens under temat ”Future Church”. De predikningar och föreläsningar som hölls finns samlade i boken *Future Church* som Neighbour skrivit tillsammans med bland andra Os Guiness, Ray Stedman och Cal Thomas. I ett inledande kapitel beskriver Neighbour framtidens kyrka. Han betonar att framtidens kristna kommer att vara helt beroende av den helige Ande. Han berättar om sina besök i Seoul, Korea och talar om att leva i små gemenskaper och att evangelisera genom dessa celler.

---

[47] Beckham 1995, sid 25.

III.C. ETT NYTT PARADIGM?

När Neighbour kom tillbaka till USA efter en treårig sejour i Singapore hade han i sitt inre lagt delar av grunden för vad som 1990 presenteras som The Cell Group Church. Han återupptar arbetet med The People Who Care och verkar samtidigt som konsult inom Southern Baptist med uppdrag att förvekliga cellkyrkorörelsens grundläggande principer. Han för samtal med samfundet och verkar som konsult för ett 80-tal församlingar.[48]

Det visar sig enligt Neighbour vara omöjligt att göra de grundläggande förändringar han önskar. ”Once a church has structured itself along certain patterns, it is virtually impossible to make any significant changes. Even something as simple as changing an Order of Service is liable to create strife”, skriver Neighbour och förlorar tron på de traditionella församlingarnas möjligheter att överleva i framtiden.[49]

I stället ägnar sig Neighbour åt att utveckla sina tankar genom TOUCH, den missionsorganisation han själv kontrollerar. 1990 presenterar han The Cell Group Church, först i boken *Where Do We Go From Here?* och sedan på konferensen i Singapore 1993.

III.C.1. Neighbour gör ett nytt försök men misslyckas

I juli 1977 kom Neighbour tillbaka till The People Who Care. Han blev bestört. Under hans frånvaro hade en traditionell pastor tagit vid och försökt återinföra de traditionella arbetssätten. Församlingen hade mer eller mindre upplösts i sina beståndsdelar. Av den en gång så stora församlingen återstod när Neighbour kom tillbaka endast 77 medlemmar. Neighbour tog emellertid på uppmaning av ledningen för Southern Baptist nya tag. Han försökte reparera den skedda skadan. Pastor Khong, som Neighbour arbetat tillsammans med i Singapore, kom också till USA vid den här tiden för att studera på ett seminarium

[48] Neighbour 1990a, sid 87.
[49] Neighbour 1990a, sid 92.

och Neighbour passade då på att engagera Khong i församlingens ungdomsarbete och 1980 var mycket återställt.[50]

Neighbour anlitades också av Southern Baptist som konsult för att pröva modellen i 80 traditionellt arbetande baptistförsamlingar. Neighbour upptäckte då att motivationen bland medlemmarna var för låg och att förutsättningarna för att lyckas med uppdraget syntes små. Han undervisade från 1979 och några år framåt och höll hundratals seminarier där han försökte påvisa nödvändigheten av en systemförändring, engelska *transitioning*.

År 1979 skrev Neighbour häftet *Survival Kit - for new Christians*, ett undervisningsmaterial för ny kristna grundat på erfarenheterna ifrån Singapore. Det var ursprungligen skrivet för Sunday School men kom senare att skrivas om för cellstrukturerade församlingar. Boken fick då namnet *Arrival Kit.* Den senare är översatt till mer än 50 olika språk, bland annat till koreanska, japanska, kinesiska, tagalog, spanska, portugisiska, franska, tyska, italienska, vietnamesiska, afrikanska stamspråk, holländska och har sålts i mer än 4 miljoner exemplar.[51]

När Neighbour förstod att motivationen för grundläggande förändringar var för låg inom samfundet skrev han *Touch Basic Training.* Det är ett material som inriktar sig på att förmedla de nödvändiga värderingarna till dem som vill arbeta med den nya strategin att bilda smågrupper. Boken kom ut 1980 och varvade teori med praktiska uppgifter och blev på så sätt ett komplement till ett seminarium på samma tema.[52] Seminariet, som kallades TOUCH Ministries Seminar, kunde snart ledas av ett flertal personer, men för att få det förtroendet krävdes att personerna i fråga själva gått igenom och tillägnat sig färdigheterna. I och med detta utvecklas tanken om mångfaldigandet, något som också kommer att genomsyra cellkyrkorörelsen. Boken som skrevs för ändamålet heter *Touch Ministries Facilitator’s Guide* och kom ut 1983.

---

[50] Neighbour 2000, sid 105.

[51] Neighbour 2000, sid 336.

[52] Neighbour 1990a, sid 217, 246, och 256. Boken kom ut på spanska 1988 och seminariet var tillgängligt på en sex timmar lång videoinspelning.

Neighbour lånade 100 000 dollar av en god vän för att utveckla det material som han tagit fram.[53] Det är nu han skriver om *The Survival Kit – for new Christians.* 1980 skriver Neighbour flera olika varianter med i stort sett samma innehåll. En upplaga vänder sig direkt till ungdomar, en annan till barn och ännu ett häfte, kallat *The Survival Kit II – The Journey Continues*, som närmast har nykristna som målgrupp**.**

Han förde kontinuerliga samtal med ledningen för sitt samfund Southern Baptist och anpassade materialet för samfundet. Neighbour hade utvecklat en strategi för ”cell groups evangelism”. Men när projektet läckte ut och blev ett allmänt samtalsämne ökade motståndet. En av de ledande männen gjorde klart för Neighbour att han inte skulle tillåta Neighbour att lansera sin strategi inom samfundet med motiveringen att det som redan fanns räckte mer än väl.[54]

Neighbour vill att hans material ska kunna användas också av den olärde. Det är skrivet i en enkel stil och arbetshäftena är fyllda med korta, enkla uppgifter, ofta fylleriuppgifter. Det är naturligtvis fråga om en förmedlingsteologi och uppgifterna kan för den oinvigde ge intryck av att vara alltför lätta. Andra skulle säga att de är pedagogiska.

Det ovan sagda betyder inte att Neighbour själv skulle vara olärd. Neighbour har tjänstgjort som Professor of Church Planting vid Columbia Biblical Seminary and School of Missions i Columbia, South Carolina, och som Adjunct Professor vid Golden Gate Baptist Theological Seminary i San Francisco. Han har också undervisat vid Tyndale Theological Seminary i Amsterdam, Holland och vid Malaysia Baptist Seminary i Penang, Malaysien. Utöver dessa åtaganden har han gästföreläst och hållit seminarier på mer än ett dussintal platser i olika delar av världen.[55]

År 1980 svalnar vänskapen mellan Neighbour och Khong.[56] Khong får på seminariet lära sig att de andliga nådegåvor, som kännetecknade urkyrkan, inte längre är att räkna med. Khong reser tillbaka till Singapore för att där ta hand om den baptistförsamling i vilken han vuxit

[53] Neighbour 1990a, sid 87.
[54] Neighbour 1990a, sid 87. Neighbour 2000, sid 13f, 106.
[55] Uppgifterna kommer från Neighbour själv via e-mail som finns hos mig 2005-05-18.
[56] Neighbour 2000, sid 14.

upp och som sänt honom till USA för sin pastorsutbildning. I den församlingen tjänar han som pastor mellan åren 1981–1986.

I början av 1980-talet finns flera av de komponenter som kommer att konstituera The Cell Group Church på plats. Det finns en utarbetad strategi för smågrupper att ge evangelium till målgrupper. Och det finns ett material som hjälper nykristna till bibliska värderingar. Men oviljan till förändringar fanns kvar i den församling där Neighbour tjänade som pastor. Neighbour slutade sin anställning i The People Who Care 1980 som nu tog tillbaka namnet West Memorial Baptist Church.

De som skulle efterträda Neighbour i arbetet med WMBC saknade förståelse för församlingens identitet och sätt att arbeta och ännu en gång skingrades dess medlemmar. Församlingen förlorade fullständigt sin identitet och sin ursprungliga vision och återgick mer och mer till vad Neighbour, i inledningen av *Where Do We Go From Here?* beskriver på följande sätt:

> This study will also explain why today's "churchianity" is slowly dying from its own terminal disease, diagnosed as the deadly "Program Base Design".[57]

Neighbour var inte ensam om att möta ovilja till förändringar. 75 av de 80 församlingar där Neighbour verkat som konsult hade slagit in på den väg Neighbour anvisat och brottades med samma problem som Neighbour. När 21 av dessa pastorer bokstavligt talat fått sparken på grund av sina ansträngningar konstaterar Neighbour: ”It flopped /…/ After 20 years of seeking to bring ”renewal” to the traditional church, our journey had come to dead end.” [58]

År 1982 sade samfundet upp allt samarbete med TOUCH Ministries och en ny fas börjar i Neighbours liv.

---

[57] Neighbour 1990a, sid 11.

[58] Neighbour 1990a, sid 87. På sidan 91 i samma bok anger Neighbour särskilt två orsaker till misslyckandet. Den första är pastorn som inte vill eller kan utrusta de enskilda medlemmarna i rädsla för att dessa börjar ta egna initiativ. Den andra orsaken är medlemmarna som räds för att ta något ansvar för förändringen.

III.C.2. Neighbour utvecklar TOUCH

År 1982 börjar Neighbour resa runt i världen och verka i det kontaktnät av cellkyrkor som nu uppstått. 1982 började Dion Robert cellstrukturera församlingen eftersom antalet nyfikna afrikaner bara ökade. Neighbour berättar om ett besök på Elfenbenskusten påsken 1988 då församlingen var inne i en kraftig tillväxt. Neighbour medverkade i den årliga retreaten som hölls på stadion i Abidjan. De fem möten som hölls under tre dagar samlade enligt Neighbour sammanlagt ungefär 80 000 människor. Som en förberedelse inför dessa möten hade alla celler delats för att kunna ta emot de tusentals som nu omvände sig till kristen tro.[59] Neighbour erfar nu mycket påtagligt att Gud verkar något nytt i kristenheten. Han kom att bli personlig vän med Dion Robert och besökte denne vid flera senare tillfällen.

Det är sannolikt genom relationen till Tyndale Theological Seminary som Neighbour 1984 får anledning att skriva *Brussels: Baptist Urban Strateg*y. 1984 utarbetade Neighbour en storstadsstrategi för Bryssel. I Bryssel kom han att läsa *A Gospel for the Cities* av Benjamin Tonna och träffade ett antal katolska präster som kom att betyda mycket för honom.[60]

1985 ger Neighbour upp försöken att förnya PBD församlingar och börjar i stället helt verka för att utveckla The Cell Group Church.[61] Denna blir till sin natur en missionerande kyrka. År 1987 skrev Neighbour *LIFT Groups Training Manual, Cell Groups in Church Growth – study guide,* (en titel som talar för att The Cell Group Church börjar ta form), *HOPE LINE – training manual* och *SHARE GROUP-training manual*.

År 1986 kommer boken *Cover the Bible* ut. Den är en översikt av Bibeln och bygger på ett års dagliga radioprogram. Materialet ingår sedermera, som ett parallellmaterial, i vad som kommer att kallas The Year of Equipping, ett projekt jag ska presentera närmare i den fjärde

---

[59] Neighbour 1990a, sid 31 f.
[60] Neighbour 1990a, sid 122, 133.
[61] Neighbour 1990a, sid 92.

huvuddelen, kapitlet ”Den cellstrukturerade församlingens organisation” och avsnittet ”Lärjungaskap”. Samma år ger Neighbour ut *Spiritual Gifts Inventor,* och *The Way Home.* [62]

Om *Survival Kit*, senare *Arrival Kit*, är Neighbours bästsäljare kommer sannolikt *Shepherds Guidebook* på en andra eller tredje plats i konkurrens med *Where Do We Go From Here?* Boken, som kom ut 1986, är en handbok för cellledare som Neighbour föredrar att kalla herdar, engelska *shepherds.* I denna bok är för första gången i litteraturen konceptet The Cell Group Church mer noggrant utarbetat.

Samma år, 1986, inträffar något som ska få avgörande betydelse. Lawrence Khong, som tjänar som pastor i baptistförsamlingen i Singapore, berättar att han har haft ”an unexpected encounter with the Holy Spirit that opened my heart to the reality of God´s power. In that encounter, I began to speak in a new tounge.” Detta får två följder värda att notera här. Den första är att Khongs situation blir ohållbar och att han blir ombedd att lämna sin tjänst. Khong bildar därför en ny församling den 17 augusti 1986 med namnet Faith Community Baptist Church (FCBC).[63] Den andra följden är att Khong nu ringer till Neighbour för att få råd. Neighbour svarar:

> This is good news! Now that you have realized that spiritual gifts exist, it is time for you to start a cell church. He agreed, but insisted I should come over to meet him with him and his staff of five pastors. Thus, I found myself back in Singapore consulting with a 600-member split of traditional church. Using a pure cell base, they quickly grew to 1000, then 1500. Commuting back and forth did not make sense. I agreed to become the “guru” for this congregation, a “pure” cell church from the start.[64]

---

[62] Boken kompletterades med 56 timmars ljudinspelning på kassetter. Tanken är att de lokala pastorna ska använda materialet, spela in egna ljudkassetter och så låta medlemmarna få höra sin egen pastor, samtidigt som de använder boken som manual.

[63] Khong, sid 19 f. FCBC har en intressant utveckling som går att följa på www.fcbc.org.sg/fcbc_milestones.asp (2006-10-31). 1988 talar församlingen om sig själv som en Cell Group Church. År 2000 benämns Khong som apostel och 2002 går församlingen över till G-12 modellen.

[64] Neighbour 2000, sid 15.

Den 31 december 1988 upplöstes *West Memorial Baptist Church* och reorganiserades till en PBD kyrka.[65] Samma år erhöll Neighbour hederstiteln Doctor of Sacred Theology vid Southwest Baptist University, Bolivar, Missouri.[66]

Neighbour säger upp sin lärartjänst vid Columbia Biblical Seminary, South Carolina, där han varit Professor of Church Planting. Under åren 1987 och 1988 på seminariet var han ansvarig utgivare för böckerna *Brisbane: Resistant, or Neglected?* och *Auckland: Resistant, or Neglected?* utgivna av Columbia Biblical Seminary and School of Missions tillsammans med Touch Publications. Han ger bort den radiostation han startat i Provo, Utah. Neighbours radioprogram Carpool, en 30 minuter lång talk show, sändes från ett antal radiostationer under 18 år. Han sände även radioprogrammet Cover the Bible, som också finns tillgängligt i bokform. Sedan 1982 var han president för TOUCH Outreach Ministries, en underavdelning till TOUCH som ser som sitt uppdrag att hjälpa pastorer och församlingar att börja tillämpa den strategi som Neighbour utvecklat. Nu överlåter han skötseln av TOUCH Outreach Ministries "to a fine young man", som jag uppfattar vara sonen Randall Neighbour. Denne leder än idag arbetet medan Neighbour själv fortfarande är styrelsens ordförande.

III.C.3. Andra resan till Singapore

Neighbour återvänder till Singapore 1990 och bor och verkar där som Associate Senior Pastor i Faith Community Baptist Church 1990–1993. Under dessa år växer församlingen i antalet medlemmar från 350 till 7 000. Här får Neighbour fullt utlopp för allt han vill göra, framför allt att utrusta varje enskild kristen på ett sådant sätt att denne kan tjäna effektivt. Här skriver han också en serie böcker som får samlingsnamnet The Year of Equipping och som ska hjälpa de nykristna i tron att växa till. Neighbour själv bedömer detta material med följande ord: ”It is the

[65] Neighbour 2000, sid 106.
[66] Denna uppgift har jag erhållit från Neighbour själv, men återfinns även hos McKinley 1999, sid 17f.

most important contribution I will ever make to the cell church movement."[67]

När boken *Touch Basic Training* skrevs var tonvikten lagd på att hjälpa redan befintliga grupper att bilda nya grupper av människor som ännu inte kommit till tro. Den vände sig till ”fäder” som hade för avsikt att bilda grupper av människor som säger sig inte vara intresserade av kristen tro. Boken omnämns i *Where Do We Go From Here?* 1990, men kommer nu att föregås av en annan bok som heter *Knocking on Doors, Opening Hearts.* I den ligger betoningen på att förmedla färdigheter till den enskilde cellmedlemmen och dennes partner. Boken, som är mycket praktisk till sin läggning, gås igenom av cellmedlemmarna två och två och syftar till att ”den unge” ska lära sig att förmedla evangelium till dem som är intresserade av kristen tro. Boken fick underrubriken ”opening hearts” och kom sedan att ersättas av trilogin med samma underrubrik. Den trilogin förelåg dock inte färdig förrän 1991.

1990 har Neighbour använt 15 år för att försöka sprida cellkyrkokonceptet genom att hålla seminarier och utveckla material av olika slag till en kostnad av över 190 000 dollar.[68] Han har skrivit *Where Do We Go From Here?,* en bok som tveklöst innehåller många erfarenheter från det praktiska livet. Den lägger en grund för en det nya paradigmets kyrka. Neighbour skriver i förordet:

> I am convinced that the traditional church worldwide is being slowly replaced by an act of God. Developments taking place today are as powerful as the upheaval in 1517 during the time of Martin Luther. One cannot say that Luther *caused* the

---

[67] Neighbour 2000, sid 16. Neighbour berättar att han lärt sig skriva ”programmed learning materials” av Avery T. Willis Jr. Willis är utbildad vid Oklahoma Baptist University och vid Southwestern Baptist Theological Seminary, där han blev Th.D. år 1974 med en avhandling om mission. Han verkade som lärare och missionär i Indonesien och som pastor i Oklahoma och Texas vid hemkomsten. Han kom även att sitta i styrelsen för Foreign Mission Board of the Southern Baptist Convention, men är numera pensionerad. Han har bland annat skrivit böckerna *Masterlife: Developing a Rich Personal Relationship with the Master* (1998) och *On Missions with God: Living God´s purpose for His Glory* (2002). Båda böckerna finns i Nashville, Texas, USA på förlaget Broadman Holmann. Informationen är hämtad från www.imb.org/biblicalbasis (2006-10-21).

[68] Neighbour 2000, sid 108.

> Reformation. He was only the tinder that lit the fire; the dead wood was ready to burn.[69]

Det råder ingen tvekan om att Neighbour är övertygad om att The Cell Group Church har kommit för att ersätta den gamla ordningen. Omslaget till såväl den första som andra upplagan avbildar sönderfallande kyrkbyggnader.

1990 reser Neighbour till Hong Khong där han träffar pastorn Ben Wong som vill lära sig allt om cellstrukturerade församlingar.[70] Ben Wong startade tillsammans med några andra män 1987 församlingen *Shepherd Community*. När Neighbour 10 år senare skriver om detta kan han konstatera att Wong bildat ett nätverk i Hong Khong som år 2000 innehåller 168 församlingar från 20 olika samfund.[71] 1990 var Neighbour i Japan och även där bildas cellkyrkor och hans material översätts till japanska. Neighbour reser detta år även till Moskva där han håller en konferens som samlade hundratals pastorer. Det arbetet fördes vidare av en pastor Chuck Squeri från Ohio som utbildat mer än 1000 pastorer och rest runt i Ryssland för att undervisa om den cellstrukturerade församlingen. Neighbour höll den första konferensen i Almata i Kazakstan. Neighbour berättar att praktiskt taget varje församling i Almata numera är cellstrukturerad.[72]

I Singapore hålls sedan 1991 en årlig International Cell Church Conference i vilken 1993 delegater från mer än 20 nationer deltog. Larry Stockstill, som idag har en stor cellkyrkoförsamling i Louisiana, och Gerald Martin, pastor i församlingen Cornerstone Church & Ministries, i Harrisonburg, Virginia, var några av de mer namnkunniga deltagarna. [73]

---

[69] Neighbour 1990a, sid 4.

[70] Neighbour 2000, sid 46. 1989 undervisar Neighbour vid China Graduate School of Theology där Ben Wong närvarade. Han fick då ett exemplar av Neighbours bok *Shepherds Guidebook* som blev hans instruktionsbok. De bildade två celler 1989 och 2000 hade cellernas antal växt till 110.

[71] Joel Comiskey berättar om hur detta nätverk 2002 samlade 360 delegater i Taiwan. Comiskey skriver nätverkets historia på www.cellchurchsolutions.com/articles/churchLeaders/ccmn.htm (2006-02-27).

[72] Neighbour 2000, sid 18.

[73] Neighbour 2000, sid 18 f, 52. Församlingen kan besökas på www.cornerstonenet.org (2006-10-31).

Howard Astin, kyrkoherde i en anglikansk församling i Bradford, England, deltog också tillsammans med sitt kyrkoråd i denna konferens. Han kom att bli en av pionjärerna inom den anglikanska kristenheten och förändrade sin församling i Bradford, England till cellstruktur.[74]

År 1993 besöker Neighbour även den cellstrukturerade församlingen Elim i El Salvador.

III.D. TOUCH BLIR EN GLOBAL MISSION

Konferensen i Singapore kom att bli avgörande för utvecklingen av TOUCH. Neighbour intensifierar sitt resande och besöker bland annat Sydafrika, Columbia, Elfenbenskusten och Brasilien. Under dessa resor växer en ny upplaga av *Where Do We Go From Here?* fram.

III.D.1. Besöket i Sydafrika

1993 upphör apartheidsystemet i Sydafrika och för första gången ligger landet öppet för cellkyrkorörelsen. I Sydafrika fanns en pastor, Ed Roebert, som påbörjat en förändring av en stor församling i Pretoria. Han hade fått *Where Do We Go From Here?* i sin hand och även rekommenderat den för hundratals pastorer som ingick i nätverket International Fellowship of Charismatic Churches (IFCC). 1994 får Neighbour en inbjudan till en konferens i Sydafrika som samlar 3 500 delegater. Neighbour berättar:

> It was a kairos moment in the history of that nation. One courageous pastor returned to his pulpit in Blomfontein and said, "I have just come from a cell conference. All positions of leadership in this church are dissolved! If you want to be part of the new leadership, you must begin a cell group!"[75]

---

[74] Stockstill, sid 19 och Astin, sid 36.

[75] Neighbour 2000, sid 19 Denne pastor var At Boshoff som idag är en av förgrundsfigurerna i cellkyrkorörelsen i Sydafrika. Han är, sedan slutet av 1994 pastor i Bloemfontein, som kan besökas på www.crc.org.za (2006-10-21)

Neighbour hade tidigare vid ett flertal tillfällen träffat en amerikansk missionär som fått se hur tusentals små grupper bildats i olika byar i Indien. Missionären, som aldrig nämns vid namn, samlade de ansvariga för dessa små grupper var tredje månad, gav dem instruktioner för att tre månader senare utvärdera deras arbete. Neighbour inser att detta skulle kunna vara ett bra tillvägagångssätt också i Sydafrika och reser därför, efter att ha flyttat tillbaka till Houston, Texas, till Sydafrika var tredje månad för att hålla seminarier. Neighbour börjar nu svikta i sin föreställning om att det inte går att göra om en PBD kyrka till cellkyrka. För att förbereda 900 pastorer på det förändringsarbete som ligger framför dem börjar han skriva på The Year of Transitioning.[76]

Neighbour skriver:

> The response was great. Hundreds of pastors came to the seminars held in Johannesburg, Capetown and Durban. The IFCC, a fellowship of charismatic churches, adopted the training immediately. Other pastors from the Presbyterian, Dutch Reformed, Methodists and Rhema groups attended. One Dutch Reformed Church in Ermelo developed 90 cells in their first year of transitioning.[77]

The Apostolic Faith Mission, ett pingstsamfund grundat 1907 av missionären John G. Lake (1870–1935) med omkring 1,5 miljoner medlemmar, bestämde att införa cellstrukturen i alla sina församlingar och bjöd därför 1995 in Neighbour att återupprepa The Year of Transitioning för dem. Det material som kallas för The Year of Equipping och som är skrivet för cellmedlemmar översattes i sin helhet och togs i bruk. Cellkyrkorörelsen i Sydafrika leds i dag av Harold Weitz.[78]

---

[76] Neighbour 2000, sid 48. Berättelsen om hur TOUCH började sitt arbete i Sydafrika finns återgiven i *Cell Church – a Magazine for The Second Reformation*, Spring 1995.
[77] Neighbour 2000, sid 19 f.
[78] Det går att läsa mer om pastor Harold Weitz och dennes arbete på www.littlefallsonline.com/history.cfm (2006-10-21).

III.D.2. Besöket i Columbia, på Elfenbenskusten och i Ryssland.

1996 och 1997 reser Neighbour tillsammans med bland andra Larry Stockstill till Columbia för att där besöka Cesar Castellanos.[79] Det är samme Stockstill som läste och upprördes över boken *Where Do We Go From Here?* 1992 och besökte konferensen i Singapore år 1993.[80]

Såväl Neighbour som Stockstill tar djupa intryck av vad de ser i Columbia. År 1996, när Neighbour och Stockstill besöker församlingen, består den av 5 600 celler. År 1999 räknade man till 20 000 celler. Konceptet, som kallas G-12 modellen, sprider sig nu över hela världen.[81] Stockstill, som redan påbörjat en förändring av sin församling med framgång styr nu över utvecklingen till G-12 modellen. Neighbour tar också intryck av vad han ser och lanserar senare G-12 modellen på sin hemsida som en vidareutvecklig av cellstrukturen.

1997 besöker Neighbour Dion Robert som har utvecklat en cellstrukturerad församling på Elfenbenskusten. Neighbour närvarade vid en kampanj som hölls i Bouake, Elfenbenskustens andra stad, på sommaren 1997. Hundratals celledare deltog, men inte alla kom fram. 28 stycken av dem förolyckades när en buss körde av vägen. Kampanjen genomfördes dock enligt planerna och tusentals kom till tro. Neighbour berättar att han var skakad över den målmedvetenhet han såg. Redan i första upplagan av *Where Do We Go From Here?* anger Neighbour fyra förklaringar till den enorma tillväxt församlingen fått erfara. Dessa är för det första den totala hängivenhet som församlingen visar, för det andra deras fasthållande vid cellstrukturen och för det tredje Jesu Kristi oomtvistade herravälde i cellerna. Neighbour menar för det fjärde att församlingen noggrant utvecklat församlingens infrastruktur.[82] År 2001 består församlingen av 150 000 medlemmar, uppdelade på över 685

[79] Neighbour 2000, sid 50.
[80] Stockstill 1998, sid 11 och 16.
[81] Comiskey 1999b, sid 25.
[82] Neighbour 1990a, sid 31.

lokala församlingar bestående av sammanlagt 18 000 husförsamlingar. De har tillsammans 293 missionärer anställda.[83]

1998 sände Pat Robertsson ut 12 miljoner brev till olika hushåll i Ryssland. Han fick ett enormt gensvar, då mer än 800 000 brev kom in som svar på ett erbjudande om en bibel och en bibelläsningsplan. Neighbour kallades in för att vara med om uppföljningen. Neighbour skrev en 16 sidor lång pamflett om cellstrukturen, kallad *Basic Christian Communities,* och bifogade en tio-veckors studieplan. Neighbour skriver att som ett resultat av detta bildades tiotusentals celler i Ryssland.[84]

III.D.3. Besöket i Brasilien och en ny upplaga av Where Do We Go From Here?

1999 bildades TOUCH BRAZIL där man använder sig av The Year of Transitioning. Roberto Lay leder undervisningen som nu bytte namn från The Year of Transitioning till, Advanced Celleaders Training (ACT). I april 1999 ledde Neighbour utbildningen av 964 personer.[85]

Samma år tar Southern Baptist på nytt kontakt med Neighbour och denne berättar:

> Back in 1980, a denominational executive said to me, ”Ralph, you’re just ahead of your time. I suggest you hibernate by teaching in a seminary and 20 years from now, the church might be ready for you.” He was a prophet. In 1999, the International Mission Board of Southern Baptist Convention blessed me with an opportunity to explain the cell church movement to church planting missionaries in Brazil, Paraguay, Uruguay and to teach key missionaries from every major city in South and Central America in a Mexico City conference.[86]

---

[83] Brickman 2002, sid 51. Församlingsmedlemmarna bor i hem. Hemmet är deras cell. Till hemmet välkomnar de fler människor så att cellen utvecklas till en husförsamling. 18 000 husförsamlingar kan därför förstås som 18 000 hem eller celler.

[84] Neighbour 2000, sid 21.

[85] Neighbour 2000, sid 52.

[86] Neighbour 2000, sid 21.

År 2000 kom en reviderad upplaga av boken *Where Do We Go From Here?* I den finns en något annorlunda ton i förhållandet till de etablerade kyrkorna, något som jag ska återkomma till i del V.

Neighbour, som är bosatt i Houston, Texas, har sedan några år tillbaka tillsammans med bland andra Bill Beckham bildat gemenskapen The TOUCH Family.[87]

Neighbour betraktar församlingen som en gemenskap med ett gemensamt uppdrag att nå dem som ännu inte kommit till tro. Han talar om gemenskapen som man talar om en familj och på hemsidan går att läsa:

> Because we are a family, we have stressed the importance of living together as much as possible.

Församlingen The TOUCH Family vill vara ett redskap för världsvid mission och tillsammans med Bill Beckham har Neighbour startat TOUCH Glocal Training Center som för närvarande framförallt verkar via Internet. Här erbjuds en rad kurser som syftar till att sprida de strategier som Neighbour utarbetat.[88] Namnet Glocal är en sammanställning av de engelska orden *global* och *local*. Kurserna instruerar i hur arbetet ska bedrivas i enlighet med det nya paradigm som växer fram över världen. Förutom TOUCH Glocal Training Center finns även TOUCH Ranch, en reträttplats bestående av ungefär 20 tunnland. På ranchen anordnas framför allt ”Booth Camps”, en introduktion till den cellstrukturerade församlingen. Vidare ”Spiritual Formation Weekends”, en introduktion till det kristna livet och ”Touch Hearts Weekend”, som är en kick off för dem som vill lära sig att dela med sig av sin tro till andra. Ranchen har 37 sängplatser och hela celler

---

[87] Församlingen är även en arbetsgemenskap bestående av medarbetare från olika delar av världen med syftet att nå ut till hela världen. Det går att besöka församlingen på www.touchfamily.com (2006-10-21)

[88] www.touchglocal.com (2006-10-21)

uppmuntras att besöka ranchen för att umgås och lära känna varandra bättre.[89]

III.E. SAMMANFATTNING

När den reviderade upplagan av *Where Do We Go From Here?* kommer ut år 2000 har Neighbour ägnat mer än trettio år åt ett förändringsarbete som i flera avseenden varit honom övermäktigt. Han har försökt att återskapa ”den nytestamentliga modellen” för att kunna nå ut till utomstående lika framgångsrikt som de första kristna gjorde.

1974 publicerade han boken *This Gift Is Mine* som till stora delar grundade sig på hans doktorsavhandling och på tron att de karismatiska inslagen hörde till den apostoliska tiden. I stället hade han blivit inriktad mot vad som kommit att kallas Church Growth-movement. Donald McGavran var också vid denna tid Neighbours mentor.

Neighbour är vid den här tiden starkt förankrad i Southern Baptist Convention och dess teologi. Bibeln är skriven av Gud, om än genom människor, och tron på Treenigheten självklar. Människan överträdde medvetet Guds vilja och står därför i skuld till honom. Människan blir frälst när hon accepterar Jesus Kristus och det verk han har utfört. De utvalda håller ut i tron och undfår evigt liv.

Den vuxna människa, som tagit emot Jesus Kristus, döps genom nedsänkning i vatten. Dopet anses vara en lydnadshandling och en symbol för vad hon blivit delaktig av genom Jesu Kristi död, begravning och uppståndelse. Detta memoreras på ett särskilt sätt i Herrens nattvard. Måltiden är också ett jordiskt föregripande av den himmelska måltiden.

Församlingen består av döpta människor som bildar en gemenskap med varandra på trons grund. Deras uppgift är att tillsammans sprida det kristna budskapet över hela jorden. Denna gemenskap är självständig. Kyrkan och staten ska vara åtskilda, samtidigt som människan ska förverkliga Kristi herravälde såväl i sitt som i samhällets liv. Det står församlingen fritt fram att bilda organisationer av olika slag som kan

[89] På hemsidan www.touchranch.com (2006-10-21) finns en närmare presentation och prislista för den som vill boka plats.

medverka till att de gemensamma målsättningarna uppnås. De rättfärdiga kommer att belönas av Herren och de orättfärdiga att gå förlorade.[90]

Övertygelsen, att människor som inte har accepterat Jesu Kristi herravälde går förlorade, blev svår för Neighbour att omfatta när Dr Borgen omkom i en olycka. När några av hans vänner led martyrdöden i Equadors djungler ville han ta med fru och barn för att omedelbart ersätta dem. Så skedde inte utan Neighbour blev i stället missionär i hemlandet. Hans frustration blev nu att församlingen inte nådde fram till de människor som stod utanför församlingen och han förstår att det krävs mycket radikala förändringar i dess sätt att arbeta. Detta kommer till uttryck på framför allt två sätt. Dels ändrar Neighbour sin inställning till de karismatiska gåvorna och låter dem bli centrala i den kristna tron och dels försöker han finna nya strukturer för att bland annat kanalisera denna upptäckt. Det förra innebär en brytning med den tidigare teologin, medan den senare åtgärden knappast i sig möter något principiellt motstånd.

Förändringsarbetet visar sig ha paradigmatiska dimensioner, något som jag menar hänger samman med de oerhörda förändringar världen genomgått under Neighbours levnadstid. Dessa förändringar är ingenting Neighbour kunnat påverka. Det ovan sagda till trots finns emellertid en stark kontinuitet i Neighbours liv i form av den kristna tron och den teologi som är förhärskande inom Southern Baptist. Sökandet efter ”det nya” kräver som regel också ett slut ”på det gamla”, något som kan vara väl så krävande. Stier skriver i sin bok *Identitet – människans gåtfulla porträtt* om identiteten som känsloupplevelse:

> Identitetsupplevelsen avser tankar och känslor med avseende på den egna identitetens unicitet, sammanhang, kontinuitet,

[90] Redogörelsen för teologin inom Southern Baptist bygger på uppgifter hämtade från den egna hemsidan www.sbc.net/aboutus/basicbeliefs.asp (2006-11-01). Skälet till att jag redogjort för denna är att jag i enlighet med till exempel den romersk-katolske teologen Karl Rahner menar att man visserligen måste skilja mellan dogmatikens och den praktiska teologins ekklesiologi, samtidigt som de egentligen är oskiljaktiga.

> förändring, diskontinuitet, innebörd och mening. Detta betyder att alla identiteter förutsätter någon grad av kontinuitet …[91]

Neighbour tvingas inte minst genom sina många resor att revidera sin teologi om Andens gåvor, men behåller tills vidare sin syn på församlingen, sakramenten och församlingens mission. Den grundmurade teologi Neighbour som vuxit upp med svarar för kontinuiteten i hans liv och gärning och den kommer därför att spela en roll även fortsättningsvis.

Till sist; Framställningen av Neighbour och dennes liv har gjorts kronologiskt. Jag har sorterat upp och sammanställt befintlig information om Neighbour. Efter de rent biografiska uppgifterna bygger avsnitten om Neighbours uppväxt och tidigare erfarenheter som resepredikant och pastor i en experimentförsamling till stora delar på hans egna uppgifter. Berättelsen präglas så långt till stor del av Neighbours självuppfattning, det är Neighbours bild av sig själv vi får del av. På ett djupare plan är denna självuppfattning endast tillgänglig för honom själv och betydligt mer komplicerad än jag kan framställa. Syftet med framställningen är emellertid inte att göra någon psykologisk analys av Neighbour och dennes liv, utan att visa på några händelser som kan ha haft betydelse för framväxten av The Cell Group Church.

Jag har ägnat relativt stort utrymme åt Neighbours bakgrund, eftersom

> Barn försöker efterlikna sina föräldrar och gör efterliknandet till en del av sig själv. På så sätt övertas föräldrarnas egenskaper, förhållningssätt och beteenden, såsom omtänksamhet, obeslutsamhet eller styrka.[92]

McKinley har i sin sammanfattning av Neighbour och dennes liv beskrivit Neighbour som en pionjär med extraordinär evangelistisk passion. Han förklarar detta genom att dels understryka Neighbours uppväxtmiljö och dels med Neighbours starka personlighet.[93] När

---

[91] Stier 2003, sid 88.
[92] Stier 2003, sid 52.
[93] McKinley 1999, sid 50 f.

McKinley sedan berör de olika konflikterna menar han att Neighbour själv, genom sin otålighet och frustration, till stor del orsakat dem.[94] Comiskey går ett steg längre när han talar om den negativa tonen hos Neighbour.[95] Därför blir McKinleys slutsats att Neighbour borde kompromissa mer med den etablerade kyrka han så hårt kritiserar.

> The issue of the PBD church versus cell church is not fundamentally a question of superiority, but viability. When done proberly the cell church and the PBD church represent two viable alternatives to "being" and "doing" church. If the two options can coexist as distinct, yet workable options, God's Kingdom will be expanded and his name glorified.[96]

Jag menar att McKinleys slutsatser är för dåligt underbyggda. Det går inte förklara The Cell Group Church endast utifrån Neighbours starka personlighet. Jag har därför särskilt på två sätt fördjupat analysen av Neighbour och dennes liv. För det första har jag i analysen använt mig av modern identitetsforskning, främst av Erikssons psykosociala stadier. Jag har inte gjort det med psykologens anspråk, men medveten om att självuppfattningen byggs upp utifrån en imaginär tidslinje som bryts av olika nyckelhändelser, engelska ”turning points”.[97]

För det andra diskuterar jag begreppet identitet i ljuset av postmoderniteten. Takten på och omfattningen av dagens samhällsförändringar saknar historiska motsvarigheter och jag menar att dessa i hög grad påverkat utvecklingen av The Cell Group Church. Det är därför otillräckligt att förklara Neighbours modell utifrån Neighbours person. Jag menar att de förväntningar och krav som präglar en postmodern tid har del i de konflikter Neighbour varit inblandad i, att han verkat mitt i ett paradigmatiskt skifte. Detta utifrån-perspektiv ska jag behandla närmare i analysdelen.

Därmed går jag över till att presentera Neighbours model.

---

[94] McKinley 1999, sid 51.
[95] Comiskey 2005a, sid 57.
[96] McKinley 1999, sid 179.
[97] Stier 2003, sid 55.

IV. THE CELL GROUP CHURCH

Det går att presentera den cellstrukturerade församlingen på olika sätt. Det är ingen som tidigare gjort en sådan presentation, än mindre analyserat mer ingående. Om det ska göras utförligt kan det vara en ganska krävande uppgift med tanke på att synen på cellen är holistisk, i den meningen att cellen i sig är församlingen. Den innehåller hela det pastorala programmet.

Den disposition jag valt för att beskriva The Cell Group Church utgår från det faktum att de begrepp mellan vilka

> alla församlingssyner syns röra sig är skeende (communio), dvs sådant som är att hänföra till gemenskap och funktioner, och strukturer (congregatio), dvs gemenskapens och funktionens former. I en ideal teologi hålls dessa samman.[1]

Neighbours bok *Where Do We Go From Here?* är indelad i tre huvudavdelningar. I den första delen, som utgörs av kapitel 1–4, beskriver Neighbour i allmänna ordalag kristenhetens situation. I den andra delen, kapitel 5–12, som bär rubriken ”Theology breeds methodology”, redogör han för det pastorala tänkande som ligger bakom den cellstruktur som sedan redovisas i den tredje huvuddelen, kapitel 13–24.

Det grepp jag valt betyder att jag först i redogör för den cellstrukturerade församlingens liv och dynamik. Därefter beskriver jag församlingens organisation för att i det tredje kapitlet presentera den cellstrukturerade församlingens mål och strategier.

IV.A. DEN CELLSTRUKTURERADE FÖRSAMLINGENS LIV OCH DYNAMIK

I det här avsnittet ska jag behandla cellens inre liv, sådant som är att hänföra till gemenskap och funktioner. Neighbour betraktar gemenskapen i cellen som den lilla gruppens gemenskap med Gud och

[1] Brodd 1986, sid 45.

med varandra. Han skriver i inledningen av kapitlet ”Grace gifts in cell group life”: ”Cell group churches, the ’body of Christ’, are living organisms of the highest level. As such, we must consider the circulatory system which nourishes the human body”.[2] I kapitel 8 till och med 11 talar han om den Helige Andes närvaro och verkningar i cellens gemenskap och i kapitel 14 och 15 om cellmedlemmarnas inbördes förhållande.

Neighbour ser den tidiga kyrkans liv som ett ideal att eftersträva. Han hänvisar i sin bok nästan uteslutande till de första kristna och hur de ”möttes varje dag troget i templet, och i hemmen bröt de brödet och höll måltid med varandra i jublande, uppriktig glädje.”[3]

Hemmet är den mest naturliga platsen för mindre samlingar menar Neighbour. Begreppet *oikos* (hushåll) är sociologiskt nödvändigt och vittnar om att varje människa ingår i en primärgrupp.[4] Men Neighbour

---

[2] Neighbour 1990a, sid 139.

[3] Apg 2:46.

[4] Det grekiska ordet *oikos* används om hus i såväl bokstavlig som bildlig mening, i det senare fallet blir översättningen, hem, hushåll eller familj. Ordet används även tillsammans med en bestämning, som till exempel *oikos theoy*, Guds hus. Även i sådana fall kan ordet förstås bokstavligt som i Matt 12:4 och i bildlig mening som i Hebr 3:2 eller i 1 Petr 2:4 f. Det är värt att lägga märke till att de nytestamentliga författarna alltid låter ordet *oikos theoy* syfta på församlingen, det vill säga den kristna gemenskapen, aldrig i snävare mening på en kristen familj. Det kan ha varit alltför provocerande att likställa familjen med församlingen och att förhållandet till judarna hade ansträngts i onödan. Det går att läsa mer om ordet *oikos* i *The New International Dictionary of New Testament Theology, vol 2,* och artikeln *oikos* på sid 247-251. Den första kristna rörelsen samlades förutom i templet i egna församlingar – ”hemma i husen”. Teologerna anger olika förklaringar till denna profilering. En förklaring är att måltiden stod i centrum för de första kristna och en annan att hemmen förstods som basen eller ur-cellen i samhället. En tredje förklaring som brukar anges är att den kristna tron i hög grad var lekfolkets religion. Men de olika hemmen utgjorde i sin tur större gemenskaper, så kallade husförsamlingar. Husförsamlingarna är omnämnda i Apg 11:14, 16:15, 31, 34, 18:8, 1 Kor 1:16, 16:19, Rom 16:5, Filemon 2:2, Kol 4:15, 2 Tim 1:16 och 4:19. I dessa hus predikade man och firade nattvard. Dessa större hus bör uppfattas som de första kristnas samlingsplats, en kombination av gudstjänstlokal och församlingsexpedition. Kända sådana är Anaplogas hus, Gajus hus eller huset i Dura-Europos. Knut Frohm har i sin avhandling *Den tidiga kristna rörelsen* utförligare diskuterat husförsamlingens framväxt.
Neighbour tar fasta på övergången från *oikos* till *oikos theoy.* Han utgår från den lilla sociala enheten, människors *oikos*, för att sedan kalla samman människor i nya andliga enheter, celler. Detta reser ett antal frågor. Innebär detta att den människa som blir en

ger även begreppet en teologisk innebörd. Gud har sitt *oikos*, sitt tempel, i vilket han infogar människorna som levande stenar. Gud bor bland sitt folk och ”Guds hushåll” är en levande gemenskap av dem som låtit sig infogas. Dessa utgör Guds *ekklēsia* (kyrka eller församling).[5] Det är mot denna bakgrund som det kristna livet ska förstås, menar Neighbour. Det är ett liv som präglas av Guds närvaro och som gör de kristna beroende av varandra. Häri ligger också uppdraget att låta Gud regera, att tjäna varandra och att låta sig brukas av Gud.

När Neighbour utvecklar hur Gud bygger upp gemenskapen, utrustar och brukar den för sina syften använder han två andra grekiska verb för att förklara vad som sker. Det första ordet är *oikodomeo* (bygga upp) och det andra *katarizō* (laga, utrusta).

När Matteus återger Jesu ord till Petrus i Matt 16:18 skriver han: *”kai epi taytē tē petra oikodomēsō moy tēn ekklēsian”* (och på den klippan skall jag bygga min kyrka). Ordet *oikodomeo* används av Bibelns författare i såväl bokstavlig som bildlig betydelse. Hos profeten Jeremia är det Gud som ”bygger upp” Israel genom att lägga sina ord i profetens mun.[6]

Oikodomeo används även för att beskriva den tillväxt och utveckling som sker i den kristna gemenskapen. Denna uppbyggelse är ett resultat av Andens närvaro och aktivitet och betraktas som själva innehållet och syftet med de kristna samlingarna, se 1 Kor 14:12, 17, 26, Rom 14:19, 15:2, 1 Tess 5:11 eller Ef 4:29. Därför menar Paulus att Andens gåvor

---

kristen lärjunge måste byta sitt *oikos* mot en cell? Om inte i vilken utsträckning är då medlemskapet i cellen en identitet? De två enheterna måste på något sätt överlappa varandra. Neighbours önskan är att evangeliet når hela hushållet, som på den nytestamentliga tiden, snarare än att enskilda människor lämnar sitt hushåll för att ingå i en cell. Här blir även frågan om kyrka eller sekt akut. Detta förstärks av att Neighbour entydigt översätter ekklēsia som ”the called-out ones”, inte som de sammankallade, se Neighbour 1990a, sid 102.

[5] Neighbour 1990a, sid 39. Neighbour visar hur uttrycket Guds hus i 1 Krön 6:48, 25:6, Esra 5:2 och 15 genom Jesus och apostlarna förvandlas från en andlig byggnad till en gemenskap av människor i Matt 16:18, 1 Kor 3:9, Ef 2:21 och Hebr 3:6.

[6] Detta sätt att förstå och använda ordet har också Paulus gjort bruk av. Se till exempel 1 Kor 3:5-17 och 2 Kor 10:8, 13:10, 12:19 där Paulus använder ordet för att beskriva den apostoliska aktiviteten. För vidare studier hänvisas till *The New International Dictionary of New Testament Theology, vol 2,* och artikeln *oikodomeo* på sid 251.

dels är nödvändiga och dels ska bedömas utifrån kriteriet: bygger de upp? Se till exempel 1 Kor 14:3–5.[7]

Det andra ordet *katarizō* är även det ett nyckelord enligt Neighbour. Det används till exempel i Mark 1:19 där det heter att Jakob och Johannes *katarizoyntas ta diktya,*det vill säga de ”höll på att göra i ordning näten”.[8]

I Ef 4:12 använder Paulus samma ord *katarismon* för att beskriva hur de heliga ska göras i ordning eller utrustas för sin tjänst.[9] Neighbour skriver:

> The Greek word katartizo used in Mark 1:19 for mending nets is translated ”equipping” in Ephesians 4:12: each body member is to participate in helping other body members be repaired for service.[10]

De första kristna inrättade sina liv efter dessa tankar menar Neighbour. Gemenskapen med Gud synliggjordes i uppbyggelsen och i utrustandet av de heliga till tjänst. ”The early church did exactly that!”, skriver Neighbour.[11] Platsen för denna gemenskap och aktivitet är hemmen. Neighbour markerar:

> These house churches functioned from their inceptions as the nucleus of the Christian community. The Lord of the Church

---

[7] Neighbour 1990a, sid 40.

[8] Vid en kontroll av ordet *katarizō* visar det sig att det används 19 gånger i LXX och ersätter då nio olika hebreiska verb. Sju av dessa nio ord har betydelsen av att göra i ordning eller fullborda. I Nya Testamentet tas detta sätt att använda ordet upp i till exempel Matt 21:16, Rom 9:22 och Hebr 10:5. I dessa och andra liknande versar är alltid Gud subjektet. Men ordet används också för att beskriva hur de heliga förbereds och utrustas för sin tjänst i världen. I litteraturen kan det heta: So too, in Eph 4:12 *katartismos* refers to the preparation of the church for becoming perfect, but not to this perfection itself ... The terms *artios* and *katartismos* thus have not so much a qualitative meaning as a functional one. För vidare studier hänvisas till *The New International Dictionary of New Testament Theology, vol 3,* och artikeln *artios,* sid 349 f.

[9] Neighbour använder sig av *New American Standard Bible* som översätter *katartismon* med ordet equipping. De svenska översättningarna använder ord som göra ”skickliga” (1917), ”utrusta” (FB), göra mer ”fullkomliga” (Bibel 2000) eller ”sätta i stånd” (Giertz).

[10] Neighbour 1990a, sid 41.

[11] Neighbour 1990a, sid 41.

> *intended* it to be that way; if He had desired it to be otherwise, He could have shaped its lifestyle differently. There were many organizations in His culture that assembled members into halls or specially constructed auditoriums / ... / Jesus shaped the church to meet in *homes*. His own disciples were gathered together with Him in a *home setting* when He served them their last supper together.[12]

Det är i hemmen som de kristna kommer till sin rätt och det är i den miljön som Jesus verkar. Neighbour ger en rad exempel på detta främst från evangelierna, men även från Apostlagärningarna.

IV.A.1. Communio

Neighbour skriver:

> We must begin by recognizing that the primary assignment in a cell group church is to develop ”Basic Christian Communities”. When we understand this, we become dissatisfied with groups that serve as a ”gimmick,” an optional feature, or a ”quick fix” for sagging attendance. Because community can occur most completely only in small groups, a cell group, numbering less than 15 people, is all important. Essential elements of community include interpersonal commitments and a sense of belonging ... allowing common goals.[13]

Neighbour hänvisar till en psykiatriker i USA, Dr M. Scott Peck, när han talar om gemenskapen mellan människor och storleken på gruppen.[14]

---

[12] Neighbour 1990a, sid 42.

[13] Neighbour 2000, sid 113.

[14] Dr M. Scott Peck (1936–) är först utbildad vid Harvard College, Boston, Massachusetts och tog sin M.D. vid Case Western Reserve University School of Medicine, Cleveland, Ohio 1963. Under åren 1963 till 1972 tjänstgjorde han som Assistant Chief Psychiatry och Neurology Consultant. Därefter har han, under åren 1972–1983, arbetat som psykiatriker vid en privat klinik i Litchfield County, Connecticut. Han har skrivit ett flertal böcker om relationen mellan religion och vetenskap och särskilt inom psykologin. 1992 utmärktes han av The American Psychiatric Association "for his outstanding achievement in the field of psychiatry as an educator, researcher and clinician." Uppgifterna är hämtade från hans hemsida http://www.mscottpeck.com/html/biography.html, (2006). Boken som Neighbour hänvisar till heter *The*

Det är också från denne Neighbour drar slutsatsen att cellmedlemmarna behöver komma samman varje vecka, inte var fjortonde dag eller än mer sällan.

Neighbour vill vara noggrann när han redogör för den teologiska tanke som ligger till grund för cellstrukturerade församlingar. När han försöker analysera varför vissa cellstrukturerade församlingar inte utvecklas eller ens överlever utan löses upp anger han bristen på teologisk underbyggnad som en första faktor.[15] Vilka insikter vill då Neighbour att läsarna ska ha? Han anger fyra teologiska huvudskäl som grund för gemenskapstanken.

För det första hänvisar han till att Gud är en treenig Gud. Under rubriken ”The Highest Life Form in the Universe” anför han den Athanasianska trosbekännelsen och orden:

> … vi dyrka en enda Gud i tre personer och tre personer i en enda gudom, i det att vi varken sammanblanda personerna eller söndra det gudomliga väsendet. En är nämligen Faderns person, en annan Sonens och åter en annan den Helige Andes. Men Faderns och Sonens och den helige Andes gudom är en enda, lika i ära och majestät. Sådan Fadern är, sådan är Sonen och sådan även den Helige Ande.[16]

Neighbour skriver att där det finns tre personer finns för första gången gemenskap; Gud själv är gemenskap.

Det andra Neighbour är mån om är att framhålla är att människan är skapad till gemenskap med Gud och med varandra. Det närmast självklara bibelstället är här ”Gud sade: ’Vi skall göra människor som är vår avbild, lika oss …”, 1 Mos 1:26. Det ligger i kärlekens natur att vilja utöka gemenskapen, skriver Neighbour, och fortsätter: ”Eden was not paradise because of its beauty but because it was the place of unbroken relationships.”[17]

Different Drum: Community Making and Peace och publicerades 1987 av bokförlaget Simon & Schuster, sid 59.

[15] Neighbour 2000, sid 228. Stycket ”When Cells Have Problems” fanns inte med i den första upplagan av *Where Do We Go From Here?* utan är ett tillägg i den andra från 2000.

[16] Här återgivet från *Svenska kyrkans bekännelseskrifter*, sid 48.

[17] Neighbour 1990a, sid 97.

Det ligger också i kärlekens och gemenskapens natur att den är frivillig, vilket gjorde det möjligt för Adam och Eva att lämna Gud och att lämna varandra. Ingen kan tvingas till gemenskap. I 1 Mos 4:16–24 berättas om män som på olika sätt valde sina levnadsbanor, Enok byggde en stad, Jabal skötte boskapen, Jubal blev musiker, Tubal–Kain blev smed och slog sig på en hantverkssyssla. Men i dessa versar står ingenting om gemenskap, vare sig med Gud eller människor. Genom brodermordet hade satan lyckats söndra gemenskapen och istället fick männen söka sitt värde i vad de presterar.[18]

Men berättelsen fortsätter i 1 Mos 4:25–5:24. Genom den fysiska föreningen mellan man och kvinna kan barn födas och ytterligare gemenskaper uppstå. När Abel mördats fick Eva föda Set och den goda gemenskapen kunde fortsätta. Det var Set som återigen började åkalla Herrens namn, 1 Mos 4:26, och så upprättades gemenskapen.

Såväl Gamla som Nya Testamentet har mycket att säga om gemenskap och Neighbour ger det ena exemplet efter det andra. När Neighbour talar om den gemenskap Jesus hade med sina lärjungar preciserar han denna ytterligare. Han säger att om gemenskapen saknar mening och mål uppstår snart inre stridigheter. Neighbour hänvisar här till psykologen Bruno Bettelheim och citerar denne:

> I am convinced community can flourish only if it exists for an aim outside itself. Community is viable if it is the outgrowth of a deep involvement in a purpose which is other than, or above, that of being a community.[19]

---

[18] Neighbour 1990a, sid 98.

[19] Neighbour 1990a, sid 101. Bruno Bettelheim, (1903–1990) föddes i Österrike och blev doktor vid universitetet i Wien. Eftersom han var jude fängslades han och satt fånge både i Dachau och Buchenwald. 1939 lyckades han fly till USA, undervisade vid universitetet i Chicago och förestod en skola för barn med känslomässiga störningar, med särskild betoning på autistiska barn. Bettelheim menade att dessa fått alldeles för lite stimulans under de första levnadsåren. Hans teorier visade sig senare felaktiga, men han bidrog inte desto mindre till många viktiga arbeten kring barn och deras utveckling. Uppgifterna om Bettelheim är hämtade från www.encyclopedia.com/html/b/bettelhe.asp, (2006-10-27). Citatet Neighbour använder är från boken *Home for the Heart* utgiven 1973 av Random House, Knopt Publishing Co., sid 41.

Denna tanke blir tillsammans med andra mer teologiska tankar bärande när Neighbour understryker vikten av att cellerna ska mångfaldigas.

Det tredje teologiska skälet bakom den cellstrukturerade församlingen är gemenskapen med Kristus.[20] Neighbour förklarar hur just gemenskapen mellan Jesus och lärjungarna i sig förändrar lärjungarnas värderingssystem. De lärde sig bland annat genom att iaktta Jesus och göra efter honom. Så formades de till att utgöra en kropp.

När Jesus gav sig själv i tjänst till lärjungarna uppstod en djup gemenskap, de kom att utgöra en kropp. Denna nya kropp kom att ersätta Jesus när denne lämnade jorden. Den var med andra ord helt igenom jordisk, men också himmelsk, eftersom Jesus lever vidare i gemenskapen genom sin Ande. Jesus kallade denna nya kropp för sin grekiska *ekklēsia* som, enligt Neighbour, bör översättas med de ”ut-kallade”.[21]

I evangelierna förekommer ordet *ekklēsia* endast tre gånger, närmare bestämt i Matteus 16:18 och två gånger i 18:17. Första gången liknar Jesus församlingen vid en byggnad som är under uppförande. Jesus är själv på en gång grundvalen och byggmästare. Vid det andra tillfället talar Jesus i det så kallade Kyrkoordningstalet just om denna gemenskap. Neighbour pekar här särskilt på att Jesus såg sin *ekklēsia* i en gemenskap så liten som två eller tre personer.[22]

För att ytterligare understryka gemenskapens grundläggande betydelse citerar han den ovan nämnde Dr M. Scott Peck:

> Currently the Church is not only not the Body of Christ, it is not even a body, a community. It must become a community before it can serve as the Body of Christ.[23]

Neighbour skriver:

> He (Jesus, min anmärkning) Himself could have created large group structures: He never did. It was enough to address 5000; He

[20] Neighbour 1990a, sid 100 f.
[21] Neighbour 1990a, sid 102 f.
[22] Neighbour 1990a, sid 103 ff.
[23] Neighbour 1990a, sid 104. Citatet är hämtat från Peck 1987, sid 300.

> chose to live with 12. He did not ignore the crowds, but he focused his energy on developing a small group. The basic building block of the Body, which would be inhabited by Jesus, would be composed of cells, not masses of people who do not experience community.[24]

När Neighbour talar ytterligare om ekklesians tillkomst jämför han denna först med berättelsen om Evas framtagande ur Adams sida och sedan med barnets förlossning från modern. Han menar att ekklesian föddes på ett liknande sätt ur Jesu Kristi sida när soldaterna stack hål i sidan på den korsfäste och därifrån kom vatten och blod. Just i Jesu Kristi vatten och blod förenas den helige Guden och den syndfulla människan. Där brottas liv och död med varandra och där föds församlingen.

> The only available link between a holy God and sinful man, He endured all which could be hurled against Him as Satan attempted to forever sever connection. Jesus demonstrated for the church that “the gates of Hades will not overcome it” [25]

Neighbour fortsätter:

> This is the very reason the Lord´s supper became precious to the cell groups from their very first gatherings. It was a constant reminder of the place and the cost of their birth and their life. /.../ It was meant for use in small groups where there is community, where there is a sense of Christ as Head. It takes the church back to its beginnings, reminding it over and over of the place and the costliness of its birth.[26]

Resonemanget får Neighbour att dra den viktiga slutsatsen att den lilla gemenskapen är ett slagfält. Det är där kampen på liv och död utkämpas. Men den lilla gemenskapen är mer än ett slagfält. När den Uppståndne kommer till dem andas han på dem och säger: ”Frid åt er alla. Som

---

[24] Neighbour 1990a, sid 104.
[25] Neighbour 1990a, sid 104 f.
[26] Neighbour 1990a, sid 105 f.

Fadern har sänt mig sänder jag er", Joh 20:21. Därför kan Neighbour skriva att det är i denna lilla gemenskap som Kristus och hans lärjungar vinner seger. Det är också från den lilla gemenskapen som missionen utgår.[27]

Neighbour avslutar med orden:

> The cell group is not just a portion of church life, to be clustered with a dozen other organizations. *It is church life; and when it properly exists, all other competing structures are neither needed nor valid.*[28]

Det finns ett fjärde skäl till att den lilla gemenskapen kan sägas utgöra centrum i församlingen och det förklaras bäst med det grekiska ordet *oikos*, som i de svenska bibelöversättningarna återges med orden hus, hem eller hushåll.

Neighbour ägnar hela kapitel sex åt begreppet *oikos* och inleder det på följande sätt:

> To fully understand the importance of the cell group church, we must concider the word *oikos*, a greek term that describes the basic building block of society. It appears throughout the New Testament and refers to the *personal community*, which exists for us all. It is translated into English as house or household.[29]

Neighbour har tidigare berättat att en pastor vid namn Tom Wolf öppnat hans ögon för det grekiska ordet *oikos*.[30]

---

[27] Neighbour 1990a, sid 106 ff.
[28] Neighbour 1990a, sid 113.
[29] Neighbour 1990a, sid 114.
[30] Neighbour 1990a, sid 82. 1979 anordnade The People Who Care en andra konferens och de 15 föreläsningarna är samlade i boken *Future Church* där Neighbour var redaktör och bidrog med två föreläsningar, se referenslistan. I boken presenteras Thomas A. Wolf som pastor i församlingen Church on Brady i Los Angeles, Kalifornien. Där berättas att Wolf även tjänstgör som ordförande i the Commitee on Discipleship and Church Growth. Han undervisar på olika universitet och seminarier i ämnen som "Church Growth, Comparative Religions and Apologetics".

Wolf säger att ”*Oikos* Evangelism is normative, New Testament evangelism. It is the God-given and God-ordained means for naturally sharing the supernatural message”.[31]

Neighbour menar att bibeln visar oss att det i skapelsen finns ett mönster. Varje människa föds in i ett *oikos* och varje människa ingår i en primärgrupp, en gemenskap som Neighbour genom egna undersökningar i sina seminarier uppskattar till omkring nio personer i genomsnitt.

Han hänvisar härvidlag till psykiatrikern E. Mansell Pattison och dennes bok *Pastor and Parish – a system approach,* där denne redogör för vad Neighbour menar vara motsvarigheten till vårt moderna hushåll.[32] Pattison använder sig av psykologiska och sociologiska termer. Han skriver:

---

[31] Citatet hämtat från artikeln ”*Oikos* Evangelism: Key to the Future” i boken *Future Church* 1987, sid 153. Artikeln innehåller tre delar. I den första talar Wolf om de paradigmatiska förändringar som påbörjats i världen särskilt tydlig i urbaniseringen och vad denna kommer att innebära. Den framtida storstadsmänniskan sägs vara lonely, lean, longing and listening. I den andra delen talar Wolf om hur församlingen ska nå fram till dessa storstadsmänniskor genom att ställa frågan: Hur gjorde de första kristna? Han citerar sedan historiker som Adolf Harnack och Kenneth Scott Latourette som båda menar att alla kristna i sin vardag var frimodiga vittnen i sin närmiljö. Och i detta finner Wolf strategin. Ett hushåll (*oikos*) i den grekisk-romerska kulturen utgjorde den sociologiska basenhet i vilken varje människa ingår. ”It was broader than the nuclear family, for the *oikos* household included one´s entire estate, people and property forming one interlocking sphere of influence.” Wolf hänvisar vidare till de resultat som nåtts inom antropologin. Antropologer anser att det finns tre universella enheter i varje kultur och samhälle, ”kinship”,”community” och ”voluntary associations” och fortsätter ”*oikos* corresponds to what contemporary anthropologists define as the three universal social systems of common kinship, common community, and common interest.” Wolf säger att det finns naturliga ingångar till varje liten gemenskap och att dessa är Guds väg. I den tredje delen avslutar Wolf med att påpeka att vi idag väljer framtid.

[32] Edward Mansell Pattison (1933–1989) var en välkänd psykiatriker i Augusta vid Medical College of Georgia. Här grundade han bland annat Department of Veterans Affairs Medical Center (VAMC) med inriktning på vård av krigsveteraner, www.mcg.edu/resident/sites.htm (2005-05-13). Pattison menade att traumats bäst behandlades i en biopsychosocial sfär, det vill säga där själ och kropp förstås som två olika men integrerade system. Pattison skrev också boken *Pastor and Parish – a system approach,* Philadelfia, USA; Fortress Press 1977. Uppgifterna om Pattison är hämtade från http://galenet.galegroup.com/servlet/BioRC?vrsn=149&OP=contains&locID=varnamo&srchtp=name&ca=1&c=1&AI=547551&NA=Edward+Mansell+Pattison&ste=14&tbst=prp

> I have found that the normal person has about twenty to thirty people in his or her psychosocial system … There are typically about five or six people in each subgroup of family, relatives, friends, and work-recreation-church associates. About 60 percent of the people in this normal system interact with each other.[33]

Pattison fortsätter med att skriva att han hos neurotiska personer finner att de endast har tio till tolv personer i sitt nätverk och eftersom bland dem också ingår döda personer är det inte fler än ungefär 30 procent som har gemenskap med varandra. Hos psykotiska människor är siffrorna nere i 4 till 5 personer i den närmaste kretsen och relationerna fungerar knappast.

Dessa insikter måste, enligt Neighbour, få bestämma församlingens sätt att evangelisera, något som jag ska återkomma särskilt till.

På samma sätt som varje människa lever i en liten gemenskap och samtidigt ingår i större gemenskaper behöver varje kristen enligt Neigbour leva i en liten gemenskap och ingå i en större. I avgränsningen mot House Churches säger Neighbour:

> *… the cell group church recognizes a larger structure for church life.* An assembly composed of cells which have networked under a common leader and ministry team is the norm. A good way to describe the cell group church is to think of a human body. It is composed of many cells, but no one cell would ever consider existing apart from the rest. There are links of love between all the cells in the church. [34]

När Neighbour studerar ordet *oikos* i Nya Testamentet upptäcker han att ordet inte bara används i sociologisk mening utan att det även har en teologisk mening. Han anför i tur och ordning Hebr 3:6, 1 Petr 4:17, 1 Tim 3:15, Ef 2:19 och 1 Petr 2:5. Det sistnämnda lyder:

&tab=4&n=10&docNum=K2020547551&bConts=4 (2005-05-13), som i sin tur hämtat dem från *Who´s who in the South and Southwest, 20th edition.*

[33] Citatet hämtat från Neighbour 1990a, sid 115.

[34] Neighbour 1990a, sid 203.

> … då blir också ni till levande stenar i ett andligt husbygge. Ni blir ett heligt prästerskap och kan frambära andliga offer som Gud vill ta emot tack vare Jesus Kristus.

Neighbour tolkar dessa levande stenar som celler som fogas samman till en större församling. Han skriver att ”the concept of *oikos* describing the church should make us recognize the significance of the cell as the Basic Christian Community”.[35] För att ytterligare stryka under hur ordet används i teologisk mening hänvisar han till Apg 18:8, Rom 15:5, 10 f, 1 Kor 1:11, 16, 16:15, 19, Fil 4:22, Kol 4:15, 2 Tim 1:16 och 4:19.

Neighbour går sedan över till att översiktligt beskriva organisationen**.** Han använder inte ordet cell konsekvent utan skriver i en underrubrik: ”The Cell: The ’Basic Christian Community’” och föredrar själv ordet ”Shepherd group”. Denna lilla gemenskap definierar han som ”the place where edification takes place as members care for one another, using spiritual gifts and support systems. Each Shepherd group is ’on mission’”. Varje cell bildar i sin tur en undergrupp kallad ”Share group”, en plats där samtal förs med människor som ännu inte är medlemmar, ett forum för evangelisation, något jag ska återkomma till.

Neighbour har därmed lagt en teologisk grund för den cellstrukturerade församlingen. Det är gemenskapen med Gud, med den närvarande Jesus Kristus och andra lärjungar som är utgångspunkten. Vad sker då mer konkret i de kristna hemmen? Hur beskriver Neighbour gemenskapen med Gud och de kristna emellan ut?

IV.A.2. Gemenskapen med Gud

Neighbour betonar att det är varje enskild kristens uppgift att bidra till kroppens uppbyggelse och att detta främst sker i och genom cellen. Det är i den nära miljön som teori omvandlas till praktik.

> It is in this loction that values are shared. It may be possible to transmit information in a neutral building, but few values are

[35] Neighbour 1990a, sid 120.

> implanted there. Value systems are ingrained through living together in a household. Something stirs deep within when life is shared between the young and the old, the strong and the weak, the wise and the foolish. In the house groups, all participated and all were impacted by the values of the others as Christ lived within them.[36]

Varje enskild kristen ska bruka de andliga gåvorna för att uppbygga varandra. Uppbyggelsen är huvudsyftet när medlemmarna samlas till cellmöte och varje cellmedlem ger sitt bidrag. *Oikodomeo* förekommer sex gånger i 1 Kor 14; nämligen v 3, 4, 5, 12, 17 och 26.[37]

1 Kor 14:26 är ett nyckelställe för varje cell:

> Vad innebär nu detta, bröder? Jo, när ni samlas har var och en något att bidra med: sång, undervisning, uppenbarelse, tungotal eller uttolkning. Men allt ska syfta till att bygga upp.

De andliga gåvor som aposteln Paulus skriver om i 1 Kor 12 menar Neighbour beskriver det liv som präglar en cell. Termen som Paulus använder: det grekiska *tōn pneymatikōn* (de andliga gåvorna, min anmärkning.), ”describes specific capacities flowing into the body cells through the channel – *the artery* – of the Holy Spirit.”[38]

Neighbour menar att Anden fördelar sina gåvor till gemenskapen och att Anden vill använda varje kristen så att Anden blir till nytta, för att anspela på apostelns ord i 1 Kor 12:7. Hur viktigt detta är förstår man av orden: ”As in the human body, if the blood pressure gets too low the body becomes tired, passive, and powerless.” [39]

Dessa gåvor delar Neighbour in i tre kategorier. Den första kategorin (the foundation gifts) utgörs av de grundläggande gåvor som gör den kristne villig att lyda sin Mästare, tjänandets gåva, Rom 12:7, 1 Kor

[36] Neighbour 1990a, sid 43.
[37] Neighbour 1990a, sid 41.
[38] Neighbour 1990a, sid 139.
[39] Neighbour 1990a, sid 140, 160.

16:15, Apg 9:36 och gåvan att frikostigt dela med sig, Rom 12:8, Apg 4:32 ff och 1 Kor 16:2.[40]

Den andra kategorin (the ministry gifts) är de gåvor som svetsar samman de kristna så att de kan tjäna varandra och andra tillsammans. Dit hör gåvan att utöva barmhärtighet, Rom 12:8, trons gåva 1 Kor 12:9, Rom 12:3 och Hebr 11:1 och gåvan att skilja mellan andar 1 Kor 12:10, Hebr 5:14 och 1 Joh 2:14, 4:1 ff.[41]

Den tredje kategorin (the equipping gifts) är gåvan att leda, Rom 12:8, Apg 13, Joh 17:18 f, profetians gåva, Rom 12:6, 1 Kor 12:10, och gåvan att undervisa, Rom 12:7, Matt 28:18 ff. Vidare gåvan att tala visdom som den beskrivs i Matt 12:42, Apg 6:3, 7:10, 1 Kor 1:26, 2:6–12, 12:8, Kol 1:24–27, 2:3, 3:16, 4:5, Jak 1:5 och Upp 5:12. Neighbour exemplifierar även med gåvan att tala kunskapens ord 1 Kor 12:8 och att ge själavård, Rom 12:8 och Joh 14:16.[42] ”All these gifts should be used in cell group life”, skriver Neighbour.[43]

De övriga gåvor som Paulus nämner i 1 Kor 12 och 14, gåvan att tala olika slags tungomål, att uttyda tungomål, att bota sjuka och att utföra kraftgärningar betecknar Neighbour som tecken på Andens aktivitet (the sign gifts).[44]

Neighbour skrev 1974 i boken *The Gift Is Mine* att han var mycket tveksam till de andliga gåvorna. De hade ingen plats i hans baptistiska uppväxt, men han har här ändrat ståndpunkt.

> I am delighted that the book is out of print because I no longer hold to the views I expressed in 1974. During these years I have lived in the cell group church, I now have no *questions* that God provides *any* gift that people need to be built up or cleansed.[45]

I boken *Where Do We Go From Here?* finns inga tveksamheter. De andliga gåvorna anses lika nödvändiga som blodets flöde i den

---

[40] Neighbour 1990a, sid 140.
[41] Neighbour 1990a, sid 141.
[42] Neighbour 1990a, sid 14 ff.
[43] Neighbour 1990a, sid 143.
[44] Neighbour 1990a, sid 143 f.
[45] Neighbour 1990a, sid 148.

mänskliga kroppen. Det räcker inte med bibelstudier och resonemang, än mindre med känslosamhet för att bygga upp gemenskapen. Den Helige Ande behöver få tala och verka bland cellmedlemmarna, skriver Neighbour.[46]

> Our Lord could have chosen to minister to each one of us apart from others, but He chose one or more persons to become agents of the gifts that would minister to us. This requires participants in the cell group church to use spiritual gifts in alla phase of ministry to build up another.[47]

De andliga gåvorna “are like an electric current that must flow from a source to a need. If the believer is not attached to both Christ, the source, and another person with a need, there´s little likelihood the gift will be manifested”, fortsätter Neighbour.[48] Han vill till varje pris värja sig mot de avarter han menar sig ha mött.[49]

Det är särskilt gemenskapen med varandra som garanterar det rätta livet. ”Living the Christian life apart from the relationships which are built in community is a dangerous thing to do”, påstår Neighbour.[50]

Den lilla förtrogna gemenskap som präglar cellen är förutsättningen, medlet och målet för Andens gåvor. Det är i denna miljö som den enskilde kristne bereds tillfälle att ta emot, träna och utöva sin tjänst. Neighbour skriver att cellen är ”the believer’s gateway into the supernatural world”och att det är viktigt att varje cellmedlem får kunskaper om hur Gud verkar ibland dem.[51]

Hur viktig gemenskapen mellan Gud och cellmedlemmarna är förstår man också av orden:

> There is grave danger present when a cell is unplugged from the work of the Holy Spirit and the use of spiritual gifts.[52]

---

[46] Neighbour 1990a, sid 145.
[47] Neighbour 1990a, sid 152.
[48] Neighbour 1990a, sid 153.
[49] Neighbour 1990a, sid 148 ff och 154 ff.
[50] Neighbour 1990a, sid 159.
[51] Neighbour 1990a, sid 160.
[52] Neighbour 1990a, sid 161.

Men Neighbour säger också och ger exempel på hur avgörande det är att cellmedlemmarna inte bara förmedlar Andens inspiration och kraft till varandra utan också tar emot från varandra. Han skriver: ”Spiritual gifts are to be used, not studied, and the Holy Spirit is the source of their use” och längre ner ”The work of the Spirit is always attached to needs.”[53]

När Neighbour vill stryka under hur avgörande denna gemenskap, denna överlåtelse, är hänvisar han till Samuel Wesley och de överenskommelser som gjordes mellan medlemmarna i sällskapet i Epworth, in the Isle of Axholm, Lincolnshire, den 1 februari 1701 eller 1702 och till The Rules of the Band Societies från 25 december 1738.[54]

Detta är en av de mycket fåtaliga hänvisningar Neighbour har till kyrkohistorien och han skriver angående de förbund metodisterna ingick med varandra:

> In our modern culture it seems legalistic, even cult-like, to enter into such a covenant relationsship. Nevertheless, the focus of Wesley’s group members was on becoming responsible to, and accountable for, one another. The very stress placed in this document on edification and being concerned about the beam in one’s own eye gives us assurance the groups operated on principles of loving compassion, not legalism.[55]

Neighbour beskriver med andra ord livet i gemenskap som ett liv i den Helige Ande och är mån om att livet tolkas på det sättet. ”Thus, the Spirit causes those in cell groups to experience His mighty work – performed through the body members.”[56]

Detta är ett kampfyllt liv, menar Neighbour och hänvisar en andra gång till kyrkohistorien genom att citera Martin Luthers psalm ”Vår Gud är oss en väldig borg”. Delar av psalmen lyder i engelsk översättning:

---

[53] Neighbour 1990a, sid 164.

[54] Neighbour 1990a, sid 165 ff. Neighbour hänvisar till Watson, David Lowes, *The Early Methodist Class Meeting.*

[55] Neighbour 1990a, sid 165 f. För förhållandet mellan cellgrupper och metodism se Henderson, D. Michael, *John Wesley´s classmeeting* och Bunton, Peter. *Cell Groups and House Churches.*

[56] Neighbour 1990a, sid 168.

> And through this world, with devils filled,
> Should threaten to undo us,
> We will not fear, for God hath willed
> His truth to triumph through us.
> The prince of darkness grim –
> We tremble not for him;
> His rage we can endure,
> For lo! His doom is sure,
> One little world shall fell him.
> That world above all earthly powers –
> No thanks to them – abideth;
> The Spirit and the gift are ours
> Through Him who with us sideth ...[57]

Det liv som cellmedlemmarna delar inom gruppen får inte stanna där utan ska ges vidare i tjänst för andra behövande. I sin bok *The Arrival Kit* försöker Neighbour leda andliga ”barn” på ett sådant sätt att de blir ”ungdomar”, det vill säga kan övervinna den onde, som det heter i 1 Joh 2:13.

Neighbour jämför livet i gemenskapen med det fysiska livet och säger att det finns en önskan inbyggd i kroppen att vilja reproducera sig.

> Flowing with spiritual gifts, which have been exercised to build up body members, the people of God will reach out to rescue those who perish in their lostness. Every cell group which has experienced the Holy Spirit’s anointing will automatically reach out to others / ... / Always, always, the measuring stick for the health of a cell should not be how much they pray or study the Bible, but how much they minister.[58]

Gemenskapen med Gud är den grund från vilken all tjänst utgår, men hur kan en cellmedlem uppfatta Guds ledning så påtagligt? I kap 11, som har rubriken ”The Listening Room”, försöker Neighbour förklara det han själv varit med om, men alltför ofta inte uppfattat, nämligen hur Gud talar till oss människor.

---

[57] Neighbour 1990a, sid 170.
[58] Neighbour 1990a, sid 171.

Neighbour berättar hur han vid ett besök hos en japansk pastor fick se ett litet lusthus i en underbar trädgård. Den japanske pastorn talade om för honom hur detta tjänade som a Listening Room.[59] Varje kristen kan ha en sådan plats i sitt hjärtas trädgård, fortsätter Neighbour, och skriver att vi inte bara ska tilltala Gud utan också lyssna till honom. ”When believers hear from God, a revelation is given”, skriver Neighbour.[60]

Neighbour varnar för avarter och talar om de risker som det innebär att påstå att någon hört från Gud. Men stryker under det faktum att det ofta beskrivs just så i såväl Apostlagärningarna som i till exempel 1 Kor 14:26–33. Han påminner så ännu en gång om den lilla gemenskapens miljö. I cellen samlas man för att uppbygga varandra och det innebär dels att behov blir synliga och dels att någon hör från Gud hur dessa behov ska mötas.[61]

Neighbour frågar:

> *Is this* (1 Kor 14:26–33, min anmärkning) *too “far out” for our age? Shall we relegate this scripture passage to ancient history and see it as inappropriate for today? No!* In a very special way, those who discover the church is not a PBD structure must see the church as powerful yeast within bread or blinding light within darkness.[62]

The Listening Room är den enskilde cellmedlemmens plats för att förbereda sig för cellmötet eller för tjänst. ”For believers to be channels for edification, they must first be in touch with the Source”, skriver Neighbour.[63]

Neighbour har gjort The Listening Room till ett begrepp. Han använder det i flera av sina böcker och i *The Arrival Kit* ägnas en hel veckas studier åt detta där cellmedlemmen får samtala med sin

59 Neighbour 1990a, sid 172.
60 Neighbour 1990a, sid 173.
61 Neighbour 1990a, sid 175.
62 Neighbour 1990a, sid 176.
63 Neighbour 1990a, sid 176.

handledare och göra praktiska övningar. Neighbour citerar vid några tillfällen Elizabet O´Connor och hennes bok *Search for Silence.* Hon skriver bland annat:

> Contemplative prayer is communion with a sphere that is beyond the world we know, but that communion makes possible an authentic, healing community in the here and now into which people can come and be renewed ...[64]

Den gemenskap som präglar cellmedlemmarna är främst en andlig gemenskap som tar sig uttryck i uppbyggelsen. Gemenskapen med Gud inkarneras i cellen och är ofta så kampfylld som det jordiska livet är. Bönen har en central plats och funktion eftersom cellmedlemmarna kan lyssna såväl till Gud som till varandra.

När den teologiska grunden är lagd tar sig Neighbour an uppgiften att närmare beskriva cellens sammansättning och vad som försiggår i cellens gemenskap.

IV.A.3. Gemenskapen i cellen

Det finns många olika beteckningar på de små gruppernas gemenskap i olika modeller inom cellkyrkorörelsen. Neighbour föredrar i *Where Do We Go From Here?* begreppet Shepherd Groups och argumenterar för det fastän han lika ofta talar om cellgruppen eller The Basic Christian Community. När han närmare ska definiera begreppet skriver han:

> Whatever the terminology, there are some very important principles which should not be ignored:
>
> 1. The attendance should never grow larger than 15 persons.
> 2. They should begin with three to eight persons.
> 3. They should always multiply when they reach 15 persons.
> 4. They should meet weekly, never biweekly.

[64] Neighbour 1990a, sid 178, citatet är återgivet från O´Connor, Elizabeth. *Search for Silence,* sid 95.

5. They should be recognized as the Basic Christian Community of the church.
6. They should understand they are under authority, a part of a greater vision, and will be given assistance every step of the way by a vitally concerned pastoral team.[65]

En god celledare ”is a revealer, not a teacher. Shepherds must be enablers, facilitators. They may or may not be effective teachers, counselors, or evangelists, but they must be lovers”, skriver Neighbour.[66]

Celledarens uppgift är enligt Neighbour trefaldig. Denne ska lära cellmedlemmarna att använda de andliga gåvorna. Vidare ska han eller hon hjälpa cellmedlemmarna att ha ”a servant heart” och att ”minister to unbelievers”.[67]

Neighbour presenterar sin tanke för cellmedlemmarna som en inre resa. Det gäller att färdas från punkt A till B. Tanken är att den som nyligen har kommit till tro ska bli en mogen kristen som själv kan ta ansvar för sin resa. Redan 1974 skrev han det lilla häftet *Journey Into Discipleship* där han presenterar den väg som ligger framför den nykristne.

År 1992, när The Cell Group Church funnit sin form, har han arbetat om och anpassat detta häfte ett flertal gånger och det finns numera färdigt under namnet *Journey Guide* och i ett flertal versioner anpassade till olika kategorier av människor.[68]

Neighbour skriver: ”We must change the word ’teaching’ to ’apprenticing.’” [69] Han använder sig med andra ord av ett lärlingssystem där äldre cellmedlemmar fostrar yngre. På det sättet kommer lärandet inte att stanna vid ett studiehäfte, utan personlighet och livsstil får än större betydelse. Det är i den lilla gemenskapen cellmedlemmarna gör erfarenheter och förändras i sina värderingar.

---

[65] Neighbour 1990a, sid 210.
[66] Neighbour 1990a, sid 210.
[67] Neighbour 1990a, sid 210.
[68] På sidan www.touchusa.org/store/content/equipcellmembers.asp återfinns till exempel *Journey Guide For New Christians* och *Journey Guide For Growing Christians.* (2005-12-12).
[69] Neighbour 1990a, sid 362.

En god celledare får inte driva på sina cellmedlemmar med piska, utan ska finnas till hands för cellmedlemmarna med stöd och vägledning, menar Neighbour.[70] Det gäller särskilt när människor med personliga problem söker sig till gemenskapen.

Neighbour tänker sig att det normalt finns cellmedlemmar som kommit olika långt på resan mot andlig mognad och tjänst. Han ser ett mönster i 1 Joh 2:12 ff och beskriver det som

> Children – New Believers, Problemed Persons
> Young Men – Visitation Team
> Fathers – Share Group Team[71]

Det hör till pedagogiken att dessa inte endast studerar ett häfte eller en bok. I stället handlar det om ett lärlingssystem där till exempel den unge får vägleda ett barn. Den unge beskrivs som en person som blivit rotad i Kristus för att uttrycka sig paulinskt. Det är en person som vet vad som står i bibeln och som inte utan vidare låter sig luras av åklagaren. Den unge har lärt sig att övervinna de första svårigheterna och kan därför hjälpa dem som är som barn.[72]De två möts varje vecka för att tillsammans uppleva resan och samtala om den. Detta möte äger rum vid annan tid än cellmötet. Inför det mötet har den som är som barn förberett sig med hjälp av det material Neighbour författat för ändamålet och som går under benämningen *The Year of Equipping*.

Den unge har själv på liknande sätt som barnet en handledare, men här kompletteras material och samtal med direkt praktik. Den unge lär sig att berätta för andra om sin kristna tro, att presentera den och om möjligt förmedla den. Det sker genom att två eller tre cellmedlemmar vänder sig till utomstående men intresserade personer som Neighbour

---

[70] Neighbour 1990a, sid 211.

[71] Neighbour 1990a, sid 212 ff. Bibel 2000 översätter här de grekiska orden τεκνία, νεανίςκοι och πατέρεζ, 1 Joh 2:12 f med de svenska barn, unga och fäder. Orden kan inte anses vara könsbundna. Med fäder avses i sammanhanget även mödrar.

[72] Neighbour 1990a, sid 212.

kallar typ A till skillnad mot typ B som består av dem som är ointresserade.[73]

De som benämns fäder har som uppgift att dels träna upp de unga, men också att bilda ett Share Group Team, vilket betyder att de vänder sig till dem som är ointresserade av kristen tro. Det är fullt möjligt genom att tillsammans med dem bilda Target Groups, något jag ska återkomma till.[74]

Det är genom att finnas till för de utomstående, bilda olika slag av intressegrupper eller på annat sätt sätta sig i förbindelse med omgivningen som det finns möjlighet att nå ut till nya hushåll och nya celler kan bildas. På nästa sida bifogar jag den graf Neighbour hänvisar till.

Neighbour skriver att det tar ungefär sex månader innan cellen vuxit till femton medlemmar och det är dags att bilda två nya celler. Det är emellertid ett flertal faktorer som måste samverka för att det ska vara möjligt. En sådan är att cellen hunnit träna upp en blivande celledare som tillsammans med ytterligare några cellmedlemmar är beredda att fortsätta med en nybildad cell.

Neighbour ställer sig frågan om det är möjligt att mäta andlig mognad, något som anses viktigt för att kunna ”ge rätt mat i rätt tid”, och menar att detta verkligen är möjligt även om det kan vara svårt. Men genom att komma ihåg var barnet eller den unge tidigare befann sig och jämföra detta med deras nuvarande mognad går det ofta att se en utveckling. Det går även att se på vilka områden en människa har styrkor och svagheter. Den andliga mognaden tar sig ofta uttryck i att personen i fråga kan leva ansvarigt och bruka sina andliga gåvor med förstånd. En mogen kristen är upptagen med att leva i och tjäna i Guds rike och mån om att uppmuntra sina medkristna så de kan växa till.[75]

---

[73] Neighbour 1990a, sid 216. Neighbour skrev boken *Knocking on Doors, Opening Hearts* för dessa unga. Det är en bok som inte används längre utan har ersatts av boken *Touching Hearts Guidebook.*

[74] Neighbour 1990a, sid 216.

[75] Neighbour 1990a, sid 218 f.

Det finns motstånd i all utveckling. Neighbour lyfter fram Paulus ord i 2 Kor 10:4 f där denne talar om starka fästen och utvecklar detta genom att hänvisa till *Journey Guide.*

Främlingskap för varandra är en annan motståndare i cellens gemensamma liv. Det är angeläget för varje celledare att skapa en miljö där alla kan känna sig trygga och lediga. Varje cell måste verka utifrån den egna utgångspunkten och därför är det inte möjligt att endast ta över andras material, tekniker eller metoder. Cellen växer och utvecklas utifrån sin egen potential. Neighbour skriver: ”People cannot be developed by others; they must develop themselves”. [76] Det material Neighbour författat ska förstås som hjälpmedel. Neighbour hänvisar särskilt till boken *The Shepherd´s Guidebook* där han mer utförligt presenterar sina tankar om celledarskapet .[77]

I kapitlet ”The Dynamics of Shepherd Groups” argumenterar Neighbour för ett visst upplägg av cellmötena. Han samarbetar med en arkitekt Eugene Seow som i sin uppgift att utbilda blivande celledare i Singapore gjort grafik av ett cellmöte, dess innehåll och genomförande.

[76] Neighbour 1990a, sid 221.
[77] Neighbour 1990a, sid 222.

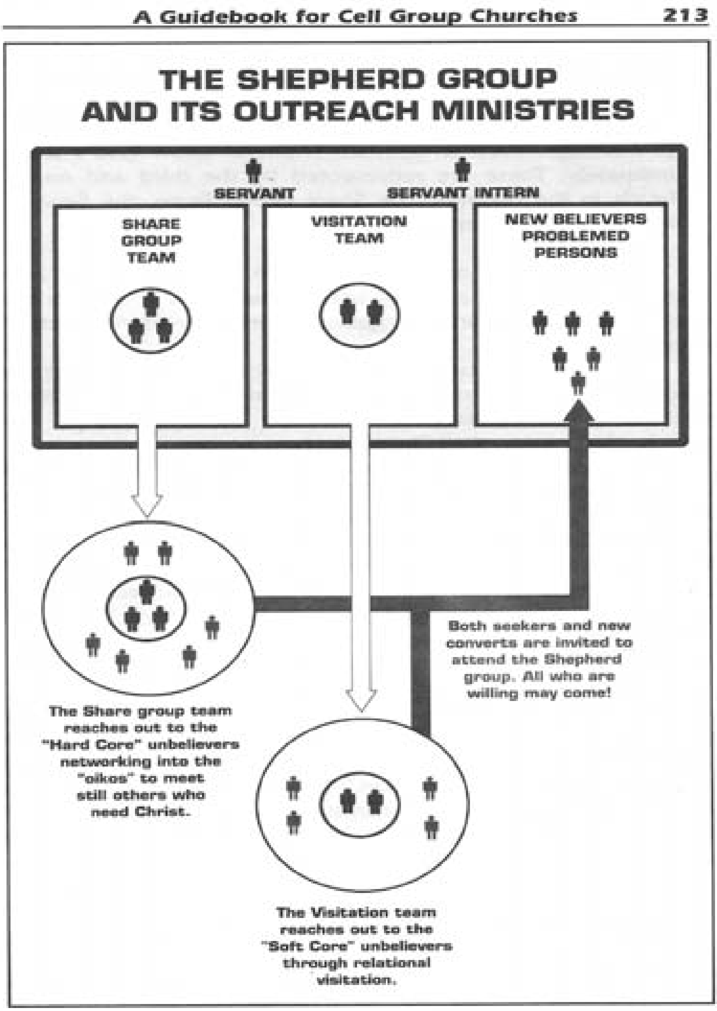

Graf från Neighbour 1990, sid 213.

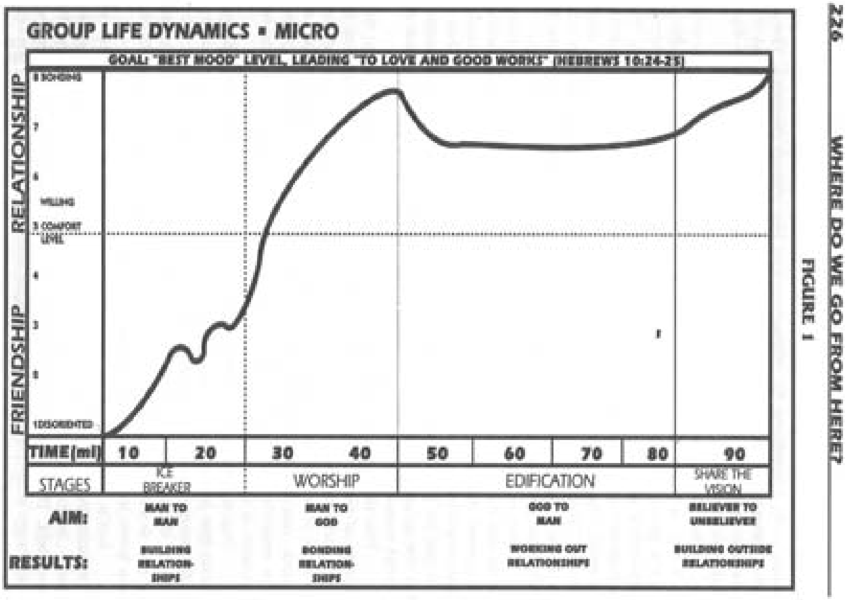

Graf från Neighbour 1990, sid 226

Cellmötet pågår ungefär 90 minuter och består av fyra delar som senare och ofta sammanfattas med ”The 4 W: s”: welcome, worship, word, works. Dessa fyra delar anses konstituerande för ett cellmöte.[78] Neighbour använder dessa fyra ord i upplagan från 2000 men inte ännu i 1990 års upplaga. Där beskriver han cellmötet med orden ”Ice breaker”, ”worship”, ”edification” och ”share the vision” och målsättningen med cellmötet hämtar han från Hebr 10:24 f:

[78] Comiskey 1997, sid 62 anger i sin avhandling tre komponenter som han menar kännetecknar cellen i The Pure Cell Church. De tre komponenterna är ”Seeking God (worship, prayer, lesson)”, ”Developing relationships with one another (ice-breaker, ministry to one another, refreshment time)” och ”Reaching out to non-Christians (friendship evangelism, special cell activity).

> Låt oss ge akt på varandra och sporra varandra till kärlek och goda gärningar, och låt oss inte försumma våra sammankomster, som några brukar göra, utan uppmuntra varandra, och detta så mycket mer som ni ser dagen närma sig.

Det betyder att grafens lodräta axel visar graden av kärlek, goda gärningar och uppmuntran, medan den vågräta axeln visar tidsåtgången.[79]

Den första delen av cellmötet, ungefär 20 minuter lång, ägnas åt välkomnandet, delgivning i vilken var och en deltar och som syftar till att samla cellen och komma varandra närmare. När detta skett ska cellen tillsammans välkomna och lovsjunga sin Herre och Mästare. I grafen avsätts ytterligare 20 minuter för detta och grafen visar hur graden av kärlek, goda gärningar och uppmuntran nu stiger kraftigt.

Den tredje delen ägnas åt uppbyggelsen som avses vara huvudsyftet med samlingen. Under dessa 40 minuter är det tänkt att cellmedlemmarna ska agera som redskap åt den närvarande Jesus i det att de betjänar varandra genom att möta de olika behov som nu framkommit. I den avslutande fjärde delen ägnar man så tio minuter åt att samtala om hur cellen bäst ska kunna agera utåt under veckan som ligger framför.

Grafen återkommer i fem olika versioner. De övriga visar vad som troligtvis händer om man *inte* följer denna ordning. Om man till exempel inte inleder med att komma samman genom delgivning utan direkt med lovsången börjar denna på en lägre nivå av kärlek, goda gärningar och uppmuntran än vad den annars skulle ha gjort. Därmed kommer den inte heller att leda lika långt som i den ideala grafen.[80]

Samma graf används för att beskriva hela den 29 veckor långa cellcykeln. Kurvan ser likadan ut men med fem faser och andra variabler. Den lodräta axeln går från förvirring via trygghet och villighet till starka band i gemenskapen. Den vågräta axeln visar de olika gruppdynamiska faser en liten gemenskap går igenom under det dryga halvåret. Den första fasen kallar Neighbour ”history giving/get

[79] Neighbour 1990a, sid 226.
[80] Neighbour 1990a, sid 228–231.

acquainted”. Den andra för ”affirming/concealing/conflict”. Den tredje fasen för ”goal setting/community”, och den fjärde för ”koinonia/outreach”. Den avslutande femte fasen kallar Neighbour för ”multiplying period”.[81] I anslutning till denna ideala graf visar boken ytterligare fyra likadana grafer som visar vad som händer när saker och ting inte går som planerat.

I den avslutande delen bemöter Neighbour en invändning som säger att denna metod inte alltid leder till önskat resultat. Neighbour argumenterar inte emot detta men anger sex förklaringar ur sin erfarenhet. Dessa är:

> 1. The cells are not based upon a solid theological understanding of why they exist ...
> 2. The pastors who develop cells are using them for the wrong motives ... Growth is never a goal ...
> 3. The Shepherds were not properly equipped ...
> 4. The cells had no zeal for the lost ...
> 5. A most common reason why cell churches stop growing when they reach 25 cells is that no attention has been given to the absolute necessity of providning one Zone Servant for every five groups ...
> 6. Competition with cell life leaks over from the PBD mentality of the leadership. Other organizations compete for member’s time. The cell is the Basic Christian Community, and it should have no competition! [82]

Neighbour beskriver cellmedlemmarna som barn, unga och fäder. Hans tanke är att barn och unga ska växa till fäder och att fäderna ska bistå de yngre genom sitt föredöme. Det material han skrivit är anpassat för denna situation. Han har också skapat ett mönster för hur ett cellmöte bör gå till och motiverat det med hjälp av socialpsykologiska insikter, snarare än bibliska. Han är medveten om att teori och praktik inte alltid går hand i hand och anger därför några tänkta orsaker till detta.

---

[81] Neighbour 1990a, sid 232.
[82] Neighbour 1990a, sid 238.

Neighbours teologiska grund och ideal är hushållet. Detta innehåller i regel barn i olika åldrar, något han tar hänsyn till och understryker i *Where Do We Go From Here?*

IV.A.4. Åldersblandade celler

Det finns stora skillnader också bland de församlingar som karaktäriseras som renodlade cellkyrkor. Den tänkta sammansättningen av cellmedlemmarna är en sådan skillnad. I den så kallade G-12 modellen är ledargruppen inte alls en cell eftersom den aldrig har för avsikt att dela sig. Lärjungarna i en G-12:a har som mål att nybilda celler. Bildandet av dessa celler underlättas av att de i regel är homogena där männen samlas för sig, kvinnor och studenter, ungdomar och barn var för sig. Även andra modeller av den renodlade cellkyrkan har funnit det enklast att bilda homogena celler som kanske till och med samlas på lunchrasten.

Neighbour är inte främmande för homogena grupper men förordar i sitt grundförslag ”intergenerational cells”, åldersblandade celler där familjen tillsammans med den blivande celledaren utgör själva cellkärna. Lorna Jenkins, Auckland, New Zealand har bidragit med fyra kapitel i boken *Where Do We Go From Here?*[83]

I det första av dessa talar Jenkins om barnens ställning i det gamla Israels primärgrupp, hushållet. Hushållet i sin tur tillhörde någon av Israels tolv stammar vilka tillsammans utgjorde Israel. Det fanns med andra ord en gemenskap på flera olika nivåer samtidigt som tog sig uttryck i det vardagliga livet. Det skedde till exempel i sabbatsmåltiden där barnen var i centrum när de inledningsvis välsignades av husfadern genom handpåläggning. I den bibliska miljön anses barn vara en gåva

---

[83] Lorna Jenkins har arbetat mer än 40 år på Nya Zeeland, i Australien, Singapore och i USA Hon har skrivit barn-, evangelisations- och undervisningsmaterial om och för barn. Hon har doktorerat vid Columbia International University på avhandlingen *Children in Small Groups and in the Whole Church.* Hon har skrivit ett femtontal böcker om barn och celler. Hennes hemsida har adressen www.kidsslot.org.nz/Lornabio.html (2005-10-27).

från Gud och Jenkins ägnar ett stort utrymme av kapitlet åt att visa på barnens plats i hushållet, stammen och nationen.[84]

När Jenkins kommer till Nya Testamentet argumenterar hon för barnens roll och betydelse. Hon talar dels om hur barnet Jesus kom som en gåva till oss och om hur han växte upp i en judisk familj. Och dels om hur Jesus mötte barn vid olika tillfällen i evangeliernas berättelser. Hon visar till exempel hur Jesus hade barn hemma hos sig och påminner om att han välsignade de allra minsta. Hon skriver om pojken som tillhandahöll Jesus två fiskar och fem bröd och om hur Jesus uppväckte Jairus dotter. Gud har ett särskilt gott förhållande till barn påstår Jenkins.[85]

Jenkins skriver om barnen:

> He (a child, min anmärkning) cannot earn his right to anything. The Kingdom is given to him freely. The child is also a model for humility in Kingdom living. A child lives essentially in a state of total dependence on others. The only appropriate return he can make to his parents is obedience. Trusting and obeying is his required way of life.[86]

Jenkins fortsätter sin framställning om barnen genom att redogöra för deras ställning i den första kristna församlingen. Petrus citerade på Pingstdagen från profeten Joel och sa att löftena om Anden gäller ”er och era barn”, Apg 2:39. Barnen, fortsätter Jenkins, såg hur de troende samlades i hemmen, de hörde bönerna och deltog i brödsbrytelsen och formades av denna miljö.[87] Jenkins skriver uppfordrande: ”Half-hearted Christians can never inspire a lifetime faith in their child!”[88]

Hon sammanfattar kapitlet i följande sju principer:

---

[84] Neighbour 1990a, sid 181–185.
[85] Neighbour 1990a, sid 187.
[86] Neighbour 1990a, sid 188.
[87] Neighbour 1990a, sid 189.
[88] Neighbour 1990a, sid 191.

1. God intends children to be taught and nurtured within a family setting.
2. The immediate family is supported and surrounded by the extended family and community of faith.
3. Children are capable of spiritual understanding, and can offer acceptable praise and service to God.
4. Children are needed in church community as a challenge and an example of some basic elements of kingdom living.
5. Children learn best through first hand experience and participation. Merely teaching children the right ideas is not enough. The goal is that their lives should be transformed, as they become followers of Jesus.
6. The ultimate goal is full maturity in Christ. (Eph 4:13)
7. The present goal is maturity at the level of the child's development and understanding.[89]

I *Where Do We Go From Here?*1990 finns ytterligare tre kapitel skrivna av Jenkins. Dessa kapitel har rubrikerna ”Children's Cell Group”, “He Set a Child in the Midst” och “Equipping Children's Cell Leaders”. I den andra upplagan av *Where Do We Go From Here?* är dessa kapitel emellertid borttagna. Neighbour skriver att det skett i överenskommelse med henne och uppmuntrar läsaren att ta del av dessa och andra ”excellent tools” på annan plats.[90]

Det första av de tre kapitlen innehåller utdrag ur Jenkins avhandling av allmän karaktär om barnen och deras behov av en god miljö med betoning på den lilla gemenskapen. I det andra kapitlet skriver Jenkins:

> Nevertheless, there is no reason why children should not learn and grow through a cell structured church. Indeed, their learning experiences are likely to be more varied and vital among a small group of totally committed Christians.[91]

[89] Neighbour 1990a, sid 192.
[90] Neighbour 2000, sid 22. Neighbour anger inte skälet till att Jenkins kapitel är borttagna. Det beror knappast på att Neighbour fortsättningsvis kom att undervärdera barnens närvaro. Möjligen kan det bero på att den allmänna utvecklingen kom att gå i riktning mot homogena grupper.
[91] Neighbour 1990a, sid 301.

Jenkins anser att cellmedlemmarna bör prata igenom vilken plats barnen ska ha i cellmötet och även komma överens om ordningsregler för dem.[92] Några celler i Australien, fortsätter Jenkins, låter barnen vara med varannan gång då det är barnens kväll. Andra ordnar med barnvakt vid ett cellmöte av fyra och åter andra låter barnen vara med varje gång men låter barnen bilda en subgrupp under uppbyggelsen. Det finns med andra ord inga bestämda regler för barnens deltagande i cellens möten.

Dock, det finns en regel skriver Jenkins: ”don´t try to entertain them … Do involve them”.[93] Barnen kan delta i måltiden, i bönerna och lovsången, lyssna till berättelserna och ta del av vittnesbörden och de kan själva skapa och framföra drama i något cellmöte.

Om barnen har sin egen cell menar Jenkins att de fortfarande kan följa samma mönster som de vuxna med delgivning, lovsång, uppbyggelse och planering. Jenkins ger förslag på hur barnens samlingar kan varieras så att de inte tröttnar. Om en vuxen deltar ska denne just delta snarare än leda. Kapitlet avslutas med att Jenkins stryker under vikten av att den vuxne är känslig för situationen, lär känna barnens föräldrar och är vaken för de tecken ett barn uppvisar.

I Jenkins tredje kapitel ”Equipping Children´s Cell Leaders” beskriver hon hur cellmedlemmar som vill tjäna barn samlas under en helg och innehållet i denna helg. I en av sessionerna beskrivs hur Jesus handlade i den lilla gemenskapen. En sådan samling omkring händelsen där Jesus tvättar lärjungarnas fötter kan se ut så här:

Points to emerge:

1. Jesus taught by action: v. 1–5
2. Jesus taught by answering their questions: v. 6–11
3. Jesus taught by explanation: v. 12–15
4. Teaching must result in action: v.16–17
5. Jesus knew the members of his group: v. 18
6. Jesus was preparing them and interpreting for them a coming life experience: v. 19–20

[92] Neighbour 1990a, sid 302.
[93] Neighbour 1990a, sid 305.

> *Discuss*:
> What was the style of leadership Jesus demonstrated?
> Could Jesus have taught these lessons just as well in a classroom setting?[94]

Den helg Jenkins föreslår i detta kapitel börjar på lördagen klockan 09.30 och slutar efter klockan 21.00. Därtill kommer ytterligare två samlingar på söndagen. Dessa äger rum efter överenskommelse.

Det finns även ett kapitel med rubriken ”Cell Groups for Teenagers”, skrivet av Neighbour själv. Neighbour berättar om hur hans båda söner på ett särskilt sätt engagerade sig för ungdomar i Houston. När Neighbour kom tillbaka till Houston från sin första vistelse i Singapore 1977, fann han The People Who Care mer eller mindre upplöst i sina beståndsdelar. Han tog sig emellertid på nytt an församlingen som då bestod av ett 70–tal medlemmar. Den äldste sonen flyttade från Dallas till Houston och började tillsammans med pappa Ralph bilda celler, men bland tonåringar. Tillsammans med den äldre och mer erfarne Jimmy Dorell började de arbetet.[95]

Filosofin var enkel: ”we would treat every teenager as a minister, and equip them for that work”, skriver Neighbour.[96] Ungdomarna samlades för cellmöte på söndagskvällarna och efteråt kom de från sina olika cellmöten till en gemensam samling med mer lustbetonade aktiviteter. De hände också regelbundet att de for iväg till någon gård över helgen, vilket betydde mycket för ungdomarna.[97]

Neighbour har inledningsvis betonat det enskilda hushållets plats och betydelse genom att införliva alla åldrar i cellens gemenskap. Men en cell lever aldrig isolerad utan ingår i den större gemenskapen. Därmed lämnar jag *communio* perspektivet och går över till att beskriva hur Neighbour ser på *congregatio.*

---

[94] Neighbour 1990a, sid 315.
[95] Neighbour 1990a, sid 331.
[96] Neighbour 1990a, sid 332.
[97] Neighbour 1990a, sid 333 f.

IV.B. DEN CELLSTRUKTURERADE FÖRSAMLINGENS ORGANISATION

När Neighbour beskriver den cellstrukturerade församlingen skriver han inledningsvis:

> There are three words beginning with ”C” which summarize the cell group church: cells, congregations and celebrations. The most important of the three is the Cell. For those who are conditioned to think of the congregation as the focal point of church life, this will require radical adjustment.[98]

Neighbour har redan tidigare i sin bok antytt detta radikala sätt att betrakta församlingen när han skrev: ”Cell group churches are not to be seen as Pentecostal or charismatic, but as *biblical*.”[99] Detta är, menar Neighbour, svårt att ta till sig eftersom särskilt den reformerta kyrkohistorien utvecklat en kongregationalistisk syn på församlingen där mycket kretsar kring den oftast anställde pastorn.

> One of the greatest struggles of those wishing to make the transitioning from PBD church life to cell church life involves this shift in thinking: *the cell is the church, and the church is the cell.* It is the basic building block of the larger community called “local church”. There must be no competition with it – none at all! Everything in the citywide structure must exist for the cells, be operated *by* the cells, and must strengthen the *life* of the cells. As in the human body, the life of the church is *in the cells*.[100]

Dessa celler har i olika sammanhang många olika namn som ”Touch groups”, ”Cell Groups”, ”Grupos de Amor”, ”Life Groups” eller ”Friendship Groups”. Benämningen på dessa celler, menar Neighbour, har mindre betydelse. Han föredrar själv att kalla dem ”Shepherd Groups” eftersom begreppet herde är djupt rotat i Skriften, till exempel i 1 Petr 5:1–4, och eftersom cellen är den plats där människor får föda,

---

[98] Neighbour 1990a, sid 197.
[99] Neighbour 1990a, sid 35.
[100] Neighbour 1990a, sid 68 f.

växer till och utrustas för tjänst. Människorna i en cell utvecklar en djup gemenskap och tar ansvar för varandra. Cellen ”forms a community where believers are called to be totally accountable to each other, and where they can be totally transparent with one another”.[101]

De grundläggande behoven möts i cellens gemenskap och därför behöver inga anställda anordna andra aktiviteter för att möta dessa. Program som tävlar med livet i cellen kommer snarast att splittra medlemmarnas gemenskap och därför motverka tillväxten i cellen.[102]

Neighbour menar att det är möjligt att återgå till det mönster som finns återgivet i Apg 2:42–46, där det berättas att de första kristna troget höll fast vid apostlarnas lära och gemenskapen, vid brödsbrytelsen och bönerna. Han konkretiserar detta påstående ytterligare genom att säga att alla ”one another” ställen i Nya Testamentet blir levande först i den lilla gemenskapen.[103]

En cell lever aldrig självständigt. Den bildar dels egna subgrupper, något jag ska återkomma till, och dels är den integrerad i en större gemenskap, från vilken den får och ger liv. Här avgränsar Neighbour sig i förhållande till ”House churches” av olika slag. Dessa består ofta av grupper om 15–25 människor som också de samlas i hemmen, men sällan eller aldrig ingår i något större sammanhang.[104]

Neighbour utgår från 1 Joh 2:12–14 där aposteln talar om andliga barn, ungdomar och fäder. Det senare inkluderar självklart även mödrar. Han ser hur dessa lever i en och samma cell på samma sätt som ett hushåll innehåller alla åldrar och förespråkar åldersblandade celler.[105] Det betyder att det finns plats för barn, ungdomar och vuxna i varje cell. Förutom celledaren finns i varje cell även en blivande celledare, en förberedelse för cellens delning.

---

[101] Neighbour 1990a, sid 198.
[102] Neighbour 1990a, sid 198.
[103] Neighbour 1990a, sid 197.
[104] Neighbour 1990a, sid 203. För mer information om House Churches hänvisar Neighbour till Banks, Robert and Julia, *The House Church*, Australia: Albatross Books (årtal okänt).
[105] Detta är viktigt för Neighbour, eftersom han talar om hur barn växer till ungdomar, ungdomar till vuxna och blivande celledare blir celledare. Det är en del av cellens uppdrag att fostra medlemmarna, något som jag ska återkomma till.

Varje cell ingår således i en större gemenskap och hur denna är organiserad ska jag behandla i det följande.

IV.B.1. Congregatio

”Cells usually grow from 7 or 8 persons to 12 or 15 in 4 to 6 months. They then multiply into two cells,” skriver Neighbour.[106]

När antalet celler blir fem bildar dessa en större gemenskap. I *Where Do We Go From Here?* från 1990 skriver Neighbour: ”Approximately five Shepherd groups are clustered and guided by un unpaid worker called a ’zone servant’”. Denne zone servant har tidigare varit celledare.[107] Fem sådana cluster om fem celler vardera det vill säga ungefär 25 celler sammanlagt benämns för en congregation och varje congregation leds av en zone pastor.[108]

När Neighbour beskriver hur celler och congregations mångfaldigar sig påpekar han att ledarna är jämställda med övriga kristna. Han kallar dem visserligen för ”äldste” men med orden: ”Here the elder is one among equals, but loved and respected for the spiritual maturity which provides direction for younger servants.”[109] Det är mognaden som kvalificerar dem till att vara zone servants eller zone pastors.

Neighbour skriver emellertid att dessa congregations sällan består av fler än 175 personer.[110] Han använder med andra ord ordet congregation även innan det blivit 25 celler. Dessa congregations fortsätter att mångfaldiga sig. När två, tre eller flera congregations vuxit fram

---

[106] Neighbour 1990a, sid 204.

[107] Neighbour 1990a, sid 195. Siffran fem är här teoretiskt tänkt eftersom sex celler bildar två nya gemenskaper. I praktiken består gemenskapen därmed av tre till sex celler. Antalet celler i denna typ av gemenskap varierar dessutom mellan olika cellstrukturerade församlingar. Neighbour använder i 1990 års upplaga inte någon beteckning för fem celler utan talar endast om att de leds av en zone servant eller zone shepherd. I 2000 års upplaga benämns ledaren för fem celler Zone Supervisor eller Coach och de fem cellerna för en Subzone, se Neighbour 2000, sid 232.

[108] Neighbour 1990a, sid 195.

[109] Neighbour 1990a, sid 205.

[110] Neighbour 1990a, sid 204. 25 celler med tio medlemmar i varje blir 250 personer.

fortsätter Neighbour att kalla dem var för sig och tillsammans för congregation, även om jag tycker mig förstå att han i det senare fallet lika gärna använder ordet ”Cell Church”.

I större cellstrukturerade församlingar utgör de olika zonpastorerna en ledningsgrupp. De utgör ”the superstructure”, vilket betyder att de tillsammans organiserar olika stödsystem för cellerna. De ansvarar för den pastorala ledningen av församlingen, ser till att material finns tillgängligt och så vidare. De ansvarar vidare för de celebrations som anordnas gemensamt för alla celler. Neighbour beskriver dessa som ”city-wide meetings”.[111]

När en eller flera congregations uppstår ersätter den inte cellen. Cellen är och förblir hela tiden i systemets mitt. Tillväxten sker alltid från kärnan och utåt.

Det är inte heller tänkt att någon ska kunna gå med i en congregation utan att vara medlem i en cell, utan det enda sättet att vara med i den cellstrukturerade församlingen är just genom att vara medlem i en cell.[112]

Han ger följande exempel på vad som kan ske när en congregation kommer samman:

> **Equipping Events**
> ”Getaways” combining fellowship and Bible study taught by gifted man or woman
> **Special Evangelistic Activities**
> Banquets, Parties, Films, Proclamation, Speakers, open Air Events, Planting New Cells
> **Worship and Praise**
> Public Meetings, led by Shepherd Groups, Singing, Testimonies, Children’s Activities, Message by Ministry Team Leadership
> **Community Projects**
> Caring for aged, Rap Sessions for teens on Drugs, Assisting Families in Crisis, etc
> Christian Action
> Challenging Local Anti-Christian Ordinances, Working Against Pornography, etc [113]

[111] Neighbour 1990a, sid 196.
[112] Neighbour 1990a, sid 204.

Men han tillägger att det kan se väldigt olika ut på olika platser. I Singapore möts till exempel församlingen eller församlingarna varje vecka. I Sydkorea eller på Elfenbenskusten är församlingarna så stora att de sällan eller aldrig möts tillsammans.

De samlingar i vilka alla celler möts kallar Neighbour för celebrations. Han skriver att ”These are ’events’, not services …”

Neighbour berättar att dessa samlingar inte är så strikt begränsade i tid eller liturgi som traditionella gudstjänster utan kan dra ut på tiden så att det kan vara lämpligt med en paus för servering. Samlingarna innehåller sång och musik som är anpassad till sin samtid. Predikan eller undervisningen kan gärna pågå upp till en timme och det finns i regel plats för vittnesbörd och förbön, där människor kan ”accept the Lord as Savior”.[114]

Den cellstrukturerade församlingen kan utformas på olika sätt. När Neighbour först skrev *Where Do We Go From Here?* fanns inte kapitlet ”Structural Options for the Cell Church” med. Det tillkom i den andra upplagan år 2000. Detta visar på en förändring.

Jag vill här visa på de fyra olika modeller som Neighbour redovisar i upplagan från 2000, detta därför att det så tidigt framgår att terminologin inte en gång för alla fixerats, sannolikt därför att Neighbour varit medveten om att det finns olika modeller. De fyra varianterna benämns The 5 x 5 Structure, The Interest Group structure, The Groups of 12 Structure (G 12) och The Department Model. Jag ska kort presentera dem var för sig.

Neighbour inleder med orden:

> There are several successful ways to structure a cellchurch. Each structure shares the common elements of cell, congregation and celebration. Each one has been effective in equipping Christians for ministry and reaching unbelievers. All holds to a similar set of

[113] Neighbour 1990a, sid 204.
[114] Neighbour 1990a, sid 206 f.

> values, stressing that all Christians are ministers /.../ Each structure has a unique strategy for growth and oversight.[115]

Den första som kallas 5x5 har sitt namn av att fem celler bildar en subzon och fem subzoner bildar en zon.[116] Fem zoner bildar i sin tur ett distrikt och så vidare. Det går att infoga ytterligare mellanled vid behov. Detta är det klassiska system som pastorn Yonggi Cho använde sig av när församlingen i Seoul cellstrukturerades. Denna modell används också av Elim Church i El Salvador, en församling med 110 000 medlemmar.[117]

Cellerna i denna struktur är i grund åldersblandade, inte homogena, även om det mer undantagsvis är möjligt även med homogena. Det kan bildas särskilda celler för barn, studenter eller till exempel för människor med gemensamma handikapp.[118]

Denna grundläggande modell återfinns enligt Yonggi Cho och Neighbour i 2 Mos 18 och bygger på Jethro-modellen. När man läser detta kapitel finner man emellertid att Jethro satte ledare över 10, 50, 100 och 1 000 personer, *inte* 10, 50 och 250 eller 1 250.[119]

I upplagan från 1990 talade Neighbour om att “five Shepherd groups are clustered and guided by un unpaid worker called a ’zone servant’” men han hade ingen direkt benämning på denna mindre gemenskap. I upplagan från 2000 har terminologin utvidgats så att det heter:

> It is called the ”5 x 5 structure” because of the way it groups multiplying cells together to form Subzones. An overseer (often called Zone Supervisor or coach) serves up to five Shepherd Group leaders.[120]

---

[115] Neighbour 2000, sid 231.

[116] Orden subzon och zon kommer sig av att Chos sätt att organisera församlingen var geografiskt betingat. Zonen var ursprungligen ett geografiskt område. De flesta cellstrukturerade församlingarna är inte emellertid inte geografiska, utan relationella.

[117] Neighbour 2000, sid 231.

[118] Neighbour, sid 234.

[119] Församlingen på Elfenbenskusten följer strikt Jethro-modellen med ledare över 10, 50, 100 och 1 000. Det betyder att antalet celler på de olika nivåerna inte i sig är avgörande för utbyggnaden av den cellstrukturerade församlingen. Däremot kan det ha pastorala följder. Det är skillnad att på att vara pastor för 100 personer eller 250 personer.

[120] Neighbour 2000, sid 232.

Här har fem celler fått beteckningen subzone och leds av en ”overseer”, ”Zone Supervisor” eller ”coach”.

I upplagan från 1990 använde Neighbour ordet congregation när han talar om 25 celler med en Zone Pastor som ledare. Beteckningen congregation finns kvar i upplagan från år 2000 men här använder han även ordet ”zone” synonymt med congregation. Han skriver vidare:

> When there are five zones, these cluster to form a district, led by a District Pastor, who form a part of the Senior Pastor Ministry team.[121]

Neighbour har med andra ord skjutit in en nivå ytterligare, the District, vilket samtidigt visar hur expansiv cellstrukturen är och terminologin kan skifta.

Det betraktas som nästintill avgörande att systemet kontinuerligt får fram nya ledare, inte minst till subzonen. Neighbour skriver att om ”the ratio of five cells to one Zone Supervisor is not maintained, the lack of mentoring and supervision can cause serious problems”. När församlingen vuxit till 25 celler behövs en anställd.[122]

Neighbour menar vidare att varje cell behöver följa några principer. Dessa principer är att det finns material för självstudier som hjälper den enskilde att förkovra sig i kunskap och färdigheter, att varje celledare fostrar blivande celledare och att cellen aktivt utövar evangelisation.[123]

Denna första modell är den vanligaste bland de cellstrukturerade församlingarna idag.[124]

Nästa modell The Interest Group Structure kan förstås som en vidareutveckling av 5x5 strukturen. I dessa celler utrustas medlemmarna på sedvanligt sätt och blir efterhand andligt mognade människor, så de kan tjäna som föredömen för de yngre. Dessa fäder och mödrar inriktar

---

[121] Neighbour 2000, sid 232. Vad som är skälet bakom denna utveckling är oklart men Neighbour har i upplagan från 2000 skjutit in ytterligare en nivå i organisationen vilket kan förklara förskjutningarna i terminologin.

[122] Neighbour 2000, sid 234.

[123] Neighbour 2000, sid 234.

[124] Neighbour 2000, sid 234.

sig nu även på att bilda intressegrupper tillsammans med människor som ännu inte kommit till tro. Det kan vara grupper för sörjande, nyskilda, motorintresserade et cetera.[125] Dessa intressegrupper, som alltså är homogena, möts under tio veckor och avslutar eller rättare sagt fullbordar sin gemenskap tillsammans med hela cellen. Gruppen ges i samband med denna avslutning möjlighet att fortsätta som en dottercell samtidigt som den ursprungliga modercellen består utan att behöva delas. Fördelen med denna modell är att den ursprungliga cellen inte behöver delas, utan att man i stället bildar nya celler och låter modercellen bestå.

Neighbour citerar Christian A. Schwarz som i sin undersökning under åren 1994–96 visat vikten av gåvobaserad tjänst, det vill säga att varje cellmedlem får utlopp för just sina gåvor.

> God sovereignly determines which Christians should best assume with ministries. The role of church leadership is to help its ministries to identify their gifts and to integrate them into appropriate ministries.[126]

Det är dessa gåvor som ska komma till användning när cell-medlemmarna bildar intressegrupper.

Neighbour varnar dock för att gå för snabbt fram därför att om intressegruppen ska fortsätta krävs mognade kristna för att övergången från intresse- till cellgrupp ska kunna förverkligas. Utvidgningen från 5x5 strukturen till Interest Group Structure är enligt Neighbour relativt enkel att genomföra om modercellerna är geografiska.[127]

Denna modell kan också användas som en övergång till G-12 modellen.

---

[125] Neighbour 2000, sid 237.

[126] Schwarz 1996, sid 24. Citatet återfinns hos Neighbour 2000, sid 237. Schwarz talar om Natural Church Development, tankar som Neighbour år 2000 tagit in också i sin teologi. Les Brickman som samarbetat med Neighbour har år 2004 gett ut boken *Natural Church Development and Cell Church – friends or foes?* där han kombinerar de två tänkesätten. Brickman har därigenom ytterligare utvecklat dessa tankar. Den svenska motsvarigheten till Natural Church Development är Naturlig Församlingsutveckling (NFU) och återfinns under adressen www.naturligforsamlingsutveckling.se (2006-11-01).

[127] Neighbour, sid 238.

Pastor César Castellanos började också han med 5x5 strukturen, men utvecklade denna på så sätt att varje cellmedlem uppmanades att bilda nya celler i stället för att invänta en delning av eller mångfaldigandet av befintliga celler. När en medlem bildat en ny cell kallas denne för ”lärjunge” och blir kvar i sin ursprungliga cell som snart kommer att bestå av tolv lärjungar. Den ursprungliga cellen permanentas och byter namn till A Group of Twelve. Neighbour citerar Castellanos:

> I began to see Jesus´ ministry with clarity. The multitudes followed, but He didn't train the multitudes. He only trained 12, and everything he did with the multitudes was to teach the 12. Then the Lord asked me another question: If Jesus trained 12, should you win more than 12 or less than 12? [128]

I G-12 modellen räknas med andra ord alla som potentiella ledare och varje celledare förväntas leda sina medlemmar på ett sådant sätt att de i sin tur kan bilda egna grupper. Det betyder i praktiken att den som bildat en ny cell, en öppen eller evangelistisk cell som den också kallas, deltar i tre grupper av celler. För det första i den ursprungliga cellen som blir en G-12:a och där personen i fråga benämns en lärjunge. För det andra i den nya cellen, där han är celledare och för det tredje, när dessa cellmedlemmar i sin tur bildar celler samlar han på sig en egen G-12:a. Den förste personen blir på ett naturligt sätt ansvarig för den växande gemenskapen. Denne blir ”overseer” skriver Neighbour.[129] G-12 modellen är med andra ord starkt inriktad på tillväxt och ledarskap, en ledarstruktur som inte tävlar med cellerna.

G-12 modellen kräver inga subzoner, zoner eller distrikt, ingen hierarkisk byggnad. Modellen är ett nätverk där människor hela tiden umgås med varandra. Modellen är som gjord för den spanska kulturen, skriver Neighbour.[130]

---

[128] Neighbour 2000, sid 239. Neighbour hänvisar till Comiskey som i sin tur återgett ett muntligt uttalande av Castellanos i boken *Groups of Twelve*. I sak överensstämmer uttalandet med vad Castellanos själv berättar i sina böcker.

[129] Neighbour 2000, sid 239.

[130] Neighbour 2000, sid 240.

Den fjärde typen av cellstrukturerade församlingar har utvecklats i Abidjan på Elfenbenskusten av pastorn Dion Robert. Han är son till en häxdoktor från en liten by på Elfenbenskusten.[131] Han blev en bekännande kristen och grundade församlingen Eglise Protestante Baptiste Oeuvres et Mission Internationale (EPBOM). Församlingen växte sakta fram till år 1984, då cirka 400 medlemmar, men har idag mer än 150 000 medlemmar.

Neighbour menar att den enorma tillväxt som kom att äga rum hade tre orsaker. Den första var att Dion bildade celler, den andra att cellerna gjordes homogena. Det finns nämligen fem kategorier av celler: för kvinnor och män var för sig, för barn, för yrkesverksamma och för studenter. Den tredje orsaken, menar Neighbour, var att han inrättade ”departments”, som gjorde att han plötsligt hade en fullt utvecklad cellkyrka. 1987 bestod församlingen av 5 214 medlemmar i 232 celler och med jämt pågående tillväxt har han år 2000 en församling med över 120 000 medlemmar men Dion tror själv att de ännu är fler. Ledningen har helt enkelt inte fått in alla rapporter.[132]

I varje cell finns en celledare och tre blivande celledare, så kallade lärjungar. Dessa utgör själva cellkärnan. Sedan finns det cellmedlemmar och nykristna och slutligen gäster. För varje slag av grupp finns särskilda träningsprogram så att alla ska kunna göra tjänst.

Cellmedlemmarnas tjänst sker i och genom de olika ”departements” som inrättats och som fått ge namn åt modellen. De är i grund tre huvuddepartement med ett antal underavdelningar. De tre huvuddepartementen är för hjälptjänster (Ministries of Help), för cellerna (Central Ministries) och särskilda tjänster (Specialized Ministries). Till den första kategorin räknas tjänster som självård,

---

[131] I den andra huvuddelen av denna avhandling, kapitlet ”Framväxten av The Pure Cell Church” och avsnittet ”Fem exempel” berättar jag mer om uppkomsten av denna församling.

[132] Neighbour 2000, sid 242 f. Les Brickman har sedan dess gjort en grundligare undersökning av församlingen på Elfenbenskusten och nått ett utförligare resultat. Brickman menar att församlingen är ”values-driven”, den har ”functional structures” och ”answers to life’s questions”. Neighbours slutsatser är inte felaktiga, men missvisande, eftersom det inte räcker med funktionella strukturer. Strukturerna behöver fyllas med värderingar, idéer och visioner, något som Neighbour knappast skulle förneka.

äktenskapsrådgivning, fängelsebesök, sjukhusbesök etc. Det andra departementet har underavdelningar för cellerna (Cell Department), evangelisation, kvinnor, barn, undervisning, konferenser och arbetslag för församlingsplantering. I den tredje huvudavdelningen återfinner vi avdelningar som sekretariat, ekonomi, massmedia etc. Eftersom alla cellmedlemmar förväntas arbeta i och genom dessa avdelningar uppstår en dynamik mellan cellen och avdelningen, mellan den lilla gemenskapen och den stora, den dynamik som kännetecknar alla cellstrukturerade församlingar.[133]

Neighbour håller härmed inte fast vid The Cell Group Church som den *enda* modellen. Samspelet mellan de olika nivåerna cell, congregation och celebration har inte ändrats, men utformningen kan se olika ut. I en fullt utbyggd cellkyrka kommer ledarskapet från de egna leden och det är också dessa som anger inriktningen på församlingens fortsatta utveckling. Kvar står emellertid det faktum att cellen är i centrum och att ledarskapet ska sörja för cellmedlemmarnas kvalitativa och kvantitativa tillväxt, något som blir tydligt i nästa avsnitt om lärjungaskap.

IV.B.2. Lärjungaskap

I den första upplagan av boken *Where Do We Go From Here?* berättar Neighbour om hur det ska gå till att utrusta gruppmedlemmarna. Avsikten är att det sätt han presenterar ska börja tillämpas1991, det vill säga ett år senare, och vara fullt färdigt 1992.[134]

---

[133] Neighbour 2000, sid 245.

[134] Comiskey konstaterar i sin avhandling att bland de renodlade cellkyrkorna ”there is uniformity of lesson material. All of the cell leaders cover the same lesson plan. The lesson might be a summary of the Sunday message (Cho’s church) or four carefully designed application questions that follow the Sunday morning passage (Stockstill’s church). As we will see … all of the cell-based case study churches in Latin America developed their lessons based on the pastor’s weekly message. Comiskey 1997, sid 64 i min utskrift. (Se också www.cellchurchsolutions.com/articles/dissertation/CellChurchStrategy.html (2006-11-02).

Tanken är att varje inkommande nykristen ska växa från sitt andliga barnstadium till att bli en ungdom och en andlig förälder. Därför är Neighbours material anpassat till denna tanke.

> At that time, nothing was in print to walk a new convert through the steps of moving from a "little child" to a "young man" to a "father" (1 John 2:12–14). My skills in writing programmed learning materials, developed under the tutoring of Avery Willis years before, motivated me to write *The Year of Equipping* modules. Everything I wrote was carefully tested over four years through several generations of converts, revised after each cycle. It is the most important contribution I will ever make to the cell church movement.[135]

Strategin med Target Group Evangelism har här tillförts en ny dimension där det inte längre bara handlar om evangelisation genom smågrupper, utan att även fortsättningsvis följa dem som kommer till kristen tro.

I den första upplagan hänvisar Neighbour till ett samtal han haft redan 1970 med några författare av söndagsskolmaterial. I USA går även vuxna i Sunday School. Ingen av dem kunde redovisa i vilken ordning materialet skulle användas eller vad kurserna skulle leda till.[136]

Därefter redogör Neighbour för vad han menar vara den nykristnes grundläggande behov och redovisar hur de ska mötas. Behoven är att lära känna de värderingar som ligger till grund för det kristna livet, livet i den kristna gemenskapen, det vill säga först i cellen, och att få en förståelse av Jesu Kristi närvaro. Neighbour fortsätter med att säga att det inte behövs några klassrum eller att den pedagogik som utövas där är otillräcklig.[137]

Neighbour skriver: ”If you are going to talk about C and D, it's necessary to first introduce A, and then B. Otherwise, the learner will not know what you are talking about”.[138]

---

135 Neighbour 2000, sid 16.
136 Neighbour 1990a, sid 360.
137 Neighbour 1990a, sid 360 f.
138 Neighbour 1990a, sid 359.

> Yet future leaders do not arise magically. They are developed. Unless pastors expand their vision of ministry beyond doing the ministry to equipping ministers, the cell vision will only be a pipe dream. If the vision is to expand and multiply many times, pastors must expand their vision even more. They must take the step from equipping others to developing a system that consistently equips every member for ministry. I call this a *taxonomy*.[139]

Det gäller därför att bygga upp en ordning som förmedlar innehållet, en taxonomi, ett integrerat system.[140] Neighbour har skrivit material och sorterat in det under samlingsnamnet The Year of Equipping. Detta utgör en väsentlig del av hans taxonomi.

Vid tiden för utgivningen av *Where Do We Go From Here?*1990 finns det material som ska utrusta varje cellmedlem färdigt och ordnat. *Journey Guide* och *The Arrival Kit* har åren 1992 respektive 1993 som utgivningsår i de uppgifter jag fått från Neighbour, men de har funnits tidigare, åtminstone som arbetsmaterial eftersom de är omnämnda i boken från 1990.[141]

Hela programmet illustreras som en tågresa från A till B med olika stopp. Syftet är att nya kristna ska bli fasta i den kristna tron och utrustade för tjänst. Neighbours tanke är att hela församlingen på alla sätt ska bistå cellmedlemmarna i detta avseende. Därför anordnas särskilda seminarier för dessa, varje cellmedlem får en handledare och ett material att hålla sig till. Det som förmedlas är avsett att tillämpas i cellen och dess gemenskap.

Den litteratur som tillhandahålls 1990 ser ut på följande sätt:

Incoming members	*Spiritual Gifts Inventory*
	Journey Guide

---

[138] Neighbour 1990a, sid 360.
[138] Neighbour 1990a, sid 360 f.
[139] Neighbour 1990a, s 359.
[140] Ordet kommer från de grekiska orden *tazis* (ordning) och *nomia* (lagmässigt förmedla). *SAOL* använder ordet systematik som svensk synonym för taxonomi.
[141] Neighbour 1990a, s 358 och 360.

”Little children”	*The Arrival Kit*
	Cover The Bible
“Young men”	*Knocking On Doors, Opening Hearts*
“Fathers”	*Touch Basic Training*
	The Way Home

De två första häftena kan sägas utgöra en inventering av den enskilde cellmedlemmens förutsättningar och behov. Boken *The Arrival Kit* behandlar de värden, principer och normer som anses viktiga. Boken, som den enskilde studerar, innehåller övningar och uppgifter och varje vecka avslutas med ett samtal med handledaren. *Cover The Bible* är en översikt av bibelns böcker och studeras parallellt med *The Arrival Kit.* Den är en genomgång av hela Bibeln i fem-minuters avsnitt och löper parallellt med det ovan nämnda materialet. Neighbour använder sig av en metafor. Han liknar resan vid en tågresa där två rälsar löper parallellt och tåget gör stopp vid olika stationer, varom mer nedan. *Knocking on Doors* är ett material där cellmedlemmar lär sig att presentera evangelium för intresserade och *Touch Basic Training* ett material där fäderna lär sig att bilda grupper med dem som ännu inte tror. *The Way Home* är en studieplan för intresserade.

Efter det första året är det möjligt att fortsätta med celledarutbildning och för det ändamålet skrev Neighbour:

Shepherd Intern[142]	*The Shepherd’s Guidebook*

The Shepherd´s Guidebook består av fem delar. Den första behandlar celledarens liv och livsstil. Den andra behandlar delen celledarens uppdrag och uppgifter. I den tredje delen beskriver Neighbour hur en cell är tänkt att fungera. Här finns en betoning på cellmedlemmarnas möte med Gud och kritiska ögonblick i cellens liv och gemenskap. Den fjärde delen består av tolv utkast för hur ett cellmöte kan se ut och den femte delen innehåller några blanketter för överenskommelser, planering och utvärderingar.

[142] Shepherd Intern kommer i den svenska texten att översättas med Blivande Celledare.

Tio år senare, när den andra upplagan kommer ut 2000, har en del förändringar inträffat.[143] På ett år går den nye medlemmen igenom följande material:

Incoming members	*Welcome To Your Changed Life*
	Journey Guide
”Little children”	*New Believer's Station*
	The Arrival Kit
“Young men”	*Sponsor's Guidebook*
	Touching Hearts Guidebook
	Handbook for Succesful Living[144]
“Fathers”	*Building Bridges – Opening Hearts*
	Building Groups– Opening Hearts
	Buildning Awareness – Opening Hearts

Materialet i de böcker som cellmedlemmarna tar till sig är indelat i veckor och dagar och ”around the concept of interactive Daily Growth Guides”.[145] *Spiritual Gifts Inventory* har ersatts med *Welcome To Your Changed Life* och *New Believer's Station. New Believer's Station* används under fem veckor där varje vecka är uppdelad på fem avsnitt. De dagliga avsnitten tar ungefär 15 minuter i anspråk och när cellmedlemmen gått igenom veckans självstudier möter hon eller han sin handledare för att samtala om processen. Till *New Believer's Station* och *The Arrival Kit* finns därför en avdelning med utkast för dessa samtal. I den första upplagan av *Where Do We Go From Here?* är detta samtal en del av cellmötet, i den andra är det skilt från detta.

Det är värt att lägga märke till att Neighbour förstärkt handledarskapet genom att skriva *Sponsor's Guidebook.*

Knocking On Doors har utgått och ersatts med *Touching Hearts Guidebook. Knocking On Doors* var präglad av Neighbours tidigare, mer individuella och tekniska sätt att evangelisera, medan den senare mer

[143] Denna förändring är genomförd redan 1996, vilket framgår av *Cell Church – a Magazine for the Second Reformation*, vol 5, number 2, spring 1996.
[144] Tidigare *The Way Home in NIV.*
[145] Neighbour 2000, sid 335.

betonar evangeliets innehåll och den process det är att komma till tro. *Handbook for Succesful Living* motsvarar *The Way Home*.

Mest iögonfallande är att *Touch Basic Training* som skrevs redan 1980 har ersatts av en trilogi, *Building Bridges – Opening Hearts, Building Groups – Opening Hearts* och *Building Awarenes – Opening Hearts*. Trilogin är tänkt att hjälpa cellmedlemmarna att bilda nya grupper.

Vid utbildningen av celledare används följande material:

Shepherd Intern	*The Shepherd´s Guidebook*
	The Cell Leader Intern Guidebook[146]
	Ordering Your Private World

The Cell Leader Intern Guidebook är själva kursplanen. Den består av åtta seminarier. Dessa seminarier syftar till att varje celledare ska förstå sitt sammanhang, sin roll och tränas för sitt uppdrag. De åtta samlingarna har rubrikerna: Cell Churches, The Cell Agenda, Worship in The Cell, Edification in The Cell, Stages in Cell Group Life, Evangelism in Cell Life, Leadership in The Cell och Prayer in The Cell. Kursledaren bör använda sig av *Cell Leaders Interns Trainer's Guide,* ett ledarmaterial sammanställt av Neighobur.

The Shepherd's Guidebook fungerar som en läsebok, men också som en uppslagsbok som celledaren kan återvända till. *Ordering Your Private World* är inte skriven av Neighbour utan av Gordon MacDonald. Boken handlar om att leva ett liv i balans. Den består av fem delar benämnda Motivation, Use of Time, Wisdom and Knowledge, Spiritual Strength och Restoratation. [147]

---

[146] Boken är ett resultat av den utbildning som ägde rum i Sydafrika efter Neighbours besök 1993. Den är en sammanställning av Neighbours *The Shepherds Training Manual* och *Cell Leader´s Guidebook.* Den senare sammanställd av Ong Swee Geok och materialet *The Home Group* sammanställt av den sydafrikanske pastorn Ed Roebert. Boken innehåller även material av Bill Beckham, Eugene Seow, Dion Robert och Jim Egli.

[147] MacDonald var President of Inter-Varsity Christian Fellowship i USA. Han har skrivit ett antal uppmärksammade böcker. *Ordering Your Private World* kom ut 1984 och har översatts till svenska under rubriken *Ordning i din inre värld.* Den utkom 1989 på HFs förlag.

Neighbour skriver att ”we must change the word ’teaching’ to ’apprenticing’. There are very few things we actually do unless we work with someone who both informs and demonstrates for us.”[148] Varje cellmedlem har till en början ”a sponsor”, fortsättningsvis kallad handledare. Tanken är att cellmedlemmen gör resan från A till B tillsammans med sin handledare.

Neighbour stannar inte vid detta material utan låter det ingå i ett större sammanhang. Han förordar därför ett antal helger under vilka de båda, lärlingen och handledaren, kan intensifiera sina samtal. Han skriver:

> Most training in the church is spread over many weeks, using one–hour sessions attached to a worship service. However, equipping in the cell church is most effective when it its launched with “weekends”. Think of them as stations on a railway system. You must first go to a station before beginning a journey.[149]

Tillsammans tar sig handledaren och den som blir handledd till den första stationen som är The Spiritual Formation Weekend, en helg som tjänar som inledning för de nya. Helgen åtföljs av självstudier, först av *The New Believer's Station* och därefter *The Arrival Kit*. Meningen är att kärnan av dessa två kurser ska presenteras under helgen så att den kommer att fungera som en kick-off för den fortsatta processen. Nästa station på resan är The Touching Hearts Weekend som på samma sätt presenterar *Sponsor´s Guidebook, Touching Hearts Guidebook* och *Handbook for succesful Living.*

Den tredje och sista stationen på The Year of Equipping är Opening Hearts Weekend. Här samlas tre ”fäder” från en och samma cell för att tillsammans under fyra månaders tid arbeta sig igenom *Building Bridges – Opening Hearts, Building Groups – Opening Hearts* och *Buildning Awareness – Opening Hearts.* Detta innebär i praktiken också att de under denna tid kommer att bilda en Interest Group eller en Share Group, en slags undergrupp bestående av, förutom de tre, ytterligare sex

---

[148] Neighbour 1990a, sid 362.
[149] Neighbour 2000, sid 330.

personer typ B, som Neighbour benämner ”unresponsive Unbelievers”.[150]

Varje cellmedlem uppmuntras att vid sidan om det enskilda studiet tillsammans med sin handledare delta i de olika helgerna. När en cellmedlem deltagit i en sådan helg återberättar denne i cellen vad hon eller han varit med om.[151] På det sättet blir dessa helger lika närvarande i cellerna som litteraturen.

Samtalen med handledaren, starthelgerna och deltagandet i cellmötena är de fasta punkterna och de olika kurserna, som sträcker sig sammanlagt över ett år, utgör den dagliga kontinuiteten. Denna ordning gör att cellmedlemmar tränas på flera sätt och på flera nivåer samtidigt.

Men taxonomin stannar inte heller här. Tre eller fyra gånger om året arrangerar den cellstrukturerade församlingen Harvest Events. Dessa tillfällen vänder sig till dem som ännu inte kommit till tro. Händelserna är tänkta som stora och festliga tillfällen. Neighbour menar att det är lämpligt att planera så att The Touching Hearts Weekend ligger fem till tio veckor innan en Harvest Events. Denna weekend kan även erbjudas på nytt en tid efter detta tillfälle.[152]

Förutom de tre helger som ingår i The Year of Equipping arrangeras en fjärde helg; nämligen Cell Leader Intern Weekend. Då samlas de som gjort The Year of Equipping och som under sin tid som blivande celledare ska utrustas för vidare tjänst. Efter den inledande helgen fortsätter de att samlas under åtta veckor då de arbetar sig igenom *The Cell Leader Intern Guidebook, The Shepherd´s Guidebook* och *Ordering Your Private World*. Den förstnämnda innehåller själva kursplanen. Också i det här sammanhanget är utbildningen varvad med praktik.

Vidare finns en särskild helg för dem som blir zonsupervisors och zonpastorer.[153]

Neighbour har genom åren gång efter annan omarbetat sitt material och det blir uppenbart vid en jämförelse mellan 1990 års upplaga av

---

150 Neighbour 2000, sid 236.
151 Neighbour 2000, sid 332.
152 Neighbour 2000, sid 331.
153 I den andra upplagan har Neighbour skrivit Zonesupervisor or Coach, det senare ett uttryck som används i till exempel Willow Creek.

Where Do We Go From Here? och 2000 års upplaga. När The Cell Group Church växt fram har betoningen på lärlingskap förstärkts, men därigenom har också betoningen på ledarskapet stärkts, något jag nu ska behandla närmare.

IV.B.3. Ledarskap

I det här avsnittet ska jag ge en översikt av den fortsatta resan, den för blivande celledare, blivande zonledare och blivande zonpastorer.[154] När Neighbour skriver om detta i upplagan från 1990 befinner han sig i Singapore och har just börjat inhämta kunskaper i taxonomi, något som han tidigare saknat.

Det är utmärkande för Neighbour att allt ledarskap uppstår ur de egna sammanhangen och att det är ett tjänande ledarskap. Han skriver: ”Each cell has a servant–leader.” Denna inställning gäller även när ledarnas befogenheter utökas, när celledare blir zonledare eller zonpastorer. Neighbour skriver: ”Here the elder is one among equals, but loved and respected for the spiritual maturity which provides direction for younger servants.”

Neighbour har genom åren förstärkt sina färdigheter genom att ta till sig rön från bland andra sociologer, antropologer och psykologer. När bilden av The Cell Group Church klarnat för honom har han tidigt förstått nödvändigheten av att utrusta inte bara nya kristna utan också att förmedla färdigheter till ledare på olika nivåer. Dessa ledare är förutsättningen för mångfaldigandet.

Den grund som läggs för varje cellmedlem består av en förändring av värderingssystemet. Det sker dels genom att vederbörande förstår det

---

[154] Comiskey skriver i sin avhandling om nödvändigheten av ledarutbildning: ”Although each cell church has their own leadership requirements and models of training, all cell churches offer initial and ongoing training. Most cell churches around the world provide: 1. Pre-training for potential cell leaders ... 2. An apprentice system within the cell group … 3. A Jethro system in which every leader is pastored. 4. Some type of on-going training. Comiskey 1997, sid 65 i min utskrift. (Se också www.cellchurchsolutions.com/articles/dissertation/CellChurchStrategy.html (2006-11-02).

bibliska värderingssystemet och dels genom de erfarenheter som görs i den lilla gemenskapen. För detta behövs inget klassrum, skriver Neighbour.[155]

Den blivande celledaren ska tränas genom att handledarskap, cellmöten, kurser, celebrations och uppdrag samordnas mot samma mål. Målet är att celledaren ska kunna vara ett föredöme för övriga cellmedlemmar, visa omsorg om dem och lära dem att bruka de andliga gåvorna. Celledaren ska också hjälpa medlemmarna att dela med sig av den kristna tron till andra. För att detta ska bli möjligt krävs att ledarna själva tillägnar sig dessa färdigheter.

Den blivande celledaren rekryteras från och utbildas främst i den egna cellen. Vid ett givet tillfälle får denne ingå i och delta i en Kick-off för blivande celledare. Detta sker under en helg som tjänar som inspiration och en genomgång av vad som ska ske under utbildningstiden som varar fyra till sex månader eller fram till dess cellen ska delas. Under helgen delas även materialet ut, *The Shepherds Guidebook, The Cell Leader Intern Guidebook* och *Ordering Your Private World.*[156]

Dessa böcker läses samtidigt som hela gruppen samlas två timmar i veckan under de närmaste åtta veckorna för seminarieövningar. Därefter följer praktik i den egna cellen. Under praktiken ska den blivande celledaren ta över allt mer av celledarens uppgifter. Celledaren agerar enligt följande schema:

> Stage 1:
> High directive, low facilitative – ”watch me!” (7 weeks)
>
> Stage 2:
> High directive, high facilitative – “Here’s how; now you try it!” (7 weeks)
>
> Stage 3:
> Low directive, high facilitative – “Do it; I’ll sit back and watch.” (7 weeks)

[155] Neighbour 1990a, sid 361.
[156] Neighbour 2000, sid 340.

> Stage 4:
> Low directive, low facilitative – "You're doing very well. Keep it up!"[157]

När en celledare verkat i två år är det möjligt för denne att påbörja nästa fas som leder till att först bli subzonledare och sedan zonledare. Subzonledaren kommer att ansvara för tre till fem celler, möta celledarna för samtal och besöka de olika cellmötena. Zonledaren ansvarar för två eller fler subzoner och kommer att ha det pastorala ansvaret för mer än 100-talet människor.[158]

Blivande zonledare utbildas enligt samma taxonomi som tidigare. Kandidaterna med sina respektive samlas en helg gärna på ett hotell eller en kursgård av något slag. Neighbour menar att helgen är viktig och vill att den ska vara något av en högtid för deltagarna.[159]

Helgen behandlar relationsfrågor, själavårdsfrågor, vikten av återkoppling och bön.[160] När arbetsbördan är som tyngst får zonledarna räkna med upp till 10–15 timmars arbete per vecka. Zonledarna behöver därför handplockas och vara beredda att en dag bli zonpastorer då de kan komma att anställas.[161]

Varje zonledare har sin egen mentor i en zonpastor. Alla zonledarna träffar zonpastorn regelbundet för delgivning, samtal och rådslag. Neighbour skriver angående dessa samlingar:

> Another important point to remember: going around the circle and having reports from all Zone Shepherds becomes boring after a few sessions. The Zone Pastor must do his homework and have personal conferences first. Then in the Conference, he should provide to all a copy of the attendance, discuss a list of problem

---

[157] Neighbour 1990a, sid 372.
[158] Neighbour 1990a, sid 373. Det kan se lite olika ut beroende på om församlingen i fråga har en ren Jethromodell eller den mer flexibla 5x5-modellen. Det är också avgörande hur många nivåer det finns i församlingen.
[159] Neighbour 1990a, sid 373 f.
[160] Neighbour 1990a, sid 374.
[161] Neighbour 2000, sid 340.

> areas in the groups supervised by the Zone Servants, and provide carefully researched solutions.[162]

För att en zonledare ska bli zonpastor behöver han ha verkat som zonledare minst ett år och gå sida vid sida med zonpastorn ytterligare ett år. Under det året får han kunskaper och färdigheter från dem i pastorskollegiet som har gåvan att undervisa. Denna undervisning är grundlig och utförlig; teori och praktik sker parallellt på heltid under detta år. Den ser inte likadan ut från församling till församling och Neighbour ger inga detaljerade anvisningar om den i sina böcker även om han medverkat i framtagandet av undervisningsmaterial i olika sammanhang.

Tanken att ledarskapet springer fram ur de egna leden går att tillämpa även i de fall en redan etablerad församling väljer att reorganisera sig. Neighbour syftar i första hand på pastorn när han skriver:

> The person seeking to bring a traditional church through a transition to become a cell group church must devote at least five to seven years to the task. He will have to unlearn much of what he thinks church life is and step into a new world where all things are new.[163]

Det börjar med andra ord med ledarskapet. När Neighbour talar om att på missionsfältet börja från ingenting med en cellkyrka ger han samma råd, nämligen att börja med att bilda den blivande ledargruppen.

> The Leadership Cell is a hybrid. It looks a lot like the Shepherd Cell, but also functions as the cell group church, not yet developed. All of the principles elements are able to function within it.[164]

Här är det organiska tänkandet uppenbart. En cellkyrka växer inifrån och ut. ”

---

[162] Neighbour 1990a, sid 374.
[163] Neighbour 2000, sid 354.
[164] Neighbour 2000, sid 376.

> The cell group is not just a portion of church life, to be clustered with a dozen other organisations. It is church life; and when it properly exists, all other competing structures are neither needed nor valid,

skriver Neighbour redan i 1990 års upplaga av sin bok.[165]

Till *congregatio*-perspektivet hör också vanligtvis frågor om dop, nattvard och ämbete. Neighbour är uppvuxen i ett baptistiskt reformert sammanhang och det visar sig särskilt när han berör frågorna om dopet. Dop bör enligt Neighbour ske snarast efter omvändelsen. Han skriver: "We were simultaneously baptized by Him both into Christ and also the Body of Christ."[166] Det kan hända att människor som blir kristna döps av celledare in i Kristi kropp, det vill säga in i cellens gemenskap. I den handbok, *Cell Leaders Interns Trainer's Guide,* läraren använder sig av vid utbildningen av blivande celledare finns ett avsnitt där de blivande celledarna uppmanas att ta med sig badkläder eftersom de ska lära sig att döpa. Neighbours reformerta uppfattning kommer tydligast till uttryck i *Beginning the Journey – Entering the Kingdom of God* där han skriver:

> Perhaps in the past you were baptized as an infant or simply as a ritual to join a church. Centuries of religious tradition have often corrupted the teaching of the Bible. Baptism is a way for you to declare that you believe in Jesus as Christ and received Him as Lord. Infants cannot do that.[167]

Neighbour ägnar inte så mycket utrymme åt dopet som han gör åt nattvarden. Han skriver om denna under rubriken: ”The Beauty of the Lord's Supper" och förklarar för läsaren hur centralt och viktigt nattvardsfirandet var för de första kristna. Bakgrunden utgörs enligt Neighbour av Jesu korsdöd. Det var i Jesu korsdöd församlingen föddes, förebildad av Evas framtagande ur Adams sida. När cellmedlemmarna

---

[165] Neighbour 1990a, sid 113.
[166] Neighbour 1990a, sid 160.
[167] *Beginning the Journey – Entering the Kingdom of God* är namnet på senaste upplagan av *New Believer's Station* och citatet är hämtad från den, Neighbour 2001, sid 41.

bryter brödet påminns de om sin egen nyfödelse. Neighbour citerar Dr Robert Banks när denne förklarar hur de första kristnas nattvardsfirande gick till, "… the common meal would begin with the breaking of the bread and close with the passing of the cup".[168]

Neighbour skriver:

> It was not meant to become a sacrament. It was not intended to be cut off from its meaning. It is the activity of a *community* … It was meant for use in *small groups* where there is community, where there is a sense of Christ as the Head".[169]

Neighbour menar att cellen bör fira nattvard i samband med en vanlig måltid, en kärleksmåltid, som börjar med brödsbrytelsen och avslutas med att medlemmarna dricker ur.[170] På så sätt påminns cellmedlemmarna om att den kristna gemenskapen uppstod ur Jesu korsdöd.

Neighbours markeringar mot den historiska kyrkan sätt att döpa och fira nattvard är tydlig. I *The Arrival Kit* jämför han präster med medier:

> To gain more access to the spiritual, the unbeliever can turn to a go-between, like a spiritist, guru or priest. Through rituals or sacrifices, these "holy men" will help the person manipulate the spiritual beings. This is, basically, the way all non-Christian religions work.[171]

Neighbours teologiska ansats känns igen från reformationens mer radikala tongångar, främst från anabaptismen i dess olika utformningar. De utfall Neighbour gjort mot de historiska kyrkorna har troligen spelat en roll i det motstånd Neighbour mött från dem. en cellstrukturerade

---

[168] Neighbour 1990a, sid 106.
[169] Neighbour 1990a, sid 105. Se även Neighbour 1990a, sid 197.
[170] I *Cell Leaders Interns Trainer's Guide*, sid 27, finns ett utförligt förslag på hur cellmedlemmar kan ordna med en kärleksmåltid.
[171] Neighbour 2001, sid 43. Det är troligt att Neighbour avser främst icke-kristna präster, men sammanhanget gör Neighbours text öppen för tolkningar.

församlingens ur-modell framstår trots ett framväxande ledarskap som en renodlad lekmannarörelse.

IV.C. DEN CELLSTRUKTURERADE FÖRSAMLINGENS MÅL OCH STRATEGI

Det finns en utvecklad teologi i boken *Where Do We Go From Here?* Denna teologi kommer också till uttryck i kapitlen om evangelisation.

IV.C.1. Cellen i olika kulturer

Redan 1962 lärde Dr Leonard Irwin, som arbetade med missionsstrategiska frågor inom Southern Baptist, Neighbour hur man bäst förbereder och genomför missionsprojekt i en storstad. Senare kom Neighbour själv att i sin tur undervisa studenter vid Columbia Biblical Seminary and School of World Mission om hur man skapade en strategi för storstaden.[172]

I *Where Do We Go From Here?* redogör Neighbour för 13 steg som han anser viktiga för att bedriva framgångsrik mission i en storstad.[173] Dessa är i en sammanställning följande:

1 upprätta en bönebas för arbetet
2 säkra så mycket data om staden som möjligt
3 åstadkomma en strategisk karta
4 dela in staden i områden
5 gör en befolkningspyramid
6 skapa mallar där du kan behandla dina data
7 gör en områdesanalys
8 gruppera områdena enligt följande
- den unga förorten
- den mognade förorten

[172] Neighbour 1990a, sid 336.
[173] Neighbour 1990a, sid 337–357.

- den åldrande förorten
- den föryngrande förorten
- landsorts-, industri- eller annan särskild förort

9 intervjua befolkningen
10 skriv ner din strategi
11 välj ut nyckelområden där du kan fördjupa dig
12 använd kartan
13 upprätta en arbetsstrategi

Neighbour går noggrant till väga och anser att det inte är lönt att börja ett missionsarbete utan att tillbringa tid i The Listening Room. Det är genom bön det blir möjligt att urskilja vilka steg som ska tas och när de ska tas.

Han hänvisar sedan till myndigheter av olika slag som gärna tillhandahåller statistik och redovisar sin planering. Det är också, menar Neighbour, ett utmärkt sätt att lära känna personer i strategiska positioner. I *Where Do We Go From Here?* finns också formulär av olika slag som kan tjäna som förlagor och några hänvisningar till dataprogram som kan vara användbara.

I nästa steg använder sig Neighbour av en stor och detaljerad karta som visar alla gator, skolor, sjukhus och så vidare. Genom att studera insamlade data och kartan går det sedan att kartlägga de olika kvarteren och få ett grepp om vilka människor som bor eller arbetar var. I detta grundläggande arbete ingår även att ta fram en befolkningspyramid, – också den kan göras för olika områden.

När denna inventering är gjord är det dags, menar Neighbour, att analysera. Det gäller först att tänka igenom de mallar som ska användas och Neighbour har förslag på användbara formulär. Dessa visar antalet invånare, antalet män, kvinnor och barn. De visar vidare skilsmässor, befolkningsgrupper, boende et cetera.

Neighbour har arbetat fram dessa strategier för storstaden och menar att det är angeläget att förstå huruvida de olika områdena är unga, växande eller gamla. I den analys han föreslår bör man därför gruppera de olika områdena därefter. När analysen påbörjats blir det sedan dags att intervjua de olika befolkningsgrupperna. Dessa intervjuer innehåller

frågor som: ”Har du någon gång funderat på kyrkans funktion i detta område?” ”Spelar samfund någon roll?” ”Om du går till en gudstjänst spelar då tiden för denna någon roll?” ”Vilka problem tror du människor i det här området brottas med?” ”Är du intresserad av att träffa några människor i området för att samtala och utveckla gemenskap?” ”Vill du veta mer om kristen tro?”

När data samlats in och analyserats, och intervjuerna är gjorda, är det dags att skriva ner och förmedla en handlingsplan. Neighbour menar att det är lämpligt att välja ut något eller några nyckelområden. Sedan är det dags att skrida till verket genom att vända sig till målgrupper av olika slag och erbjuda samtalsgrupper. Neighbour föreslår att man använder sig av närradio, reklamblad, hembesök et cetera.

Det är också avslutningsvis viktigt menar Neighbour att använda kartan. På den kan man markera var det finns uppenbara behov, hur de ska mötas och flytta cellmedlemmars engagemang från en plats till en annan. Så arbetar man tillsammans fram en strategi.

Det är på detta sätt som Neighbour går tillväga när han första gången kommer till Singapore med uppdraget att utveckla en strategi för arbetet där. ”In Singapore, I created the ’Baptist Centre for Urban Studies’ (that was just me!)”.[174] Rapporten *Singapore Urban Strategy* publicerades 1975.

1984 är Neighbour i Bryssel för att också där ta fram en strategi. Där läser han boken *Gospel for the Cities* av den romersk-katolske sociologen Benjamin Tonna som forskat kring frågor om sociala system och sociala strukturer.[175]

---

[174] Neighbour 1990a, sid 338.

[175] Benjamin Tonna, utbildad sociolog vid universitetet i Louvain och präst på Malta, var en av dem som bildade SEDOS, ett stort dokumentationscenter med uppgift att bistå de olika romersk-katolska missionsinstituten i Rom. Han blev dess Executive Secretary 1967. Han har intervjuat hundratals missionärer och skrivit ett flertal böcker. Tonna har i sin forskning sökt metoder för att beskriva kvalitéer. Tillsammans med Brian P. Hall höll han mellan åren 1974–1980 en mängd föreläsningar om sin forskning i både USA och Europa. Denna forskning har institutionaliserats i The Hall-Tonna Inventory of Values och det går att läsa mer om detta på hemsidan www.minessence.net/html/validity.htm (2005-12-05). Boken *Gospel for the Cities* är utgiven med hjälp av The Catholic Foreign Mission Society of America och beskriver urbaniseringsprocessen i tredje världen och mission i dess stora städer. Tonna bejakar urbaniseringsprocessen som en del av Guds plan och stryker under

När Neighbour läst boken läser han bibeln i ljuset av de nya insikterna och skapar en teologi kring detta med utgångspunkt i frestelseberättelsen i Matt 4:8.[176] Där tar djävulen med Jesus upp på ett högt berg och visar ”honom alla riken i världen och deras härlighet”.

Neighbour menar att människor lever i olika riken, men att djävulen manipulerat människors förståelse av dessa och gjort dem till sina fångar. Människors verklighetsuppfattning (worldview) gör dem därför till fångar i sitt eget rike och Kristi evangelium syftar till att befria människor så de kan förstå tillvaron på ett kristet sätt. Neighbour skriver

> He (djävulen, min anmärkning) then craftily manipulated their conclusions, their ”worldviews”, defined by Kraft as the ”culturally structured assumptions, values, and commitments underlying a people’s perception of REALITY.” (We may also refer to worldview as their basic belief system.) [177]

Varje människa grundar sitt värdesystem i sin förståelse av verkligheten, fortsätter Neighbour, men människan är snärjd i sina egna värderingar och blir därför fånge i sin egen värld. Dessa inskränkta och ofta felriktade värderingar kommer till uttryck i varje viktig händelse som födelse, pubertet, äktenskap, arbete, etik, välstånd, makt och död. Människans liv genomsyras av de rådande värderingarna.[178]

---

vikten av att samarbeta med stadens planerare. Tonna beskriver missionsstrategin i tre steg: incarnation as method, salvation as goal, communication as anticipation of the definitive realization of salvation. Han ägnar varje steg ett helt kapitel. Det senare av de tre kapitlen bär rubriken ”Church as Mission” och där intar den lilla gruppen, oftast benämnd ”The Emmaus Group”, ”base community”, ”small group” eller ”small church”, en central plats. Se Tonna 1982, sid 135 och kapitel 10. Uppgifterna ovan är hämtade från bokens baksida.

[176] Neighbour 1990a, sid 122.

[177] Neighbour 1990a, sid 123. Charles H. Kraft (1932–) pastor inom The Brethren sedan 1955 verkade som missionär och lärare i Nigeria mellan åren 1957–1960. Han har vidare undervisat i afrikanska språk under åren 1962–1968 och sedan 1969 som associate professor vid Fuller Theological University, Pasadena, CA. Han har verkat i flera olika afrikanska länder och skrivit ett 25-tal böcker. Neighbour hänvisar här till *Christianity with Power*. Uppgifterna är hämtade från http://infotrac.galegroup.com/galenet/varnamo (2005-12-19)

[178] Neighbour 1990a, sid 123.

Vilka värderingar som anses viktigast skiljer sig från rike till rike och därför är det svårt för människor att flytta från ett rike till ett annat; de sitter i regel rätt fast i de givna strukturerna. Dessa komplexa strukturer uppfattas emellertid ofta som ”härliga” och därför också som lockande. Några av de starkaste krafterna i dessa strukturer är de religiösa, som också ofta är manipulativa. Detta är djävulens sätt, menar Neighbour, att hålla människor på plats, hålla dem åtskilda och att hindra dem från att lära känna den levande Guden.[179]

De västerländska rikena skiljer sig inte i sak från de mer primitiva; tvärtom kan de västerländska krafterna vara väl så starka. Varje liten människa föds in i ett rike och får tidigt lära sig hur hon ska bete sig, vad som anses rätt och fel. Uppfostran förstärks med hjälp av belöning eller bestraffning. ”Affirmation is a reward, and separation is a punishment, for not ’acting right’”, skriver Neighbour.[180]

Neighbour menar att djävulens största lögn är att människor tror sig ha sitt värde endast i vad de presterar. Rädslan att inte räcka till eller att förkastas förlamar många människor och driver dem till underkastelse, menar Neighbour.[181]

Därmed har Neighbour beskrivit ett mönster och teologiskt motiverat det. Mönstret utgår från människors ”worldview” som formar deras värderingssystem och kanaliseras i ofta religiösa strukturer. Den övergripande normen är att bete sig i enlighet med rådande normer, styrmedlet är ”härligheten” och makten är belöning eller bestraffning.[182]

Han konstruerar också ett exempel för att strategin för evangelisationsarbetet ska stå klar. [183] Neighbour antar att det finns tre riken, rike A, rike B och rike C, i den *lilla* staden. Rike A består av immigranter från Polen. De har tagit med sin kultur, mat och religion. De bor nära en stålindustri där de flesta av dem också arbetar. Rike B utgör en annan del av staden. Där bor främst irländare. De har flyttat

---

[179] Neighbour 1990a, sid 123 f. Neighbour exemplifierar genom att berätta om det malaysiska folket och den krasch som inträffar när kineserna, med ett helt annat värderingssystem, växte sig starka på ön.

[180] Neighbour 1990a, sid 125.

[181] Neighbour 1990a, sid 125.

[182] Neighbour 1990a, sid 126.

[183] Neighbour 1990a, sid 127–130.

från svälten på Irland och arbetar mestadels inom jordbruket. De delar religionen med polackerna, men har låtit uppföra en egen kyrka där de firar gudstjänst på sitt eget språk. I rike C bor nybyggare från Holland. De delar varken kultur, mat eller religion med invånarna i rike A och B. De är nitiskt reformerta och håller sig trofast till sin egen kyrka. Men dessa grupper sänder sina barn till samma skola.

Barnen har tidigt fått lära sig hur de ska hålla på sin kultur och iaktta försiktighet gentemot barnen från övriga riken. När skolan spelar fotboll mot någon annan skola sitter föräldrarna på läktaren, visserligen i sina respektive grupper men de dunkar varandra i ryggen när deras barn gör mål, eftersom de hejar på samma lag. Då råder lugn och ro men bara tills det står klart för dem att en av de polska flickorna uppvaktas av en av holländarna. Ingen tycker att det passar sig att en reformert pojke uppvaktar en katolsk flicka.

Men så byggs en bilfabrik i den lilla staden och 300 nya familjer flyttar in. De katolska familjerna finner sig bättre till rätta bland irländarna än bland polackerna. Många av de nyinflyttade är emellertid evangeliska och de kommer att bilda subgrupper i staden och tillsammans bygger de en egen kyrka. De kommer att utgöra rike D och snart kan de anställa sin första pastor. Denne pastor bjuder in till en studiecirkel kring evangelisation och många anmäler sig till denna kurs. Snart beger de sig till rike A, B och C för att presentera evangelium och bjuda in till den nya kyrkan. De röner föga framgång. Den evangeliska församlingen blir därför sitt eget rike och ännu en programbaserad församling.

Kommen så här långt för Neighbour in nya fakta i berättelsen, nämligen urbaniseringen. [184] Den katolska Mary vars föräldrar kom från Polen flyttar till den *stora* staden tillsammans med en holländsk och en irländsk flicka. Hon har fått arbete på ett kontor. Flickorna ska dela lägenhet, men Mary känner sig lite otrygg. Men det är bara början därför att på kontoret visar sig sekreteraren vara från Jordanien och en annan av medarbetarna kommer från Harlem. Hennes chef är dessutom ganska aggressiv i sin ateistiska framtoning. Plötsligt har alla riken blandats samman i en mix.

[184] Neighbour 1990a, sid 131–132.

På söndagsmorgonen går Mary till mässan, men ingen tycks fråga efter henne och hon känner sig ensam. Hon bestämmer sig för att inte gå dit i fortsättningen. När hon vandrar genom staden kommer hon plötsligt in i ett fashionabelt område. Här står de dyra bilarna parkerade och utanför husen står vakter. Hon läser de fina efternamnen på skyltar och inser att hon inte hör hemma här. Hon går därifrån. Efter några veckor har hon hittat den del av staden där hon helst uppehåller sig.

Där träffar hon snart en pojke, men upptäcker att han går på droger. I stället träffar hon en annan och sedan en tredje som visar sig vara gift, något han hemlighöll från början. Mary blir alltmer försiktig och ensamheten börjar bli problematisk för henne. En av sekreterarna föreslår att hon ska försöka med astrologi. Hon får också del av tankar hämtade från Koranen och Mormons bok som sakta gör att hon utvecklar en egen tro, en blandning mellan katolsk kristendom och orientalisk mystik. Men den största delen av tiden går åt till jobbet. Hon bestämmer sig för att förkovra sig och börjar läsa datakunskap varför de flesta av de nyfunna vännerna är dataintresserade. På kvällarna umgås de i en liten grupp och slutligen flyttar hon samman med en av dem, en judisk pojke.

När pojkvännen friar uppstår en kamp inom henne som hon får svårt att hantera. Hon gifter sig med den judiske pojken och skakar av sig besvären hemifrån. Det går bra eftersom hon numera inte umgås särskilt ofta med sina gamla vänner.

Neighbour frågar sig hur en sådan som Mary finner nya vänner och menar att den kristna kyrkan måste lära sig att förstå vad som sker i vår tid. De som föds i och växer upp i den lilla staden växer in i och tar över det rikets normer. I den stora staden, menar Neighbour, tvingas människor i högre grad välja sin identitet. Det är en stor skillnad mellan livet på landsbygden och i den stora staden.

> In her (Mary’s, min anmärkning) home town, relatives and other members of her Polish kingdom monitored her movements and urged her to live by the agreed–upon values. In the city, no one cared if she used drugs, stayed out all night, joined a Protestant

> church, or switched jobs. Emotional isolation and living without primary relationships are commonplace among city dwellers.[185]

I en miljö som denna, fortsätter Neighbour och hänvisar till sina erfarenheter i Bryssel, har den institutionella kyrkan praktiskt taget ingenting att erbjuda. En romersk-katolsk biskop berättar för Neighbour att denne räknar 95 % av Bryssels befolkning som romersk-katolska kristna men att en undersökning visat att endast 2 % av katolikerna kommer till mässan. Neighbour skriver:

> The survey of the population revealed a ’couldn’t care less’ attitude among the Catholics. Citizens were filled with stories about corruption among the priests, and they bitterly resented the pressure to pay, pay, pay into the church coffers. The institutional church was prehistoric, out of touch.[186]

Den programbaserade församlingen kunde konkurrera bra i den lilla staden, men har inte en chans i den stora staden. Hur utformar man en gudstjänst om deltagarna talar 93 olika språk, frågar Neighbour och skriver ”Churches dry up and blow away in these circumstances.”[187]

Neighbour pekar sedan på vad som faktiskt sker i många av dagens stora städer. Dessa ”are being penetrated effectively by ’Basic Christian Communities’ the cell groups of churches which bury themselves *within* the kingdoms of this world.”[188] När Neighbour exemplifierar detta ger han exempel på hur relativt enkelt det är att bilda homogena celler i storstaden.

I den lilla staden håller djävulen människor fångna i de riken de vuxit upp, men i den stora staden förhåller det sig annorlunda. Där kan fängelset te sig ännu grymmare. Här blir människor lätt ensamma, utsatta och sårade. Det är också djävulens vilja att skilja människor både från Gud och från varandra. Värst av allt, hävdar Neighbour, är

---

185 Neighbour 1990a, sid 132. Neighbour hänvisar här till kapitel 2 ”A System to be Understood” i Benjamin Tonnas bok *Gospel for the Cities*, särskilt från och med sid 38. .
186 Neighbour 1990a, sid 134.
187 Neighbour 1990a, sid 125.
188 Neighbour 1990a, sid 136.

djävulens taktik att skära av kontakten mellan de kristna församlingarna och samhället för övrigt, en taktik som fungerar ”extremely well at the present time.”[189]

Neighbour menar att Kristus lever i och vill verka genom sin kropp som är cellen och församlingen. De kristna som vill verka i Jesu efterföljd ska fortsätta hans uppdrag att ”frambära ett glädjebud till de fattiga … förkunna befrielse för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren.”[190] Detta kan lärjungarna göra om de är beredda att gå in i andra riken och hushåll än sina egna och där visa på vägen till befrielse.

”Liksom du har sänt mig till världen, har jag sänt dem till världen …” säger Jesus i sin översteprästerliga förbön.[191] När cellmedlemmarna sedan visar vägen ut genom att bilda nya grupper blir dessa de utkallade, grekiska *εκκλησία*.

IV.C.2. Evangelisation

Uppdraget att dela med sig av evangeliet till utomstående hör enligt Neighbour till det kristna livets väsen. Neighbour stryker under att det kristna livet är just ett liv med orden ”the christian life is caught, not taught”. Han menar att trons liv kan föras över från en person till en annan, ungefär som en smitta.[192] Men samtidigt behöver

---

[189] Neighbour 1990a, sid 137.

[190] Luk 4:18.

[191] Joh 17:18.

[192] Neighbour 1990a, sid 239. McKinley citerar Neighbour i sin avhandling som handlar just om Neighbours sätt att evangelisera. I en intervju säger Neighbour: ”The difference between traditional and cell evangelism can be summed up in one word – Incarnation! Traditional evangelism is incapable of communicating the incarnate presence of Christ.” McKinley menar att denna utsaga är ett uttryck för Neighbours förutfattade meningar (engelska *bias*) om traditionella evangelisationsprogram. McKinley hävdar också att Neighbours tes att gruppen återspeglar och förmedlar Kristi liv saknar biblisk grund och tillägger: ”There are many recorded instances of Jesus, the Apostles, and early Christians engaging in personal evangelism.” McKinley 1999, sid 105 f. McKinely har enligt min mening rätt så till vida att det ena inte behöver utesluta det andra.

cellmedlemmarna utveckla sin förståelse av hur evangeliet förmedlas vidare och skaffa sig färdigheter för detta.

Evangelisation är lika nödvändig som den egna uppbyggelsen.[193] De hör samman i en och samma tro, en tro som är inriktad på andra människors väl. ”A cell that is not reaching unbelievers is a contradiction in terms in the mind and methodology of Ralph Neighbour”, skriver McKinley i sin avhandling.[194] Därmed, menar Neighbour, får uppbyggelsen i cellen också ett nödvändigt motiv [195]

Neighbour tar avstånd från moderna sätt att evangelisera som han anser vara ”totally out of sync with our society”. Detta beror främst på att samhället har förändrats och att gårdagens evangelister och den moderna människan lever med olika referenser. Neighbour anger som exempel hur evangelister talar om livet *efter* detta, medan dagens människa inte alls tror på något liv efter detta.[196]

Neighbour ger flera exempel på hur kristna talar förbi andra människor. Ett sådant exempel är när evangelisten frågar: ”If you were to die today and God were to say why should I let you into my heaven?” Neighbour skriver att evangelisten med säkerhet kommer att misslyckas med en sådan fråga. Resultatet blir sannolikt oförståelse och motfrågor som ”Vad menas med Gud?” ”Kan Gud tala?” ”Är det alls möjligt att utgå från himmel och helvete?” [197]

Det mesta osympatiska med moderna evangelisationsmetoder är dock skriver Neighbour att de är opersonliga.[198] Kristna använder sig fortfarande av litteratur och traktater när de ska presentera evangelium. Det tar tjugo minuter och sedan ställs frågan ovan. Skulle du själv ingå ett livslångt förhållande under sådana villkor, frågor Neighbour lakoniskt.[199]

Kanske finns det ett skäl till att vi talar om himmel och helvete, fortsätter Neighbour; nämligen det att den kristna församlingen har så

---

193 Neighbour 1990a, sid 247.
194 McKinley 1999, sid 103.
195 Neighbour 1990a, sid 239.
196 Neighbour 1990a, sid 240.
197 Neighbour 1990a, sid 240 f.
198 Neighbour 1990a, sid 239.
199 Neighbour 1990a, sid 241.

lite liv att erbjuda här i tiden. Men det kristna livet ska faktiskt levas *innan* döden.[200]

Den cellstrukturerade församlingen lever och växer genom relationer. Detta gäller även i förhållandet till dem som ännu inte har kommit till tro. På det sättet kan evangelium förmedlas som ett värde till en annan människa snarare än ett stycke information.[201]

Neighbour tänker sig att cellmedlemmar arbetar för att bilda små grupper tillsammans med utomstående, så kallade subgrupper. Dessa kan vara av olika slag men kallas i *Where Do We Go From Here?* 1990, för Share Groups och Target Groups. Dessa båda grupper ska jag presentera var för sig.[202]

En cell lever aldrig självständigt. Den är en del av församlingen, men den är också en del av denna världen. Kontakten med yttervärlden betraktar Neighbour som avgörande. I *Where Do We Go From Here?* jämställer han cellen och subcellen på så sätt att han kallar dem båda för celler, vilket visar hur väsentlig The Share Group är.[203]

The Share Group består i regel av två eller tre mognade cellmedlemmar och sex till nio personer som inte lärt känna Jesus.[204] Deltagarna i The Share Group möts en gång per vecka i olika hem. Cellmedlemmarna har dessförinnan studerat utbildningsmaterialet *TOUCH Basic Training* för att på så sätt skaffa sig grundläggande

---

[200] Neighbour 1990a, sid 242.

[201] Neighbour 1990a, sid 242.

[202] Comiskey skriver: ”Evangelism has the highest priority in the cell church. Each cell is required to aggressively evangelise the lost. However, cell-based evangelism is different from most other forms of evangelism because the team approach is used in contrast to an individual approach”. Comiskey 1997, sid 63 i min utskrift. (Se också www.cellchurchsolutions.com/articles/dissertation/CellChurchStrategy.html (2006-11-02).

[203] Neighbour 1990a, sid 194 och sid 200. Detta är enligt min mening oegentligt och kan verka missvisande. Det stämmer så vitt jag förstår inte med Neighbours egen undervisning. Det är till innehållet en väsentlig skillnad mellan en cell och en subgrupp. Det kan förklaras med att Neighbour fortfarande använder ordet cell i vidare mening. Han kallar cellen för Shepherd group. Om begreppet cellen här används i betydelsen liten gemenskap är både The Shepherd Group och The Share Group celler.

[204] Neighbour 1990a, sid 254. Med beteckningen The Share Group anspelar Neighbour på Paulus ord i 1 Tess 2:8 där denne skriver: ”So, being affectionately desirous of you, we were ready to **share** with you not only the gospel of God but also our selves, because you have become very dear to us.” Revised Standard Version.

insikter för uppgiften.[205] Proportionerna är viktiga eftersom tanken är att de senare ska sätta sin prägel på gemenskapen på så sätt att deras personer, deras behov och frågor kommer i centrum.[206] The Share Group kan betraktas som en mötesplats mellan cellmedlemmar och utomstående och därmed finns inga vattentäta skott mellan de båda grupperna utan de får del av varandras liv.

Meningen med The Share Group är att människor där ska lära känna varandra, lära av varandra, tillsammans upptäcka värdet av den kristna tron och nya människor finna vägen in i The Shepherd Group, det vill säga cellen.[207]

Det finns många fördelar med det här sättet att umgås. Neighbour räknar upp flera. Han skriver att den lilla gruppens gemenskap är trygg så att deltagarna kan vara sig själva och ställa de frågor de önskar. De kan i lugn och ro samtala och utveckla sina relationer. Cellmedlemmarna lär sig att be och samarbeta. Varje grupp bestämmer själv hur de vill umgås och vilka ämnen de ska tala om, men Neighbour menar att ämnena bör vara inriktade på relationer.[208]

I boken *Where Do We Go From Here?* ger han mer än femtio förslag på ämnen som kan lämpa sig för ungdomsgrupper. Det är ämnen som handlar om familjeliv, droger, förhållandet till lärare, militärtjänst, finns det liv efter döden och så vidare.[209]

Gruppen träffas en gång i veckan hemma hos varandra. Neighbour menar att tio samlingar är ett lämpligt antal.[210] Cellmedlemmarna har också lärt sig vara beredda att leda enskilda människor in i bibelns värld. Neighbour skrev *The Way Home* för det ändamålet. Neighbour avslutar med: ”Working with unbelievers is the best way to keep the Shepherd group from becoming an ingrown toenail!”[211]

---

[205] Neighbour 1990a, sid 217. Denna bok ersattes senare med de tre böckerna *Building Bridges – Opening Hearts, Building Groups – Opening Hearts,* och *Building Awareness – Opening Hearts.*
[206] Neighbour 1990a, sid 200.
[207] Neighbour 1990a, sid 200 f.
[208] Neighbour 1990a, sid 255.
[209] Neighbour 1990a, sid 335.
[210] Neighbour 1990a, sid 258.
[211] Neighbour 1990a, sid 256.

Men vilka är de människor cellmedlemmarna vänder sig till? Den cellstrukturerade församlingens sätt att evangelisera utgår från den befintliga relationen med andra människor. Men alla människor befinner sig inte i samma situation och det är viktigt för cellmedlemmar att förstå detta.[212] Neighbour illustrerar detta med hjälp av en pyramid som består av fem skikt. Det nedersta skiktet som utgöra själva basen och är det bredaste skiktet består av människor som inte kan förstå skillnaden mellan kristen tro och annan religiös tro som buddistisk eller muslimsk. Det är människor som menar att det ytterst bara finns en Gud men att vägarna till denne kan vara många. Det ovanliggande skiktet som är något smalare består av människor som har en större medvetenhet om den kristna tron, men i grund inte är mottagliga för den. Deras problem, menar Neighbour är oftast att de aldrig lärt känna någon kristen eller, ironiskt nog, att de gjort det.

Nästa skikt utgörs av de människor som har förtroende för någon eller några kristna människor och som därför kan tänkas vilja delta i The Share Group. Människorna i dessa tre undre skikt kallar Neighbour för ”typ B”.[213]

Men det finns ytterligare två skikt i Neighbours illustration och människorna inom dessa två kallar Neighbour för ”typ A”. De består av människor som är öppna för budskapet. Dessa kan cellmedlemmarna bistå på två olika sätt. De första saknar grundläggande insikter i kristen tro och blir hjälpta av att få samtala om den, ställa sina frågor och lyssna till vittnesbörden. Den andra gruppen av människor som utgör det översta skiktet besitter kunskaperna och viljan men saknar överlåtelsen och behöver få hjälp med denna.

---

212 Neighbour hänvisar här till ett ord av Paulus som i Ef 2:17 skriver: ”Han har kommit med budskap om fred för er som var långt borta och fred för dem som var nära”.

213 Neighbour 1990a, sid 245.

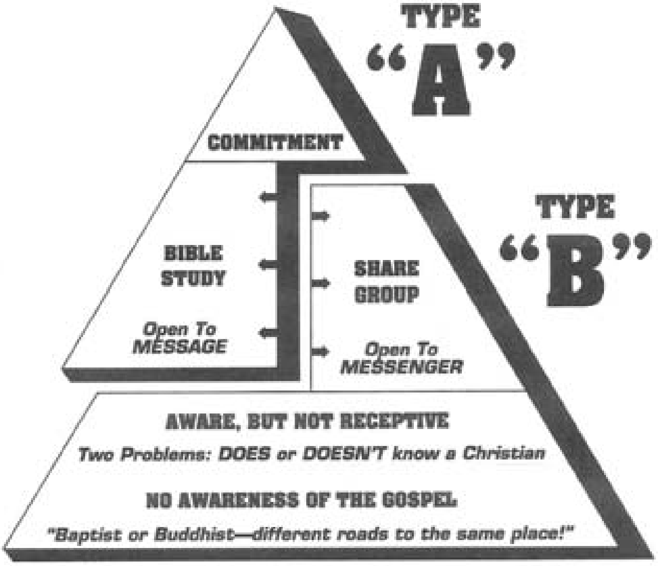

graf från Neighbour, 1990, sid 345.

När cellmedlemmarna ska sträcka sig ut till nya människor sker det främst genom de befintliga relationer som utgår från cellmedlemmarnas egna *oikos*. En ordinär cellmedlem har tjugo till trettio vänner i sitt psykosociala system, enligt E. Mansell Pattison. Det innebär att varje cell med tio cellmedlemmar står i direkt eller indirekt kontakt med ett par hundra andra människor.[214] Det är dessa som utgör cellens missionsfält.

Hur ser då strategin ut? Neighbour tar fasta på Jesu ord i Luk 10:1–7 där Jesus talar om ”en fridens man”, det vill säga den människa som är mottaglig för friden, evangeliet. Fridens man är nyckelpersonen in i ett nytt *oikos*, den person som öppnar dörren för budskapet in i nya sammanhang.

---

[214] Neighbour 1990a, sid 115.

När Neighbour konkretiserar detta föreslår han att varje cellmedlem upprättar en *oikos* lista. Varje cellmedlem skriver upp namnen på fyra eller fem av de vänner hon eller han umgås med och sedan ytterligare personer som dessa i sin tur umgås med. På det sättet förvandlas missionsfältet till konkreta människor.[215]

Neighbour skriver:

> Knowing that evangelism involves sharing the message of the cross is critical; knowing when to share it is also important. These details are carefully woven into the equipping materials provided for the cell group to use in the development of their outreach ministries.[216]

Cellmedlemmarna kan också nå ut på missionsfältet genom att bilda The Target Group. En sådan inriktar sig antingen på människor i kris eller på de gemensamma intressen som kan finnas bland oss människor. Det kan röra sig om olika slag av krisgrupper eller det kan vara allmänna intressen som för människor samman.[217] Dessa grupper vänder sig till utomstående och är mer eller mindre homogena. Genom att människor umgås med varandra under en tio-veckors period och lär känna varandra öppnas nya vägar för gemenskap. Fortsättningen på en Share Group eller Target Group kan bli gemenskapen i cellen.[218]

Redan från år 1971 då Neighbour verkade i experimentförsamlingen The People Who Care arbetade han tillsammans med Cal Wheeler och Cal Thomas genom The Target Group. De hade ett tjugotal olika grupper som bestod av frånskilda, motorintresserade och så vidare.[219]

---

[215] Neighbour 1990a, sid 253.

[216] Neighbour 1990a, sid 247.

[217] Neighbour 1990a, sid 247.

[218] Fördelarna med detta sätt menar jag är uppenbara. Här kan människor finna vägen till tro genom en process, i sin egen takt. McKinley, som försvarar PBD-metoden, skriver att inga metoder garanterar några sådana resultat, eftersom processerna ligger utanför vår kontroll. McKinely har enligt min mening rätt så till vida att det ena inte behöver utesluta det andra, se not 190.

[219] McKinley redogör i sin avhandling för en undersökning han gjort som visar hur de renodlade cellkyrkorna oftast växer genom att nya människor når fram till en kristen

IV.C.3. Mångfaldigandet

Neighbour skriver på flera ställen i sin bok *Where Do We Go From Here?* att cellen i regel har vuxit till femton i antal cellmedlemmar och kan ombildas efter sex månader, åtminstone i USA [220] I Abidjan på Elfenbenskusten tar det inte längre tid än tre månader, medan det i London dröjer mer än sex månader.[221]

I den avslutande delen av kapitlet ”The Holy Spirit in The Cell Group” skriver Neighbour: “Every cell group which has experienced the Holy Spirit’s anointing will automatically reach out to others” och en mening senare ”One of the consuming drives of the physical body is the desire to reproduce.”[222]

Han avslutar emellertid kapitlet ”The Dynamics of The Shepherd Group” med att förklara varför celler *inte* delar sig alls med bland annat följande ord:

> The pastors who develop cells are using them for the wrong motives. Cells developed to make a church grow will fail every time! Growth is never a goal – it’s the natural byproduct of *doing*

---

bekännelse. Genom ett frågeformulär utskickat till femtio cellkyrkor i USA 1998 och som besvarades av sexton, åtta metakyrkor och åtta renodlade cellkyrkor, redogör McKinley för att i traditionellt arbetande församlingar inom samfundet Southern Baptist döps en människa per 39 medlemmar, i metakyrkorna en per 33 medlemmar och i den renodlade cellkyrkan en per 13 medlemmar. Han påminner också om det faktum att Neighbour under åren 1977–1980, då han ledde arbetet i WMBC, Houston fick se en omvändelse per 4,5 medlemmar, se även Neighbour 1990a, sid 85.

[220] Neighbour 1990a, sid 200, 217, 222, 252.

[221] Neighbour 1990a sid 252.

[222] Neighbour 1990a, sid 171. Comiskey skriver på följande sätt om mångfaldigandet i sin avhandling: ”This issue of cell multiplication seems to be the common thread that links all of the rapidly growing world-wide cell churches. In the Pure Cell church, the rallying cry is ’born to multiply.’ This genetic code of cell multiplication is instilled into every cell group. In many cell churches, if a group does not multiply within a set number of months, it is necessary to dissolve the group and let those cell members integrate into groups that are experiencing growth and multiplication.” Comiskey 1997, sid 63 i min utskrift. (Se också www.cellchurchsolutions.com/articles/dissertation/CellChurchStrategy.html (2006-11-02).

> *something right!* Where there´s true *community*, there will be growth.[223]

Redan tidigare i kapitlet “Cell, Congregation and Celebration” har han skrivit ”each cell knows it should multiply”. Mångfaldigandet är en väsentlig del av själva idén med celler. Det är vad som skiljer cellen från en liten grupp. Det betyder också att den blivande celledaren behöver både finnas till och vara skickad för sitt uppdrag, något som också det ingår i idén. Neighbour skriver:

> Only stagnation and spiritual bankruptcy can keep Shepherd Groups from growing! They will multiply, as we have said repeatedly, in about six months.[224]

Det är viktigt för Neighbour att ta hänsyn till hela paradigmet, det vill säga att cellstrukturen är fullt utbyggd. När han i kapitlet ”Organizing for The Harvest” talar om detta exemplifierar han med vad som skett på Elfenbenskusten. Den enorma tillväxt som församlingen Eglise Protestante Baptiste Oeuvres et Mission har varit med om förklaras med att församlingen bröt med det vanliga sättet att bedriva församling och övergick till en cellstruktur. Neighbour skriver om församlingen: ”When he (pastor Dion Robert, min anmärkning) finally developed the pattern, he grew from 638 to 23 000 in only eight years.” [225]

Neighbour skriver att ”The growth is the result of dedicated Christians, whose lives are not fragmented and divided between many interests and ambitions.”[226] Om cellmedlemmarna inte arbetar på att utvecklas i sitt lärjungaskap kan de inte heller räkna med tillväxt.

---

223 Neighbour 1990a, sid 238.

224 Neighbour 1990a, sid 222. Neighbour anger på sid 238 även flera orsaker till varför en cell inte delas.

225 Neighbour 1990a, sid 31 och sid 379. I sin bok *Preparing The 21st Century Church* redogör Brickman för resultaten av sin undersökning av Eglise Protestante Baptiste Oeuvres et Mission. Han tillmäter cellstrukturen stor betydelse men förklarar utförligt vikten av att lägga en hållbar etisk grund. Det är de bibliska värderingarna som gör det möjligt att genomföra Guds program, menar Brickman. Brickman sammanfattar Guds program med orden *equipping, evangelism, edification, empowering* och *every member.*

226 Neighbour 1990a, sid 383.

Det finns med andra ord ett flertal orsaker till församlingstillväxt att ta hänsyn till. Neighbour anger fem sådana. För det första är cellmedlemmarna medvetna om målet och inrättar sig efter idén att cellerna ska mångfaldiga sig. För det andra avsätter de den nödvändiga tid som krävs. För det tredje krävs att varje cellmedlem finner sin särskilda uppgift och att det finns strukturer som hjälper dem att utvecklas i dessa uppgifter. Den fjärde orsaken är att de utför dessa sina uppdrag i god gemenskap och den femte faktorn är att ingenting tävlar om deras uppmärksamhet.[227]

Neighbour är medveten om att detta kräver en förändrad attityd bland dem som redan är kristna och ger i kapitlet ”Transitioning a PBD Church” flera direktiv på hur detta ska gå till. Han skriver:

> My heart goes out to all the wonderful people of God who now feel trapped inside church structures, and who don't see any way out. It also goes out to the tens of thousands who have left the church, who still believe in the Lord, and who wander like sheep without a shepherd.[228]

Hans råd är att först gå till The Listening Room. Den som vill se en förändring i den gamla strukturen får räkna med en omställning på åtminstone fem till sju år.[229] Neighbour hänvisar till Rogers och Shoemaker som i sin bok *Communication Of Innovations* beskriver hur förändringsprocesser ser ut.[230]

---

[227] Neighbour 1990a, sid 31. Comiskey betonar att mångfaldigandet är nödvändigt för att kunna behålla närheten i gemenskapen. Cellmedlemmarna får inte vara fler än att de kan vara trygga i gemenskapen och kunna tala fritt. Comiskey 1997, sid 64 i min utskrift. (Se också www.cellchurchsolutions.com/articles/dissertation/CellChurchStrategy.html (2006-11-02).

[228] Neighbour 1990a, sid 404.

[229] Neighbour 1990a, sid 405.

[230] Everette M. Rogers och F. Floyd Shoemaker är två ledande kommunikationsforskare. Rogers teori kallas ”Diffusion of innovations” eller ”Early adoption theory” och handlar om hur nya idéer flödar genom nätverk. Kerstin Beckman har gjort en kort översikt av teorin i ett examensarbete i medieteknik vid Kungliga Tekniska Högskolan. Presentationen återfinns på följande hemsida:
www.nada.kth.se/utbildning/grukth/exjobb/rapportlistor/2005/rapporter05/beckman_kerstin_05026.pdf (2005-12-13).

Rogers och Shoemaker menar att det förändringsprocesser i regel börjar med en eller ett par innovatörer som lyckas inspirera ytterligare några men först efter några år anammar den tidiga majoriteten konceptet. När det skett bejakar den senare majoriteten innovationen och slutligen finns alltid bakåtsträvarna som behöver mer tid eller som lämnar processen.[231]

Neighbour anser att det bästa sättet är att hitta nyckelpersoner och att själv bilda en Share Group och hjälpa människor till tro på Jesus.[232] Om personen i fråga själv är pastor ska denne samtidigt undervisa om The Basic Christian Communities och om orden *oikos, oikodomeo* och *oikonomos.* Det är viktigt, menar Neighbour, att komma ihåg att ”theology breeds methodology”.[233]

När tiden är mogen ska pastorn i fråga ge visionen vidare inte till församlingen i sin helhet utan till en grupp av intressenter. Dessa ingår i den tidigare majoriteten.[234] När det blir dags att gå vidare ska de som ingick i pastorns första Share Group bilda nya grupper bestående av intresserade församlingsmedlemmar. Neighbour rekommenderar dem som förstått och bejakat idén att åka till något av de seminarier som TOUCH anordnar.[235]

Neighbour skriver varnande:

> Some people are going to lose authority or responsibility if Share groups and then Shepherds groups are effective. ... All change is experienced as a loss, but the reason people are willing to accept change is that they see the gain to be greater than what they are losing.[236]

Neighbour uppmanar sina läsare att se efter “win/win situations”. Det är viktigt att inse att vi samarbetar med ”bröder och systrar” även om de

---

[231] Neighbour 1990a, sid 410–412.
[232] Neighbour 1990a, sid 414.
[233] Neighbour 1990a, sid 415.
[234] Neighbour 1990a, sid 416.
[235] Neighbour 1990a, sid 417.
[236] Neighbour 1990a, sid 417 f.

motvilligt medverkar till förändringar. Vi ska emellertid inte bara ta hänsyn utan även försöka verka uppbyggelse för dem.[237]

När Neighbour sedan ger konkreta råd skriver han att det är viktigt att komma ihåg att denna förändring är ett Guds verk och sker i Guds tid. Han stryker under vikten av att utvärdera vad som sker och att hålla kontakten med dem som tjänar så att ingen upplever att de misslyckas. Vidare skriver han att de som kommer till tro ska beredas tillfälle att vittna om detta.

Han fortsätter:

> When at least 50 % of your membership are committed to the cell group church life, there will be dissatisfaction with the many conflicts with the programs that are still running. Drop your organizations, one by one. Move to a pattern where everyone equips someone, while being equipped.[238]

Det har i denna framställning av The Cell Group Church visat sig att modellen har förändrats mellan åren 1990–2000. Modellen utgår från den gemenskap människor har med Gud och med varandra. Neigbhour beskriver denna gemenskap utförligt och menar att cellen i sig är kyrkan. Den är Guds *ekklēsia*. Denna gemenskap är en växande gemenskap, både vad gäller kvalitet och kvantitet. Neighbour utvecklar en taxonomi som ska hjälpa de enskilda cellmedlemmarna att i gemenskap med andra cellmedlemmar utveckla sina färdigheter. Han förmedlar också missionsstrategiska insikter i sin bok *Where Do We Go From Here?* för att underlätta för cellkyrkor att växa numerärt. Den romersk-katolske sociologen Benjamin Tonna har haft stor betydelse för Neighbour när han mer i detalj utformat sina strategier.

Jag har använt mig av begreppen *communio* och *congregatio* när jag gjort min framställning. Det visade sig att Neighbour betonar *communio* på bekostnad av *congregatio*. De olika modeller som blir synliga under åren 1990–2000 utgår alla från cellerna. Neighbour godtar att dessa kan struktureras på olika sätt, men är mån om att avgränsa sig mot de

[237] Neighbour 1990a, sid 418 f.
[238] Neighbour 1990a, sid 421.

historiska kyrkorna. När Neighbour därför förlägger dop och nattvardsfirande till cellerna kan det förklaras med att han är en reformert teolog, men också förstås som ett behov att avgränsa sig mot de historiska kyrkorna.

Jag går nu över till att närmare analysera framväxten av The Cell Group Church.

V. ANALYS

Det är ett faktum att världen har förändrats på ett sådant sätt efter Andra Världskriget, inte minst genom en pågående globaliseringsprocess, att kristenheten tvingas till stora förändringar i sitt förhållningssätt till den nya tiden. Förändringarna är av paradigmatiskt slag och leder till att förutsättningarna för den kristna kyrkan att verka är annorlunda. Många av de kyrkor som bildats under senare hälften av 1900-talet är måna om att hålla fast vid den historiske Jesus och dennes budskap, men lever och arbetar under helt andra former än de historiska kyrkorna. Ett exempel på en sådan ny modell är The Cell Group Church.

Denna avhandling syftar till att närmare studera framväxten av The Cell Group Church. Modellen har arbetats fram av Dr Ralph W. Neighbour Jr.

För att kunna beskriva ett stort och i många stycken komplicerat skeende i allmänna ordalag har jag forskat efter händelser eller brytpunkter i Neighbours liv och i utformningen av The Cell Group Church. I denna analys använder jag mig av dialektisk metod, vilket i det här fallet innebär att jag först lyfter händelser i Neighbours liv som jag menat påverkat utformningen av The Cell Group Church. Därefter visar jag hur andra personer och händelser, utom Neighbours kontroll, påverkat Neighbour och utformningen av The Cell Group Church.[1] Framställningen har som tidigare gjorts kronologisk för att det ska vara lättare att följa skeendet.

I denna huvuddels avslutande kapitel tar jag upp kritik som framförts mot cellkyrkorörelsen i allmänhet, men också direkt mot The Cell Group Church. Jag diskuterar även något frågan om vilka kriterier som bör användas och hur de kan användas vid en sådan prövning.

Innan jag analyserar framväxten av The Cell Group Church preciserar jag hur jag fortsättningsvis förstår och använder begreppet identitet. Jag har redan i inledningen argumenterat för ett konstruktivistiskt synsätt på begreppet identitet. Det hindrar inte att

[1] Bland de forskare som ägnat tid åt begreppen identitet och pluralism är det vanligt att skilja mellan självvald och tillskriven identitet.

kontinuiteten spelar stor roll. Den kristna tron på den historiske Jesus som Guds Messias producerar en känsla av kontinuitet, sammanhang och mening. På så sätt fyller den kristna tron en viktig identitetsskapande funktion.[2]

V.A. IDENTITETSSKAPANDET SOM ETT LIVSLÅNGT PROJEKT

Att teckna cellkyrkorörelsens identitet låter sig inte göras utan vidare. Begreppet identitet innehåller många nivåer och aspekter. Det är komplext och kan definieras och användas på olika sätt. Men det är inte själva begreppet som står i centrum för denna avhandling. Begreppet är snarare ett instrument för att beskriva både framväxten av The Cell Group Church och av själva modellen.

Det är två personer som på ett särskilt sätt hjälper mig med analysredskap när jag närmar mig Neighbours person. Den förste är George Herbert Mead (1863–1931) och dennes tankar om ”de signifikativa andra”.[3] Mead menade att en individs beteende endast kan förstås i sitt sociala sammanhang, eftersom hans individuella handlande är sammankopplat med större sociala handlingar, vilka går bortom honom själv och inbegriper de övriga medlemmarna av denna grupp. Mead förklarade individens handlande med utgångspunkt i sammanhanget.[4]Mead är så tydlig i sina föreläsningar att han kan säga:

> Jaget är något som har en utveckling; det finns inte där till att börja med, vid födelsen, utan uppstår i den sociala erfarenhets- och aktivitetsprocessen, dvs., utvecklas i individen som ett resultat

[2] Stier 2003, sid 70 f.

[3] George Herbert Mead var filosof och socialpsykolog vid The University of Chicago. Han utvecklade sina synpunkter från år 1900 och framåt. Han systematiserade aldrig sina synpunkter och resultat. Boken *Mind, Self and Society. From the standpoint of a social behaviorist* utkom för första gången 1934 och är ett resultat av föreläsningsanteckningar. Meads tänkande har haft ett enormt och ökat inflytande framför allt inom den riktning av sociologin som kallas ”symbolisk interaktion”.

[4] Mead 1976 sid 30.

> av hans relationer till denna process, i dess helhet och till andra individer inom denna process.[5]

Den andre är Erik Erikson och dennes forskning om de psykosociala stadierna. Eriksons betydelse för identitetsforskningen är oomstridd och det faktum att Neighbour själv berättar om vissa händelser i sin barndom underlättar analysen.

Den tidiga socialpsykologiska analysen använder sällan begreppet identitet. I kölvattnet av särskilt Freud (1856–1939), Pavlov (1849–1936), Skinner (1904–1990), Mead och Maslow (1908–1970), talas det mer om jaget, personlighetens utveckling och karaktär. Den tidigare forskningen har dock legat till grund för det mer moderna perspektivet inom socialpsykologin som brukar kallas för den symboliska interaktionen.[6]

Forskare som arbetar enligt den symboliska interaktionismen började vid tiden efter Andra Världskriget använda begreppet identitet. Till en början var två större skolor, benämnda Chicagoskolan och Iowaskolan, förhärskande. Idag finns flera olika grenar. De kom att utveckla framför allt Meads tankar om ”de signifikativa andra”. Viktigt för den här avhandlingen är insikten att det pågått och pågår ett samspel mellan Neighbour och den miljö i vilken The Cell Group Church uppstår.

Erikson utgår med sitt epigenetiska schema från ett holistiskt synsätt. Han menar att identitetsformeringen sker genom ett samspel mellan biologiska, mentala och sociala processer. Han betonar den sociala och kulturella miljön samtidigt som han inte underskattar

---

[5] Mead 1976, sid 109.

[6] Det var Mead som myntade begreppet ”symbolisk interaktion”. Han menade med det att självet är uppbyggt av två separata men intimt sammankopplade delar. Dessa är ”jaget” (som jag själv ser det) och ”miget” (som andra ser mig). Självet utvecklas till en personlighet främst genom språket, i lek och spel med andra och när det lär sig anta andras roller och att införliva ”signifikativa andra” i det egna självet. I samspel med andra utvecklar barnet regler, lär sig att organisera och slutligen att bilda institutioner. Den symboliska interaktionen framhäver just samspelet mellan kulturen och människans identitetsskapande. I detta samspel är användandet av symboler som sätter in individen, dennes handlingar och uttryck i ett större, socialt sammanhang centralt. Mer om detta går att läsa i Mead 1976, sid 109-165.

individens unika sätt att hantera sin livssituation. Jonas Stier (1967–) drar slutsatsen i sin bok *Identitet – människans gåtfulla porträtt* att det därför är ett livslångt projekt att upprätthålla och förändra sin identitet.[7]

Denna avhandling har skrivits i ett kronologiskt perspektiv och det är även så jag närmar mig Neighbour och dennes identitetsformering. Avsikten är att granska hur han beskriver sig själv, hans självuppfattning och hur han förändrats genom åren.[8] Detta kan också kasta ljus över utvecklingen av The Cell Group Church.

I första delen av min genomgång av Neighbours person och av viktiga händelser i hans liv, ligger tyngdpunkten på den biofysiska och psykologiska nivån. Det betyder att kroppsliga förändringar, yttre fysiska faktorer och processer som berör en människas självuppfattning, självbild och självkänsla kommer i centrum. Stier talar om identitetens fem olika förståelsenivåer varav de ovan nämnda utgör de två första, det vill säga den biofysiska och psykologiska nivån.[9]

Förutom dessa två förståelsenivåer talar Stier om grupp- eller organisationsnivån, samhällsnivån och miljönivån. Dessa senare nivåer får företräde i andra delen av min genomgång där jag pekar på hur The Cell Group Church kom att påverkas i mötet med andra, av externa faktorer.

Det kulturskifte med omfattande och genomgripande förändringar i samhället, som bland andra Inglehart visat på, innebär emellertid en förändring och ett försvårande av identitetsskapandet, skriver Stier. Han syftar på de sammanflätade processer som på ett särskilt sätt har blivit synliga efter Andra Världskriget och nämner industrialiseringen,

---

[7] Stier 2003, sid 30. Jonas Stier var mellan åren 1994–2000 lektor i sociologi vid Institutionen för pedagogik i Växjö. Sedan 1994 är han lektor vid Mälardalens Universitet och undervisar i sociologi, socialpsykologi och interkulturell kommunikation.

[8] Stier 2003, sid 20 skriver: ”I litteraturen används begrepp som ’personlighet’, ’självuppfattning’, ’självbild’, ’självkänsla’, ’självuppskattning’, ’jag’ och ’själv’ ofta som synonymer till ’identitet’. Följden har blivit att *samma fenomen* (’identitet’) betecknas med ett *flertal begrepp* …” Jag använder begreppet självuppfattning som Stier använder det i sin bok, det vill säga begreppet innesluter både Neighbours självbild och självkänsla, Stier 2003, sid 49 ff.

[9] Stier 2003, sid 21.

urbaniseringen, avtraditionaliseringen och sekulariseringen som exempel.[10]

En av de ledande sociologerna, Anthony Giddens, har i sin klassiker *Sociology* från 1989 betonat det avgörande inflytande som framför allt globaliseringen har för det sociala livets alla former. Han utvecklar detta i en annan bok *Modernity and Self-Identity – Self and Society in the Late Modern Age* från 1991. Han skriver där:

> Jag menar att omvandlingen av självidentiteten och globaliseringen utgör de två motpolerna i dialektiken mellan det lokala och det globala under högmodernitetens villkor. Förändringarna i de intima aspekterna av det personliga livet är med andra ord direkt förbundna med uppkomsten av sociala förbindelser med mycket stor räckvidd.[11]

Han poängterar det nästan oändliga antalet valmöjligheter en modern människa har att förverkliga sig själv och menar att många människor vill ha större inflytande över utvecklingen och uttrycken för det egna jaget. Människors identiteter har blivit reflexiva projekt. Giddens skriver:

> Modernitetens reflexivitet sträcker sig ända in i självets kärna. Eller annorlunda uttryckt: i en posttraditionell ordning blir självet ett *reflexivt projekt.*[12]

På samma sida hävdar han att den reflexiva mobiliseringen av självidentiteten inte begränsar sig till ”kriser i livet, utan” att den är ”ett generellt drag i moderna sociala aktiviteter i relation till den psykiska orienteringen.”

Den kristna tron har den allra största betydelse för Neighbour. Den står för kontinuiteten och fyller en mycket stark identitetsskapande funktion i hans liv och i den modell han för fram som framtidens kyrka. Han kan emellertid inte själv bestämma över modellens framväxt.

---

[10] Stier 2003, sid 32.

[11] Giddens 1997, sid 44 i den svenska översättningen av *Modernity and Self-Identity*.

[12] Giddens 1997, sid 45. Uttrycket reflexivt projekt motsvarar vad Stier avser när han talar om identitetsformeringen som ett projekt.

Neighbour har verkat som missionär i USA och i Singapore. Han har rest i alla världsdelar och mött inflytelserika personer och deras församlingar. Därmed har globaliseringsprocessen haft ovanligt stort inflytande på honom. Han har tagit starka intryck under sina resor och sådana har sannolikt påverkat modellens framväxt. Intrycken har emellertid inte bara underlättat framväxten. De har också komplicerat framväxten.

Detta samspel mellan Neighbour och den sedermera globala cellkyrkorörelsen blir tydligt senare i framställningen. Därmed är det dags att analysera framväxten av The Cell Group Church ur det perspektiv Neighbour ger uttryck för i framför allt boken *Where Do We Go From Here?*

V.B. HÄNDELSER SPRUNGNA UR NEIGHBOURS LIV

Erikson delade in människans identitetsutveckling i åtta psykosociala stadier därför att varje stadium innebär ett existentiellt dilemma för individen, en kris som måste lösas för att individen ska mogna för nästa fas. I den första fasen handlar kampen om förmågan att förtrösta och visa tillit. Erikson benämner denna förmåga som grundläggande tillit, engelska *basic trust.* Motsatsen är misströstan. [13]

---

[13] Erikson benämner de åtta faserna i tur och ordning med följande engelska ord: oral sensory, muscular-anal, locomotor-genital, latency, puberty and adolescence, young adulthood, adulthood och maturity. Dessa åtta stadier beskrivs i boken *Childhood and Society* med hjälp av ett schema. Erikson påpekar att schemat är ett sätt, ett redskap och inte en beskrivning. Han har inspirerats av Freud, men utvidgat förståelsen av denne med hjälp av sociologin. Varje stadium relaterar till någon av samhällets institutioner därför att människan och institutionen utvecklats tillsammans. Så förhåller sig till exempel barnets grundläggande tillit och den organiserade religionen till varandra på så sätt att de förutsätter och berikar varandra.

V.B.1. Uppväxt och mognad

Neighbour är uppvuxen i en starkt andlig miljö där såväl far- som morföräldrar vid sidan om de egna föräldrarna är aktiva kristna. Neighbour är den äldste i en syskonskara om tre och berättar med egna ord om hur han vid fem års ålder uttryckte sin vilja att ta emot Jesus, något som han gjorde i pappans knä. Denna händelse, menar jag, utgör den första brytpunkten i Neighbours liv.

Det andra psykosociala stadiet handlar, enligt Erikson, om en påbörjad frigörelse och självständighet i kontrast till blygsel, skam och tvivel. Cullberg kallar denna för autonomifasen.[14] Vid en sund och stabil utveckling förbereds barnet för den tredje fasen där förmågan att ta initiativ brottas med skuldkänslor. Cullberg som i sin bok jämför Freud och Erikson förlägger denna fas till tre- till femårsåldern och skriver:

> Den process då barnet börjar ta steget ut från världen innebär samtidigt att det alltmera tar in föräldrarnas *värderingar*. Samvetsfunktionen, eller överjaget som den kallas med psykoanalytisk terminologi … blir nu alltmera väsentlig. /…/ Man brukar med en lätt överdrift säga att vid slutet av oidipalperioden är individens grundläggande karaktär utvecklad.[15]

Neighbours berättelse vittnar med andra ord om en normal utveckling, där han redan som femåring genom sitt initiativ visar intellektuell och social förmåga. Denna händelse, den uttalade viljan att ta emot Jesus, utgör också ett första steg i vad som kallas individuationsprocessen, det fjärde psykosociala stadium som Erikson benämner latency och som kännetecknas av viljan att lära och förkovra sig. Rädslan är att misslyckas. Det är lätt att dra slutsatsen att den händelse där den lille pojken menade sig ta emot Jesus också uppmuntras av vuxna i hans

---

[14] Johan Cullberg är välkänd professor inom svensk psykiatri med lång erfarenhet från kliniskt och vetenskapligt arbete. Han har skrivit fem böcker i ämnet varav boken *Kris och utveckling* betraktas som en klassiker på området. Boken används i utbildningssammanhang.

[15] Cullberg 1975, sid 43.

närhet. Händelsen förstärks av att en av gruvarbetarna kommer till tro som ett resultat av pojkens vittnesbörd.

Samma år 1935, flyttar familjen Neighbour till Ohio där pappan leder den stora väckelsen som råder i staden vid den här tiden. Då förstår den lille att Gud kan förändra hela världen och att han själv har en del i detta förändringsarbete. Neighbour, nu sex år gammal, låter döpa sig och utvecklar därigenom sin självuppfattning ytterligare. Han blir mer och mer medveten om föräldrarnas värderingar och börjar tillägna sig dem.

En människas självuppfattning utvecklas på ett särskilt sätt under inflytande av ”de signifikativa andra”, viktiga personer i barnets omgivning. Tonårstiden beskrivs ofta som en tid då det egna självet betraktas och bryts i förhållande till andra närstående. Erikson talar i det femte stadiet om identitet och identitetsförvirring. Han skriver till exempel att många tonåringar är ”primarily concerned with what they appear to be in the eyes of others”.[16]

Neighbours berättelse om mötet med missionären Ruth Stull är ett bra exempel på en andra brytpunkt. Händelsen visar hur utomstående stärker den unges självbild. Neighbour, då fjorton år gammal, kallas genom henne till missionär och lovar Gud att ”leta efter de vilsegångna”.[17]

Det är därför inte märkligt att de äldre pojkvänner som kom att resa till Equador som missionärer, blir starka förebilder för den då sextonårige Neighbour vars framtid nu tycks utstakad.

Erikson hävdar att: “The adolescent mind is essentially a mind of the moratorium, a psychological stage between childhood and adulthood” och fortsätter:

> It is an ideological mind – and, indeed, it is the ideological outlook of a society that speaks most clearly to the adolescent, who is eager to be affirmed by his peers, and is ready to be confirmed by rituals, creeds, and programmes which at the same time define what is evil, uncanny, and inimical.[18]

---

[16] Erikson 1995, sid 235.
[17] Citatet från Hes 34:16.
[18] Erikson 1995, sid 236.

Det är ingen tvekan om att den kristna tron, som den förmedlats i barndomen till Neighbour spelar en avgörande roll för dennes uppväxt. Den kristna tron är med och formar Neighbour från barnsben och den skänker kontinuitet, sammanhang och mening på en och samma gång. Det blir också en livsuppgift för honom att förmedla denna tro vidare. Den blir hans glädje, men också hans smärta.

Erikson talar om det sjätte psykosociala stadiet, young adulthood, som en tid då närhet och förtroende utvecklas i kamp med rädslan att bli övergiven och isolerad.

När Neighbour fick erbjudandet att arbeta tillsammans med Billy Graham kan han ha uppfattat det som en god fortsättning på det inslagna spåret och det kan därför också ha berett honom stor glädje. Neighbour mognade som människa, blev mer självständig och vuxen. 1952 gifte han sig, 23 år gammal, och hans hustru Ruth födde en son. Men kallelsen att tjäna Gud kom att sättas på prov.

V.B.2. Personliga motgångar och nytt hopp

Neighbour berättar särskilt om fyra stora motgångar, händelser som kan ha drivit på utvecklingen av The Cell Group Church. Den första bestod av sveket mot läkaren Dr Borgen. Denne avled i en olycka innan Neighbour hunnit berätta om sin kristna tro. Den andra motgången drabbar honom på väg hem från en tjänsteresa. Neighbour får genom bilradion veta att missionärsvännerna mördats av Acuasindianerna. För det tredje har han avbrutit sina högre studier för att arbeta helt med mission. När Neighbour tillsammans med hustrun bestämt sig för att ersätta de mördade missionärerna tvingades de, och det är det fjärde, att stanna hemma på grund av hustruns kroppsliga svaghet. Dessa fyra händelser, åtminstone de två första, måste ha varit viktiga i Neighbours liv. Mycket av hans tilltänkta karriär tycktes nu ha slagits i spillror.

Hur hanterar nu Neighbour detta? Enligt Erikson befinner sig Neighbour i ett psykosocialt stadium där misslyckandena hotar att isolera individen. Men krisen blir för honom snarare en väg att stärka

relationerna och de nära banden till omgivningen. Han får fast mark under fötterna och sätter upp nya mål för karriären.

Neighbour säger sig lova Gud att aldrig mer underlåta att berätta om honom. Han tycker sig höra att Gud kan använda honom som missionär i hemlandet. Det löfte som han som tonåring gett att ”leta efter de vilsegångna” får nytt liv och han säger upp sin anställning hos Billy Graham. Han får ett erbjudande från Texas Baptist Convention att vara resepredikant med uppgift att missionera i USA och griper sig ivrigt an uppdraget. Under en femårsperiod i början på 1960-talet är han med om att bilda 23 nya församlingar. [19]

Det kan tyckas som att allt nu har rättat till sig men här finns olösta problem som inte längre bara handlar om Neighbours person. Neighbour vill ”nå de förlorade”, men tycker inte att han lyckas med det i tillräcklig grad utan får istället uppleva början på en än tydligare identitetskris. Han har visserligen varit med om att bilda 23 nya församlingar men de utgör inga stora ”Billy Graham-framgångar” utan består av små grupper som samlas i hemmen. Verkligheten har kommit ifatt Neighbour och han brottas också sannolikt med sin självbild. Denna brottningskamp kommer att ytterligare intensifieras. Neighbour beskriver sig själv, 1965 och vid 36 års ålder, som helt utmattad och i stora stycken desillusionerad.

Kampen fortsätter under åren 1965–1969 och det är sannolikt ett mycket gott bidrag som pastorn och läraren i Church Growth Thomas A. Wolf ger då han uppmärksammar Neighbour på det grekiska ordet όικοσ, som blir ett nyckelbegrepp för Neighbour. Neighbours önskningar för framtiden kommer att utgå från den lilla gemenskapen. Drömmarna skrevs ner i form av anteckningar, samlade som *The Red Book*, men finns också återgivna i sina huvuddelar i boken *The Seven Last Words of The Church* med underrubriken ” – we never did it that way before” från 1971.

Neighbour står i slutet av 1960-talet i nära kontakt med McGavran som är hans mentor och McGavran hjälper honom att lägga fram sin avhandling 1972. I boken *The Seven Last Words of The Church* nämns flera viktiga faktorer som kommer att påverka framväxten av The Cell

[19] McKinley namnger dessa i en bilaga till sin avhandling.

Group Church. De är Neighbours starka önskan att finna ”de vilsegångna”, det lilla ordet *όικοσ*, mötet med McGavran och erbjudandet att få leda en experimentförsamling i Houston, Texas: The People Who Care under åren 1969–1974.

För läsaren av *Röda Boken*, såsom den finns återgiven i *The Seven Last Words of The Church,* blir det uppenbart att Neighbour vill se församlingen strukturerad som en ”go-structure”. Detta sätt att strukturera församlingen är motsatsen till en ”come-structure”. Sättet att strukturera församlingen som en ”go-structure” kom senare att känneteckna The Cell Group Church. Flera av de ingredienser som återfinns i The Cell Group Church är synliga vid den här tiden, om än inte systematiserade. Det gäller förutom denna ”go-structure” även betoningen på lärjungaskap och evangelisation. I *Röda Boken* återfinns även ordet cell, men inte med det innehåll det senare kommer att få.[20]

Neighbour har fått nytt hopp. Hans erfarenheter och insikter gör att han utvecklar en identitet som radikal förnyare av kyrka och församling. Det är hans iver för missionen som är drivkraften samtidigt som hans förståelse av omvärlden ökar. Genom relationerna till universitetsvärlden och särskilt Church Growth får han hela tiden del av nya rön som kommer till användning i arbetet med experimentförsamlingen. Neighbour *kan* även ha uppfattat Kuhns tankar och idéer om paradigmskiften vid den här tiden, även om han inte tillämpar dessa förrän senare.[21]

Det visar sig att det inte blir helt lätt att förverkliga drömmarna om en missionerande församling. Det finns många faktorer utanför Neighbours kontroll, inte bara människors brist på

[20] Neighbour 1973, ordet cell återkommer på sid 17, 50, 52, 63 och 113. Neighbour ser cellerna som en metod att delegera och evangelisera. Det är troligt att han fått informationen om Cho från McGavran. Däremot är inget av skiftet till The Cell Group Church synligt i *Röda Boken.* I *Where Do We Go From Here* har cellerna en annan ställning och ett annat innehåll. Där ligger betoningen på Guds närvaro i cellernas gemenskap.

[21] På en direkt fråga från mig säger Neighbour att han fått insikten om paradigmskiften från Thomas S. Kuhn, men inte när det skedde. Kuhn skrev sin bok *The Structure of Scientific Revolutions* redan 1962. Uppgiften från Neighbour finns på e-mail hos mig, daterat 2006-06-06. Första gången jag möter ordet paradigmskifte i materialet är i första numret av *Cell Church – The Magazine for the Second Reformation,* vol 1, 1992.

förändringsbenägenhet i allmänhet utan även, och i synnerhet, traditioner, kultur och miljö.

Men Neighbour anar en väg för framtiden och han är ivrig att gå den. Han inser att kanske inte alla församlingsmedlemmar är lika entusiastiska och organiserar därför en särskild gren inom församlingen under namnet TOUCH Ministries som ska garantera experimentet. I vilken utsträckning det sker medvetet är svårt att säga, men denna missionsorganisation blir hans skötebarn.

Också i ljuset av modern socialpsykologi framstår bildandet av TOUCH som en milstolpe. Neighbour ger uttryck för det sjunde stadiet, adulthood, när han tar initiativet att bilda TOUCH. Ingen kan vid denna tidpunkt avläsa vad som sker. Neighbour skapar en organisation och motivet är höljt i dunkel. Vi vet inte om det sker som ett naturligt led i utvecklingen av den församling Neighbour tjänar, om det är en fas i Neighbours identitetsformering som missionär i USA eller om bildandet av TOUCH sker på grund av frustration. Oavsett motiv övervinner Neighbour här faran att stagnera och lägger en grund för framtida utveckling och växt. Det projekt som Neighbour nu tar sig an är som gjort för hans personlighet.

V.B.3. Drömmen förverkligas

Författaren Ken Voges har tillsammans med familjeterapeuten Ron Braund tagit fram en personlighetsprofil som presenteras i deras gemensamma bok, *Understanding how Others Misunderstand You – a Unique and Proven Plan for Strengthening Personal Relationships.* Vid ett videosamtal mellan Voges och Neighbour presenteras och renodlas människors olika karaktärsdrag med hjälp av bokstäverna DISC. D betyder ”dominant”, I för ”influential”, S för ”stable” och C för ”compliant”. [22]

[22] Samtalet distribuerades på videokassett som DISC Survey Profile från TOUCH Outreach Ministry och finns hos mig.

D-personligheten beskrivs av Voges som uppgiftsorienterad, utåtriktad och mycket målinriktad, det vill säga en stark personlighet, vilket föranleder Neighbour att säga:

> I´m a high D and my wife is an high I. When we get on the telephone I want the conversations goes like this ”Hallo. Yes. 3 o´clock. Fine. Thank you. Good bye.”

Neighbours starka personlighet är också hans svaghet. Det händer regelbundet att han uttrycker sig överdrivet eller provocerande. Hans sätt att kommunicera attraherar vissa människor och stöter andra.

Jag vill avsluta detta avsnitt med två exempel just på Neighbours starka personlighet. Det första visar på det faktum att hans starka personlighet kunde stöta bort människor. Det andra exemplet, menar jag, belyser något av den teologi Neighbour vuxit upp med och som sannolikt kan diskuteras från många synpunkter.

I det första exemplet får läsaren en känsla av att det är Neighbours egen frustration som kommer till uttryck i ett generaliserande och föraktfullt uttalande. McKinley har pekat på detta i sin avhandling och skriver sakligt att Neighbour spelar ut den enskildes möjlighet att förmedla evangelium till andra på det traditionella, ibland tekniska sättet att evangelisera, mot cellens nya och större möjligheter att förmedla evangelium genom gemenskap.[23]

När Neighbour ska förklara att det inte räcker med att byta etikett från bibelstudiegrupp till cellgrupp utan att det måste till en förändring i sinne, teologi och metod för att evangelisation ska ske kan han enligt en not i McKinleys avhandling uttrycka sig på följande sätt:

> Neighbour remarks: One of the things I think you’ll discover is that with American Christians, it’s a whole lot easier to move their fat bottoms from pews to chairs in living rooms than it is to get those bottoms engaged with the lost.[24]

---

[23] McKinley 1999, sid 105 och sid 120.

[24] McKinley 1999, sid 104. Joel Comiskey går ett steg längre i sin bok *Cell Church Solutions* där han kommenterar Neighbours bok med följande ord: The negative tone of the book, however, pitted cell churches against church at large. /.../ The image that the cell

Det är möjligt att Neighbours livslånga kamp för förändringar tillsammans med hans starka personlighet och ibland mustiga språk får honom att medvetet provocera sina läsare, kanske i ett tänkt pedagogiskt syfte. Teorin om paradigmskiften talar ofta om att olika paradigm är inkommensurabla vilket också kan peka på en frustration hos en pionjär som Neighbour och förklara det ibland relativt höga tonläget.

I det andra exemplet finns en teologisk skrivning i boken *The Seven Last Words of The Church* som jag reagerat på.

> Gradually our dream took shape on paper. I began to write about a totally committed group, ready to dare to be totally committed ... ready to serve Jesus Christ completely, to lead separated lives, to experiment, to have the ’courage to fail’”.[25]

Detta uttalande framstår som uppseendeväckande. Neighbour försöker slå en bro mellan verkligheten som han upplever den och den dröm han har. Men orden som säkert är avsedda att sporra läsarna kan, enligt mig, lika gärna avskräcka läsarna. Vad ligger bakom Neighbours ord om att han vill se människor ”totally committed”? Går det att utläsa ett dolt missnöje över en ljum kristenhet, en förkastelse av åren som gått? Är uttrycket endast ett utslag av hans reformerta teologi? Det är svårt att dra några slutsatser av detta, men här finns en spänning mellan ideal och verklighet som är besvärande inte bara för Neighbour, utan för alla dem som vill förvekliga sitt lärjungaskap i och genom en cell.

Inom socialpsykologin betecknas en alltför stor diskrepans mellan verklighet och idel som en brist eller svaghet. Socialpsykologerna använder begreppet kognitiv dissonans. Uttrycket ”totally committed” upprepas som en grundtanke och därför ska jag återkomma till denna spänning i avsnittet om lärjungaträning.

---

church is against the conventional church still persists and causes resistance among many when it comes to implementing cell church ministry. Many leaders want the benefits of following cell church principles, but they don´t want the label and image of being “cell church.” Comiskey 2005, sid 57 f.

[25] Neighbour 1973, sid 24.

Under åren 1990–1994 utvecklas Neighbours arbete genom TOUCH intensivt över hela världen. Nu är boken *Where Do We Go From Here?* skriven och expansionen under de nämnda åren torde ha överträffat Neighbours drömmar om en världsvid reformation. Men i vilken utsträckning kommer de att sammanfalla med hans drömmar?

Neighbour anlände till Singapore en andra gång 1990. Pastorn Lawrence Kong i Singapore ringde och bad Neighbour om hjälp och den här gången kommer Neighbour som konsult. Under dessa år växer församlingen i antalet medlemmar från 350 till 7 000. Här får Neighbour fullt utlopp för allt han vill göra, framför allt att utrusta varje enskild kristen på ett sådant sätt att denne kan tjäna som medarbetare. 1991 anordnar Neighbour och Kong en konferens under namnet International Cell Church Conference. Den återkommer sedan årligen. Konferensen 1993 samlade framträdande ledare från 20 olika nationer. Dessa har lyssnat till Neighbour och Kong, låtit sig inspireras och börjat cellstrukturera sina församlingar vid hemkomsten. Vid konferensen deltog bland andra två pastorer från Elim i El Salvador och Neighbour besökte dem tillsammans med Comiskey 1993.[26]

V.B.4. Modellen omprövas

Samma år 1993 besökte Neighbour Ryssland och Sydafrika. Nu råder det ingen tvekan om att han är övertygad om att The Cell Group Church har kommit för att ersätta den gamla kyrkoordningen. Omslaget till såväl den första som den andra upplagan av boken *Where Do We Go From Here?* avbildar sönderfallande kyrkbyggnader. 1992 utkommer det första numret av magasinet *Cell Church* och i detta skriver Neighbour

[26] Församlingen grundades 1977 av pastorn Sergio Solórzano. 1986 hade Solórzano besökt Cho i Seoul och började cellstrukturera Elim. Under åren 1981–1992 rådde inbördeskrig i San Salvador och begreppet celler var känt, men inte satt i system i församlingen i vår betydelse förrän 1986. Församlingen växte från 3 000 celler till 10 000 celler på ett år och hade 1993 när Neighbour besökte den ungefär 6 000 celler. Församlingen utgår från den så kallade 5x5-modellen och hade år 2003 8 571 celler. Berättelsen om Elim återfinns i Comiskey´s bok *Passion and Persistence.*

under rubriken *Equipping the Saints for Ministry; a Paradigm Shift*. Tanken om ett pågående paradigmskifte finns också i *Cell Church*, vol 5, nr 2 1996 och vol 6, nr 4 1997. TOUCH är nu närvarande på alla kontinenter. Men det globala skeendet påverkar Neighbour.

Det går att spåra förändringar i Neighbours starka patos och hållning efter konferensen 1993, en förändring som jag betraktar som inledningen på Eriksons åttonde stadium maturity.

I den reviderade upplagan av *Where Do We Go From Here?* från år 2000 ber Neighbour sina läsare om ursäkt för sina tidigare kategoriska utsagor. Han skriver i förordet:

> I now publicly repent from the caustic comment I made in the first edition that the new wineskin could never exist in American Churches. Time has demonstrated I was wrong about that.[27]

Neighbour är nu 69 år gammal och befinner sig i övergången från en fas som ofta betecknas som avtagande produktivitet till en fas som bäst beskrivs som åldrande. I denna senare fas vill människan integrera sina erfarenheter från ett långt liv och avsluta kampen mot de destruktiva krafterna i detta samma liv. Det är viktigt för den enskilde att livscykeln sluts på ett godtagbart sätt. Den mogna människan, menar Erikson: ”knows that an individual life is the accidential coincidence of but one life cycle with but one segment of history”.[28]

Förordet ovan kan nog förstås som ett led i denna fas då människan reflekterar, ser tillbaka, sammanfattar och försöker rätta till sådant som går att rätta till.

2004 kom så en bok som fortsätter att utvärdera och utveckla modellen The Cell Group Church. Den är skriven av M. Scott Boren, anställd på TOUCH. I denna skriver Neighbour, nu 73 år gammal, i förordet:

---

[27] Neighbour 2000, sid 14.
[28] Erikson 1995, sid 241.

> In 1990, I wrote a book similar to this one. It was a “first generation” book that expressed all I knew about cell groups and how they worked. But I could not include what I did not know.[29]

Eftersom ett viktigt livsvärde för många ligger i känslan av att vara använd, efterfrågad och effektiv kan ålderdomen vara en svår tid. Människor gör identitetsförluster under de flesta av livets skeden, när de träder in och ut från olika sociala arenor. Men förlusten kan komma mer överraskande, slå hårdare och vara mer ovälkommen på ålderns höst när de kroppsliga funktionerna avtar. En identitetsförlust är också ett svårt kontinuitetsavbrott i den egenhändigt skapade biografin, skriver Stier.[30]

Neighbour håller på att utvärdera och sammanfatta sitt liv och sin dröm. Han gör det genom att göra avbön på vad han menar varit överord, öppna för olika sätt att förverkliga The Cell Group Church samtidigt som han är mer viss än någonsin om att den cellstrukturerade församlingen hör hemma i framtiden.

Vid en konferens i Harpenden, London, 22–25 maj 2006 berättade Neighbour om och förmedlade en hel del statistik från olika cellkyrkor i världen. Han ville visa hur Gud är närvarande i ett globalt skeende.[31] Han strök under det ytterligare genom att berätta att han vill ha 1 Kor 14:24 på sin gravsten. Där skriver Paulus:

> Men om alla profeterar och en som inte tror eller förstår kommer in, då blir han avslöjad av alla. Hans hjärtas hemligheter uppenbaras och han faller ner på sitt ansikte och tillber Gud och ropar: ”Gud är verkligen i er!”[32]

Det kan tänkas att Neighbour i en snävare mening fått ge upp sin dröm, men mer troligt är att verkligheten överträffat hans dröm från 1960-talet.

---

[29] Boren 2002, sid 10.

[30] Stier 2003, sid 132.

[31] Det var mitt första personliga möte med Neighbour och informationen härrör från mina anteckningar.

[32] 1 Kor 14:24 f i Svenska Folkbibelns översättning. Jag har valt denna översättning eftersom den bättre stämmer överens med Neighbours bruk av samma vers än andra svenska översättningar. Orden ”Gud är verkligen i er” kan också översättas ”Gud är verkligen ibland er!”

När Neighbour ser tillbaka på sitt liv kan han knappast visa hur hans modell The Cell Group Church erövrat världen. Men de principer han upptäckt, dokumenterat och talat om under sin många resor har i hög utsträckning präglat utvecklingen inom cellkyrkorörelsen i dess vidaste mening. När Neighbour talar om texten på sin gravsten tänker han sig den som en fortsättning och som en påminnelse om den dröm han närt under decennier. Neighbours vän och medarbetare Beckham summerar i boken *Where Are We Now? – The Small Group Movement and its Models:*

> For over half a century God has gradually transformed this movement from a small group movement into an incarnation community movement. God-made Cells is the name that now best expresses the nature of small groups in the movement.[33]

Neighbour har inte slutat att arbeta på att förverkliga sin dröm. Han har tillsammans med Beckham bildat gemenskapen TOUCH Family, mer eller mindre överlämnat TOUCH Ministries till den äldste sonen Randall och startat det Internetbaserade Glocalnet.

Därmed går jag över till att närmare analysera de förändringar modellen The Cell Group Church genomgått som ett resultat av mötet med andra.

V.C. HÄNDELSER UTOM NEIGHBOURS KONTROLL

Det är möjligt att välja mellan flera olika variabler när jag ska undersöka framväxten av och förändringar inom modellen. Så här långt tycks det emellertid stå klart att missionen är drivkraften, cellen metoden och utbildningen av cellmedlemmarna därför ett måste. Jag väljer därför att inrikta mig, i tur och ordning på variablerna cellen, missionen och utbildningen.

Neighbour har inte ensam kunnat forma, färdigställa eller förverkliga *en* färdig modell, The Cell Group Church. Han har varit mån om att ta vara på, systematisera och främja den utveckling han tycker sig

[33] Beckham 2004, sid 184.

ha sett i mötet med den framväxande cellkyrkorörelsen. De olika delar som ställts samman i boken *Where Do We Go From Here?* 1990 har utvecklats från sent 1960-tal ända fram till våra dagar och det är troligt att vi ändå inte sett slutet på förändringarna. I det här kapitlet ska jag visa hur några av de mest väsentliga delarna utvecklats och förändrats genom påverkan av andra inflytelserika personer eller genom betydelsefulla händelser.

V.C.1. Cellen

Neighbour slutade sin anställning hos Billy Graham 1954 för att dels arbeta som pastor i The Monrose Baptist Church i Rockville, Maryland och dels för att studera teologi vid New Orleans Baptist Theological Seminary. Han verkade samtidigt som koordinator för flera olika evangelisationsprojekt vid universitetet. Redan här kan han ha kommit i kontakt med begreppet cell för första gången.[34]

Sara Diamond arbetar som undersökande journalist och har skrivit en bok om den kristna högern i USA, *Spiritual Warfare – The Politics of the Christian Right.* Hon återger ett citat av William R. ”Bill” Bright (1921–2003), först affärsman senare evangelist och grundare av Campus Crusade, när denne talar om sina ”revolutionary cells” redan i början av

[34] Sarah Leslie har skrivit en kritiskt granskande artikel om cellkyrkorörelsen och forskat kring rörelsens ursprung, men inte lyckats kartlägga det. Hon skriver: “In modern times, the origin of the concept of CELL churches is uncertain ... The earliest book we could locate on the modern home church movement is vintage mid-50s, entitled *Creating Christian Cells.* This book is a series of articles about the positive spiritual successes of the new-style church that was being developed, mostly in conjunction with the Marble Collegiate Church in New York (Norman Vincent Peale's church). This book provides the earliest working definition of cell church, one which is nearly identical with definitions provided by cell church leaders decades later.” I förordet står enligt Sarah Leslie att läsa: "The Christian Church began as a single, small group fellowship. As it grew and divided, many such groups ("churches" or "parishes") were formed. The process resembled MITOSIS, or cell-division, in the biological world; hence, the term ”cell". Sarah Leslies opublicerade artikel går att beställa från: The Christian Conscience, PO Box 449, Ravenna, OH 44266 eller e-mail: conscien@nacs.net. Hennes utkast finns publicerat på www.deceptioninthechurch.com/cellcurch.html (2006-11-06).

1950-talet.[35] Diamond fortsätter: ”Bright developed the concept of ’spiritual multiplication’ using ’christian cells’”.[36]

Diamond berättar också om hur kristna celler använts i politiska syften, framför allt i Brasilien. Hon hänvisar till Beverly LaHayes bok *Who But a Woman* från 1984. LaHaye, som var president för Concerned Women for America beskriver hur kommunismen störtades på 1960-talet och hur kvinnor medverkade genom att utforma politiska nätverk. Diamond skriver:

> These women – whom LaHaye lauds as role models – formed cell groups to organize prayer meetings, patriotic protest marches, and the purpose of television air time and newspaper space to proclaim their anticommunist message. Ultimately, she says, it was the efforts of these anticommunist women that made the businessmen successful.[37]

Det är tveksamt om Diamond själv tror på detta, men det är intressant att se att termen celler använts för politisk infiltration. Det torde inte vara lätt att förstå sambandet mellan de olika sammanhang i vilka begreppet cell förekommer, om det inte finns något sådant. Mycket talar för att ordet använts i allmän mening om en liten grupp. Det är rimligt att Neighbour hört ordet cell, men jag har inte funnit belägg för att han sett detta som något ideal. Det är ändå ingen ointressant koppling med tanke på att cellkyrkorörelsen enligt min mening utvecklats från metod till

---

[35] Det citat Diamond återger är hämtat från artikeln *Campus Crusade: Into All the World* av Edward E. Plowman. Den finns återgiven i Christianity Today, June 9, 1972, sid 38. Det fulla namnet lyder Campus Crusade for Christ International och organisationen kan besökas på www.ccci.org. Organisationen är idag en av de mest välkända med, enligt egen uppgift, 26 000 anställda. Bill Bright presenterade tidigt vad han kallar för ”de fyra andliga lagarna”.

[36] Diamond 1989, sid 51. Diamond hävdar att begreppet cell kan ha uppstått under söndagsskolläraren Henrietta Mears (1890-1963) inflytande. Mears samarbetade med Billy Graham redan 1949. Begreppet evangelisation genom celler kan ha uppkommit i kretsen av Billy Graham, Henrietta Mears och Bill Bright. Mears har också haft stort inflytande på den tidiga utvecklingen av Fuller Theological Seminary.

[37] Diamond 1989, sid 83.

biotiskt tänkande. De senare influenserna syns ändå ha kommit från annat håll, särskilt från Schwarz och dennes forskning.[38]

De församlingar Neighbour var med om att grunda i början på 1960-talet bestod av ett mindre antal människor som samlades i hemmen. Sju av dessa små församlingar i Pennsylvania kom att bilda en större gemenskap under namnet the Keystone Baptist Association. Neighbour var där vid deras 25-års jubileum och insåg att gemenskapen inte utvecklats särskilt mycket på de tjugofem åren, ingen av de sju församlingarna hade nått 150 medlemmar. Neighbour konstaterar också att tillväxten i antalet medlemmar skedde så länge de var i hemmen, men upphörde när de byggde kapell och kyrkor. ”I should have known about the cell model then!”[39]

Det betyder att han kan ha hört om celler, men inte uppfattat dem som relevanta. 1969 kommer han till Houston för att förverkliga sin dröm. The People Who Care väckte uppmärksamhet genom sin vilja att nå dem som inte bekände sig till kristen tro och Neighbour återger en artikel från dagspressen i vilken en journalist gjorde ett reportage om den nybildade experimentförsamlingen. Tidningsartikeln har huvudrubriken: *Minister shows church doesn´t need building* och en underrubrik längre ner som lyder: *Cell Groups formed*.[40]

Det är vid den här tiden uppenbart att Neighbour använder ordet cell dels som synonymt med liten grupp, dels att han vill se alla medlemmar

---

[38] Som jag tidigare visat i kapitlet ”Den cellstrukturerade församlingens mål och strategier” och avsnittet om celler i olika kulturer kan Neighbour skriva: ”cities are being penetrated effectively by ’Basic Christian Communities.’” I den mån som Neighbour tänkte sig detta som en politisk infiltration är osäkert. I tidningen *Cell Church*, vol 3 number 3 1994 definierar Neighbour cellen med följande ord: ”The human body is made up of millions of cells, the basic unit of life. Likewise, cell groups form the basic unit of the cell church …” Han menar att cellerna innehåller en kultur som kan komma att genomsyra hela städer. Detta är ett sätt att tala om celler som Schwarz forskning resulterat i. Schwarz närmar sig kyrkotillväxt ur ett biotiskt perspektiv. Med det menar han: ”In my institute we have chosen to call it ’natural,’ or ‘biotic’ church development. ‘Biotic’ means nothing less than a rediscovery of the laws of life (in Greek, *bios*). The goal is to let God’s growth automatisms flourish, instead of wasting energy on human-made programs.” Schwarz 1996, sid 7. Neighbour citerar Schwarz i *Where Do We Go From Here?* från år 2000, sid 237.

[39] Neighbour citerad i McKinley 1999, sid 25.

[40] Neighbour 1973, sid 63.

bilda nya grupper. Här finns med andra ord i början på 1970-talet ett embryo till The Cell Group Church. Varför Neigbour redan här använder ordet cell är oklart.

Det är inte möjligt att säga exakt när Neighbour förstår vilken plats cellerna kan ha i en framtida modell. Det troliga är att det sker en gradvis utveckling från cellen som evangelisationsmetod till cellen som kyrka och församling.

I boken *The Seven Last Words of The Church* från 1971 beskrivs cellen i första hand som en gemenskap där medlemmarna läser bibeln och ber tillsammans och i andra hand som en arbetsgemenskap. Denna metod har Neighbour med sig till Singapore men någonstans förändras cellen från att vara en arbetsgemenskap till att bli själva församlingen.

Besöket hos Cho ägde rum under Neighbours första vistelse i Singapore, på inrådan av McGavran, men det är knappast möjligt att dra slutsatsens att det var då The Cell Group Church föddes, även om den ena principen efter den andra står klar för Neighbour.

I mitten av 1980-talet ger Neighbour upp försöken att förnya den programbaserade församlingen och det ligger nära till hands att tänka att Neighbour nu vill börja om från början, med cellen i centrum. Det är också vid den här tiden som Neighbour läser Tonna.

Tonna utgår i sin bok *Gospel for the Cities* från 1978 från det faktum att kristna kallats att *vara kyrka*. Han skriver att det finns en ”distinction between church and experience of church” och att denna insikt ger oss skäl att ”make a transition from the essential to the existential”.[41] Tonna exemplifierar vad han menar med berättelsen om Emmauslärjungarna, Luk 24. I den fortsatta texten använder han omväxlande orden The Emmaus group, ecclesial group, cell och base community. Varje sådan liten grupp har möjlighet att bli kyrka, eftersom de samlas omkring den Uppståndne. Tonna skriver: “The goal will be that of transforming a group of Christians into a small church and then into an urban mission.”[42]

Tonna anger tre krav för att de ska kunna bli kyrka. Det första är att de är öppna för Herrens närvaro. Det andra är öppenhet för varandra och

[41] Tonna 1982, sid 173.
[42] Tonna 1982, sid 168.

det tredje öppenheten för utomstående. Tonna skriver: ”The degree of openness to them will signal the readiness of the group to compose a church rather than a sect”.[43]

Insikten att den lilla gemenskapen kan vara eller bli en kyrka i sig kan ha påverkat, ja till och bidragit till att Neighbours ekklesiologi förändrats. Det hindrar inte att också andra faktorer påverkat honom.

Det finns åtminstone fyra tydliga tillflöden till modellen The Cell Group Church i *Where Do We Go From Here?* Den första källan är Neighbours egen längtan och strävan efter att hitta nya sätt att nå ut med evangelium. Det var denna som fick honom att våga experimentera, resa till Singapore för att pröva sina insikter och skriva material för dem som vill bli och vara lärjungar.

Den andra källan kan sägas komma från sådana män som Donald McGavran och Thomas A. Wolf, båda verksamma inom Church Growth rörelsen. Det var Wolf som redan i mitten på 1970-talet berättade om det grekiska ordet *οικοσ* och män som Jean Vanier, M. Scott Peck och E. Mansell Pattison har fått tillföra socialpsykologiska insikter om hur gemenskaper kan fungera.

Den tredje källan utgörs av besöket hos pastor Cho i Seoul, Korea och dennes sätt att strukturera församlingens arbete genom ”home cell groups”. Med tanke på det arbete Neighbour bedrev i experimentförsamlingen i Houston i början på 1970-talet ter sig besöket i Seoul, som torde ha ägt rum någon gång under åren 1975–1977, just som den inspiration Neighbour då behövde.

Den fjärde källan är, menar jag, Benjamin Tonna, som i början av 1980-talet visade på de sociala system och strukturer som finns i varje samhälle, och som ”myndigförklarade” den lilla gemenskapen så att den fick bejaka sig själv som kyrka. Det är efter detta möte som Neighbour kan påbörja arbetet med The Cell Group Church och färdigställa sin modell 1990.

TOUCH hade tillkommit som en missionsorganisation för församlingens missionsarbete. Det var inom TOUCH som cellerna växte fram, medlemmarna utrustades för tjänst och bedrev mission. Men detta skedde inom en etablerad baptistförsamling. När brytningen med

[43] Tonna 1982, sid 179.

församlingen var ett faktum i början på 1980-talet fortsätter Neighbour arbetet med hjälp av cellerna och TOUCH. I denna gemenskap är alla missionärer. Därmed sker vad jag kan förstå en förskjutning i Neighbours ekklesiologi så att församlingen hädanefter blir mer organisk, holistisk, och han öppnar också för ett biotiskt perspektiv, även om det inte är tydligt i *Where Do We Go From Here?*från 1990.

Jag har i min redovisning av The Cell Group Church under rubriken *Congregatio* redogjort för utvecklingen från en enda modell till fyra varianter på samma tema, nämligen 5x5-strukturen, The Interest Group Structure, G-12 och The Department Model. Neighbour har från och med år 1990 hållit seminarier över hela världen, besökt de olika typerna av cellstrukturerade församlingar och tagit djupa intryck som fått honom att revidera den egna ursprungliga modellen, kallad The Cell Group Church, om den nu skulle ha varit menad som den enda modellen.

Det informations- och läromaterial som Neighbour författat avser i huvudsak att hjälpa nya kristna till andlig mognad. Men böcker som *The Shepherds Guidebook*, som utkom i sin första upplaga redan 1986, och *Cell Leader Intern Guidebook – the critical path for successful leadership* från 1994 har åtminstone på en punkt blivit obsoleta. I dessa driver Neighbour tesen att varje cell har en cykel på omkring sex månader. Neighbour försöker hålla fast vid detta även i det längsta vilket tydligt märks i *Where Do We Go From Here?*år 2000.[44]

Det har emellertid inte varit möjligt att driva tesen om mångfaldigandet på det sätt Neighbour gjort och de andra modellerna kräver inte heller det. Dessa försöker i stället att nybilda celler samtidigt som cellmedlemmarna kan kvarstå i modercellen vilket gör hela skeendet smidigare och mer naturligt.

Neighbour bildade några år efter år 2000, oklart exakt vilket år, tillsammans med Bill Beckham gemenskapen TOUCH Family och TOUCH Glocal Training Center, det senare ett Internetbaserat utbildningsföretag med akademiska anspråk och har till detta knutit flera nyckelpersoner inom cellkyrkorörelsen. Där finns bland annat möjlighet att ladda hem en del opublicerat material och i ett sådant står följande att

[44] Neighbour 1990a, sid 217, 222 och 233. Tanken på sex månaders cellcykel finns kvar i Neighbour 1995, sid 149 och Neighbour 2000, sid 260.

läsa om mångfaldigandet, under rubriken ”Cell isn’t a system; it’s a theology”:

- Another key difference is in the form of multiplication that occurs. Cells multiply without “division.” They don’t split up the relationships that have formed in the groups. Those who are ready to start groups do so, and they stay in their “Parent Cell” indefinitely. So, they have 2 Cells – their “Personal Cell” and their “Parent Cell” – a place to receive and a place to give.
- There need not be any specific time limit on how fast someone is ready to start their own Cell. It may happen a little faster because of the new view of a Cell Leader not being a big shot, but readiness is always an individual issue. WHEN to start a Cell is not the important thing: HOW you do it is crucial.
- So CELL is neither inherently legalistic, nor does it necessarily promote novices to their doom (unless you choose to work it that way), but it IS a very effective way to do Cells in the Body.[45]

Neighbour har uppenbarligen korrigerat sig själv sedan *Where Do We Go From Here?* kom ut i sin första upplaga 1990. Den modell han förespråkar har uppstått under resans gång, ur en längtan att få verka som missionär. Neighbour kan tidigt ha kommit i kontakt med begreppet cell, utan att ha tagit det till sig. När han i boken *The Seven Last Words of The Church* använder ordet cell har det ingen annan betydelse än liten grupp.

I början på 1970-talet får Neighbour upp ögonen för det grekiska ordet *οικόσ* och i mitten av 1970-talet tillfälle möter Cho och dennes ”home cell groups”. Under sin första vistelse i Singapore berättar Neighbour att han tillsammans med Kong bildat husförsamlingar. Han har med andra ord ännu inte tagit till sig begreppet cell eller cellkyrka. Detta kom att förändras under 1980-talet efter mötet med Tonna som talar om den lilla gruppen som ”a small church”.

Cellen är i centrum och all aktivitet utgår från cellerna. Det är i cellerna som den nödvändiga fostran och träningen av nya lärjungar och nya ledare äger rum. Samtidigt innebär cellstrukturen att varje cell är

[45] http://touchglocal.com/_English/_About/free_downloads.asp (2006-01-18).

bärare av den större strukturen. Cellerna ingår i och präglas av ett enhetligt pastoralt program där varje cellmedlem betraktas som en Jesus Kristi lärjunge och varje cell, ensam eller tillsammans med andra, utövar mission som leder till ett mångfaldigande av cellerna.

Personer som Tom Wolf, Lawrence Kong och Benjamin Tonna har var för sig tillfört väsentliga delar. Dessa tillägg och korrigeringar har gjorts på ett sådant sätt att ett holistiskt system uppstått som skiljer sig på ett paradigmatiskt sätt från traditionella kongregationalistiska församlingar. Det är inte pastorn, än mindre kyrkbyggnaden eller de olika verksamheterna som utgör utgångspunkten för medlemmarnas liv, utan gemenskapen och uppdraget i cellen.

Mötet med Tonna verkar ha haft avgörande betydelse för Neighbour. Här förändras, vad jag förstår, Neighbours ekklesiologi. Det är på den här punkten Neighbour bryter med Southern Baptist och det är med Tonna i ryggen som Neighbour skriver *Where Do We Go From Here?* Däremot sker ingen brytning med Southern Baptist vad beträffar synen på människan och frälsningen eller i hanterandet av dop, nattvard och ämbeten.

Neighbour tar inte till sig den åtskillnad Tonna gör mellan ”church and experience of church”. Neighbour avgränsar sig visserligen mot House churches när han förfäktar att alla celler i staden ska hålla ihop, men han har samtidigt avgränsat sig mot de historiska kyrkorna och deras sätt att vara kyrka. Tonna talar om vikten av smågrupper eller celler, men menar att de blir kyrka först när de bejakar kyrkan och samhället i staden. Det är bara genom att bejaka de utomstående cellerna kan undgå att utveckla sekten. Tonna skriver: ”Ecclesial interest converges with secular interest”.

V.C.2. Missionen

Neighbour har sedan barnsben haft en längtan att få verka som missionär och det är lätt att se att han ända sedan tiden med Billy Graham varit starkt engagerad i mission och evangelisation.[46]

När makarna inte kunde resa ut som missionärer på grund av Ruths ohälsa var det en stor motgång. Denna motgång gjorde att de fick omdefiniera sin kallelse som missionärer. De skulle nu bli missionärer i USA och Ralph arbetade intensivt under förra delen av 1960-talet då han var med om att bilda 23 namngivna församlingar.

1962 lärde Dr Leonard Irving, som arbetade med missions-strategiska frågor inom samfundet, Neighbour hur man bäst förbereder och genomför missionsprojekt i en storstad.

Denna tid slutade med att Neighbour drabbades av en svår depression. Cullberg använder sig av Dantes ord i *Divina Commedia* när han ska beskriva 40-årskrisen: ”När jag nått halvvägs på min levnadsbana, i dyster nattsvart skog jag mig befann, där icke väg, ej spår jag kunde spana.”[47] Men i denna nattsvarta skog föds också hos Neighbour en dröm. Han är drygt 40 år gammal när arbetet med The People Who Care tar vid.

I drömmen menade Neighbour sig kunna se en grupp människor som var ”totally commited” och som kunde nå ut till dem som ännu inte kommit till kristen tro. Han skrev ner denna dröm i *Röda Boken* och tog sig an WMBC i Houston, församlingen som skulle genomföra experimentet. Här bildade Neighbour TOUCH och tillsammans nådde de under åren 1969-1971 ut till hundratals människor genom att bilda ”target-groups”.

Men inte alla medlemmar är eniga med Neighbour när denne förändrar församlingens ”come-structure” till en ”go-structure”. Det

---

[46] Neighbour har inte närmare definierat de båda orden mission och evangelisation. Jag uppfattar att han använder ordet mission för att beteckna rörelsen från cellen och utåt, se till exempel Neighbour 1990a, sid 376. Ordet evangelisation använder han för att beskriva rörelsen inåt, det vill säga hur en människa förs in i gemenskapen, se Neighbour 1990a, sid 239 ff.

[47] Cullberg 1975, sid 83.

framgår inte direkt av källorna vilka som påverkat Neighbour i sagda riktning. Det är troligt att den egna drivkraften att ”nå de vilsegångna” kombinerats med påverkan från Church Growth-rörelsen, till exempel från Thomas A. Wolfe och Donald McGavran.

1974–1977 reser Neighbour på uppdrag av samfundet för första gången till Singapore. Han gör det i egenskap av missionsstrateg och hans värd blir pastorn Lawrence Kong och den baptistförsamling denne leder. Under dessa år bildas 18 husförsamlingar, en förtjänst som Neighbour tillskriver Kong. Neighbour tar starka intryck av vad han ser och skriver 25 år senare i *Where Do We Go From Here?* att ”this was my first taste of pure cell life”.[48] Det tycks så här långt stå klart att Neighbour har egna erfarenheter av ”target-groups”, asiatiska eller kinesiska husförsamlingar och att han besöker Cho i Korea. När Neighbour kommer tillbaka till Houston har han ett antal principer som han till varje pris vill tillämpa. Det handlar främst om att utrusta lekmännen, samlas i hemmen och bedriva evangelisation genom vänskap. Dessa principer hade tillämpats i Korea och Singapore med numerär tillväxt som följd. Neighbour driver dessa principer såväl i församlingen som i det egna samfundet mellan åren 1977–1980.

I början på 1980-talet lämnar Neighbour arbetet med experimentförsamlingen i Houston och samfundet och går helt över till att utveckla arbetet genom TOUCH och reser, främst i Asien, Afrika och Sydamerika. Han ser samma principer verksamma på flera av de platser han besöker. Han sammanställer dem och beskriver dem i skrift. Nu vet han vad han ska se efter och då är det lättare att ställa relevanta frågor. Ett exempel på detta är, menar jag, hans sätt att använda sig av Benjamin Tonna .

---

[48] Husförsamlingsrörelsen har liksom cellkyrkorörelsen fått en ny renässans. Begreppet husförsamling kan enligt Beckham förstås på åtminstone fyra olika sätt. För det första syftar begreppet på de husförsamlingar som växte fram i Kina under 1900-talet. För det andra syftar begreppet på det begynnelsestadium då församlingarna fortfarande befann sig i hemmiljö. För det tredje används begreppet som namn på den verksamhet som förläggs till hemmen. Den fjärde betydelsen är mer dogmatisk och syftar på de församlingar som lever i och verkar oberoende av andra kristna i staden, se Beckham 2004, sid 156. Neighbour verkar inte under sin första session i Singapore ha utvecklat The Cell Group Church som kontrast till husförsamlingen, något han gör senare.

1984 utarbetade Neighbour en strategi för mission i Bryssel. Där kom han att läsa Tonnas bok *A Gospel for the Cities* och inspirerad av den boken utvecklar han sin strategi.[49] Neighbour har emellertid som jag ser det inte gjort rättvisa åt Tonna utan snarare utnyttjat honom för sina syften. När Tonna skriver om vikten att förstå de sociala system i vilka vi människor lever värderar han inte detta som Neighbour gör.[50] Tonna menar att stadens missionärer måste förstå urbaniseringsprocessen så att de inte medverkar till eller förökar den oro som redan finns där. De ska i stället samarbeta med staden. Den stora staden ingår nämligen i Guds plan, menar Tonna. Han skriver vidare att insikterna om de sociala systemen är nödvändiga för att förstå *hur* Gud handlar. Dessa insikter ska inte användas för att komma till roten med eller för att angripa stadens ondska.[51]

Tonna skriver:

> If the theological concept of incarnation leads missionaries to blend with the masses, in order to share with them the struggle for a more human city, the theological concept of evangelization guides missionaries to distinguish themselves from the masses, in order to take up their specific task in the process of urban liberation and reconciliation.[52]

---

[49] I slutet på 1960-talet och under 1970-talet skrevs ett antal böcker om urbaniseringsprocessen. En av de mer kända forskarna är Harvey Cox som utkom med *The Secular City: Secularization and Urbanization in Theological Perspective* (1965), Collier Books, 25th anniversary edition 1990. Staden framstår som civilisationens slutmål. Tonna talar om kyrkan som stadens slutmål. I det mångkulturella samhället lever olika religioner vid sidan om varandra och missionens villkor förändras.

[50] Neighbour står i en annan tradition än Tonna. Det händer enligt min mening att Neighbours reformerta teologi skär sig i förhållande till Tonna. Vid en analys av kristenhetens uppdrag är det till exempel nödvändigt att skilja mellan mission och evangelisation. Det gör inte Neighbour som snarare har omvändelsens fenomen i centrum.

[51] Tonna 1982, sid 25.

[52] Tonna 1982, sid 157. I Tonnas ögon är omvändelsen snarast att likna vid en bonus som Gud ger av nåd. Hos Neighbour däremot är omvändelsen en nödvändighet för att människan ska återfå relationen med Gud. Neighbour och Tonna förenas däremot i insikten att nya kristna behöver få erfara och ”bli kyrka” och att detta sker i smågrupper. Se mer om detta hos Tonna kapitel 10 ”Church as mission”.

Tonna talar om att bygga broar till samhället för att bidra till ett mänskligare sådant. Han talar också om att förmedla evangelium, men fortsätter: ”We must immediately add a clarification: evangelization is *not* conversion.”[53]

Det är Gud ensam som skänker nåd till omvändelse. Det är inte missionärernas sak att omvända människor. Alla kristna är missionärer i förhållande till sin omgivning, menar Tonna, och vissheten att vara sänd av Gud och vissheten att Gud ensam hjälper människor till omvändelse är missionärernas frimodighet och glädje.[54]

Det hör till Neighbours världsbild att människorna i denna världen är fångade i olika kulturer som får sin kraft inte minst från religionen. Frälsningen beskrivs därmed som en befrielse från dessa begränsningar till en gemenskap som sträcker sig över tid och rum, Guds *εκκλησία*. Det betyder inte att kristna människor får vända sig bort från denna värld. Det är där det nya livet ska levas och evangeliet förkunnas, säger Neighbour. Det är där de kristna ska söka efter ”de fridens män” som kan hjälpa dem in på ännu inte befriade områden.

Men Neighbour har låtit sin förförståelse forma den teologi han ger uttryck för i *Where Do We Go From Here?* och har enligt min mening demoniserat människors liv och vardag för att sedan låta Gud kalla människor ut från detta. Han framställer mänskligheten som bestående av två grupper, kristna och icke kristna, där de förra ska befria de senare och vinna dem för Gud. Här väcks framför allt frågor om Neighbours egen syn på världen, de bibliska begreppen synd och nåd, synen på människan, församlingens uppdrag och slutmål.

Neighbour lärde sig hur sociala system och sociala strukturer fungerar av bland andra Tonna, men ”found a new awareness of why God is creating cell group structures in today’s urbanizing world.”[55] Jag har i kapitlet om den cellstrukturerade församlingens mål och strategier redogjort för hur Neighbour tänker sig att celler ska tränga in i andra kulturer och hushåll för att där bilda celler av olika slag.

---

[53] Tonna 1982, sid 158.
[54] Tonna 1982, sid 162.
[55] Neighbour 1990a, sid 122.

Här är inte platsen att göra någon dogmatisk fördjupning, men det finns en risk att Neighbour underskattar den kristna tro som menar att *alla* människor är skapade till Guds avbild och att *alla* människor är återlösta genom Jesu korsdöd. Om människor demoniseras kommer den kristna missionen att spiritualiseras, enligt min mening. Neighbours grundsyn präglar härefter hans strategier och mål för missionen.[56]

Jag menar med andra ord att Neighbour inte bara översätter Tonna, utan, som jag redan antytt, också omtolkar honom för sina egna syften. De insikter Tonna ger Neighbour använder Neighbour sig av för att driva på ett skeende han vill se äga rum. När Neighbour relativt självsvåldigt plockar och blandar ger han intryck av att vara postmodernistisk i sin teologi.

Neighbour anser att ”theology breeds methodology”. Han skapar en grundlig teologi med hjälp av sin längtan, av andra personers påverkan och av de intryck han fått när han besökt cellstrukturerade församlingar på jordens samtliga kontinenter. Men hans uppväxt, hans förförståelse, den egna viljan och nutidens krav formar, menar jag, i lika hög grad Neighbours teologi. Den utförliga berättelsen om Mary, flickan som flyttade till den stora staden är ett bra exempel på hur den nya tiden påverkar Neighbours teologi.

Cellmedlemmarna ska först och främst vända sig till de människor de redan har kontakt med därför att i den relationen finns den nödvändiga trovärdigheten. Dessa utomstående vänner kategoriserar Neighbour på olika sätt för att bättre kunna bistå dem med ”rätt mat i rätt tid”, en anspelning på Jesu ord hos evangelisten Lukas som Neighbour gärna citerar.[57] Strategin är sedan att tillsammans med dem bilda en Share group eller en Target group.

Den modell Neighbour förespråkar är decentraliserad. Den bygger på att varje cellmedlem, eller rättare sagt: cellmedlemmar tillsammans, engagerar sig i människor utanför de egna leden. Detta är den rörelse som kräver en ”gå ut-struktur”.

---

[56] Den världsbild jag här tillskriver Neighbour kommer framför allt till uttryck i boken *Knocking on Doors – Opening Hearts* och trilogin *Opening Hearts.*

[57] Luk 12:42.

Sammanfattningsvis går det att konstatera att Neighbours dröm föddes ur den nattsvarta skog Dante diktade om. Här föddes det hopp på nytt, det som Neighbour ägt sedan barnsben. Det tog sig strax uttryck i att församlingen omorganiseras från en ”come-structure” till en ”go-structure”. Vid den tiden, 1970-talet, driver Neighbour fortfarande en klassiskt evangelikal omvändelseverksamhet – om än genom Share-groups eller Target-groups. Medlemmarna behöver vara ”totally committed”.

Emellertid sker en förskjutning under 1980-talet när Neighbour vistats i Singapore och när han upptäcker Tonna och cellen blir kyrkan. Han får en djupare förståelse av såväl kyrkan som samhällets uppbyggnad, något som han enligt min mening också använder sig av. Det sker en förskjutning på så sätt att ansvaret för evangelisationen flyttas från den enskilde till cellen. Sättet att evangelisera blir i stället att bilda celler på fiendens område, något som framgår av *Where Do We Go From Here?* 1990.

Det betyder inte att den enskilde blir mindre betydelsefull, men att cellmedlemmarna utför evangelisationen tillsammans. I och med att varje cellmedlem bidrar till evangelisation blir också utrustandet av dem målinriktat, något jag ska behandla i nästa avsnitt.

V.C.3. Utbildningen

Neighbour menar att varje cell behöver vägledas av tre principer. Dessa principer är först att det ska finns material för självstudier som hjälper den enskilde att förkovra sig i kunskap, förståelse och färdigheter. För det andra att varje celledare fostrar blivande celledare och för det tredje att cellen aktivt utövar evangelisation.[58] Det är med andra ord ett stort förändringsarbete som sätts igång och i det här avsnittet ska jag närmare presentera principerna och något kommentera processerna kring förändringsarbetet.

[58] Neighbour 2000, sid 234.

Den första principen är Neighbours bästa bidrag till cellkyrkorörelsen enligt honom själv. Han har under många år författat pedagogiskt material för cellmedlemmar. Han har framför allt utvecklat en taxonomi för hur cellmedlemmar ska växa. Pedagogiken förutsätter dock att cellmedlemmarna äger en egen motivation att vandra som lärjungar.

Neighbour arbetade i ett av de team som hjälpte Billy Graham att genomföra stora evangelisationskampanjer under åren 1949–1955. En viktig del av dessa var uppföljningen av dem som fortsättningsvis ville leva som kristna lärjungar. Neighbour var också tidigt engagerad i The Sunday School, en institution som i USA främst vänder sig till vuxna. 1970 konstaterar emellertid Neighbour att befintligt material sällan eller aldrig är skrivet med någon uttalad målsättning.[59] Neighbour tar sig an uppgiften att fundera på detta och skriver boken *The Survival Kit*. Boken publicerades första gången 1979 och blev en stor försäljningsframgång. 1987 trycktes den fjortonde upplagan.

Survival Kit är en arbetsbok som sträcker sig över elva veckor. Det är fem studier för varje vecka. Dessa studier inriktar sig på människors värderingssystem. Neighbour utgår från att människor inte har levt enligt Guds vilja, men att det nu ska bli ändring på det. Han leder läsaren systematiskt igenom ämnen som visar att den kristne är insatt i församlingens sammanhang och är en ny människa. Vidare vad frälsningen innebär, vilka källor vi människor hämtar inspiration från och hur läsaren kan praktisera bön och lära sig att dela med sig av sin tro.

Han skriver även *Living Your Christian Values* som har något av samma tema. Den boken utkom 1984. Neighbour har på ett tidigt stadium lärt sig att skriva på ett pedagogiskt sätt där läsaren medverkar genom att svara på frågor, sätta kryss och fundera innan det är möjligt att gå vidare. Men han har ännu inte upptäckt cellernas betydelse. När han gör det skriver han om *Survival Kit* och ger den namnet *Arrival Kit.*

När Neighbour nås av ett rop på hjälp från Kong i Singapore utarbetar han en taxonomi som i sin förlängning ska utrusta alla kristna till missionärer. Det är denna han presenterar för första gången i *Where*

---

[59] Neighbour 1990a, sid 360.

*Do We Go From Here?*1990 och som han börjar tillämpa när han för andra gången kommer till Singapore. Under 1990-talet bygger Neighbour ut taxonomin så att den omfattar ett helt år, The Year of Equipping, något jag redogjorde för under rubriken lärjungaskap.

De möjligheter som gemenskapen i cellen och det större sammanhanget ger innebär stora möjligheter för ledarna att påverka medlemmarna. Taxonomin innebär att det inte går att begränsa gemenskapen cellmedlemmar emellan till cellmötet som pågår en och en halv eller två timmar i veckan. Och inte heller går det att begränsa fostran och träning till cellmötet eller något material av vilket slag det än må vara. I stället betraktas varje cellmedlem som en lärling där var och en har sin handledare eller mentor. Det betyder att gemenskapen, fostran och träningen pågår hela tiden och på alla nivåer, på den personliga nivån, på cellens nivå likaväl som på den stora gemenskapens nivå.

När den andra principen, att varje celledare fostrar nya celledare, ska förverkligas använder han företrädesvis det engelska ordet facilitate. Det betyder att celledaren först och främst ska underlätta och främja den blivande celledarens utveckling. Det sker genom att de samtalar med varandra med *The Shepherds Guidebook* som utgångpunkt. Det ligger i sakens natur att celledaren och den blivande celledaren även praktiserar tillsammans i cellmötet.[60]

Neighbours syfte är sålunda att människor ska förändras till kristna lärjungar och till celledare. Medlemmarna ska också enligt den tredje principen leva ett evangelisatoriskt liv. Jag vill diskutera detta något närmare därför att han här, enligt min förståelse, måste balansera på slak lina.

Samtidigt som den Uppståndne verkar uppbyggelsen ibland cellmedlemmarna, så fordras att dessa är ”totally committed” för att uppnå det önskade resultatet. Cellmedlemmarna ansvarar dessutom inför varandra. Neighbour är mån om att inta en självårdande attityd och varnar för lagiskhet. Han är medveten om att de krav som cellmedlemmarna ställs inför rimmar dåligt med vår tid. ”In our modern cultures it seems legalistic, even cult-like, to enter into such a covenant

[60] Neighbour 1990a, sid 370 ff.

relationsship”, skriver Neighbour och hänvisar till den tidiga metodismens regler och metoder.[61]

Neighbour vill undvika missbruk genom att framhäva att efterföljelsen grundar sig på kärleken till medmänniskan.[62] Den Helige Ande är garanten för en sund kristendom hävdar Neighbour.[63] Den fråga som dröjer sig kvar hos den kritiske läsaren är ändå den om inte Neighbour underskattar vad Paulus kallar för vår köttsliga natur. Hade det inte varit på sin plats att ägna mer utrymme åt denna kamp, dels med tanke på den starka betoningen på efterföljelsen och dels med tanke på Neighbours relativt stora produktion?

Det går inte att undkomma den spänning som råder mellan ideal och verklighet inom den kristna tron. Denna kamp är självklar inom ramarna för Nya Testamentet och går att följa genom kyrkohistorien. Kanske är det ingen tillfällighet att Neighbour just här tar stöd hos Luther och Wesley, enda gången han söker stöd i senare kyrkohistoria. Neighbour nöjer sig med att cellmedlemmarna justerar eller rättar varandra, men historien ger många exempel på hur grupper utvecklats till sekter där medlemmarna snarare skadar varandra.

Vid en jämförelse av rubriksättningen mellan de båda upplagorna visar det sig att Neighbour har justerat några kapitel. I den första upplagan bär ett kapitel rubriken ”Poor Lost Sheep: PBD Groups”, men i den senare upplagan bär samma kapitel rubriken ”A Better Cell Group”. I den förra upplagan angrips de programbaserade församlingarnas smågrupper, medan den andra kan förstås mer självkritiskt. Den kritiske frågar sig om Neighbour dragit slutsatsen att det inte är så lätt att förändra människor och därför valt att inte kasta sten när han själv sitter i glashus.

Det betraktas som nästintill avgörande att cellstrukturen kontinuerligt får fram nya ledare, inte minst till subzonen. Neighbour skriver att om ”the ratio of five cells to one Zone Supervisor is not maintained, the lack of mentoring and supervision can cause serious

[61] Neighbour 1990a, sid 165, Neighbour 2000, sid 186.
[62] Neighbour 1990a, sid 166.
[63] Neighbour 1990a, sid 168.

problems”.[64] När församlingen vuxit till 25 celler behövs vidare en anställd.[65]

Utvidgningen från 5x5-strukturen till Interest Group Structure är enligt Neighbour relativt enkel att genomföra om modercellerna är geografiska. Han varnar dock för att gå för snabbt fram vid bildandet av nya celler just därför att det krävs mognade kristna för att övergången från intresse- till cellgrupp ska kunna förverkligas.[66]

Den konferens som hölls i Singapore 1993 framstår vid ett djupare studium som en tändande gnista. Boken *Where Do We Go From Here?* har hunnit ut på marknaden, konferensen besöks av tusentalet ledare och Neighbour följer upp den med ett intensivt resande över hela världen. Vid den här tiden har Neighbour även deklarerat att ett paradigmskifte sker. Nu blir behovet av att utbilda ledare akut. TOUCH genomför ett sort antal konferenser och utbildningar under rubriken Advanced Celleader Training (ACT). Dessa samlar stora skaror av pastorer i Singapore, Ryssland, Sydafrika, Brasilien och många andra länder. Dessa pastorer som fångat visionen av en cellstrukturerad församling åker nu hem till sina egna församlingar, förmedlar vad de varit med om och påbörjar förändringsarbetet.

Cellkyrkorörelsen går här in i en ny fas som Neighbour sannolikt inte kunnat förutse. Tusentals församlingar börjar bedriva mission genom celler, de anpassar materialet till sin egen situation eller skriver nytt och de behåller eller löser sin pastoral som det passar dem bäst.[67]

När rörelsen skjuter fart blir frågor som rör pastoralen i sin helhet brännande, frågor som Neighbour inte ägnat stor uppmärksamhet, inte heller efter genombrottet 1993. Men det är tydligt att Neighbour inte

---

[64] Neighbour 2000, sid 234.
[65] Neighbour 2000, sid 234.
[66] Neighbour, sid 238.
[67] Ett tydligt exempel på detta och som går att studera är församlingen Bethany World Prayer Center, Baker, Lousiana, USA som leds av pastorn Larry Stockstill. Han behåller sitt eget ledarskap, inför G-12 modellen och skriver ett eget material år 2000. Ett annat exempel är kyrkoherden Howard Astin i Bowling, Bradford, England som behåller gemenskapen inom den anglikanska kyrkogemenskapen, skriver eget material och organiserar arbetet genom fyra projekt som vänder sig till dem som inte kommit till kristen tro. Båda dessa var med på konferensen i Singapore 1993.

bara ändrat tonläge, utan också återigen fått tillbaka tron på att det trots allt är möjligt att förändra en traditionell, programbaserad församling.

Till sist vill jag ge ytterligare två exempel på hur Neighbour använder sig av andra för att driva på förändringsarbetet. Han hänvisar till Rogers ”Early adoption theory” som också bär namnet ”Diffusion of innovations” och tolkar den som att 2,5 % av församlingsmedlemmarna är ”innovators, ” 13,5 % ”early adopters, ” 34 % ”early majorities, ” 34 % ”late majorities” och 16 % ”laggards” och ger intryck av att detta är vad pastorn har att räkna med när han ska göra förändringen från programbaserad till cellstrukturerad församling.[68] Detta framstår för den initierade som en otillåten tolkning av teorin. Denna *kan* användas retrospektivt för att förstå vad som skett, men inte för att göra statistiska beräkningar inför framtiden, påpekar Kerstin Beckman i sitt examensarbete *Vad händer på di.se?* Det finns många idéer som har både innovatörer och tidiga anhängare men där projektet ändå aldrig får något genomslag. Förändringsprocesser består av många oförutsägbara faktorer.

Det går att spåra ännu en förändring, eller snarare ett tillägg, i den andra upplagan av *Where Do We Go From Here?* Neighbour citerar Christian A. Schwarz som i sin undersökning under åren 1994–96 visat på vikten av gåvobaserad tjänst, det vill säga att varje cellmedlem får utlopp för just sina gåvor. Det är dessa gåvor som ska komma till användning när cellmedlemmarna bildar intressegrupper.[69]

Här sker en utveckling i det att inte *alla* cellmedlemmar ägnar sig åt samma uppgift. I Neighbours modell har alla samma material att studera och samma evangelistiska uppdrag, medan Schwarz visat på vikten att varje enskild får hjälp att utveckla just sina gåvor. Neighbour har insett att dessa två insikter inte behöver ställas mot varandra.

Sammanfattningsvis konstateras att The Cell Group Church är ett resultat inte bara av en mans drömmar utan lika mycket av andra människors strävanden som av förändringsprocesser av mer allmän karaktär. Neighbour började skriva läromaterial på ett tidigt stadium, men pedagogiken förändrades på ett paradigmatiskt sätt när han började

[68] Neighbour 1990a, sid 410–412.
[69] Neighbour 2000, sid 237.

forma The Cell Group Church. Den taxonomi Neighbour utvecklar innebär att den enskilde tillsammans med andra på ett genomgripande sätt tar sig an det kristna lärjungaskapet. Jag ställde mig kritisk till det sätt på vilket Neighbour tänker sig förändringsprocesser. Jag menar att det inte endast är en fråga om pedagogik, utan att han här rör vid den mänskliga naturen.

Jag konstaterar också att Neighbour justerat sin tanke om cellmedlemmars bidrag till helheten när han tagit del av Schwarz undersökning som visar hur viktigt det är att människor får bidra med just sina gåvor. Det visar sig med andra ord att Neighbour själv är förändringsbenägen och att den ursprungliga modellen fortfarande söker nya vägar.

V.D. ATT UTVÄRDERA THE CELL GROUP CHURCH

Det finns ett uppenbart skäl till att det föreligger få kritiker. Det är att rörelsen fortfarande är ung och att få forskare ägnat den uppmärksamhet. Men jag tror att det också finns andra skäl. Till saken hör nämligen att stora delar av rörelsen som utvecklar de principer jag redogjort för ovan har nått in i de historiska kyrkorna. Cellstrukturen har med andra ord blivit accepterad, åtminstone som metod. Det tredje skälet är att cellkyrkan enligt min mening kan sägas vara ett uttryck för en postmodern tid. Kanske kan vi tala om cellkyrkan som det nya paradigmets kyrka där de gamla parametrarna måste användas på ett nytt sätt. De som ska kritisera cellkyrkorörelsen måste finna nya metoder och kriterier, något jag ska återkomma till i avslutningen av denna avhandling. Efter denna korta inledning ska jag så redogöra för den utvärdering och den kritik jag kunnat finna.

V.D.1. Kritiker

I avhandlingen *The Cell Church Movement in the Anglican Context* framför Ewen Souter några kritiska synpunkter. Han inleder med att

konstatera att varje små-grupps rörelse med nödvändighet är barn av sin tid, resultatet av ett samspel mellan sociala, historiska och teologiska faktorer. Cellkyrkorörelsen utgör härvidlag inget undantag. Souter varnar för den sortens postmoderna längtan som innebär att man gör sig av med ”det gamla”. Souter riktar inte sin kritik specifikt mot Neighbour, men kritiken skulle kunna riktas mot honom.

Vidare menar Souter att kravet på radikalare förändringar per definition innebär ett mått av sekterism. Till denna kritik fogar Souter även tanken att ett vi-och-dom-tänkande lätt kan leda till att utomförstående uppfattar sig som andra klassens kristna. Andra farhågor är att cellkyrkor med inriktning på tillväxt blir alltför triumfalistiska och inte lämnar nödvändigt utrymme för misslyckanden. Souter tror att anglikaner i allmänhet kan uppfatta cellkyrkorna som alltför rigorösa och oflexibla.

I sin utvärdering av cellkyrkor redogör Souter även för vad han anser vara styrkor. Till dessa hör att medlemmarna i cellen kan erfara äkta kristen gemenskap, grekiska *koinonia*. Den taxonomi som utarbetats inom cellkyrkorörelsen betraktar Souter också som en styrka, liksom sättet att evangelisera bland vänner. Den övergripande och därmed största styrkan är det gemensamma syfte som finns bland dessa missionerande enheter, avslutar Souter.

Den anglikanske prästen och teologen Michael Green (1930–), är redaktör för boken *Church Without Walls – a global examination of cell church.*[70] I boken medverkar tio teologer, åtta anglikaner, däribland biskopen Moses Tay som var biskop i Singapore under åren 1982–2000, men också Neighbours medarbetare Bill Beckham. I det avslutande kapitlet ”Cell Church: Its Strengths and Dangers” framförs farhågor. Green, som skrivit kapitlet, hävdar att risken är stor för att kyrkobyggnaden undervärderas. En annan farhåga är att begreppet celler kan komma att betraktas med oblida ögon eller med misstänksamhet av omgivningen eftersom cellerna samlas i hemmen. Den allvarligaste farhågan är emellertid den om ledarskap. Det finns en risk att starka

[70] Green är Rector of S:t Aldate's Church, Oxford, Professor of Evangelism at Regent College, Vancouver, Canon of Coventry Cathedral, och rådgivare till Ärkebiskopen av Canterbury och ärkebiskopen av York i evangelisationsfrågor.

ledare, som inte är teologiskt tränade, i sin iver blir auktoritära eller vilseleder cellmedlemmar. Han lyfter fram risken att cellerna blir oberoende. En fjärde farhåga är att den församling som påbörjar ett förändringsarbete de facto kan komma att splittras, eftersom inte alla medlemmar per automatik är positiva till förändringar.

Green avslutar med orden: ”But there are great advantages too, which you may feel outweigh the dangers”. Den utvärdering Green ger uttryck för i bokens slutkapitel utgår, liksom Souters kritik, i huvudsak från de historiska kyrkornas perspektiv.

En mer genomarbetad och för cellkyrkorörelsen allvarligare kritik framför Tricia Tillin i sitt arbete *The Transforming Church*, en artikelserie som består av tio delar. Hennes grundinställning är helt igenom kritisk. Hon börjar med orden:

> There’s a transition taking place and hardly anyone is noticing. The model of the church is being changed, from a single-building/church-programs model to a home-based/body-ministry cell-structure.[71]

Hon sätter in cellkyrkorörelsen, som framgår av arbetets rubrik, i det stora sammanhanget, men utgår från att:

> The name of the game is CONTROL and the cell-church system is designed both to control and to monitor church membership and to achieve the ultimate goal of the apostate religious empire: to bring planet earth under the goverment of the Global Church.[72]

Hon utgår från en inte okänd kyrkohistorisk form av calvinism och misstänkliggör andliga ledares motiv. Därmed blir hennes utsagor ganska förutsägbara. Men frånsett de svepande påståendena är kritiken, enligt min mening, värd att beakta, särskilt i två avseenden. För det första finns det sannolikt delar av kristenheten som tänker och agerar i dessa banor. De kan vara cellkyrkor, men troligare är att de får räknas

---

[71] Arbetet finns i sin helhet på www.intotruth.org/apostacy/cell-church1.htm (2006-11-08). Citatet är från del 1, sid 1.

[72] Tillin, se ovan, del 1, sid 1.

till den mera radikala husförsamlingsrörelsen som också använder sig av celler.

Tillin utgår emellertid också från att:

> We cannot understand the thinking and aims behind the cell-church movement without considering the Church Growth principles that have goverened it from the very beginning.[73]

Tillin härleder cellkyrkorörelsens principer till Church Growth rörelsen och dess grundare Donald McGavran.

Den 1 oktober 2001 skrev Mark Laing en artikel som publicerades i Indian Church History Review XXXVI/1 (2002). Artikeln heter Donald McGavran´s Missiology: An Examination of the Origins and Validity of Key Aspects of the Church Growth Movement. Laing redogör för de massomvändelser till kristen tro som ägde rum, särskilt bland de kastlösa, i Indien från 1860-talet och framåt. Han skriver:

> The movements occuring in the latter half of the 19th century were variable; some affected only a few villages and were short-lived, while others were more widespread, involving hundreds of thousands, and continuing for several decades. [74]

Denna rörelse studerades av metodisten och biskopen Jarell Waskom Picket som behandlade den i boken *Christian Mass Movements in India* redan 1933.[75] Dessa massomvändelser överraskade de protestantiska missionärerna och kom, enligt Laing, att kraftigt påverka den framtida missiologin.

---

[73] Tillin, se ovan, del 1, sid 5.

[74] Citatet är från sid 1 och artikeln i sin helhet återfinns på sidan www.ubs.ac.in/Cms/Donald%20McGavran.pdf (2006-06-06).

[75]Ph.D. Art McPhee, Associated Professor of Mission and Intercultural Studies at Associated Mennonite Biblical Seminary, har skrivit artikeln *Gospel ferment in India among both Hindus and Christians - Bishop J. Waskom Pickets Rethinking on 1930s Missions in India.* Artikeln är återgiven i *International Journal of Frontier Missions, 19:3 Fall 2002* men återfinns i sin helhet på www.ijfm.org/PDFs_IJFM/19_3_PDFs/31_37_bishop_picket.pdf (2006-06-06).

Donald McGavran var son till ett av dessa missionärspar och föddes i Indien 1897. McGavran, som inspirerades av Picket, försökte ta vara på de insikter som nåddes i analysen av den indiska väckelsen och överföra principerna för numerisk tillväxt till andra länder. McGavran grundade School of World Mission inom Fuller Theological Seminary 1965. Han verkade som dess förste professor i Church Growth från 1965 till 1971.

Donald McGavran var Neighbours ”former mentor” och Neighbours avhandling låg färdig 1972. Det torde därmed vara möjligt att förstå Neighbour som en del av Church Growth rörelsen. Detta hävdas också av Tillin som skrivit en ”major series on the cell-church and the Church Growth Movement”.

I ett kyrkohistoriskt perspektiv tycks det stå klart att cellkyrkorörelsen är en fortsättning av den missionsrörelse som sveper över jorden på 1800-talet. Missionen hör tveklöst till cellkyrkorörelsen grundläggande identitet. Även om Neighbour påverkats av MacGavran i utformningen av The Cell Group Church är det, enligt min mening, att gå alldeles för långt att påstå att cellkyrkorörelsen i vidare mening är ett resultat av Church Growth rörelsen.

Svagheten med Tillins kritik är att hon föser samman en mängd olika traditioner och modeller under begreppet The Transforming Church, vilket gör att hennes kritik framstår som alltför svepande. Det nya paradigmets kyrkor i allmänhet slås frejdigt samman med cellstrukturerade församlingar och radikala husförsamlingar. Neighbour däremot är till exempel mån om att skilja cellkyrkor från husförsamlingar. Därmed går jag över till den kritik som riktats från ett annat håll än det anglikanska, nämligen från husförsamlingsrörelsen.

En av husförsamlingsrörelsens förgrundsfigurer är psykologen, filosofen och pastorn Frank Viola.[76] Han uppmanar sina läsare i boken *Rethinking the Wineskin – the Practice of the New Testament Church* från 2001 att träda ur den institutionella kyrkan och att i stället bilda

[76] Frank Violas officiella hemsida återfinns på www.ptmin.org (2006-11-08). Där framgår att denna mer radikala del av husförsamlingsrörelsen gärna använder termen ”revolution” för att beskriva vad Gud gör idag. Beckham räknar även pastorn och författaren Wolfgang Simpson, också han verksam inom husförsamlingsrörelsen, till cellkyrkorörelsens kritiker och avgränsar sig mot Simpson både i *Redefining Revival* och *Where Are We Now?* Simpson har skrivit boken *Houses that Change the World.*

husförsamlingar. 2003 skriver han boken *So You Want To Start A House Church – First Century Styled Church Planting For Today.*

Som jag redan antytt ställer sig Viola kritisk till cellkyrkorörelsen. I avsnittet ”Imprisoned in a Cell” kritiserar också han cellkyrkans hierarkiska uppbyggnad och menar att pastorn får alldeles för stor makt över cellmedlemmarna. På det sättet undergräver cellkyrkorörelsen de bibliska principerna om husförsamlingar, menar Viola. Han anklagar också cellkyrkor för att bara vara ute efter fler cellmedlemmar, en kritik som sannolikt bygger på att cellkyrkorörelsen härstammar från Church Growth rörelsen.[77]

Den kritik som framförts från dessa olika håll tycks främst drabba den hierarkiska uppbyggnaden och ledarskapet. Ledares motiv kan naturligtvis alltid ifrågasättas, bruk och missbruk av makt förekommer ofta, också i kristna sammanhang, men kvar står att kritiken drabbar Neighbour och The Cell Group Church just på den punkt vi redan konstaterat vara svagast, nämligen ämbets- och sakramentssynen.

V.D.2. Kriterier

Till uppgiften att framföra kritik krävs också kriterier. Kritikerna ovan har använt sig av kriterier och normer, men inte alltid redovisat dessa. I ett mångkulturellt sammanhang måste detta anses särskilt viktigt, eftersom ingen grupp per automatik kan anses ha företräde framför andra. Vilka kriterier är lämpliga att använda när man ska skärskåda The Cell Group Church? Om The Cell Group Church är ett svar på postmodernistiska utmaningar, – vilka kriterier ska då användas? Om missionerande lärjungar bildar celler i ett pluralistiskt samhälle, - vilka kriterier ska då användas? Sannolikt kommer samhället som sådant vilja vara med i utvecklingen.

Hans Ingvar Roth skriver i *Identitet och pluralism* att till den normativa identitetsforskningen hör frågor om förhållandet mellan

[77] Viola 2001, sid 175 f.

kulturell pluralism och samhällsgemenskap. Diskussionerna har bland annat gällt

> vilka grundlägganden värden som kan utgöra en jordmån för gruppöverskridande identiteter i starka pluralistiska samhällsmiljöer.[78]

Den religiösa identiteten är kanske den starkaste och mest envisa form av identitet mänskligheten känner. Religionen skänker både mening och sammanhang. Den binder samman familjemedlemmar, släkten och kulturer.[79] De religiösa grupperna anser sig ofta vara bärare av universella budskap och vill förmedla detta till utomstående. De grundar sin tro på en gudomlig auktoritet som står över de världsliga auktoriteterna. De är inte värdeneutrala och kan därför i vissa frågor vara oresonliga. Samtidigt är de organiserade och får därmed social och politisk relevans.

Amy Gutmann får här exemplifiera ett perspektiv på hur samhället kan utvärdera The Cell Group Church. Hon talar i sin forskning om identitetsgrupper. Hon definierar dem med följande ord:

> Politically significant associations that attract people because of their mutual identification are aptly called identity groups.[80]

Dessa skiljer sig enligt Gutmann från intressegrupper där människor delar intresse, men inte identitet. I ljuset av en sådan definition råder det ingen tvekan om att de som givit sig hän åt det kristna lärjungaskapet, och vill leva detta i och genom celler, utgör en identitetsgrupp. Den fråga Gutmann behandlar i sin bok *Identity in Democracy* är vilket utrymme dessa ska få i ett demokratiskt samhälle. Det är viktigt, menar hon, att den politiska överheten lyssnar till identitetsgrupper just därför att dessa inte representerar endast vad de är intresserade av utan träder fram sådana de är. Och det är sådana människor som utgör en demokrati. Hon skriver:

---

[78] Roth 2003, sid 19.
[79] Se mer om detta hos Stier 2003, sid 69-72.
[80] Gutmann 2003, sid 2.

> *Democratic politics is bound up with both how people identify themselves and what they therefore want.*[81]

Samtidigt är Gutmann mån om att framhäva att dessa grupper i ett avkristnat och pluralistiskt sammanhang inte kan räkna med att alla andra ska bli sådana som de själva är, utan att *de har det allmännas bästa för ögonen.* Ingen identitetsgrupp får sätta sig före, i stället för eller över sådana demokratiska värderingar som till exempel allas lika värde. De demokratiska värderingarna är sålunda kriteriet för huruvida identitetsgrupperna är goda eller onda.[82]

Förhållandet mellan stat och kyrka är en delikat fråga, inte minst i Sverige där förhållandet mellan stat och kyrka nyligen förändrats.

Gutmann har, vad beträffar förhållandet stat och kyrka, föreslagit vad hon kallar för ”two-way protection”, med vilket hon menar att staten ska skydda den enskildes eller identitetsgruppers tro, samtidigt som identitetsgrupper ska respektera statens försök att skydda den enskildes frihet att välja religion.[83] *Den ömsesidiga respekten* blir då ledstjärnan.

Gutmann ställer allmänna frågor som jag menar måste beaktas också ur ett teologiskt perspektiv. I samma liberaldemokratiska tradition som Gutman återfinns Kwame A. Appiah och dennes tankar kring livsmanus, manus som påverkar människors hela livssituation, – på gott och ont. Appiahs kriterium för att pröva cellkyrkan kan vara huruvida rörelsen bidrar till *människors mognad, frihet och självständighet.*[84]

---

[81] Gutmann 2003, sid 15.

[82] Gutmann 2003, sid 26.

[83] Gutmann 2003, sid 33. Samuel Huntington (1927–), professor i statsvetenskap vid Harvard University, har ett helt annat perspektiv. Han menar att religionen inte bara är stark, utan till och med starkare än nationalstaten och fruktar därför en världsomspännande ”krock mellan civilisationerna”, som ett resultat av globaliseringen.

[84] Appiah 2005, sid 21. Gutmann och Appiah kan båda hänföras till en liberaldemokratisk tradition där den enskilda människans fri- och rättigheter är centrala. Det finns dock andra perspektiv, som till exempel det kommunitära samhällsidealet, där människans identitet stärks genom att hon deltar i samhällets mer stabila sammanhang. Den kanadensiske professorn i filosofi och statsvetenskap Charles Taylor (1931–) brukar anges som exempel i en kommunitär idétradition. Denna tradition utgår från ett holistiskt kulturbegrepp där olika traditioner smälter samman. Betoningen på den enskildes fri- och rättigheter är inte lika stark som i den liberaldemokratiska traditionen. Med en sådan mer konservativ

Jag menar att vi står inför en framtid där The Cell Group Church kan bjuda helt motsägelsefulla scenarier. De nya gemenskaperna kan erbjuda en nära gemenskap människor emellan och främja människors mognad och vilja att ta samhällsansvar. Men det finns också en risk att cellkyrkor utvecklar ett sekteriskt beteende. Då kommer cellkyrkorna bli svåra att ha att göra med och inte att tjäna det demokratiska samhället. De kan i stället komma att binda sina medlemmar på ett odemokratiskt sätt.

I inomkyrkliga kretsar är det att vanligt ta sin utgångspunkt i den egna dogmatiken när utomstående ska prövas, ofta riktar frågorna in sig på dop, nattvard och ämbete. Jag menar att detta är alldeles otillräckligt för att utvärdera The Cell Group Church eller andra typer av små grupper. Tonna utgår från sociologiska iakttagelser och föreslår tre variabler, nämligen öppenheten för Herren, öppenheten för varandra och öppenheten för utomstående.

Denna spänning mellan riktningarna inåt och utåt använder sig också den svenske forskaren Gunnar Widforss av i sitt arbete när han bygger en modell för att kunna jämföra och utvärdera olika små grupper med varandra. Widforss skriver: ”Small ecclesial groups ought to be studied in regard of their contribution to the needs of the individual, of the group it selves, of the parish, and the local society. De variabler han föreslår är ”cohesivness”, ”churchliness” och ”publicness”.[85] Den första variabeln prövar *hur* den enskilde medlemmen är integrerad i gruppen. Den andra prövar *hur* den lilla gruppen ingår i det större sammanhanget och den tredje variabeln prövar *hur* den större gemenskapen uppträder i samhället.

Resultatet av en sådan tredimensionell utvärdering kommer att placera grupperna i olika positioner i förhållande till varandra. De kan på så sätt jämföras med varandra och forskaren får en uppfattning om den stil eller framtoning gruppen har.

---

förståelse ”blir det således viktigt att bevara och skydda kulturella gemenskaper där bevarandet kan förstås som en kamp mot instabilitet och fragmentering”, Roth 2005, sid 166. Se även Rooth 2003, sid 25 f.

[85] Widforss 2005, sid 24 ff.

V.E. SAMMANFATTNING

Det går att konstatera att de enskilda händelser Neighbour berättat från sitt liv haft sådan betydelse han gjort gällande. Utan att resa psykologiska anspråk visar det sig att de psykosociala stadier Erikson talar om stämmer väl in på Neighbours berättelse. Vid fem års ålder tar han ett självständigt initiativ som bekräftas inte bara av föräldrarna, utan även av en förbi vandrande kolarbetare. När familjen Neighbour flyttar till Ohio låter pojken döpa sig i samband med en stor väckelse i staden. Dessa händelser har satta djupa spår i Neighbours liv och leverne.

Livet har inte varit utan motgångar och Neighbour berättar om hur hans tonårsvänner blir martyrer i Sydamerika och hur den kallelse han menar sig ha fått till missionär synes gå om intet bland på grund av hustruns svaga fysik. Resultatet av dessa och andra motgångar blir att Neighbour anstränger sig hårt i sin predikogärning på hemmaplan och han bildar under några år 23 nya församlingar. Neighbour misströstar eftersom de är små och han visar utmattningssymptom. Han har ännu inte börjat drömma om The Cell Group Church.

Analysen har visat att begreppet cell använts före 1965 framför allt av befrielseteologer i Sydamerika, men också inom den kristna studentrörelsen vid samma tid. Det finns skäl att tro att Neighbour som var anställd hos Billy Graham och senare studerade för Donald McGavran hört om begreppet cell utan att till en början ha tagit det helt till sig. Han bildade visserligen TOUCH och använde sig av celler närmast som ett redskap, men först i samband med den första vistelsen i Singapore möter han ”pure cell life”. Neighbours ord kan förstås som att små, små församlingar frodades som ett resultat av missionsarbetet i tillsammans med Kong, under inspiration av den stora numerära tillväxt som ägde rum i Seoul och av ryktena om husförsamlingsörelsen i Kina.

Under 1970 talet skriver Neighbour utbildningsmaterial för nya kristna, samtidigt som han tar sig an en experimentförsamling där evangelisation genom små grupper står i centrum. Neighbour använder ordet cell, men inte i den mening han kommer att göra efter mötet med Benjamin Tonna.

Först i slutet av 1980-talet tar The Cell Group Church gestalt. Då bryter Neighbour med Southern Baptist och tar till sig Tonnas tankar om hur de kristna kallats ”to become a church”. Neighbour övertygas om att ett paradigmskifte pågår, en andra reformation och är mån om att sprida ”vad Gud gör”. 1990 kommer resultatet av hans ansträngningar ut i form av boken *Where Do We Go From Here?* År 1993 befinner sig Neighbour för andra gången i Singapore och genomför tillsammans med Lawrence Kong en konferens som kom att få avgörande betydelse för utvecklingen. Ett tusental delegater tar med sig modellen hem och de sätter snart igång med förändringsarbetet i sina hemförsamlingar.

I slutet av 1990-talet har Neighbour under många och intensiva resor mött en stor öppenhet för sin undervisning men också ett antal varianter på cellkyrkor, inte minst inom de institutionella kyrkorna och samfunden. Vid den här tiden skrivs böcker om cellkyrkorörelsen i dess vidare mening och forskare börjar uppmärksamma fenomenet.

Neighbour framställer The Cell Group Church som den enda vägen. Modellen är radikal och ideal och det blir svårt för människor att förverkliga Neighbours tankar. Om en alltför stor diskrepans uppstår mellan verklighet och idel uppfattas detta i regel som en brist eller svaghet. Neighbour tvingas först att ange orsaker till misslyckanden, men väljer sedan att backa på ett antal punkter. Det gör att modellen visar vägen för nya modeller, – om än med hjälp av samma principer.

Jag vill därmed påstå att cellkyrkorörelsen omkring och efter konferensen i Singapore år 1993 utvecklats på ett sätt Neighbour inte kunnat förutse. I stället har rörelsen påverkat Neighbour och dennes modell i flera avseenden.

Det finns, menar jag avslutningsvis, framför allt två kriterier som är särskilt viktiga för att pröva den lokala cellkyrkan i ett pluralistiskt samhälle. De rör missionen och ekumeniken. På vilket *sätt* missionerar cellmedlemmarna? Och *hur* förhåller sig cellmedlemmarna de facto till övriga kyrkor och samfund i staden? Båda dessa kriterier är relevanta för ett postmodernt och pluralistiskt samhälle. Det ligger utanför den här avhandlingens ramar att fördjupa denna diskussion, men ett resultat av detta inledande resonemang är att den sortens prövningar som Souter och Tillin gjort är alldeles otillräckliga.

Widforss har föreslagit en intressant modell som gör att det går att positionera olika små grupper i förhållande till varandra. Det gör det även möjligt att jämföra dagens celler med små grupper från andra epoker.

The Cell Group Church är ett lokalt svar på globala utmaningar och kräver kriterier som svarar mot tiden. Det är den lokala cellkyrkan som ska utvärderas och dess förhållande till de historiska kyrkorna och samhället i stort.

VI. AVSLUTNING

Det visade sig då avhandlingen planerades vara svårt att kategorisera det tänkta arbetet. Avhandlingen kunde genomföras med hjälp av forskarskolan Identitet och Pluralism. Med kyrkohistorien som bas blev det möjligt att överskrida gränserna mellan kyrkovetenskap, kyrkohistoria och missionsvetenskap. Med det holistiska synsätt som präglar The Cell Group Church hade det inte varit möjligt att göra rättvisa åt modellen utan dessa gränsöverskridningar.

I inledningen på denna avhandling ställdes först två huvudfrågor och en tredje lades till. Den tredje frågan om vilka kriterier som kan vara lämpliga att använda vid en utvärdering av The Cell Group Church kom att beröra relationen mellan The Cell Group Church på ena sidan och kyrkan i stort och samhället på andra sidan. I sökandet efter relevanta kriterier aktualiseras på nytt frågor om postmodernitet och paradigmskiften, varför jag avslutningsvis ägnar ett kapitel också åt detta och återvänder till avhandlingens titel *Framväxten av en postmodern kyrkomodell?*

VI.A. AVHANDLINGENS RESULTAT

Avhandlingen har visat att Neighbour inte oreflekterat försökt skapa en nytestamentlig modell, The Cell Group Church. Han och modellens framväxt har påverkats av ett tänkande där tonvikten ligger på den enskilde lärjungen och dennes möjligheter att tillsammans med andra i cellen möta den uppståndne, vara och förverkliga hans kyrka. Betoningen ligger inte så mycket på den kristna läran som på det kristna livet. Det etiska handlandet betraktas som en nyckel för evangeliets trovärdighet. Om dessa tankar och idéer ska kunna förverkligas krävs emellertid också strukturer som gagnar saken.

VI.A.1. *Hur formades The Cell Group Church*?

Det går inte att enkelt beskriva framväxten av The Cell Group Church. I sin snävaste mening är den ett resultat av Neighbours uppväxt och längtan. Hans identitetsformering kan förstås som ett livslångt projekt och den modell han verkat för blev av särskilt ett skäl aldrig färdig. Den nya tiden, i Neighbours fall särskilt globaliseringen, har kraftigt påverkat modellen. Hans otaliga besök världen över har visat honom att det inte är möjligt att lansera *en* modell. I stället har ett antal principer blivit kvar som kan förverkligas på olika sätt i olika sammanhang.

Det är först 1990 som Neighbour redovisar en ”färdig” modell, The Cell Group Church. Det finns få, om ens några kända församlingar som helt passar in i denna modell. Det är tveksamt om Neighbour någonsin tänkt sig modellen som den enda. Det som talar för denna tveksamhet är det faktum att han aldrig presenterat en färdig pastoral. Betoningen har hela tiden legat på enskilda kristnas bemyndigande och på cellens position och betydelse. Det är troligt att Neighbour på ett tidigt stadium insett att församlingar på Elfenbenskusten eller i Sydamerika inte behöver se exakt likadana ut som den i Singapore. Han har inte heller själv format någon församling helt efter den egna modellen.

Denna öppenhet för olika modeller har underlättat för pastorer runt om i världen att skapa sin egen pastoral, men också gjort att Neighbours betydelse minskat under slutet av 1990-talet.

VI.A.2. Med hjälp av vilka identitetsmarkörer kan The Cell Group Church bäst beskrivas?

Avhandlingen har visat att Neighbours tankar och idéer har förändrats under tidens gång, men också att grundläggande värden, principer och normer har bevarats. Vilka är då dessa? Det går att lista ett antal identitetsmarkörer som kännetecknar The Cell Group Church såsom Neighbour beskriver den i *Where Do We Go From Here?* från år 2000.

Inom identitetsforskningen skiljer man vanligtvis mellan självvald och tillskriven identitet. Jag är medveten om att listan nedan måste kategoriseras som en tillskriven identitet. Samtidigt menar jag att avhandlingen visat hur grundläggande dessa principer är. Det är *inte* sannolikt att någon representant för cellkyrkorörelsen skulle välja bort *någon* av nedanstående principer. Till detta fogar jag ytterligare två synpunkter.

För det första styrks listan av andras arbeten. Souter lyfter fram nio principer som han menar kännetecknar en cellkyrka.[1] Brickman redogör för de kärnvärden han funnit i sin undersökning av församlingen på Elfenbenskusten.[2] Och Scott Boren gör på ett liknande sätt i boken *Making Cell Group Works – Navigating the Transformation to a Cell-Based Church*.[3]

För det andra har jag valt ut sådana kännetecken som kan sägas vara utmärkande för The Cell Group Church. Dessa kan i och för sig ingå även i andra sammanhang, men är inom cellkyrkorörelsen att betrakta som integrerade delar i ett helt system. Det är knappast möjligt att tänka sig en cellkyrka där något av nedanstående inslag saknas. De kan därför

---

[1] Dessa är ”intentional leading”, ”ongoing training”, ”pastoral care”, ”authentic community”, ”accountable application”, ”exercise of spiritual gifts”, ”a readiness to pray … and invite friends”, ”openness to newcomers”, ”limiting the size of cell groups” och ”encouraging cell multiplication”.

[2] Brickman 2002, sid 104. I boken *Preparing the 21st Century Church* redogör han för sju kärnvärden med hjälp av ett holistiskt cirkeldiagram. De sju värden är ”submission”, ”obedience”, ”humility”, ”consecration”, ”life of sharing”, ”prayer & fasting” och ”spiritual gifts”.

[3] M. Scott Boren har varit celledare, zonledare och pastor i en växande cellkyrka och tjänstgör nu som konsult inom TOUCH. Hans bok från år 2002 kan förstås som en förlängning av *Where Do We Go From Here?* Boken innehåller bland annat ”Section 2.3 Develop a Cell Group Definition” där Boren hävdar att bakom cellkyrkans uttryckssätt finns i tur och ordning överst prioriteringar, sedan värderingar, principer och djupast teologi. Inom TOUCH värderar man ”looking UPWARD”. Det betyder att Gud är närvarande genom den Helige Ande och en prioritet blir då bönen. För det andra värderar man ”connecting INWARD”, vilket gör att relationerna mellan cellmedlemmarna vårdas. Det tar sig uttryck i det gemensamma livet i cellen. För det tredje talar Boren om ”reaching OUTWARD”, vilket gör att relationerna till utomstående prioriteras. Slutligen värderas ”moving FORWARD”. Det innebär att man lägger vikt vid cellmedlemmars fortbildning och cellernas mångfaldigande. Boren 2002, sid 136–138.

sägas utgöra modellens identitetsbas. Jag har inte tagit med sådana markörer som kan sägas känneteckna kristna församlingar i allmänhet, som till exempel textläsning eller unison sång.

Bakom modellens identitetsbas finns en teologi. Jag har delvis berört den under arbetets gång. Markörerna beskrivs bäst som ett antal principer. De utgör grundläggande sanningar som antas forma cellmedlemmarnas värderingar och prioriteringar. Det är också dessa som ligger bakom Neighbours sätt att utarbeta material för cellmedlemmar. Det är teologin och de underliggande principerna med tillhörande värderingar som styr cellmötets upplägg och så vidare. Den tänkta tillväxten, mångfaldigandet, kan av samma anledning betraktas som en synergieffekt.

Den betydelse som de historiska kyrkorna tillmäter ämbeten och sakrament är sekundär i Neighbours tänkande. Detta sagt betyder inte att de är oviktiga. I denna avhandling har uttrycket The Cell Group Church knutits till Neighbour och denne ställer sig avvisande till såväl ämbeten som sakrament. Följaktligen ska ämbeten eller sakrament inte finnas i identitetsbasen.[4]

Identitetsbas för The Cell Group Church

Tron att Jesus är närvarande

Cellmedlemmarna är lärlingar
Det finns en taxonomi för lärlingar
Cellerna samlas i hemmen
Cellen är kyrkan i miniformat
Cellen är viktigare än individen
Cellen består av upp till 15 personer

Cellen ingår i en större gemenskap

---

[4] Neighbour kan i den meningen karaktäriseras som radikalpietist. Ett sådant konstaterande tillför emellertid enligt min mening inte avhandlingen något utan leder snarare tillbaka till ett förlegat tänkande. Det är de principer Neighbour lyfter fram och det sätt på vilket han organiserar och driver dessa som är intressanta alldeles oavsett hur vi etiketterar Neighbour.

Cellen ingår i en gå ut-struktur
Blivande celledare tränas i cellen

Evangelisation är en del av evangeliet
Evangelisation sker genom relationer
Evangelisation sker genom grupper

Cellmedlemmar bildar nya grupper
Cellmedlemmar behöver inga andra program
Varje cell mångfaldigar sig

Neighbour har utvecklat och gett identitet till The Cell Group Church. Hans identitetsbas innehåller däremot, enligt min mening, ingen avslutad ekklesiologi. Det betyder att det finns en öppenhet för en vidare användning av begreppet cellkyrka och att det inte längre är nödvändigt att låsa fast begreppet The Cell Group Church till Neighbour. En cellkyrka eller en cellstrukturerad församling bör, enligt min mening, innehålla samma markörer som ovan, men markörerna behöver inte nödvändigtvis utgöra identitetsbasen i en redan befintlig församling. Jag ska förklara och närmare beskriva detta förhållande i det följande.

De flesta större cellkyrkor idag är församlingar som funnits i decennier men som reorganiserats, cellstrukturerats och påbörjat en utveckling mot en mer renodlad cellkyrkomodell. Många av dessa står kvar i sina samfund och kan därför sägas ha kvar sin identitet i samfundet även om de tillägnat sig cellkyrkokonceptet fullt ut. Den församling Neighbour verkade i tillsammans med Kong heter än idag Faith Community Baptist Church och församlingen på Elfenbenskusten Eglise Protestante Baptiste. Frågan som dessa församlingar förr eller senare måste ställas inför är om det i längden är hållbart att samtidigt vara både en baptistförsamling och en cellkyrka. Teoretiskt torde det inte medföra några problem. Sannolikt spelar här det allmänna förhållandet mellan samfundet och den lokala församlingen större roll.

En församling inom till exempel den Romersk-katolska kyrkan kan gå över till en cellstruktur och tillgodogöra sig identitetsmarkörerna ovan utan att behöva ge upp sin grundläggande identitet som romersk-

katolsk församling. Den romersk-katolska församlingen St Eustorgio i Milano kan sägas vara en cellstrukturerad församling. Den kan betraktas som en cellstrukturerad Romersk-katolsk församling, men det är svårt att tro att den skulle överge sin romersk-katolska identitet och välja att kalla sig själv för en cellkyrka. Samma resonemang skulle kunna användas om cellstrukturerade församlingarna inom den Anglikanska kyrkan eller Svenska kyrkan.

Många av cellkyrkorörelsens små församlingar liknar den ursprungliga modellen The Cell Group Church, medan de större församlingarna i regel tillhör något av de historiska samfunden och sålunda har både ämbeten och sakramentsförvaltning.[5]

Enligt Neighbour 1990 och 2000 kan dessa små församlingar knappast betecknas som cellkyrkor eftersom de i hög grad styrs genom ämbets- och sakramentsförvaltningen, men det är knappast troligt att Neighbour på förfrågan kan hålla fast vid sin snävare tolkning. Begreppet cellkyrka måste därför lösgöras från Neighbours modell The Cell Group Church och vidgas till att omfatta cellstrukturerade församlingar i allmänhet.

VI.A.3. Vilka kriterier är lämpliga att använda för en utvärdering av The Cell Group Church?

Jag har i kapitlet ”Att utvärdera The Cell Group Church” diskuterat fråga 3, en fråga som jag inte här ytterligare kan fördjupa. Avhandlingen har visat att en svaghet med Neighbours modell är ledarstrukturen. Lika lite som han fördjupat sig i den kristna läran har han fördjupat sig i frågor som berör ämbeten och sakrament. Denna svaghet öppnar för en fortsättning. Delar av cellkyrkorörelsen kan därför utvecklas sekteriskt och även komma i konflikt med det demokratiska samhället medan andra delar kan av rörelsen kan komma att förändra de historiska kyrkorna inifrån.

---

[5] Med små menar jag här församlingar som består av mindre än 20–25 celler. Många är endast nybildade små gemenskaper med färre än 5 celler. Inte alla, men många av dessa, gränsar till att vara House Churches.

Den religiösa pluralismen har blivit normaltillståndet i det moderna samhället och sannolikt än mer i det postmoderna. Det måste anses viktigt för missionärer av alla religioner att respektera detta och att överväga dialogens villkor och möjligheter utan dolda motiv. Professorn Alister McGrath har enligt min mening gett ett värdefullt bidrag till denna diskussion genom att skilja mellan den deskriptiva och den ideologiska pluralismen. Det måste gå att finna övergripande värderingar, för det allmännas bästa, också i ett pluralistiskt samhälle. Kanske är just begrepp som tolerans och respekt sekulariseringens bidrag till sakraliseringen?

Cellkyrkorörelsen är en global företeelse och förekommer inom alla konfessioner. 1990 framstår The Cell Group Church som *en* modell, men 2000 inser och bejakar Neighbour att rörelsen kan förnya och förändra också de historiska kyrkorna. Rörelsen är i den meningen ekumenisk och därför, menar jag, kan också ekumeniken vara ett kriterium för att bedöma rörelsen varhelst den uppträder.

VI.B. FRAMVÄXTEN AV EN POSTMODERN KYRKOMODELL?

Termen postmodern är svår att använda eftersom den saknar fast definition. Jag har ändå valt att ha med den eftersom termen finns, är begriplig och används för att beskriva vår egen tid.

Rune Rasmussen fick i uppdrag av Det Norske Misjonsselskap att under tre års tid utreda följderna för organisationen om denna antog en ny syn på missionen. Rasmussen presenterar resultatet i sin bok *Misjonerende menighet – lokal menighetsutvikling i en global kirke*. Han beskriver vår tid ur ett postmodernistiskt perspektiv.[6]

Rasmussen skriver om

> endringene som er kommet med den postmoderne tankemåte. Noe hade skjedd rundt meg, og sikkert også med meg som foerst skapte fortvivelse (over sekularisering og marginalisering), og dernest håp. /…/ Noe av det jag laerte å forstå, var at mennesker i

[6] Rasmussen 2004, sid 9. I inledningen av avhandlingen, kapitlet ”Bakgrund” och avsnittet ”Fem olika förhållningssätt”, redogör jag närmare för hans förståelse.

> dag ikke setter opp tilsynelatende motstridende forestillinger som motsetninger, men integrerer ulike forestillinger i sitt eget verdensbilde.[7]

VI.B.1. Postmodernitet, paradigm och paradigmskifte

Det är inte möjligt för mig att uttömmande belysa termen postmodern. Jag vill trots det göra en distinktion mellan ett postmodernt perspektiv, en postmodern metod och The Cell group Church som ett postmodernt projekt.

För det första kan en teolog betrakta sig själv som postmodern eller mena sig ha ett postmodernt perspektiv. Rasmussen kallar inte sig själv för postmodern teolog. Men han skriver att han påverkats av vår tid som han kallar postmodernistisk. Vad jag förstår vill han bejaka de förändringar som ägt rum för att låta dessa påverka sättet att tänka och arbeta med mission.

Detsamma, tycker jag, kan sägas om Neighbour, även om han själv inte skulle kalla sig för en postmodern teolog eller beskrivas så av andra. Neighbour har låtit sig påverkas av vår tid och anpassat sig till det skeende som äger rum. Han har uppträtt pragmatiskt och fritt kunnat välja sådant som stöder utvecklingen av The Cell Group Church, något som anses vara kännetecknande för ett postmodernistiskt tänkesätt.

Neighbour har också valt att tala om The Cell Group Church som en nytestamentlig modell. På det sättet har han kunnat tona ned den moderna tidens teologiska metoder som marginaliserat talet om Gud och behandlat bibeln som ett objekt. Samtidigt har han polemiserat mot de historiska kyrkorna och på bokomslaget avbildat dessa som sönderfallande, vilket i sig kan betraktas som en postmodernistisk hållning.

Även om Neighbour således inte kan betraktas som en postmodernistisk teolog intar han en postmodernistisk hållning när han

[7] Rasmussen 2004, sid 9 f.

talar om att evangeliet ska presenteras som ett liv *före* döden, inte som ett liv *efter* döden.

För det andra måste de teologer som ifrågasätter modernismen noggrant redogöra för sin metodologi. När de svenska teologerna Ola Sigurdsson (1966–) och Jayne Svenungsson (1973–) tar sig an uppgiften att beskriva den nya teologin i sin antologi *Postmodern teologi – en introduktion* lyfter de först fram fyra områden för att visa detta skifte. Nyckelorden är subjekt, språk, kunskap och historia. Med ordet subjekt ifrågasätter de den moderna separationen mellan subjekt och objekt. Det mänskliga jaget är inte längre en tillräckligt pålitlig källa för sann kunskap. Förnuftskunskapen har blivit osäker eftersom den i sig är en del av objektsvärlden. Ordet språk visar på något av detsamma.

Den kunskap människor säger sig äga är ett resultat av de språk hon hört och tagit till sig. Men språket är i sig ett resultat av den kultur vi vuxit upp i. Det blir därför svårt att hävda ett fast fundament som kan garantera kunskapens tillförlitlighet och objektivitet. Det existerar helt enkelt inte någon kontext– eller traditionsobunden position utifrån vilken vi kan hävda sanningsanspråk.

Sigurdsson & Svenungsson, vars arbete gavs ut i maj 2006, stärker de teoretiska överväganden jag fick göra inledningsvis. Vår tid gör att forskningens förutsättningar blir så annorlunda att det finns skäl att tala om ett paradigmskifte, fortsätter Sigurdsson & Svenungsson. De ger i sin introduktion en preliminär definition på vad de menar med postmodern teologi:

> *Med postmodern teologi förstår vi de olika typer av teologi som bedrivs utifrån de nya filosofiska, vetenskapsteoretiska och metodologiska förutsättningar som postmodernismen innebär.* Därmed vill vi också avgränsa oss från det slags reduktiva definitioner som framställer postmodern teologi som en underdisciplin vid sidan om ekoteologi, evangelikal teologi eller afrikansk teologi. /…/ Närmare bestämt rör det sig om att själva förutsättningarna för att bedriva teologi förändrats så radikalt i

> förhållande till den moderna teologins förutsättningar att det är skäligt att tala om ett *paradigmskifte* inom teologin som disciplin.[8]

Svårigheten för den postmoderna teologin blir att grunda teologin i ett obestridligt fundament. Sigurdsson & Svenungssonfortsätter:

> Om det inte existerar någon sådan förutsättningslös grund, blir det desto viktigare att redogöra för de specifika övertygelser som man faktiskt utgår från i sin akademiska gärning. Metodologins roll, ur ett postmodernt perspektiv, kommer därför snarast att handla om att på ett så tydligt sätt som möjligt klargöra vilka förutsättningar (historiska, filosofiska, samfundsmässiga etc.) som ligger till grund för det egna teologiska arbetet.[9]

Neighbour har inga problem med att lokalisera Guds gärning i och genom den historiske Jesus. Han låter också Nya Testamentet utgöra vittnesbördet om denne. Detta är det traditionella sättet att förstå den kristna tron och i den inledande huvuddelen, kapitlet ”Teoretisk referensram” och avsnittet ”Identitet och pluralism”, gav jag exempel på hur teologer som Küng, Bosch och Newbigin gjort på samma sätt.

Sigurdsson & Svenungssons inledning om de metodologiska svårigheterna förklarar de svårigheter jag själv mötte när avhandlingen planerades. Avhandlingen kunde ha skrivits ur flera olika perspektiv men detta skulle knappast ha gjort framväxten av The Cell Group Church rättvisa.

Inom de teoretiska ramarna för avhandlingen låg också möjligheten att betrakta cellkyrkan som en postmodern kyrkomodell eller det nya paradigmets kyrka. Teorin om paradigm och paradigmskiften hänförs till Kuhn, men när teorin överförs till den kristna teologin är det nödvändigt att anpassa den. Küng skriver att förutsättningen och föremålet för den kristna teologin är det kristna budskapet. Kristen tro är inte ohistorisk och består inte av metafysiska spekulationer, utan den är grundad i den historiske Jesus.[10] Küng skriver:

---

8 Sigurdsson & Svenungsson 2006, sid 13.
9 Sigurdsson & Svenungsson 2006, sid 21.
10 Küng 1988, sid 155 f.

> All this means that a drastic, paradigmatic upheaval can take place in Christian theology – if it is to be and remain Christian – only on basis of the Gospel, and ultimately on account of the Gospel, but never against the Gospel.[11]

Neighbour använder ordet paradigm vid ett flertal tillfällen liksom hans medarbetare Beckham gör 1995.[12] Souter skriver i sin avhandling från 1997: ” At the core of the cell church paradigm (min kursivering) there is a simple but profoundly significant shift from an emphasis from programs … to an emphasis on people and relationships.”[13] McKinley skriver 1999: ”As I continued to study the cell church movement, looking for examples of this new paradigm (min kursivering) church in America, the name Ralph W. Neighbour Jr emerged.”[14]

Neighbours modell The Cell Group Church är enligt min mening omvälvande på ett paradigmatiskt sätt. Han inleder sin bok *Where Do We Go From Here?* från 1990 med följande ord: “I am convinced that the traditional church worldwide is being slowly replaced by an act of God.” Dessa ord är i och för sig borttagna i den senare upplagan där han i stället ursäktar sina rättframma uttalanden.[15]

Küng, som har tagit intryck av Kuhn, skriver att han vill ”adopt Kuhn’s terminology only to a limited degree, without insisting on the words ’paradigm’ or ’revolution’”.[16] När han använder orden paradigm och paradigmskiften, skiljer han mellan macro-, meso- och mikroparadigm.

---

[11] Küng 1988, sid 159.
[12] Beckham 1995, sid 18, 70 och 193. Beckham hänvisar här till Thomas S. Kuhn.
[13] Souter 1997, sid 19 i min utskrift.
[14] McKinley 1999, sid vi.
[15] Neighbours ursäkter betyder, vad jag förstår, inget i sak. Snarare beror de på att de paradigmatiska förändringarna tagits emot och fått ingång också i de historiska kyrkorna, något Neighbour verkar ha förbisett. Teorin om paradigmskiften talar annars om hur det gamla paradigmet måste förhålla sig till det nya. Det kan ske genom att det gamla inkorporerar det nya, låter sig ersättas av det nya eller lyckas lägga det nya åt sidan. Kanske har Neighbour varit omedveten om dessa möjligheter.
[16] Küng 1988, sid 131.

Küng talar om kyrkohistoriens olika epoker och menar att varje epok är präglad av sin tid. Inom varje epok finns en rad olika traditioner och skolor som i analysen ofta spelats ut mot varandra. I ett historiskt ljus går det ändå att uppfatta att de lever med samma referensramar, brottas med samma problem och i den meningen tillhör samma epok. Han kallar dessa epoker för macroparadigm för att skilja dem från olika mesoparadigm, till exempel olika teologier som kan uppträda inom ett och samma macroparadigm. De skiften som äger rum på individ– eller gruppnivå karaktäriserar Küng som microparadigm. Detta sätt att tala om paradigmskiften innebär att olika paradigm kan överlappa varandra.[17]

Om jag förstår Küng rätt använder han därför uttrycken epok, macroparadigm och postmodern närmast synonymt.

Neighbour är övertygad om att Gud leder sin kyrka och församling in i en ny epok. Vad jag kan minnas har jag inte stött på ordet postmodern hos Neighbour, men att han förväntar sig paradigmatiska förändringar torde vara odiskutabelt.

VI.B.2. En ny typ av kristendom?

De förändringar som skett och sker i vår värld har pågått under en längre tid. Jag beskrev något av den förskjutning som ägt rum från religionen som samhälleligt fenomen till den individuella religiositeten och dess olika dimensioner i den inledande huvuddelen, kapitlet ”Bakgrund” och avsnittet ”Religionens förändrade uttryckssätt”. Jag visade på en linje från Marx, Freud och Weber via Troeltsch och Niebuhr till Baumann och Botvar.

Neighbour har på ett konkret sätt fått bevittna hur den kristna tron lever i ett spänningsfält mellan lokala förändringsprocesser och globala.

---

[17] På ett liknande sätt använder Carl F. George ordet paradigm när han i *Prepare Your Church for the Future* från 1992 beskriver Metakyrkan. Han beskriver Metakyrkan (modellen, min anmärkning) som ett nytt paradigm, men skriver också längre ner: ”A shift in paradigm must occur first in the heads of church leadership. Then it must be translated into a new framework of church organization.” George 1992, sid 69.

Globaliseringen har, enligt min mening, varit och är härvidlag en avgörande faktor för utvecklingen av The Cell Group Church. Jag vill därför avslutningsvis utveckla detta perspektiv något.[18] Sociologer i allmänhet och religionssociologer i synnerhet syns vara överens om att den institutionella kyrkan, särskilt som den framträder i Europa och Nordamerika, får svårt att hålla kvar sina av hävd starka positioner i samhället. Religionen skiljs från staten och det överlåts till de enskilda människorna att fritt utöva i sin tro. Därmed minskar också eller rent av försvinner kyrkornas plausibilitetsstruktur.

De studier som skett på amerikansk mark visar att det amerikanska folket i allmänhet ville bygga ett samhälle på kristen grund, med kristna värderingar, något som fortfarande i viss mån präglar amerikansk politik. Men studierna visar också att de förändringar som ägt rum genom industrialiseringen, sekulariseringen och globaliseringen påverkat USA på ett sådant sätt att kristenheten tvingas till anpassning. Den stora skiljelinjen har gått och går fortfarande i stora stycken mellan konservativa och liberala. Men globaliseringen har också påverkat amerikansk kristenhet på ett för många oväntat sätt.

Religionshistorikern John Philip Jenkins är en av dem som studerar den globaliseringsprocess som världen befinner sig i.[19] Han förvånar sig

---

[18] Begreppet globalisering är inte heller det entydigt och det är oklart när det började användas, men det finns en stor överensstämmelse om att globalisering innebär processer som har en världsomfattande tendens. Till en början avsåg begreppet främst de ekonomiska förutsättningarna, men numera inkluderas även kulturens och politikens förutsättningar. Under senare år har det blivit vanligare ett skilja mellan globalisering, globalitet och globalism. Globalisering definieras då som en process som upprättar transnationella bindningar och rum, uppvärderar lokala kulturer och driver fram tredjekulturer. Termen globalitet talar om att det som sker på vår jord berör hela världen. Den tredje termen, globalism, används oftast nedvärderande, på ett idealistiskt sätt. Sociologen Anthony Giddens talar i sin bok *Sociologi* om informationsteknologin och elektronisk kommunikations som globalisering, som en process som omvandlar tids- och rumsfaktorer. Giddens höjer även ett varnande finger för vad som ibland kallas mediaimperalism. Genom film, TV och reklam påverkar några företag en hel värld. För vidare läsning hänvisar jag till Giddens *Sociologi* och Hammars *Globalisering – ett problem för kyrkan?*

[19] John Philip Jenkins (1952–) är Distinguished Professor of History and Religious Studies vid Penn State University, Pennsylvania, U. S. A. och har författat en rad böcker och artiklar. Mer information finns på http://php.scripts.psu.edu/dept/history/index.php (2006-01-18).

över att forskarna så lite uppmärksammar den kristna kyrkans förvandling. Jenkins talar om kyrkan i nord och kyrkan i syd, inte om kyrkan i väst eller öst. I uttrycket kyrkan i nord innesluts såväl väst som öst. Det är i Sydamerika, Afrika och Asien som kristenheten växer och kommer att fortsätta växa.

Jenkins bygger prognoser med hjälp av demografi, siffror hämtade bland annat från FN och *World Christian Encyclopedia*.[20] Enligt encyklopedin finns 2 miljarder kristna. Europa räknas fortfarande som den största kristna kontinenten med 560 miljoner kristna och Nordamerika räknar 260 miljoner. Men redan nu finns ungefär 480 miljoner kristna i Sydamerika, 360 miljoner i Afrika och 310 miljoner i Asien. När Jenkins med hjälp av sina källor bedömer den sannolika utvecklingen fram till år 2025 menar han att antalet kristna bekännare sannolikt kommer att uppgå till 2,6 miljarder. Europa har då 555 miljoner kristna och Nordamerika 312 miljoner, medan Afrika har 633 miljoner kristna, Sydamerika 640 miljoner och Asien 460 miljoner kristna. Med Jenkins matematik fördelar sig kristenheten år 2025 på kyrkan i nord med 867 miljoner och på kyrkan i syd med 1733 miljoner, det vill säga: en kristen i nord svarar mot två kristna i syd.[21]

Eftersom de kristna i allt högre utsträckning kommer att leva i vad Jenkins kallar för kyrkan i syd kommer en ny typ av kristendom att uppstå. Den västligt dominerade kristna kyrkan, ofta vägledd av liberaler, brottas med frågor som rör kvinnliga präster eller vigsel av homosexuella par. Men Jenkins menar att dessa inte kommer att leda morgondagens kyrka, utan det kommer snarare de mer konservativa att göra. Det finns redan exempel på detta skriver Jenkins och berättar om den spänning som sedan en tid råder mellan kyrkan i nord och kyrkan i syd på följande sätt:

> One example of this occurred at the 1998 Lambeth Conference of the world’s Anglican bishops, who were considering a liberal

[20] En del av dessa siffror är tillgängliga på www.popin.org (2006-01-18). Jenkins citerar även uppslagsverket *World Christian Encyclopaedia.,* England: Oxford University Press 2001.

[21] Jenkins sträcker ut siffrorna ända till år 2050 och då går det en kristen i norr mot fem i syd. Jenkins 2002, sid 108.

> statement concerning homosexuality. The statement was heavily defeated due to the votes of Asian and particulary African bishops, to the fury of American liberals. One of these was Bishop John Spong of Newark, who declared that the African bishops had "moved out of animism into a very superstitious kind of Christianity", and this explained their failure to understand the issues at hand. Spong professed himself appalled by the whole tone of Third World spirituality, with its "religious extremism": I never expected to see Anglican Communion, which prides itself on the place of reason in faith, descend to this level of irrational Pentecostal hysteria." Spong was in effect suggesting that "Pentecostal" fervour was a thinly disguised continuation of ancient paganism, with all its unenlightened moral trappings.[22]

Genom globaliseringsprocessen kommer kyrkan i syd att tränga in i och vara med om att forma den kristna identiteten också i norr. Här tycker Jenkins sig åtminstone delvis kunna tolka skeendena med hjälp av demografin. Det är inte gatulivet i Rom, Aten eller New York som kommer att prägla morgondagens globala kristendom. Idag bor 45 % av jordens befolkning i dess största städer. År 2025 är den siffran uppe i 60 % och 2050 i nästan 70 %.[23] De tio största städerna redan år 2015 är:

Tokyo	28,7 miljoner
Bombay/Mumbai	27,4 miljoner
Lagos	24,4 miljoner
Shanghai	23,4 miljoner
Jakarta	21,2 miljoner
Sao Paulo	20,8 miljoner
Karachi	20,6 miljoner
Beijing	19,4 miljoner
Dhaka	19,0 miljoner
Mexico	18,8 miljoner

[22] Jenkins 2002, sid 121. Citaten av Biskop Spong är hämtade från magasinet *Christian Century*, vol 116, february 17, 1999 och artikeln "Bishop Spong Delievers a Fiery Farewell" och återfinns även på www.questia.com/PM.qst?a=o&d=5001236782 (2006-01-19).

[23] Jenkins 2002, sid 93. Dessa siffror har Jenkins hämtat från FN och de återfinns enlig Jenkins på www.sru.edu/deots/artsci/ges/discover/d–6–9b.htm, en sida som inte är åtkomlig för mig.

När kyrkan i syd växer så kraftigt som den gör är det sannolikt att också kyrkan i nord kommer att förändras och frågan om den kristna identiteten blir allt viktigare. Vad är kärnan i kristen tro? Vad är kulturellt betingat?[24]

Den kristna tron har alltid anpassat sig till den kultur i vilken den uppträder, ibland medvetet och ibland omedvetet, men har ändå lyckats bevara sin kristna identitet.[25] Kristenheten anpassade sig när den gick från att vara en judisk sekt till att bli romersk statsreligion. Den anpassar sig också när den växer i syd. De första kristna apologeterna talade gärna om den gamla folktron som *preparatio evangelica.* De förklarade detta för folket, la till rätta och fullbordade tron genom att föra in tron på Jesus Kristus. I de afrikanska religionerna var det vanligt med helanden, profetior och apokalyptiska drömmar och i den sydamerikanska folktron var man inte främmande för att anknyta till det andliga krig som pågår i himlarymderna.[26] Det är därför lätt för dessa människor att känna igen sig i och tillägna sig budskapet i såväl Gamla som Nya Testamentet.

Neighbours utgångspunkt går inte att ta miste på. Han vill komma tillbaka till Nya Testamentets lära, liv och strukturer. Han tar sin utgångspunkt i Gud själv sådan denne är uppenbarad i den historiske Jesus. Cellmedlemmarna uppmanas att efterlikna Jesu lärjungar, att leva i den lilla gemenskapen och att bedriva mission. Men detta ska ske i en postmodern tid och i ett globaliserat rum där förutsättningarna är helt annorlunda än i tidigare epoker. Neighbour har, enligt min mening, blivit medveten om detta i sökandet efter den nytestamentliga församlingen. Det framgår särskilt av den konsultverksamhet han idag bedriver via Internet och under namnet Glocal som är en förkortning av orden global och local.

---

[24] Ett exempel på sökandet efter kristen identitet gavs vid ett av de årliga möten som hålls inom Kyrkornas Världsråd. Den koreanska feministteologen Hyun Kyung Chung uttalade där följande: ”God speaks through Buddha, through shamans and through Christ in my culture … My bowel is Buddhist bowel, my heart is Buddhist heart, my right brain is Confusian brain, and my left brain is Christian brain.” Se Jenkins 2002, sid 120.

[25] För vidare studier rekommenderas här Peter Brown och hans bok *The rise of Western Christendom – Triumph and Diversity, A.D. 200 – 1000,* Padstove, Cornwall, England: Blackwell Publishers 1996.

[26] Jenkins 2002, sid 121-131.

Det finns till sist ännu ett skäl för att benämna cellkyrkan som en postmodern kyrkomodell. När Alan Wolfe analyserar den förändring eller förflyttning som ägt rum inom amerikansk kristenhet konstaterar han att:

> religion had, by the 1970s and 1980s, increasingly become ”achieved,” a chosen identity that will not always, or even not often, be the same as the religious identity of one’s parents or of one’s upbringing.[27]

Denna nya tid hindrar inte att en katolik förblir katolik trots att denne besöker och rent av gärna vill ”tillhöra” en cellstrukturerad församling.[28] En lutheran kan på samma sätt förbli lutheran. Det nya paradigmets kyrkor frågar knappast efter vilken konfession som kan ha varit aktuell tidigare. Här saknar det betydelse. I en cellkyrka handlar det snarare om viljan att lära och viljan att missionera. Den enskilde får därmed själv välja var hon eller han vill tillhöra för sammanhang. Den enskilde kan välja en blandad identitet och välja många gånger.

Wolfe konstaterar också hur den enskilde i stor utsträckning dras till ”small groups devouted to exploring not only the spiritual but also the personal needs of their members”.[29]

Mega-, Meta- och Cellkyrkor är en del av förklaringen till att de sedan länge etablerade samfunden minskar. Dessa nya sätt att ”vara kyrka” på benämner Wolfe i en rubrik som ett sätt ”beyond the denominational society”. [30]

Miller menade i sin bok *Reinventing American Protestantism* från 1997 att det gick att tala om det nya paradigmets kyrkor. Jag menar att den termen kan användas om cellkyrkor världen över. De cellstrukturerade församlingarna uppträder både inom och utom alla kristna konfessioner. Det är viljan att vara en Jesu Kristi lärjunge som är

---

[27] Wolfe 2003, sid 41f.

[28] Wolfe 2003, sid 15 eller sid 225. Det faktum att många amerikaner bekänner sig till sin tro snarare än sin kyrka kan sägas vara ett tema i Wolfes bok.

[29] Wolfe 2003, sid 46. Se även sid 15 och 16.

[30] Wolfe 2003, sid 38.

själva utgångspunkten för gemenskapen. De nämnda identitetsmarkörerna är efterföljelsens uttryck.

Cellkyrkorörelsen har sett dagens ljus efter Andra Världskriget och är i hög grad ett barn av sin tid. Den är en del av ett globalt skeende, en modell där gemenskapen i cellen står i centrum. I den utsträckning det går att använda ordet postmodern är cellkyrkan en postmodern kyrkomodell. Sådana kännetecken som frihet att välja, pragmatism, holistiskt tänkesätt, global-lokal, blandad identitet och ekumenisk som brukar användas för att beskriva postmodernism återfinns samtliga i Neighbours modell. Cellkyrkorörelsens pedagogik är postmodern med ett holistiskt tänkande, styrt av biotiska principer. Varje del är avgörande för helheten och synergieffekten betraktas i termer av gudomlig tillväxt och mångfaldigande. Om inte detta postmodernistiska perspektiv finns med är det, enligt min mening, svårt att förstå framväxten av denna kyrkomodell.

Neighbour och hans modell The Cell Group Church har fått stå som representant för cellkyrkorörelsen, en rörelse som vill utgå från den typ av kristendom som finns omvittnad i Nya Testamentet. Neighbour har under hela sitt liv sökt efter nya sätt och former för att sprida evangelium i ett pluralistiskt samhälle. Hans ideal är församlingen som den framställs i Nya Testamentet men de nya sätten och formerna är i mycket hämtade från ett postmodernt samhälle, nedtecknade i *Where Do We Go From Here?,* särskilt i upplagan från 2000.

Av denna senare upplaga framgår att Neighbour justerat upplagan från 1990 efter de insikter han fått i möten med cellstrukturerade församlingar från olika kontinenter, framför allt från Singapore i Asien, Sydafrika och Elfenbenskusten i Afrika.

Det finns idag tusentals cellstrukturerade församlingar i alla kulturer och på alla världens kontinenter. Detta faktum ger skäl för påståendet att vi här har att göra med ett mer allmänt skeende i vilket Neighbour är delaktig. Han har genom sin längtan att åter få se den nytestamentliga församlingen försökt hitta nya vägar för missionen och han har besökt många av de församlingar som enligt honom är på väg att lyckas. Han har fångats av vad han sett, sorterat sina intryck och utvecklat sina egna erfarenheter, skrivit om dem i *Where Do We Go From Here?* och

förmedlat dem vidare genom lokala konferenser (dokumenterade på ljud– och videokassetter), tidningen *Cell Church* och genom litteratur av olika slag.

Cellkyrkorörelsen är en missionsrörelse, men den är mer än så. Den menar sig vara en återvändande nytestamentlig kyrka. Michael Green skriver:

> There is nothing faddish about cell church. It is not the latest bandwagon to climb on to. It is nothing less than original Christianity.[31]

[31] Green 2002, sid xi.

VII. KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

De olika avdelningarna under otryckta och tryckta källor är sorterade i bokstavsordning.

VII.A. OTRYCKTA KÄLLOR

Emails och Internet

Hillman, Joanne (2005-05-19, 2005-05-24).
Neighbour, Dean (2005-05-28, 2005-6-09).

Internetadresserna finns i notapparaten

Intervjuer och besök

Frågestund med don Pigi Pirini, S:t Eustorigo, Milano, Italien, 22 juni 2001 i samband med 12th international workshop on evangelization parish cell system.

Intervju med Howard Astin, gjord av studenten David Harvey i Bradford, England 1 nov 2001.

Besök och samtal med the Bishop of Dorchester Colin Fletcher, Archdeacon of Oxford Julian Hubbard, Rev. Clive Collier, Hazlemere, England, 15 mars 2006.

Samtal med Bill Beckham under konferensen UK and European Cell Church Leaders Symposium, 22-25 maj 2006 i Harpenden, England

Kassettband

Beckham, Bill. Kassettband och OH-bilder från konferens i Vrigstad 1997. Kan rekvireras från författaren, Jönköpingsvägen 9, 331 34 Värnamo.

Don Pigi Pirini. Konferens i Stockholm, 14-17 september 2000. Kan rekvireras från författaren, Jönköpingsvägen 9, 331 34 Värnamo.

Stockstill, Larry. Kassettband från Europakonferensen i Uppsala 1999. Kan rekvireras från Livets Ords förlag, Uppsala.

Videokassetter

Neighbour, R. *DISC Survey Profile.* Touch Outreach Ministries. P.O. Box 19888 Houston, Texas, USA 1995.

Neighbour, R. *Sponsor/Sponsee.* Touch Outreach Ministries. P.O. Box 19888 Houston, Texas, USA 1995.

VII.B. TRYCKTA KÄLLOR OCH LITTERATUR

De olika avdelningarna återges i bokstavsordning och betecknas som Avhandlingar och uppsatser, Biblar, Cellitteratur, Dokument, Identitet & pluralism, Ledarmaterial och Postmodernitet och paradigmskiften samt Övrigt.

Avhandlingar och uppsatser

Beckman, Kerstin. *Vad händer på di.se? – en utredning av webb-tv på di.se hösten och vintern 2004-2005*. Examensarbete i medieteknik om 20 p vid Programmet för medieteknik, Kungliga Tekniska Högskolan år 2005.

Brickman, Les Harlan. *Rapid Cell Church Growth and Reproduction – case study of Eglise Protestante Baptiste Oeuvres et Missions Internationale, Abidjan, Cote d´Ivoire,* Doctor of Ministry Dissertation at Regent University School of Divinity, Virginia Beach, Virginia, USA: 2000. (Avhandlingen är tillgänglig på CD-ROM och finns i min ägo)

Comiskey, Joel Thomas. *Cellbased ministry as a positive factor for church growth in Latin America,* Ph.D at Fuller Theological Seminary, School of World Mission, Intercultural Studies 1997, Kalifornien, USA. http://geocities.com/joelcomiskey.

Firebaugh, Jay. *The Significant Role of Cell Coaching,* Presented to the Faculty of Regent University, School of Divinity: UMI Dissertations Services, Ann Arbor, Michigan, USA

Frohm, Knut. *Den tidiga kristna rörelsen, en frihetsrörelse i vardagslivet – några religionssociologiska perspektiv,* licentiat-avhandling i religionssociologi vid Lunds universitet, Malmö: BokHuset 1989.

Frohm, Knut. *Livsstil eller organisation – en studie av några kristna gemenskapsgrupper i 1980-talets Sverige,* doktorsavhandling i religionssociologi vid Lunds universitet, Malmö. Bokhuset 1995.

Hammar, Anna Karin. *Globalisering – ett problem för kyrkan?* Tro & Tanke, Svenska kyrkans forskningsråd 2000:7, Stockolm: Svenska kyrkans forskningsråd 2000.

McPhee, Art. *Gospel ferment in India among both Hindus and Christians – Bishop J. Waskom Pickets Rethinking on 1930s Missions in India.* Artikeln är återgiven i *International Journal of Frontier Missions,* 19:3 Fall 2002.

McKinley, Angus Richards. *The Cell Church Strategy of Ralph W. Neighbour in evangelism and discipleship,* A Dissertation Presented to the Faculty of School of Theology Southwestern Baptist Theological Seminary, Fort Worth, Texas, USA september 1999: UMI Dissertation Services 2005.

Laing, Mark. *Donald McGavran´s Missiology: An Examination of the Origins and Validity of Key Aspects of the Church Growth Movement.* Artikel publicerad i *Indian Church History Review* XXXVI/1 (2002).

Souter, Ewen. *The Cell Church Movement in the Anglican Context – using small groups to build missionary churches,* a dissertation submitted as part of the requirements for the MA in Applied Theology of Trinity Theological College, Bristol validated by the University of Bristol, 1997.

Sunnliden, Håkan. *En undersökning av begreppet cellgrupp*. Linköping: C-uppsats vid Institutionen för Religionsvetenskap, Kristendomens historia 2001.

Sunnliden, Håkan. *Cellkyrkorörelsen – en undersökning av cellens miljö och särskilt av vad det innebär att vara celledare,* Linköping. D-uppsats vid Institutionen för religion och kultur, Kristendomens historia 2001.

Widforss, Gunnar. *Dimensions of Community Structures in the Parish – Extracted from the Experience of Anglo-American Small Communities in the Roman Catholic Church,* M Div, Department of Theology, Uppsala University 2005.

Biblar

Bibeln. Nya Testamentet i översättning av biskop Bo Giertz, Södertälje: Verbum 1985

Bibeln eller den Heliga Skrift, översättningen gillad och stadfäst av Konungen år 1917, Stockholm: SKDB 1958

Bibeln – Den Heliga Skrift, Svenska Folkbibeln 98, Malmö: XP Media, 1998.

Bibel 2000, Bibelkommisionens översättning 1999, Nederländerna: Verbum 1999.

Novum Testamentum Graece et Latine, 25 uppl, Nestle-Aland, Great Britian: United Bible Socities London 1963.

Cellitteratur

Astin, Howard. *Body and cell,* Bookprint Creative Service, Great Britain: Monarch Books 1998.

Beckham, William. A. *The Second reformation,* TX, USA: Touch, 1995.

Beckham, William A. *Redefining revival,* TX, USA: Touch 2000.

Beckham, William A. *Where are we now? – The Small Group Movement and its Models,* USA: Touch Glocal Publications 2004.

Boren, M. Scott. *Making Cell Groups work – Navigating the Transformation to a Cell-based Church.* USA: Cell Group Resources (en del av TOUCH Outreach Ministries) 2002.

Brickman, Leslie H. *Preparing the 21st Century Church.* USA: Xulon Press 2002.

Brickman, Leslie H. *Natural Church Development and Cell Church – Friends or Foes?* USA: Xulon Press 2004.

Bunton, Peter. *Cell Groups and House Churches – what history teaches us,* Ephrata, PA, USA: House to House Publications 2001.

Castellanos, César. *Framgångsrikt ledarskap – genom 12-grupper,* Finland: Livets Ords förlag 2003.

Castellanos, César. *Framgångsstegen,* Finland: Livets Ords förlag 2003.

Cho, Yonggi. *Framgångsrika böneceller,* Falun: Tonoskrift AB 1985.

Comiskey, Joel. *Home Cell Group Explosion – how your small group can grow and multiply,* TX, USA: Touch Publications 1998.

Comiskey, Joel. *Reap the Harvest – how a small group system can grow your church,* TX, USA: Touch Publications 1999a.

Comiskey, Joel. *Groups of 12,* Houston, TX, USA: Touch Publications 1999b.

Comiskey, Joel. *Leadership explosion*, Houston, TX, USA: Touch Publications 2000.

Comiskey, Joel. *How to lead a great cell group meeting,* Houston, TX, USA: Touch Publications 2001.

Comiskey, Joel. *Cell Church Solutions – transforming the Church in North America,* USA: CCS Publishing 2005a.

Comiskey, Joel. *The Spirit-filled Small Group – Leading Your Group to Experience the Spiritual Gifts.* USA: Chosen Books 2005b.

Donahue, Bill & Robinson, Russ. *Building a church of small groups – a place where nobody stands alone,* USA: Zondervan 2001.

Donahue, Bill – Robinson, Russ. *The Seven Deadly Sins of small group ministry – a trouble shooting guide for church leaders*, USA: Zondervan 2001.

Finnell, David. *Life in His body*. TX, USA: Touch, 1995.

Georg, Carl. F. *Prepare your church for the future,* USA: Revell, 1992.

Georg, Carl. F. *The coming Church,* USA: Revell, 1994.

Georg, Carl. F. *Nine keys to effective small group leadership,* Mansfield, PA, USA: Kingdom Publishing, 1997.

Gibbs, Eddie & Bolger, Ryan K. *Emerging Churches – Creating Christian Communities in Postmodern Cultures,* 3rd printing USA: Baker Academic 2005.

Green, Michael, (editor). *Church without walls – A global examination of Cell Church,* Great Britain: Pater Noster Press 2002.

Henderson, D. Michael. *John Wesley´s classmeeting,* Nappanee, IN, USA: Evangel Publishing House, 1997.

Hornsby, Billy. *The Cell-Driven Church,* Mansfield, PA, USA: Kingdom Publishing 2000.

Hurston, Karen. *Breakthrough Cell Groups*, Houston, TX, USA: Touch Publications, 2001.

Jenkins, Lorna. *The family journey together*, Singapore: TOUCH Ministries International 2000.

Jenkins, Lorna. *Now I follow Jesus,* Singapore: TOUCH Ministries International 2000.

Khong, Lawrence. *The Apostolic Cell Church,* Singapore: Touch Ministries International Pte Ltd, 2000.

Kirk, Daphne. *When a child asks to be baptised*, Great Britain: Kevin Mayhew ltd 1999.

Kirk, Daphne. *Reconnecting the generations*, Great Britain: Kevin Mayhew ltd 2001.

Kirk, Daphne. *When a child asks to take communion,* Great Britain: Kevin Mayhew ltd 2000.

Kreider, Larry. *House to house,* USA: Touch, 1995.

MacDonald, Gordon. *Ordering your private world,* Great Britain: Highland Books 1986.

Neighbour Jr, Ralph. W. *This Gift Is Mine.* Nashville USA: Broadman Press 1974.

Neighbour Jr, Ralph. W. *The Seven Last Words of The Church,* USA: Zondervan Books, 3rd printing 1974.

Neighbour Jr, Ralph. W. & Thomas, Cal. *Target Group Evangelism,* Nashville USA: Broadman Press 1975.

Neighbour, Ralph W. compiler, *Future Church* (tillsammans med bland andra Os Guiness, Ray Stedman och Cal Thomas) USA: Broadman 1978, Global Publications 1987.

Neighbour, Jr, Ralph. W. *Survival Kit – for new Christians,* 14 uppl, TX, USA: Convention Press, 1987.

Neighbour, Jr, Ralph. W. *Where Do We Go From Here?* First edition, TX, USA: Touch, 1990a.

Neighbour Jr, Ralph. W. *Knocking on Doors, Opening Hearts,* Singapore: Touch Outreach Ministries 1990b.

Neighbour Jr, Ralph. W. *Building Bridges, Opening Hearts,* Singapore: Touch Outreach Ministries 1991.

Neighbour Jr, Ralph. W. *Building Groups, Opening Hearts,* Singapore: Touch Outreach Ministries 1991b.

Neighbour, Jr, Ralph. W. *Cover the Bible,* TX, USA: Touch, 1991c.

Neighbour Jr, Ralph. W. *Building Awareness, Opening Hearts,* Singapore: Touch Outreach Ministries 1992.

Neighbour, Jr, Ralph. W. *Survival Kit – Leaders Guide,* TX, USA: Convention Press, 1993.

Neighbour, Jr, Ralph. W. *Living your Christian values,* TX, USA: Convention Press, 1993b.

Neighbour, Jr, Ralph. W. *Your Journey Guide*, TX, USA: Touch, 1993c.

Neighbour, Jr, Ralph. W. *Survival Kit – Youth Edition,* TX, USA: Convention Press, 1994.

Neighbour, Jr, Ralph. W. *The Shepherds Guidebook,* TX, USA: Touch, 1995a.

Neighbour, Jr, Ralph. W. *Sponsors Guidebook,* TX, USA: 1995b.

Neighbour, Jr, Ralph. W. *Handbook for Successful Living,* TX, USA: Touch, 1995c.

Neighbour, Jr, Ralph. W. *Welcome to Your Changed Life*, TX, USA: Touch, 1997.

Neighbour Jr, Ralph. W. *Where Do We Go From Here?* Rev edition, Houston, TX, USA: Touch 2000.

Neighbour Jr, Ralph. W. *Beginning the journey – entering the kingdom of God*, Houston, TX, USA: Touch 2001.

Neighbour Jr, Ralph. W. *Arrival Kit,* USA: Touch Outreach Ministries 2001.

Neighbour, Randall G. *Are you fishing with a net?* Houston, TX, USA: Touch Publications, Inc.1998.

Neighbour, Randall G. *Answers to Your Cell Group Questions,* Houston, TX, USA: Touch Publications, Inc.2000.

Neumann, Mikael. *Home Groups for Urban Cultures,* USA William Carey Library, CA, USA 1999.

Ogden, Georg. *The New Reformation,* Zondervan, 1990.

Ortberg, John. *Livet jag längtar efter – heliga vanor för vanliga människor,* Avesta: Libris 2003.

Petersen, Jim. *Kyrka utan väggar,* Falun: KM-förlaget, 1992.

Poole, Garry. *Seeker Small Groups – Engaging Spiritual Seekers in Life-Changing Discussions,* USA: Zondervan 2003.

Potter, Phil. *The challenge of Cell Church – getting to grips with cell church values,* Great Britian, brf 2001.

Sauder, Brian & Kreider, Larry. *Helping You Build Cell Churches,* Manheim, PA, USA: DOVE 1998.

Schwarz, Christian. *Natural Church Development*, Carol Stream, IL, USA: Church Smart Resources 1996.

Schwarz, Christian. *Handbok i naturlig församlingsutveckling*: Svenska Baptistsamfundet 2001.

Singlehurst, Laurence, Hopkins, Paul, West, Liz. *Cell it – how to start youth cells,* Herts, England: Cell UK Ministries 2002.

Singlehurst, Laurence – West, Liz. *Moving to cells – how to develop healthy cells via a prototype,* Herts. Cell UK Ministries 2002.

Stockstill, Larry. *The Cell Church,* Ventura CA, USA: Regal Books 1998.

Sunnliden, Håkan. *Människor i förändring, del 1 – teoretiska och praktiska reflektioner kring Cellkyrkan,* Uppsala: Pro Veritate 2000.

Trudinger, Ron. *Levande celler,* Stockholm: Westerbergs förlag, 1980

Wagner, Peter. *Kyrkbävning – den nya apostoliska reformation som skakar om dagens kristenhet,* Finland: Livets Ords förlag 2002.

Voges, Ken & Braund, Ron. *Understanding How Others Misunderstand You – a Unique and Proven Plan for Strengthening Personal Relationships*. USA: Moody Publishers 1995.

Warren, Rick. *The purpose-driven Church,* Zondervan, 1995.

West, Liz – Withers, Trevor. *Equipping future cell leaders - practical help for cell leaders,* England: Cell UK Ministries 2002.

West, Liz – Withers, Trevor. *Equipping future cell leaders – training through experience and evaluation,* England: Cell UK Ministries 2002.

Viola, Frank. *Rethinking the Wineskin – the Practice of the New Testament Church,* USA: Present Testimony Ministry 2001.

Viola, Frank. *So You Want To Start A House Church – First Century Styled Church Planting For Today,* USA: Present Testimony Ministry 2003.

Viola, Frank. *The Untold Story of The New Testament – an Extraordinary guide to Understanding the New Testament,* USA: Destiny Image 2004.

Wolf, Thomas A. ”Oikos evangelism: Key to the Future”, kapitel i *Future Church,* compiler Ralph W. Neighbour, USA: Broadman 1978, Global Publications 1987.

Dokument

Ad Gentes – Redemptoris Mission, Katolsk dokumentation 19. II Vatikankonciliets dekret om kyrkans missionsverksamhet och Johannes Paulus II rundskrivelse om missionens ständiga aktualitet, Katolska bokförlaget, Uppsala 1992.

Cox, John E. *Problems and prospects of shelter and human settlements to the year 2000 and beyond.* EKISTICS 53, no 320/321, (September/October-November/December 1986): 266.

Den Norske Kirke – Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd. *Menighetslignende forsamlinger,* KR 27/04, Oslo, 2.-3. juni 2004.

Evangelii Nuntiandi – Om evangeliets förkunnelse i dagens värld, *Katolsk dokumentation 10, Katolska bokförlaget, Uppsala 1995*

Missions-shaped church – church planting and fresh expressions of church in a changing context, England: Church House Publication 2004.

Svenska kyrkans bekännelseskrifter, tredje upplagan, utgiven av Samfundet Pro Fide et Christianismo, fotomekaniskt omtryck av den år 1957 andra upplagan, Holland: AB Verbum/Kyrkliga Centralförlaget 1969.

Identitet & Pluralism
Alsmark, Gunnar (red). *Skjorta eller själ? Kulturella identiteter i tid och rum,* Sverige: Studentlitteratur 1997.

Appiah, Kwame Anthony. *The Ethics of Identity*, USA: Princeton University Press 2005.

Atkinson, Rita L. *Hilgard´s Introduction to Psychology*, 12th ed, USA: Harcourt Bruce College Publishers 1996. (Part 2 Psychological Development, Chapter 3 Development after Childhood, sid 104-111.)

Erikson, Erik Homburger. *Childhood and Society*, Great Britain: Vintage 1995

Erikson, Erik Homburger. *Identity and the Life Cycle*, USA: W. W. Norton & Company 1980.

Giddens, Anthony. *Sociologi*, Sverige: Studentlitteratur 2000.

Giddens, Anthony. *Modernitet och självidentitet – självet och samhället i den senmoderna epoken*, Uddevalla: Daidalos 1997.

Gustafsson, Göran & Pettersson Thorleif, *Folkkyrkor och religiös pluralism – den nordiska religiösa modellen*, Stockholm: Verbum 2000.

Gutmann, Amy. *Identity in democracy*, USA: Princeton University press 2003.

Lejon, Kjell O, red. *E pluribus unum? Studier i religiös identitet och pluralism*, ingår som No. 2 i Linköping studies in identity and pluralism, Linköping: Linköping University Electronic Press 2003.

Mead, Georg Herbert. *Medvetandet, jaget och samhället – från socialbehavioristisk ståndpunkt* (originalets titel *Mind, Self and Society. From the standpoint of a social behaviorist*, (Licensed by The

University of Chicago, Chicago, Illinois, USA, översättning Peter Arvidsson). Kalmar: Argos 1976.

Mortensen, Viggo. *Kristendommen under forvandling – pluralismen som utfordring til teologi og kirke i Danmark*, Gylling Danmark: Forlaget Univers 2005.

Nederveen Pieterse, Jan. *Globalization & Culture*, USA: Rowman 6 Littlefield Publishers, INC. 2004.

Newbigin, Lesslie. *Den stora utmaningen – kristen tro i ett pluralistiskt samhälle*. Finland: Libris 1993. (Svensk översättning av *The Gospel in a Pluralist Society*, utgiven av Eerdmans Publishing 1989.)

Roth, Hans Ingvar. *Mångfaldens gränser*, Smedjebacken: Bokförlaget Arena 1996.

Roth, Hans Ingvar. *Identitet och pluralism – en forskningsöversikt med särskild hänsyn till religionsvetenskapliga aspekter*, No. 2, series editor Kjell O. Lejon, Linköping: Linköping University Elektronic Press 2003.

Roth, Hans Ingvar. *Mångkulturalismens utmaningar*, Sverige: Studentlitteratur 2005.

Stier, Jonas. *Identitet – Människans gåtfulla porträtt*. Sverige: Studentlitteratur 2003.

Svensson, Birgitta. *Metodiska reflexioner över biografiskt särskiljande och modern identitetsforskning*, sid 39 i Alsmark, Gunnar (red). Skjorta eller själ? – kulturella identiteter i tid och rum, Lund: Studentlitteratur 1997.

Taylor, Charles. *Det mångkulturella samhället och erkännandets politik*, Uddevalla: Daidalos 1995.

Ledarmaterial

Arnold, Jeffrey. *Small Group Starter Kit – 6 studies for new groups,* Downers Grove, IL, USA: InterVarsity press 1995.

Arnold, Jeffrey. *Small Group Outreach – Turning Groups Inside Out,* Downers Grove, IL, USA: InterVarsity press 1998.

Bugbee, Bruce & Cousins, Don & Hybels, Bill. *Som fisken i vattnet – rätt person på rätt plats med rätt motiv,* deltagarhandbok, 3 reviderade uppl, Malmö: Willow Creek Sverige 2000.

Cell Leaders Training Manual, Milano, Italien: Parish of S:t Eustorgio 2001.

Cell Leader Intern Trainer´s Guide, compiled by Dr Ralph W. Neighbour (tyvärr saknar jag tryckort och förlag, eftersom mitt ex består av fotostatkopior.)

Church Leaders Handbook, 2 uppl, USA: Willow Creek Association 1993.

Donahue, Bill. *Handbok för livsförvandlande smågrupper,* Eskilstuna: Willow Creek Sverige 2002.

Early, Dave. *8 Habits of Effective Small Group Leaders – Transforming Your Ministry Outside The Cell Meeting,* USA: Cell Group Resources, Texas, USA 2001.

Hopkins, Paul. Passion – 5days@onemeeting.changed lives, England. Cell Church UK 2000.

Hopkins, Paul. *Youth cell outlines,* Herts. Cell UK Ministries 2002.

Hybels, Bill. *Gemenskap – att bygga sunda relationer,* ingår i serien cellskap – material för smågrupper, Borås: Willow Creek Sverige 2002.

Hybels, Bill. *Trovärdig tro – att vara ärlig mot Gud och människor,* ingår i serien cellskap – material för smågrupper, Borås: Willow Creek Sverige 2002.

Kirk, Daphne. *Heirs together – establishing intergenerational Cell Church*, Great Britain: Kevin Mayhew ltd 1998.

Kirk, Daphne. *Hand in hand – sponsoring a child*, Great Britain: Kevin Mayhew ltd 1999.

Kirk, Daphne. *What shall we do with the children? – an equpping maunal for Cell Church trainers*, Great Britain: Kevin Mayhew ltd 2000.

Kirk, Daphne. *Handbook for What shall we do with the children? – an equpping maunal for trainees,* Great Britain: Kevin Mayhew ltd 2000.

Mack, Michael C. *Leading from the Heart – a Group Leaders Guide to a Passionate Ministry,* USA: Cell Group Resources, TX, USA 2001.

Mittelberg, Mark & Strobel, Lee & Hybels, Bill. *Smittande tro, deltagarhandledning - att kommunicera tron på det sätt som passar dig,* tryckort saknas. Internationella Bibelsällskapet 1997.

Roberts, Ed. *Cell Leader Intern Guidebook – The Critical Path for Successful Leadership,* TX, USA: Touch, 1995.

Zone Supervisor´s Guidebook, BAC Printers, Singapore: Touch Ministries International Pte Ltd, Singapore 1996.

Postmodernitet och paradigmskiften

Bauman, Zygmunt. *Vi vantrivs i det postmoderna,* Uddevalla: Daidalos 1999.

Bauman, Zygmunt. *Liquid Life*, England: Polity Press 2005.

Cox, Harvey. *Fire from Heaven – The Rise of Pentecostal Spirituality and the Reshaping of Religion in the Twenty-First century,* USA: Cassell, London, England 1996.

Dockery, David S. *The challenge of postmodernism – an evangelical engagement,* USA: Baker Academic 2001.

Inglehart, Ronald. *Culture Shift in Advanced Industrial Society,* USA: Princeton University press, New Jersey 1990.

Jenkins, Philip. *The next Christendom – The Coming of Global Christianity,* USA: Oxford University Press 2002.

King, Ursula, ed. *Faith and Praxis in a Postmodern Age,* Guildford, Great Britain: Cassell 1998.

Kuhn, Thomas S. *De vetenskapliga revolutionernas struktur*, Falun: Thales 1992.

Küng, Hans. *Theology for the third millennium – an ecumenical view,* (översättning från tyska Theologie im Aufbruch 1988 av Peter Heinegg) New York USA: Doubleday 1988.

Küng, Hans – Tracy, David. *Paradigm change in theology – a Symposium for the Future,* (översättning från tyska Theologie – Wohin? och Das Neue Paradigma von Theologie 1989 av Margaret Köhl) Worcester, Great Britian; T.&T. Clark ltd 1989.

Lash, Scott & Friedman, Jonathan (ed). *Modernity & Identity*, Oxford UK & Cambridge USA: Blackwell 1998.

Lyon, David. *Postmodernitet*, Sverige: Studentlitteratur 1998. (Svensk översättning av *Postmodernity*, Open Univeristy Press, England 1994.)

Miller, Donald E. *Reinventing American Protestantism – Christianity in the New Millennium,* USA: University of California Press 1999.

Rasmussen, Rune. *Misjonerende menighet – lokal menighetsutveckling i en global kirke,* Norge: Verbum forlag 2004.

Sigurdsson, Ola (red.) & Svenungsson, Jayne. *Postmodern teologi – en introduktion*. Danmark: Verbum förlag 2006.

Wolfe, Alan. *The Transformation of American Religion: How we actually live our faith.* USA: Free Press 2003.

Tidningar och tidskrifter

Charisma Magazine, jan 1996, sid 54-56.

Cell Church – a Magazine For The Second Reformation, vol 1, number 1 1992.

Cell Church – a Magazine For The Second Reformation, vol 3 number 3 1994

Cell Church – a Magazine For The Second Reformation, vol 4, spring 1995.

Cell Church – a Magazine For The Second Reformation, vol 5, number 2 1996.

Cell Church – a Magazine For The Second Reformation, vol 6, number 4 1997.

Cell Group Journal, vol 10, nr 1/2001.

Christianity Today, June 9, 1972, sid 38. Artikeln ”Into All the World” av Edward E. Plowman.

Kyrkans Tidning, nr 49/2000, Intervju med don Pigi Pirini. Intervjun gjord av Cecilia Jaensson Wallander.

Kyrkans Tidning, nr 40/2006, Reportage ”Borta bra men hemgrupp bäst” om smågrupper i Varbergs församling av Kerstin Elworth.

Trons Värld, nr 22/1999, reportage från cellgrupper i Växjö av Astrid Holmström.

Trons Värld, nr 4/2000, intervju i tidningen med Gibbs, E. Intervjun gjord av Anders-Petter Sjödin.

Trons Värld, nr 17/2000, artikel om och intervju med don Pigi Pirini gjord av tidningens chefredaktör Krister Holmström.

Trons Värld, nr 15/2003, reportage från G-12 konferens i Södermalmskyrkan, Stockholm av Åke Lager.

Trons Värld, nr 23/2004, Cellen – lärjungars gemenskap runt Jesus, reportage från Värnamo församling av Ola Nilsson.

Världen idag, nr 12/2001, Reportage gjort av Bo Sander.

Uppslagsböcker

Filosofilexikonet – filosofer och filosofiska begrepp från A till Ö, Uppsala: Forum 2004.

Grekisk-svensk ordbok till Nya Testamentet och de apostoliska fäderna, utarbetad av Heikel, Ivar och Fridrichsen, Anton, Danmark: Liber Läromedel Lund, tryckår saknas.

Nationalencyklopedin, fjärde bandet, Bokförlaget Bra Böcker, Höganäs 1990.

Nationalencyklopedin, tolfte bandet, Bokförlaget Bra Böcker, Höganäs 1990.

Svenska Akademins ordlista över svenska språket, 11 uppl, Södertälje 1986.

The New International Dictionary of New Testament Theology, vol 2, ed Brown, Colin, Great Britain: The Paternoster Press 1976.

The New International Dictionary of New Testament Theology, vol 3, ed Brown, Colin, Great Britain: The Paternoster Press 1976.

Våra ord, deras uttal och ursprung – kortfattad etymologisk ordbok, utg Wessén, Elias, Stockholm: Läromedelsförlagen 1968.

Övrigt

Allen, Roland. *Missionary methods: Paul´s or ours,* Grand Rapids USA: Eerdmans 1973, first published 1921.

Banks, Robert and Julia. *The Church comes Home: Building Community and Mission trough Home Churches,* revised version, Peabody, MA, USA: Hendrickson Publishers 1998.

Bettelheim, Bruno. *Home for the Heart,* USA: Random House, Knopt Publishing Co 1973.

Bexell, Oloph, (red). *Kyrkovetenskapliga linjer,* Lund: Studentlitteratur 1996.

Bosch, David J. *Transforming Mission – paradigm Shifts in Theology of Mission.* New York, USA: Orbis Books 1991.

Brodd, Sven-Erik. *Pastoralteologisk praxis – om kyrkligt liv och arbete i en urbaniserad miljö,* Sundbyberg: Stockholms Församlingsdelegerade (1986?)

Brown, Peter. *The rise of Western Christendom, – Triumph and Diversity, A.D. 200 – 1000,* Padstove, Cornwall, England: Blackwell Publishers 1996.

Diamond, Sara. *Spiritual Warfare – The Politics of the Christian Right,* USA: South End Press, Boston, MA 1989.

Dulles, A. *Models of the Church,* Dublin, Irland: Gill and Macmillian 1987.

Ekstrand, Thomas. *Folkkyrkans gränser – en teologisk analys av övergången från statskyrka till fri folkkyrka,* Stockholm: Verbum 2002.

Fahlgren, Sune, red. *På spaning efter framtidens kyrka,* Södertälje: Libris 1998.

Fornberg, Tord. *Matteusevangeliet 13:53-28:20.* Kommentaren ingår i serien Kommentar till Nya Testamentet, Kristianstad: EFS-förlaget 1999.

Fowler, Robert & Hertzke, Allen & Olson, Laura & Den Dulk, Kevin. *Religion and Politics in America – Faith, Culture, and Strategic Choices, 3rd ed.* USA: Westview Press 2004.

Gustafsson, Berndt. *Religion och samhälle,* Lund: CWK Gleerup förlag 1972.

Gustafsson, Göran. *Tro, samfund och samhälle – sociologiska perspektiv,* reviderad upplaga. Örebro: Libris 2000.

Håkansson, Bo. *Vardagens kyrka – Gustaf Wingrens kyrkosyn och folkkyrkans framtid,* Kungälv: Arcus förlag 2001.

Jönsson, Bodil. *Tio tankar om tid,* Finland: Brombergs förlag 1999.

Kraft, Charles H. *Christianity with Power – Your Worldview and Your Experience of the Supernatural,* USA: Vine Books 1989.

Lambert, Malcolm. *Medieval Heresy – popular movements from the Gregorian Reform to the Reformation*, 2nd edition, 1977 1992 Padstove, Cornwall, England: Blackwell Publishers 1992.

LaTourette, Kenneth Scott. *A History of Christianity, vol 1: to A.D. 1500,* USA: HarperSanFrancisco 1975.

LaTourette, Kenneth Scott. *A History of Christianity, vol 2: to A.D. 1500.A.D. 1975,* USA: HarperSanFrancisco 1975.

Lejon, Kjell O. *Till kristendomens försvar,* Skellefteå: Artos 2002.

Lundborg, Peter. *Var är församlingen? Stockholm:* Verbum förlag AB 2005.

Piltz, Anders. *Medeltidens lärda värld,* Eslöv: Norma bokförlag 1998.

Pleijel, Hilding. *Herrnhutismen i Sydsverige,* Lund: SKD 1925.

MacDonald, Gordon. *Ordering your private world,* Crowborough, East Sussex, England: Highland Books 1985.

McGavran, Donald, *Understanding Church Growth,* 3rd ed. revised & edited by Wagner, C. Peter, USA: Wm. B. Eerdmans Publishing Co. 1990.

Newgigin, Lesslie. *Foolishness to the Greeks – the gospel and western culture,* USA: Eerdmans Publishing Company 1986.

Niebuhr, Richard H. *The Kingdom of God in America,* New York USA: Harper Torchbooks 1937.

Nygren, Anders. *Det bestående i kristendomen,* Religionsvetenskapliga skrifter, nr 8.
Stockholm: Sveriges Kristliga Studentrörelsers förlag 1922.

Ortiz, Juan Carlos. *Disciple*, Creation House, Florida, USA: 1975. I svenska översättning *Medlem eller lärjunge?* Tredje upplagan, Örebro: Libris 1977.

O´Connor, Elizabeth. *Search for Silence,* Waco: Word Books 1972.

Peck, M. Scott. *The Different Drum: Community Making and Peace.* USA: Simon & Schuster 1987.

Rogers, Everette M. & Shoemaker, F. Floyd. *Communication Of Innovations – A Cross-Cultural Approach,* 2nd ed. New York: The Free Press 1971.

Schaeffer, Francis. *På flykt från förnuftet – en inträngande analys av tendenser i modernt tänkande,* Klippan: EFS-förlaget 1969.

Schwarz, Christian. *Natural Church Development*, Carol Stream, IL, USA: Church Smart Resources 1996.

Schwarz, Christian. *Handbok i naturlig församlingsutveckling*: Svenska Baptistsamfundet 2001.

Svedberg, Lars. *Gruppsykologi – om grupper, organisationer och ledarskap,* Lund: Studentlitteratur 2000.

Tergel, Alf. *Från Jesus till moder Teresa – kristenhetens historia,* Göteborg: Verbum 1992.

Tidevall, Sven. *Kampen om folkkyrkan – ett folkkyrkligt reformprograms öden 1928-1932*. Stockholm: Verbum 2000.

Tonna, Benjamin. *Gospel for the Cities – A Socio-Theology of Urban Ministry,* New York, USA: Orbis Books 1982. Boken är en översättning av *Un vangelo per le città,* Bologna, Italy 1978.

Torres, S & Eagleson, J. *The Challenge of Basic Christian Communities,* New York, USA: Orbis Books 1981.

Troeltsch, Ernst. *The Social Teachings of the Christian Churches,* USA: The University of Chicago Press 1976.